

**UCHWAŁA NR XIII/79/2025
RADY MIEJSKIEJ W ŁOPUSZNIE**

z dnia 22 maja 2025 r.

**w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz,
Piekoszów i Sobków do roku 2030”**

Na podstawie art. 10g i art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. 2024 poz. 1465,.) w związku z art. 3 pkt. 3 i art. 9 pkt. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 198) oraz Porozumienia z dnia 1 grudnia 2021 r. określającego zasady współpracy przy opracowaniu i wdrażaniu „Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030”, uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Strategię Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Łopuszno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Łopusznie

**Sławomir
Mariusz Staszczyk**

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin:
Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków
do roku 2030

Kwiecień 2025r.

Strategia terytorialna dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków

Skład Partnerstwa

Gmina Chęciny (lider porozumienia), Gmina Łopuszno, Gmina Małogoszcz, Gmina Piekoszów, Gmina Sobków

Skład Rady Porozumienia

Robert Jaworski – Burmistrz Gminy i Miasta Chęciny, Przewodniczący Rady Partnerstwa

Członkowie Rady Partnerstwa:

Andrzej Cieśliski – Burmistrz Miasta i Gminy Łopuszno

Paweł Król – Burmistrz Miasta i Gminy Małogoszcz

Tomasz Chaja – Burmistrz Miasta i Gminy Sobków

Teresa Jakubowska – Burmistrz Miasta i Gminy Piekoszów

Skład Zespołu Operacyjnego

Joanna Łysak – Urząd Gminy i Miasta w Chęcinach

Monika Krzeszowska – Guz – koordynator Zespołu ds. opracowania Strategii Ponadlokalnej w Gminie Piekoszów

Aleksandra Kowalczyk – Urząd Miasta i Gminy w Małogoszczu

Wioletta Konieczna – Urząd Miasta i Gminy w Sobkowie

Ewelina Obarzanek – Urząd Miasta i Gminy w Łopusznie

Podstawa prawna

Porozumienie partnerskie z dnia 1 grudnia 2021 r. określające zasady współpracy przy opracowaniu i wdrażaniu „Strategii Ponadlokalnej dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030”

Zdjęcie 1. Podpisanie porozumienia partnerskiego gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków w dniu 01.12.2021 r.

źródło: <https://ckinfo.pl/%CB%9Dstrategia-ponadlokalna-dla-gmin-checiny-lopuszno-malogoszcz-piekoszow-i-sobkow-do-roku-2030%CB%9D/>

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
1.1. Podstawowe informacje o partnerstwie	5
2. Podsumowanie diagnozy	7
3. Wizja i cele	52
4. Kierunki działań.....	54
5. Wykaz projektów strategicznych	78
6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej na poziomie ponadlokalnym	109
7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminach	118
8. Obszary Strategicznej Interwencji	134
9. Warunki i procedury obowiązujące w realizacji Strategii	143
9.1 Zarządzenie procesem realizacji Strategii.....	143
9.2 Monitoring i procedura aktualizacji Strategii	145
10. Zgodność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi	158
11. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych	226
12. Aktualizacja Strategii.....	232
13. Źródła finansowania.....	233
Spis map	247
Spis tabel	248

1. Wprowadzenie

Wzmocnienie współpracy między samorządami stwarza możliwość wymiany doświadczeń i podjęcia bardziej efektywnych działań na rzecz pełniejszego wykorzystania istniejących zasobów i potencjałów. Zasoby, będące w dyspozycji poszczególnych samorządów lokalnych, są wykorzystywane indywidualnie zgodnie z możliwościami i specyfiką uwarunkowań społecznych i gospodarczych poszczególnych gmin. Jednocześnie uwzględnienie wzajemnych powiązań funkcjonalnych oraz identyfikacja podobnych problemów i potencjałów daje możliwość skuteczniejszej realizacji wspólnych celów i zwiększenia przewag konkurencyjnych – nie tylko jednej gminy, ale obszaru funkcjonalnego kilku samorządów. Doświadczenia związane z funkcjonowaniem administracji samorządowej oraz nowe wyzwania wynikające ze zmieniającej się sytuacji gospodarczej i społecznej na poziomie kraju i województwa stały się inspiracją do podjęcia wspólnych prac nad opracowaniem wspólnej, ponadlokalnej strategii rozwoju samorządów gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków. Ważnym aspektem decydującym o konieczności opracowania strategii ponadlokalnej stały się nowe uwarunkowania wynikające z celów i kierunków polityki regionalnej na poziomie krajowym – tzw. terytorialny wymiar wsparcia oraz cele polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2021 – 2027. Kluczową kwestią jest tu zmiana paradygmatu zarządzania rozwojem wyrażona w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. W dokumentach tych określono systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, których celem jest m.in. zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionów oraz zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo (tzw. obszarów strategicznej interwencji). Partnerska współpraca samorządów wymaga od władz i interesariuszy tego procesu ciągłego wysiłku i poszukiwania nowych rozwiązań i możliwości. Dlatego też strategia nie ogranicza się do ewidencji potrzeb społeczności lokalnych poszczególnych gmin, ale skupia na przedsięwzięciach partnerskich i zintegrowanych, które zapewniają realizację wspólnych celów, rozwój wspólnych potencjałów i rozwiązywanie wspólnych problemów. Działania te realizowane będą w oparciu o opisane w dokumencie i porozumieniu zasady współpracy oraz system wdrażania, z uwzględnieniem indywidualnych możliwości, uwarunkowań i specyfiki każdej z gmin. Założeniem przyjętym w *Strategii* jest identyfikacja powiązań funkcjonalnych gmin partnerskich oraz zasobów (materialnych i niematerialnych), które mogą stać się źródłem przewagi konkurencyjnej całego obszaru.

W praktyce proces opracowania i realizacji *Strategii* tworzy forum współpracy gmin, które koncentruje wysiłki na uzyskiwaniu wspólnych korzyści (efekt synergii) poprzez utrzymywanie wzajemnych relacji. Część diagnostyczna *Strategii* obejmuje analizę i diagnozę strategiczną kluczowych uwarunkowań społecznych i gospodarczych gmin partnerskich. Podejście takie pozwala na dokonanie wiarygodnej analizy porównawczej jednostek samorządu terytorialnego w układzie przestrzennym i funkcjonalnym. Analizę oparto na najbardziej aktualnych danych dostępnych w statystyce publicznej oraz informacjach przekazanych przez samorządy, opisujących zachodzące trendy i zjawiska w wymiarze terytorialnym. Takie podejście pozwoliło na ukazanie konkurencyjnej pozycji gmin partnerskich i będzie przydatne w procesie monitorowania rozwoju obszaru. Zarówno oddziaływania zewnętrzne, wynikające z niezależnych od gmin partnerskich warunków oraz działań otoczenia gmin (których skutki i rezultaty nie zależą bezpośrednio od samorządów), jak też uwarunkowania wewnętrzne wynikające z zasobów, zjawisk, zdarzeń, mechanizmów i procesów tkwiących w gminach, posłużyły ustaleniu wizji, celu strategicznego oraz celów operacyjnych i późniejszego wyboru zadań do realizacji.

1.1. Podstawowe informacje o partnerstwie

Partnerstwo tworzą:

- Gmina Chęciny jako lider porozumienia,
- Gmina Łopuszno,
- Gmina Małogoszcz,
- Gmina Piekoszków oraz
- Gmina Sobków.

Mapa 1. Gminy objęte Strategią na tle województwa świętokrzyskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie mapy dostępnej w serwisie Wikipedia

Obszar Strategii obejmuje powierzchnię 697,5 km² (5,96% województwa) i zamieszkuje go (na 31.12.2021 r.) – 60 046 osób (5,06% mieszkańców regionu).

Warto jednak zwrócić uwagę, że gminy objęte Strategią:

- pod względem potencjału demograficznego przewyższają ludność 4 powiatów: kazimierskiego, opatowskiego, pińczowskiego i włoszczowskiego, zaś
- pod względem powierzchni aż 7 powiatów: kazimierski, ostrowiecki, pińczowski, sandomierski, skarżyski, starachowicki i powiat grodzki miasto Kielce.

Tabela 1. Porównanie łącznej liczby mieszkańców gmin objętych Strategią z powiatami województwa świętokrzyskiego na 31.12.2021 r.

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców na 31.12.2021 r.
Gminy objęte Strategią	60 046
Powiat buski	68 910
Powiat jędrzejowski	82 500
Powiat kazimierski	32 281
Powiat kielecki	211 639
Powiat konecki	75 396
Powiat opatowski	49 470
Powiat ostrowiecki	102 552
Powiat pińczowski	37 372
Powiat sandomierski	73 420
Powiat skarżyski	70 076
Powiat starachowicki	85 424
Powiat staszowski	69 515
Powiat włoszczowski	43 660
Powiat grodzki miasto Kielce	185 478

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 2 Powierzchnia poszczególnych gmin na tle powierzchni powiatów województwa świętokrzyskiego

Wyszczególnienie	Powierzchnia [km ²]
Razem obszar objęty Strategią, w tym	697,5
Chęciny	127,4
Łopuszno	176,8
Małogoszcz	146,0
Piekoszów	103,0
Sobków	144,3
Powierzchnia powiatów	
Powiat buski	968,00
Powiat jędrzejowski	1 256,96
Powiat kazimierski	422,18
Powiat kielecki	2246,07
Powiat konecki	1 139,72
Powiat opatowski	910,90
Powiat ostrowiecki	616,78
Powiat pińczowski	612,85
Powiat sandomierski	675,89
Powiat skarżyski	395,43
Powiat starachowicki	523,41
Powiat staszowski	924,80
Powiat włoszczowski	907,86
Miasto Kielce	109,65

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

2. Podsumowanie diagnozy

PODSUMOWANIE DIAGNOZY W SFERZE SPOŁECZNEJ

UWARUNKOWANIE DEMOGRAFICZNE

Największym wyzwaniem w sferze społecznej dla gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków jest depopulacja¹. W latach 2015-2021 ubyło 484 osób z obszaru gmin objętych Strategią, a w okresie od końca grudnia 2020 r. do grudnia następnego roku aż 311 osób. Jedyną gminą, w której wzrosła liczba mieszkańców to Piekoszów; pozostałe samorządy odnotowały spadek.

Tabela 3. Analiza liczby mieszkańców gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków w latach 2015-2021

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Wzrost/ spadek
Gmina Chęciny	15 014	14 992	15 053	15 102	15 111	15 031	14 887	- 127
Gmina Łopuszno	8 989	9 016	9 062	9 021	8 984	8 924	8 787	- 202
Gmina Małogoszcz	11 670	11 675	11 626	11 621	11 536	11 495	11 178	- 492
Gmina Piekoszów	16 321	16 338	16 449	16 476	16 489	16 433	16 783	462
Gmina Sobków	8 536	8 526	8 533	8 491	8 466	8 474	8 411	- 125
Razem	60 530	60 547	60 723	60 711	60 586	60 357	60 046	- 484

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezpośrednimi przyczynami zmniejszenia się liczby mieszkańców w gminach Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz i Sobków są: ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji. W okresie 2015-2021 przyrost naturalny łącznie dla wszystkich gmin objętych Strategią wyniósł: - 370 osób, z czego w samym 2021 r. aż – 298 osób!

Tabela 4. Przyrost naturalny w gminach objętych Strategią w latach 2015-2021

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Razem
Gmina Chęciny - przyrost naturalny	27	42	10	1	- 16	- 31	- 85	- 52
w tym urodzenia żywe	151	152	152	153	127	114	128	977
w tym zgony	124	110	142	152	143	145	213	1029
Gmina Łopuszno - przyrost naturalny	- 27	24	8	-8	22	- 8	-35	- 24
w tym urodzenia żywe	78	96	106	86	110	93	88	657
w tym zgony	105	72	98	94	88	101	123	681
Gmina Małogoszcz - przyrost naturalny	-30	5	10	27	- 13	- 38	-70	- 109
w tym urodzenia żywe	102	115	116	121	99	111	78	742
w tym zgony	132	110	106	94	112	149	148	851
Gmina Piekoszów - przyrost naturalny	14	- 8	24	35	- 11	-64	- 47	- 57
w tym urodzenia żywe	169	146	182	172	152	138	157	1116

¹ W szczególności w kontekście tego, że województwo świętokrzyskie wg ostatniego spisu powszechnego z 2021 r. jest najszybciej wyludniającym się regionem w kraju za: www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1224579%2Cswietokrzyskie-najszybciej-wyludniajacy-m-sie-regionem-w-polsce.html

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Razem
w tym zgony	155	154	158	137	163	202	204	1173
Gmina Sobków - przyrost naturalny	- 11	- 2	0	- 11	- 11	- 32	- 61	- 128
w tym urodzenia żywe	94	81	96	93	83	84	63	594
w tym zgony	105	83	96	104	94	116	124	722

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z poniższych danych wynika, że jedynie Gmina Małogoszcz w latach 2015-2021 miała zawsze ujemne saldo migracji, pozostałe samorządy „przeplatały” lata z dodatnim saldem migracji latami z ujemnym.

Tabela 5. Saldo migracji wewnętrznych w gminach objętych Strategią w latach 2015-2021

Gmina Chęciny	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
zameldowania w ruchu wewnętrznym	130	152	153	181	194	121	120
wymeldowania w ruchu wewnętrznym	170	146	155	140	176	149	144
saldo migracji	-40	6	-2	41	18	- 28	- 24

Gmina Łopuszno	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
zameldowania w ruchu wewnętrznym	59	55	66	70	48	39	51
wymeldowania w ruchu wewnętrznym	84	71	58	78	89	61	68
saldo migracji	- 25	- 16	8	- 8	- 41	- 22	- 17

Gmina Małogoszcz	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
zameldowania w ruchu wewnętrznym	94	83	85	102	115	87	125
wymeldowania w ruchu wewnętrznym	129	123	120	130	175	104	148
saldo migracji	- 35	- 40	- 35	- 28	- 60	- 17	- 23

Gmina Piekoszów	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
zameldowania w ruchu wewnętrznym	187	165	181	173	168	132	210
wymeldowania w ruchu wewnętrznym	123	111	114	164	178	131	128
saldo migracji	64	54	67	9	- 10	1	82

Gmina Sobków	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
zameldowania w ruchu wewnętrznym	65	58	84	67	67	72	70
wymeldowania w ruchu wewnętrznym	66	57	89	89	61	48	79
saldo migracji	- 1	1	- 5	- 22	6	24	- 9

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z kolei konsekwencjami postępującego wyludniania się obszaru objętego Strategią są:

- ✓ **spadająca gęstość zaludnienia**, która ma praktyczne implikacje – samorządom trudniej realizować niektóre kosztochłonne inwestycje (np. z zakresu gospodarki wodno-ściekowej czy infrastruktury drogowej) na obszarach o małej gęstości zaludnienia²;
- ✓ najwyższą gęstość zaludnienia (poza obszarami miast) ma Gmina Piekoszów (163 os./km²), a najniższą Gmina Łopuszno (50 os./km²),
- ✓ średnia gęstość zaludnienia dla całego obszaru wynosi 86 os./km², czyli poniżej średniej dla województwa świętokrzyskiego (101 os./km²) oraz powiatu kieleckiego (94 os./km²), ale powyżej średniej dla powiatu jędrzejowskiego (66 os./km²),

Tabela 6. Gęstość zaludnienia na obszarze gmin objętych Strategią w latach 2015-2021

Gmina	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Chęciny	118	118	118	119	119	118	117
miasto	313	309	313	315	314	309	307
obszar wiejski	94	94	94	94	94	94	93
Łopuszno	51	51	51	51	51	50	50
Małogoszcz	80	80	80	80	79	77	77
miasto	398	396	393	389	385	366	358
obszar wiejski	57	58	57	58	57	57	57
Piekoszów	159	159	160	160	160	162	163
Sobków	59	59	59	59	59	59	58

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 7. Wyliczenie średniej gęstości zaludnienia dla całego obszaru gmin objętych Strategią w roku 2021

Wyszczególnienie	Chęciny	Łopuszno	Małogoszcz	Piekoszów	Sobków	Razem
Powierzchnia gmin [km ²]	127,4	176,8	146,0	103,0	144,3	697,5
Liczba mieszkańców	14 887	8 787	11 178	16 783	8 411	60 046
Gęstość zaludnienia	117	50	77	163	58	86

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

- ✓ **zmniejszająca się liczba placówek szkolnych** na obszarze gmin objętych Strategią spowodowana spadkiem liczby uczniów i dzieci w wieku przedszkolnym³,
- ✓ w okresie od roku szkolnego 2011/2012 ubyło na obszarze gmin 5 szkół podstawowych oraz 928 uczniów,

² Przy projektach wodno-kanalizacyjnych w ramach środków RPO wymagane jest spełnienie kryterium 120 os./km² sieci, a na obszarach chronionych 90 os./km². Wskaźnik ten jest właściwie nierealny do spełnienia na terenach o niskiej gęstości zaludnienia i rozproszonej zabudowie.

³ Uwaga: różnica w liczbie uczniów w szkołach jest nieco zniekształcona z uwagi na fakt, że w roku szkolnym 2011/2022 istniały 3-letnie gimnazja i 6 klasowe szkoły podstawowe, a w roku szkolnym 2020/2021 – 8 klasowa szkoła podstawowa, bez szkół gimnazjalnych; pozostawiono jednak rok bazowy 2011/2012 z uwagi na to, że celem tych tabeli jest pokazanie tendencji w tym zakresie w dłuższym horyzoncie czasowym.

Tabela 8. Liczba szkół i przedszkoli prowadzonych przez samorządy na obszarze gmin objętych Strategią w roku szkolnym 2011/12 oraz 2020/21

Wyszczególnienie	Gmina Chęciny			Gmina Łopuszno			Gmina Małogoszcz		
	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
Liczba szkół prowadzonych przez gminę	7	7	0	6	6	0	8	6	-2
Liczba szkół prowadzonych przez inne podmioty	3	2	-1	0	0	0	0	0	0
Liczba przedszkoli prowadzonych przez gminę	0	1	1	3	6	3	5	5	0
Liczba przedszkoli prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0	0	1	1	0	1	1
Liczba żłobków prowadzonych przez gminę	0	1	1	0	1	1	0	0	0
Liczba żłobków prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0	0	0	0	0	1	1

Wyszczególnienie	Gmina Piekoszów			Gmina Sobków			Razem		
	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
Liczba szkół prowadzonych przez gminę	8	8	0	9	8	-1	38	35	-3
Liczba szkół prowadzonych przez inne podmioty	1	0	-1	0	0	0	4	2	-2
Liczba przedszkoli prowadzonych przez gminę	3	3	0	2	2	0	12	16	4
Liczba przedszkoli prowadzonych przez inne podmioty	2	2	0	0	0	0	2	4	2
Liczba żłobków prowadzonych przez gminę	1	1	0	0	0	0	1	3	2
Liczba żłobków prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0	0	0	0	0	1	1

źródło: opracowanie własne na podstawie danych poszczególnych samorządów

Tabela 9. Liczba uczniów i dzieci w wieku przedszkolnym na obszarze gmin objętych Strategią w roku szkolnym 2011/12 oraz 2020/21

Wyszczególnienie	Gmina Chęciny			Gmina Łopuszno			Gmina Małogoszcz		
	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę	1223	931	-292	519	719	200	1302	1060	-242
Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w szkołach prowadzonych przez gminę	307	314	7	241	271	30	15	27	12
Liczba dzieci w wieku żłobkowym w żłobkach prowadzonych przez gminę	0	48	48	0	56	56	0	0	0

Wyszczególnienie	Gmina Piekoszów			Gmina Sobków			Razem		
	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę	1877	1427	-450	895	751	-144	5816	4888	-928
Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w szkołach prowadzonych przez gminę	159	389	230	213	252	39	935	1253	318
Liczba dzieci w wieku żłobkowym w żłobkach prowadzonych przez gminę	26	64	38	0	0	0	26	168	142

źródło: opracowanie własne na podstawie danych poszczególnych samorządów

Główny Urząd Statystyczny w swoich prognozach do 2030r. przewiduje, że liczba mieszkańców gmin objętych Strategią wzrośnie o 627 mieszkańców (głównie dzięki Gminie Piekoszków – prognozowany wzrost aż o 657 os.).

Tabela 10. Prognozy GUS w zakresie liczby ludności gmin objętych Strategią, powiatów jędrzejowskiego i kieleckiego oraz województwa świętokrzyskiego w roku 2030 i ich porównanie z rokiem 2021

Wyszczególnienie	Gmina Chęciny	Gmina Łopuszno	Gmina Małogoszcz	Gmina Piekoszków	Gmina Sobków
Liczba mieszkańców na 31.12.2021 r.	14 887	8 787	11 178	16 783	8 411
Prognozowana liczba mieszkańców w roku 2030	14 582	8 847	11 189	17 440	8 615
Wzrost/Spadek (-) liczby mieszkańców (2030 r.-2021r.)	-305	60	11	657	204
%	-2,05%	0,68%	0,10%	3,91%	2,43%

Wyszczególnienie	Razem obszar Strategii	Powiat jędrzejowski	Powiat kielecki	Województwo świętokrzyskie
Liczba mieszkańców na 31.12.2021 r.	60 046	82 500	211 639	1 187 693
Prognozowana liczba mieszkańców w roku 2030	60 673	80 668	215 960	1 157 417
Wzrost/Spadek (-) liczby mieszkańców (2030 r.-2021 r.)	627	-1832	4 321	-30 276
%	1,04%	-2,22%	2,04%	-2,55%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższe prognozy są niekorzystne zwłaszcza dla Gminy Chęciny dla której GUS prognozuje spadek liczby mieszkańców o 2,1 %. Bardziej optymistyczne prognozy są dla pozostałych gmin (w szczególności Piekoszków i Sobków).

Również średni wiek mieszkańców jest pozytywnym zjawiskiem dla gmin objętych Strategią. Najmłodsze społeczeństwo posiada gmina Piekoszków (39,2), a najstarsze gmina Chęciny (41,2), ale – to co ważne - wszystkie gminy objęte Strategią są poniżej średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego 43,3 oraz dla powiatu jędrzejowskiego – 42,6. Łopuszno i Piekoszków są także poniżej średniej wieku dla powiatu kieleckiego – 40,0, a Chęciny nieco powyżej (41,2).

Tabela 11. Średni wiek mieszkańców gmin objętych Strategią w roku 2020

Wyszczególnienie	Gmina Chęciny	Gmina Łopuszno	Gmina Małogoszcz	Gmina Piekoszków	Gmina Sobków
Średni wiek mieszkańców	41,2	39,6	40,5	39,2	40,4

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Coraz bardziej niekorzystna dla samorządów objętych Strategią jest struktura ludności wg grup ekonomicznych:

- w każdej z gmin (na przestrzeni lat 2015-2021) zmniejsza się ludność w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, zaś wzrasta w wieku poprodukcyjnym,
- najszybciej starzejącymi się gminami są Chęciny i Małogoszcz, a najwolniej Łopuszno,

Tabela 12. Procentowy podział ludności w gminach Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe w latach 2015-2021

	w wieku przedprodukcyjnym w %						
Gmina	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Chęciny	18,4	18,1	18,2	18,4	18,3	18,6	18,8
Łopuszno	19,5	19,4	19,5	19,1	19,2	19,8	19,8
Małogoszcz	19,5	19,6	19,2	19,1	18,7	19,4	19,3
Piekoszów	20,2	19,6	19,6	19,4	19,2	20,4	20,4
Sobków	19,3	19,0	19,3	19,2	18,8	20,0	20,1

	w wieku produkcyjnym w %						
Gmina	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Chęciny	63,9	63,3	62,8	62,0	61,3	59,9	59,5
Łopuszno	63,3	62,9	62,4	62,4	62,0	60,7	60,7
Małogoszcz	62,6	61,7	61,3	60,8	60,6	59,4	59,3
Piekoszów	65,2	65,4	64,6	64,2	64,2	62,6	62,2
Sobków	62,3	62,4	61,6	60,9	60,5	59,0	58,7

	w wieku poprodukcyjnym w %						
Gmina	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Chęciny	17,7	18,6	19,0	19,6	20,4	21,5	21,7
Łopuszno	17,2	17,7	18,1	18,5	18,8	19,5	19,5
Małogoszcz	17,9	18,7	19,5	20,1	20,7	21,2	21,4
Piekoszów	14,6	15,0	15,8	16,4	16,6	17,0	17,4
Sobków	18,4	18,6	19,1	19,9	20,7	21,0	21,2

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

GUS prognozuje, że w 2030 r. (względem 2021) najszybciej stwarzającym się społeczeństwem będą Chęciny, Piekoszów i Małogoszcz. Proces ten najwolniej będzie przebiegał w Gminie Sobków. W kontekście zapotrzebowania na edukację – GUS prognozuje spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym we wszystkich gminach objętych strategią, a największy spadek dla gmin Chęciny (-487 osób) i Piekoszów (-355 osób).

Tabela 13. Procentowy podział ludności wg grup ekonomicznych dla gmin objętych Strategią wg prognozy GUS w roku 2030

Wyszczególnienie	Gmina Chęciny	Gmina Łopuszno	Gmina Małogoszcz	Gmina Piekoszów	Gmina Sobków
% ludności w wieku przedprodukcyjnym	15,9%	17,9%	17,2%	17,6%	18,6%
% ludności w wieku produkcyjnym	57,7%	59,0%	58,1%	60,4%	58,4%
% ludności w wieku poprodukcyjnym	26,4%	23,1%	24,7%	22,0%	23,0%

źródło: opracowanie własne na podstawie prognoz GUS

Tabela 14. Różnica w punktach procentowych w podziale ludności wg grup ekonomicznych dla gmin objętych Strategią między prognozą GUS na rok 2030 a rokiem 2021

Wyszczególnienie	Gmina Chęciny	Gmina Łopuszno	Gmina Małogoszcz	Gmina Piekoszów	Gmina Sobków
% ludności w wieku przedprodukcyjnym	-2,9%	-1,9%	-2,1%	-2,8%	-1,5%
% ludności w wieku produkcyjnym	-1,8%	-1,7%	-1,2%	-1,8%	-0,3%
% ludności w wieku poprodukcyjnym	+4,7%	+3,6%	+3,3%	+4,6%	+1,8%

źródło: opracowanie własne na podstawie prognoz GUS

Poniższa tabela również potwierdza wcześniejsze wnioski, że najszybciej starzejącymi się gminami są Chęciny i Małogoszcz.

Tabela 15. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminach objętych Strategią w latach 2015-2021

Gmina	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Wzrost
Chęciny	19,6	20,9	22,0	22,8	24,1	25,6	26,3	6,7
Łopuszno	20,8	21,8	22,5	22,9	23,7	24,0	24,1	3,3
Małogoszcz	20,5	21,4	22,5	24,2	25,4	26,3	27,1	6,6
Piekoszów	16,4	17,0	17,4	18,1	19,0	19,3	19,8	3,4
Sobków	21,9	22,5	23,6	24,4	25,4	26,2	26,4	4,5

źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Poniższa tabela prezentuje strukturę wiekową w podziale na gminy na koniec 2020r.:

Tabela 16. Struktura wieku w poszczególnych gminach objętych Strategią na koniec 2020r.

Wyszczególnienie	Gmina Chęciny		Gmina Łopuszno		Gmina Małogoszcz		Gmina Piekoszów		Gmina Sobków	
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
0-4	355	321	226	247	280	263	367	392	228	211
5-9	369	367	212	261	291	260	454	439	230	249
10-14	401	409	242	272	357	323	482	493	238	228
15-19	430	370	239	287	315	326	452	447	231	177
20-24	429	415	196	284	365	327	518	542	239	251
25-29	519	481	340	378	395	372	587	584	315	300
30-34	544	492	354	344	432	381	634	571	311	281
35-39	619	637	329	350	517	456	735	701	383	317
40-44	625	626	300	353	464	471	670	692	322	307
45-49	568	521	290	329	419	381	654	610	333	292
50-54	454	436	281	270	342	279	533	526	254	256
55-59	464	455	235	310	332	353	507	513	255	214
60-64	547	567	255	296	385	382	557	538	279	301
65-69	443	551	236	231	362	406	370	444	278	258
70 i więcej	647	969	600	377	502	757	517	904	353	583
RAZEM	7 414	7 617	4 335	4 589	5 758	5 737	8 037	8 396	4 249	4 225
	15 031		8 924		11 495		16 433		8 474	

źródło: opracowanie własne na podstawie prognoz GUS

Warto zwrócić uwagę na znaczą (w liczbach bezwzględnych) ilość osób w wieku 60+:

- gm. Chęciny – 3 724 os.,
- gm. Łopuszno – 1 995 os.,
- gm. Małogoszcz – 2 794 os.,
- gm. Piekoszów – 3 330 os.,
- gm. Sobków – 2 052 os.

co razem daje: 13 895 osób! Z kolei na koniec 2021r. wartość ta wynosi już 14 029 osób. Najszybciej starzejącymi się gminami są Chęciny i Małogoszcz, a najwolniej Piekoszów i Łopuszno.

OPIEKA SPOŁECZNA

Pozytywnym zjawiskiem społecznym na obszarze gmin objętych Strategią jest spadająca liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej.

Tabela 17. Porównanie liczby osób i rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin objętych Strategią w roku 2016 i 2020

Wyszczególnienie ⁴	2016		2020	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Bezrobocie	1 990	921	1 141	564
Ubóstwo	2 700	1 068	1 251	621
Niepełnosprawność	1 067	648	841	522
Długotrwała lub ciężka choroba	1 866	944	1 502	871
Przemoc	38	20	93	30
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: rodziny niepełne, rodziny wielodzietne	793	318	471	199
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	29	23	33	30
Alkoholizm	282	189	209	167
Sytuacja kryzysowa	13	3	20	6
Zdarzenia losowe	26	13	32	19

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodków Pomocy Społecznej gmin objętych Strategią

Powyższa tabela pokazuje jednak, iż mimo spadku liczby osób potrzebujących to nadal grupa potrzebująca wsparcia jest znaczna. Główne trzy powody udzielania pomocy społecznej w gminach objętych Strategią nie zmieniają się od lat:

Tabela 18 Główne powody udzielania pomocy społecznej w gminach objętych Strategią

Rok 2016	Rok 2020
1 Ubóstwo	1 Długotrwała lub ciężka choroba
2 Bezrobocie	2 Ubóstwo
3 Długotrwała lub ciężka choroba	3 Bezrobocie

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodków Pomocy Społecznej gmin objętych Strategią

Choć warto zwrócić uwagę, iż w roku 2020 najczęstszą przyczyną pomocy była długotrwała lub ciężka choroba co może być spowodowane procesami starzenia się mieszkańców (i związanymi z wiekiem chorobami).

⁴ Uwaga: może być więcej niż jeden powód przyznania pomocy przez OPS dla danego Klienta.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Spośród blisko 200 organizacji pozarządowych działających na obszarze objętym Strategią można wyróżnić dwie silne grupy: koła gospodyń wiejskich oraz ochotnicze straże pożarne – jako „siła napędowa” społecznej aktywności.

Tabela 19. Wykaz kół gospodyń wiejskich i ochotniczych straży pożarnych na obszarze gmin objętych Strategią

Gmina	Koła Gospodyń Wiejskich	Ochotnicze Straże Pożarne
Chęciny	1. "Łukowianki" z Łukowy 2. "Siedlecczanie" z miejscowości Siedlce 3. "Ostrowianki" z Ostrowa 4. "Tokarnianki" z Tokarni 5. „Radkowiczanki” z Radkowic 6. "Lipowiczanie" z Lipowicy 7. Koło Gospodyń i Gospodarzy w Wolicy 8. „Miedzianeczki” z Miedzianki 9. Stowarzyszenie Zalejowa „Piękna i Zdrowa”	1. w Chęcinach 2. w Bolminie 3. w Wolicy 4. w Łukowej 5. w Ostrowie 6. w Radkowicach 7. w Siedlcach 8. w Tokarni
Łopuszno	1. w Lasocinie 2. w Snochowicach	1. w Lasocinie 2. w Gnieźdżiskach 3. w Dobrzeszowie 4. w Sarbicach Pierwszych 5. w Grabownicy 6. w Łopusznie
Małogoszcz	1. w Wygnanowie 2. „Żarczyce” w Żarczycach Dużych 3. w Zakruczu „Piekietko” 4. „Rewolka” Wola Tesserowa 5. w Karsznicach 6. w Leśnicy 7. w Kozłowie „My Kozłowianki”	1. w Małogoszczu 2. w Kozłowie 3. w Złotnikach 4. w Rembieszycach 5. w Bocheńcu 6. w Woli Tesserowej 7. w Lipnicy 8. w Mieronicach 9. w Żarczycach Dużych 10. w Wiśniczu 11. w Leśnicy 12. w Wygnanowie 13. w Ludwinowie 14. w Karsznicach
Piekoszów	1. w Rykoszynie 2. „Piekoszowianie” z Piekoszowa	1. w Piekoszowie 2. w Zajączkowie 3. w Rykoszynie 4. w Łosieniu 5. w Szczukowicach 6. w Brynicy
Sobków	1. Korytniczanki z siedzibą w Korytnicy 2. Staniowianki z siedzibą w Staniowicach 3. w Mokrsku Dolnym 4. Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich „Nida Sobków”	1. w Sobkowie 2. w Sokołowie Górnym 3. w Korytnicy 4. w Brzegach 5. w Mokrsku-Górnym 6. w Staniowicach

źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów objętych Strategią

Ważnymi organizacjami o znaczeniu ponadlokalnym są:

- Lokalne Grupy Działania
 - ✓ Ziemia Jędrzejowska-Gryf dla Gmin Sobków i Małogoszcz,
 - ✓ Dorzecze Bobrzy dla Gminy Piekoszów,
 - ✓ Perły Czarnej Nidy dla Gminy Chęciny,
 - ✓ Nad Czarną i Pilicą dla Gminy Łopuszno,
- Świątokrzyska Rybacka Lokalna Grupa Działania.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Niekorzystnym zjawiskiem w gminach Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków jest systematyczny wzrost przestępstw i wykroczeń. Znaczący wzrost przestępczości w gminach Sobków i Małogoszcz w 2020 r. był spowodowany zwiększoną ilością przestępstw gospodarczych.

Tabela 20. Liczba przestępstw i wykroczeń w gminach objętych Strategią w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Chęciny	166	146	165	148	139	142
Piekoszów	180	159	180	161	152	155
Łopuszno	99	88	99	88	83	84
Sobków	106	92	88	155	163	361
Małogoszcz	145	126	120	212	222	489
RAZEM	696	611	652	764	759	1 231

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

OCHRONA ZDROWIA

M.in. mieszkańcy powiatu jędrzejowskiego (w tym gmin Małogoszcz i Sobków) mogą korzystać ze Szpitala Specjalistycznego Artmedik Sp. z o.o. z oddziałami:

- dziecięcym,
- ginekologiczno-położniczym,
- neonatologicznym,
- ortopedyczno-urazowym,
- chorób wewnętrznych,
- chirurgii ogólnej,
- anestezjologii i intensywnej terapii oraz
- szpitalny oddział ratunkowy.

W strukturach szpitala funkcjonują także: hospicjum stacjonarne oraz szereg poradni (domowego leczenia tlenem, gruźlicy i chorób płuc, kardiologiczna, hematologiczna, kardiologii dziecięcej, nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej, alergologiczna, neonatologiczna, neurologiczna, medycyny pracy, logopedyczna, otolaryngologiczna, okulistyczna, urologiczna, diabetologiczna, chirurgii urazowo-ortopedycznej, chirurgii ogólnej, chirurgii ogólnej dla dzieci, ortopedyczna.

Z kolei mieszkańcy gmin Chęciny, Łopuszno i Piekoszów korzystają głównie ze szpitali zlokalizowanych w Kielcach:

- Szpital Św. Aleksandra w Kielcach,
- Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach,

oraz Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Św. Rafała w Czerwonej Górze (gm. Chęciny), w którym znajdują się oddziały:

- Chorób Płuc i Gruźlicy,
- Alergologiczno-Pulmonologiczny,
- Chorób Wewnętrznych,
- Chirurgii Ogólnej i Onkologicznej,
- Urologiczny,
- Chirurgii Klatki Piersiowej,
- Ortopedii i Traumatologii Narządów Ruchu,
- Anestezjologii i Intensywnej Terapii.

Warto podkreślić, że w każdej z gmin objętych Strategią funkcjonuje publiczny POZ:

- gm. Chęciny – Samorządowy Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Chęcinach, który tworzą: Przychodnia Rejonowa w Chęcinach, Ośrodek Zdrowia w Wolicy oraz Ośrodek Zdrowia w Łukowej,
- gm. Łopuszno - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Gminny Ośrodek Zdrowia w Łopusznie,
- gm. Małogoszcz – Miejsko-Gminny Zespół Ośrodków Zdrowia obejmujący placówki w Małogoszczu i w Złotnikach,
- gm. Piekoszów - Samorządowy Zakład Podstawowej Opieki Społecznej w Piekoszowie,
- gm. Sobków - Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sobkowie.

Jak pokazują dane od 2015 r. spada łączna liczba udzielonych porad lekarskich na terenie gmin objętych Strategią, dotyczy to zwłaszcza Gminy Małogoszcz. Gminy Chęciny i Sobków zanotowały wzrost ilości porad lekarskich w 2021 r. względem 2015 r.

Tabela 21. Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2021 na terenie gmin objętych Strategią

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Chęciny	46 038	51 017	52 084	52 318	53 055	47 588	50 877
Łopuszno	31 540	31 580	30 194	29 115	29 428	23 103	27 318
Małogoszcz	48 268	49 190	47 824	47 361	47 021	39 459	37 798
Piekoszów	42 887	34 324	45 271	46 081	43 422	38 480	41 839
Sobków	48 320	50 133	49 252	47 723	45 116	41 271	50 387
Razem	217 053	216 244	224 625	222 598	218 042	189 901	208 219

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szczepienia przeciw COVID-19

Od stycznia 2021 rozpoczął się w całym kraju proces szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2. Pod względem liczby w pełni zaszczepionych najlepiej wypadają gminy Sobków (26 miejsce w województwie) i Małogoszcz (32 miejsce). Najmniej zaszczepionych jest w Gminie Łopuszno.

Tabela 22. Liczba zaszczepionych przeciwko COVID-19 w gminach objętych Strategią

Gmina	Liczba mieszkańców	Liczba zaszczepionych min 1 dawką	Liczba w pełni zaszczepionych	Procent w pełni zaszczepionych
Chęciny	15 031	8 147	7 956	52,90%
Łopuszno	8 924	4 153	4 077	45,60%
Małogoszcz	11 495	6 476	6 349	55,20%

Gmina	Liczba mieszkańców	Liczba zaszczepionych min 1 dawką	Liczba w pełni zaszczepionych	Procent w pełni zaszczepionych
Sobków	8 787	4 835	4 784	56,40%
Piekoszów	16 433	8 261	8 066	49,20%

źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/szczepienia-gmin>

DOSTĘP DO KULTURY

Instytucjami kultury na obszarze gmin objętych Strategią są:

- Centrum Kultury i Sportu w Chęcinach, przy którym działa Biblioteka Gminna,
- Gminny Ośrodek Kultury w Łopusznie,
- Gminny Ośrodek Sportowo – Wypoczynkowy w Łopusznie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Łopusznie,
- Biblioteka Centrum Kultury w Piekoszowie w jej skład wchodzi: Biblioteka Główna w Piekoszowie oraz filia biblioteczna w Zajączkowie, a także Centrum Kultury w Piekoszowie wraz ze świetlicami w Rykoszynie, Brynicy, Szczukowicach, Wincentowie i Gałęzicach,
- Dom Kultury w Małogoszczu,
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Małogoszczu oraz
- Gminna Biblioteka Publiczna w Sobkowie.

W/w instytucje zrealizowały w 2021 r. większą liczbę imprez dla większej liczby osób niż wszystkie gminy z powiatu jędrzejowskiego.

Tabela 23. Wskaźniki GUS imprez organizowanych przez jednostki kultury w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego na koniec 2021 r.

Wskaźnik GUS	Województwo świętokrzyskie	Powiat jędrzejowski	Gmina Małogoszcz	Gmina Sobków
imprezy organizowane przez centra, domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice	3 927	145	45	11
uczestnicy imprez organizowanych przez centra, domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice	767 645	25 661	8 986	116

Wskaźnik GUS	Powiat kielecki	Gmina Chęciny	Gmina Łopuszno	Gmina Piekoszów	Razem gminy objęte Strategią
imprezy organizowane przez centra, domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice	398	57	19	26	158
uczestnicy imprez organizowanych przez centra, domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice	47 630	9 805	4 800	2 028	25 735

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 24. Analiza SWOT gmin objętych Strategią w obszarze społecznym

Mocne strony	Słabe strony
<u>Czynniki społeczne</u> - Średni wiek mieszkańców poniżej średniej wojewódzkiej. - Pozytywne dla Gmin Sobków i zwłaszcza Piekoszów prognozy GUS do 2030 zakładające wzrost liczby mieszkańców (w Gm. Piekoszów aż o 657 os.) - Spadająca liczba osób korzystająca z pomocy społecznej OPS. - Bardzo duża liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gmin objętych Strategią (stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich, ochotniczych straży pożarnych). - Blisko 160 imprez zorganizowały instytucje kultury, samorządy organizacje pozarządowe na obszarze gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków dla ponad 25 tys. osób. - Dobrze rozbudowana sieć szkół podstawowych i przedszkoli. - Wzrastająca liczba żłobków. - Spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Jędrzejowie i powiecie kieleckim. - Działalność na terenie gmin publicznych ośrodków zdrowia (POZ). - Ponad 50% mieszkańców w pełni zaszczepionych przeciwko COVID-19 w gminach Chęciny, Małogoszcz i Sobków. - Zlokalizowanie na terenie gminy Chęciny Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Św. Rafała w Czerwonej Górze oraz w niewielkiej odległości od gmin objętych Strategią szpitali: Św. Aleksandra w Kielcach, Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach oraz Szpitala Specjalistycznego Artmedik Sp. z o.o. w Jędrzejowie.	<u>Czynniki społeczne</u> - Spadek ogólnej liczby ludności (w latach 2015-2021 ubyło 484 osoby z obszaru gmin objętych Strategią). - Aż minus 311 osób wyniósł w 2021 r. przyrost naturalny łącznie we wszystkich gminach objętych Strategią (gdzie w latach 2015-2020 wynosił on zaledwie minus 72 osoby). - Przeważnie ujemne saldo migracji w gminach objętych Strategią w latach 2015-2021. - Malejąca gęstość zaludnienia (szczególnie niska w gminach Łopuszno i Sobków), które jest poniżej średniej wojewódzkiej. - Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym – 14 029 osób w wieku 60+ zamieszkuje obszar gmin objętych Strategią (na koniec 2021 r.). Najszybciej starzejącymi się gminami są Chęciny i Małogoszcz, a najwolniej Piekoszów i Łopuszno. - Słaby dostęp do lekarzy specjalistów co przekłada się na spadającą liczbę udzielanych porad lekarskich (największych ich spadek odnotowała Gmina Małogoszcz). - Emigracja młodych ludzi do większych miast i poza granice kraju. (Nadal mimo spadku) duży odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej OPS. - Zmniejszająca się liczba uczniów w szkołach (928 uczniów w ciągu 10 lat). - Niedostateczna liczba usług opiekuńczych dla seniorów. - Zwiększająca się przestępczość na obszarze gmin objętych Strategią. - Spadająca gęstość zaludnienia co utrudnia realizację inwestycji samorządowych np. w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej. - Likwidacja 5 szkół podstawowych w ciągu ostatnich 10 lat na obszarze objętych Strategią. - Długotrwała choroba, ubóstwo i bezrobocie to trzy główne powody korzystania z pomocy społecznej.

Szanse	Zagrożenia
<u>Czynniki społeczne</u> 1. Mimo spadku liczby ludności – obszar gmin objętych Strategią zamieszkuje na koniec 2021 r. 60 046 osób (to więcej niż 4 powiaty: kazimierski, opatowski, pińczowski i włoszczowski). 2. Zwiększenie atrakcyjności zamieszkania na terenie gmin objętych Strategią (także dla emigrantów z Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie). 3. Wzrost liczby terenów dostępnych pod zabudowę jednorodzinną. 4. Dostępność środków krajowych i unijnych na różnego rodzaju inwestycje i projekty. 5. Bardzo dobre skomunikowanie gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków – głównie dzięki S-7 oraz drogom wojewódzkim nr 728, 786, 762, 763. 6. Bogacenie się społeczeństwa polskiego i co za tym idzie rosnący popyt na usługi turystyczne. 7. Wykreowanie kompleksowej oferty turystycznej. 8. Współpraca z innymi gminami (w ramach niniejszej Strategii, a także OSI Ponidzie, MOF Jędrzejowa, OSI Kielecki Obszar Funkcjonalny). 9. Dobrze zorganizowane samorządy (Urzędy i ich jednostki organizacyjne). 10. Rosnący poziom cywilizacyjny i wzrost jakości życia mieszkańców w wyniku podniesienia jakości świadczonych usług w różnych dziedzinach.	<u>Czynniki społeczne</u> 1. Wbrew prognozom GUS (do 2030 r.) spadek liczby mieszkańców. 2. Ujemny przyrost naturalny. 3. Ujemne saldo migracji. 4. Spadająca liczba osób w wieku produkcyjnym oraz przedprodukcyjnym. 5. Starzenie się społeczeństwa – znaczny wzrost populacji osób w wieku poprodukcyjnym. 6. Dalszy wzrost przestępczości. 7. Zmniejszenie poczucia bezpieczeństwa spowodowane konfliktem zbrojnym na Ukrainie. 8. Wzrost liczby osób (w szczególności) dzieci z nadwagą i otyłością. 9. Problemy psychiczne dzieci i młodzieży powiązane z alienacją społeczną powiązaną z pandemią COVID-19.

źródło: opracowanie własne

PODSUMOWANIE DIAGNOZY W SFERZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Zmniejszająca się liczba mieszkańców może jeszcze pogłębiać trudności związane z wieloma obszarami usług realizowanymi przez samorządy np. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, infrastruktury drogowej, zdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej i wielu innych.

Podsumowując sferę funkcjonalno-przestrzenną warto rozpocząć od analizy ilości procentowej ludności korzystających z sieci:

- wodociągowej (wszystkie gminy objęte Strategią wypadają lepiej niż powiat jędrzejowski i średnia wojewódzka),
- kanalizacyjnej (wszystkie gminy są poniżej średniej dla powiatu kieleckiego i województwa świętokrzyskiego, a 3 z 5 powyżej średniej dla powiatu jędrzejowskiego),
- gazowej (wszystkie gminy są poniżej średniej dla województwa świętokrzyskiego; w tym kryterium wyróżnia się gm. Chęciny, która jest powyżej średniej dla powiatu kieleckiego).

Tabela 25. Wskaźnik GUS „Korzystający z instalacji w % ogółu ludności” w gminach objętych Strategią na tle powiatów jędrzejowskiego i kieleckiego oraz województwa świętokrzyskiego na koniec 2021 r.

Wyszczególnienie	Województwo świętokrzyskie	Powiat jędrzejowski	Gmina Małogoszcz	Gmina Sobków
z wodociągu	91,6	77,8	94,5	95,7
z kanalizacji	59,8	38,2	39,6	48,7
z gazu	39,5	1,8	1,6	0,1

Wyszczególnienie	Województwo świętokrzyskie	Powiat jędrzejowski	Gmina Małogoszcz	Gmina Sobków
Wyszczególnienie	Powiat kielecki	Gmina Chęciny	Gmina Łopuszno	Gmina Piekoszów
z wodociągu	96,2	99,9	98,9	99,9
z kanalizacji	55,7	33,1	16,1	48,8
z gazu	12,2	26,1	0,0	0,2

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na obszarze gmin objętych Strategią rozwój infrastruktury:

- kanalizacyjnej w latach 2015-2021 wyniósł 25,2 km sieci (głównie w gminach Chęciny i Łopuszno),
- wodociągowej w latach 2020-2021 – wzrost o 7,5 km (głównie w gm. Piekoszów),
- gazowej w latach 2015-2021 – wzrost o 16,9 km (w gm. Chęciny i Małogoszcz oraz symbolicznie w gm. Sobków).

Tabela 26. Wybrane wskaźniki w zakresie długości sieci kanalizacyjnej, wodociągowej oraz gazowej w gminach objętych Strategią na tle powiatów jędrzejowskiego i kieleckiego oraz województwa świętokrzyskiego

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km				
Wyszczególnienie	2015	2021	Różnica	%
Gmina Chęciny	33,8	45,1	11,3	33,43
Gmina Łopuszno	10,8	20,6	9,8	90,74
Gmina Małogoszcz	49	47,1	-1,9	-3,88
Gmina Piekoszów	125,1	130,2	5,1	4,08
Gmina Sobków	69,2	70,1	0,9	1,30
Razem gminy objęte Strategią	287,9	313,1	25,2	8,75
Powiat jędrzejowski	265,1	279,2	14,1	5,32
Powiat kielecki	1 526,6	1 903,2	376,6	24,67
Województwo świętokrzyskie	6 081,5	6 914,9	833,4	13,70

Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) w km				
Wyszczególnienie	2020	2021	Różnica	%
Gmina Chęciny	171,8	173,7	1,9	1,11%
Gmina Łopuszno	181,9	182,4	0,5	0,27%
Gmina Małogoszcz	146,9	148,3	1,4	0,95%
Gmina Piekoszów	177,6	180,8	3,2	1,80%
Gmina Sobków	101,3	101,8	0,5	0,49%
Razem gminy objęte Strategią	779,5	787,0	7,5	0,96%
Powiat jędrzejowski	1 023,5	1 027,9	4,4	0,43%
Powiat kielecki	2 964,8	2 990,3	25,5	0,86%
Województwo świętokrzyskie	14 496,7	14 615,7	119,0	0,82%

Długość czynnej sieci gazowej (ogółem) w m				
Wyszczególnienie	2016	2021	Różnica	%
Gmina Chęciny	36 443	48 933	12 490	34,27%
Gmina Łopuszno	0	0	0	0,00%
Gmina Małogoszcz	13 560	17 987	4 427	32,65%
Gmina Piekoszów	0	0	0	0,00%
Gmina Sobków	4 386	4 389	3	0,07%
Razem gminy objęte Strategią	54 389	71 309	16 920	31,11%
Powiat jędrzejowski	79 378	102 231	22 853	28,79%
Powiat kielecki	332 542	466 270	133 728	40,21%
Województwo świętokrzyskie	4 293 354	4 874 589	581 235	13,54%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych

Według projektu SOPO zagrożenie ruchami masowymi występuje na terenie gmin Piekoszów, Chęciny, Łopuszno i Sobków:

- Piekoszów wyznaczono 9 terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych oraz 1 osuwisko,
- Chęciny wyznaczono 20 terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych oraz 2 osuwiska,
- Łopuszno wyznaczono 2 tereny zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych oraz 1 osuwisko zarejestrowane,
- Małogoszcz

Pozostałe dwie gminy Małogoszcz i Sobków określono jako tereny predysponowane do powstawania osuwisk.

Charakterystyka układu przestrzennego

W hierarchii sieci osadniczej gmin miejsko-wiejskich nadrzędnymi i centralnymi ośrodkami są Miasta – Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz i Piekoszów będące podstawowym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej z siedzibą władz samorządowych, ośrodkami wielofunkcyjnymi w zakresie szkolnictwa, opieki zdrowotnej, kultury, handlu, usług rzemieślniczych, gastronomicznych i hotelarskich, a także produkcji oraz infrastruktury technicznej. Na terenie w/w gmin występują także ośrodki podrzędne, które tworzą wsie, gdzie świadczone są usługi na poziomie podstawowym – przeważnie znajdują się tu sklepy miejscowe zaopatrujące mieszkańców w podstawowe produkty, a także świetlice, place zabaw oraz w wybranych miejscowościach usługi oświatowe. Na terenie miast produkcja rolna ograniczy się do produkcji związanej z zaopatrzeniem mieszkańców w produkty rolno-spożywcze, a także kwiaty.

Zagospodarowanie przestrzenne gminy Chęciny jest bardzo urozmaicone. Północna i północno – wschodnia część gminy ma charakter przemysłowy ze względu na zlokalizowany na tym obszarze przemysł wydobywczy. Centralna część gminy ma charakter mieszkalno – usługowy z przewagą zabudowy jednorodzinnej, odmienny od części południowo – wschodniej, gdzie przeważa zabudowa zagrodowa. Dominującym rodzajem zabudowy na terenie Miasta i Gminy Chęciny jest zabudowa mieszkalna jednorodzinna, zaś przeważającym sposobem zabudowy wsi jest ulicówka (występują tu również wsie o charakterze wielodrożnym z zabudową zwartą lub rozporoszoną).

W układzie przestrzennym zabudowy sołectw Gminy Łopuszno dominuje zabudowa mieszkaniowa. Wsie zlokalizowane na terenie gminy to miejscowości o charakterze ulicówki częściowo dwustronne.

W układzie przestrzennym zabudowy sołectw Gminy Piekoszów dominuje zabudowa mieszkaniowa. Przeważają budynki nowe, w dobrym stanie technicznym. Towarzyszą jej budynki gospodarcze, często z umieszczonymi w nich usługami. Zabudowa skupiona wzdłuż dróg zachowała historyczny układ urbanistyczny dawnych ulicówek. Parcele wzdłuż dróg zapełniają się systematycznie zabudową, także w drugiej linii. Budownictwo wielorodzinne zrealizowane na terenie gminy Piekoszów to niskie trzykondygnacyjne bloki. Większość z nich znajduje się w mieście Piekoszów, pozostałe na Skatce i Janowie.

Układ przestrzenny zabudowy sołectw Gminy Małogoszcz stanowi zabudowa mieszkalna. W mieście zabudowę mieszkalną stanowią domy jednorodzinne (z centrum i osiedlach ukształtowanych wzdłuż szlaków komunikacyjnych) i wielomieszkaniowe (zabudowa osiedla w południowo-wschodniej części miasta), natomiast część niemieszkalną stanowią obiekty administracji i użyteczności publicznej, zakłady przemysłowe, obiekty usługowe i handlowe (funkcjonujące osobno lub w połączeniu z budownictwem mieszkaniowym). Wsie zlokalizowane na terenie gminy to miejscowości o charakterze ulicówki częściowo dwustronne.

Układ przestrzenny zabudowy sołectw Gminy Sobków stanowią utrwalone wzdłuż dróg ciągi zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej, w enklawach której występuje zabudowa usługowa o charakterze podstawowym związana z działalnością gospodarczą ludności. Na tych obszarach występuje niewielki stopień rozproszenia zabudowy. Na zwarty charakter zabudowy ma wpływ stan techniczny sieci dróg oraz istniejące elementy infrastruktury technicznej. Jedynie w miejscowości gminnej Sobków występuje ukształtowany ośrodek usługowy.

Gospodarka odpadami

Negatywnym zjawiskiem na terenie gmin objętych Strategią jest wzrost masy wytwarzanych odpadów komunalnych w szczególności w gminie Piekoszów (wzrost od 2017 r. o 228%), także pozostałe gminy mają 2-krotnie wyższe tempo zwiększania się zebranych odpadów niż średnia dla całego województwa.

Tabela 27. Wskaźnik GUS „Odpady zebrane w ciągu roku (w tonach)” w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego, kieleckiego i województwa świętokrzyskiego w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	Wzrost (2021-2017)
Gmina Chęciny	1 292,71	1 229,24	1 943,28	2 442,26	2 456,17	90,00%
Gmina Łopuszno	813,44	861,03	1 139,36	1 160,12	1 420,32	74,61%
Gmina Małogoszcz	1 071,11	1 412,30	1 432,64	1 523,45	2 107,67	96,77%
Gmina Piekoszów	1 035,70	1 180,14	1 513,58	2 900,75	3 398,65	228,15%
Gmina Sobków	858,26	870,46	1 104,92	856,62	1 565,06	82,35%
Powiat jędrzejowski	8 536,89	9 786,98	14 338,74	14 552,91	19 530,63	128,78%
Powiat kielecki	20 918,36	24 522,46	32 167,55	39 478,88	41 425,43	98,03%
Województwo Świętokrzyskie	234 429,78	250 084,54	286 451,51	315 003,49	328 338,40	40,06%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pewnym pozytywnym zjawiskiem jest to, iż masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (w kg/rok) w gminach objętych Strategią w 2021 r. była niższa niż średnia wojewódzka

oraz średnia dla powiatów jędrzejowskiego i kieleckiego (poza gm. Piekoszów, która przekracza średnią dla powiatu kieleckiego).

Tabela 28. Wskaźnik GUS „Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (w kg)” w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego na koniec 2021 r.

Wskaźnik GUS	Województwo świętokrzyskie	Powiat jędrzejowski	Powiat kielecki	Gmina Chęciny	Gmina Łopuszno	Gmina Małogoszcz	Gmina Piekoszów	Gmina Sobków
Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca	270	231	197	164	160	184	207	185

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

UKŁAD KOMUNIKACYJNY

Głównymi arteriami komunikacyjnym dla obszaru objętego Strategią jest droga krajowa nr 7, klasy S relacji Gdańsk – Warszawa – Kraków (przechodząca przez teren gmin Chęciny i Sobków) oraz fragmenty 4 dróg wojewódzkich:

- DW nr 761 Kielce – Piekoszów (w granicach gminy Piekoszów),
- DW nr 762 Kielce – Małogoszcz (w granicach gmin Chęciny i Małogoszcz),
- DW nr 728 Grójec – Końskie – Radoszyce – Jędrzejów (w granicach gmin Łopuszno, Małogoszcz),
- DW nr 786 Częstochowa – Kielce (w granicach gmin Łopuszno i Piekoszów),

Mapa 2. Fragment układu dróg krajowych i wojewódzkich na terenie Województwa Świętokrzyskiego

źródło: www.wrota-swietokrzyskie.pl/drogi

TRANSPORT KOLEJOWY

Dostępność przewozów kolejowych na terenie gmin objętych Strategią:

- nr 8 Warszawa Zachodnia – Kraków Główny - połączenia w ruchu regionalnym (uruchamiane przez Marszałka Województwa) i międzywojewódzkim (organizowane przez Ministra Infrastruktury); w rozkładzie jazdy pociągów regionalnych są połączenia do Krakowa – stacje i przystanki zatrzymania na w/w linii: Skarżysko-Kamienna, Skarżysko Zachodnie, Suchedniów Północny, Suchedniów, Berezów, Łączna, Zagnańsk, Tumlin, Kostomłoty, Kielce Piaski, Kielce, Kielce Białogon, Kielce Słowik, Sitkówka Nowiny, Radkowice, Wolica, Sobków, Miąsowa, Jędrzejów, Potok, Krzcięcice, Sędziszów, Klimontów, dalej stacje poza gr. województwa: Kozłów, Tunel, Dziadówki, Miechów, Kamieńczyce, Szczepanowice, Smroków, Słomniki, Słomniki Miasto, Niedźwiedź, Goszcza, Łuczyce, Baranówka, Zastów, Kraków Batowice, Kraków Główny;
- nr 61 Kielce – Fosowskie połączenia w ruchu regionalnym i międzywojewódzkim; w rozkładzie jazdy pociągów regionalnych są połączenia do Częstochowy – stacje i przystanki zatrzymania na ww. linii: Kielce, Kielce Herbskie, Kielce Ślichowice, Górki Szczukowskie, Piekoszów, Rykoszyn, Wiarna Rzeka, Małogoszcz, Bukowa, Ludynia, Ludynia Dwór, Włoszczowa, Czarnca, Żeliszewice, dalej stacje poza gr. województwa: Koniecpol, Koniecpol Magdasz, Podlesie, Staropole Częstochowskie, Julianka, Lusławice, Turów, Kusięta Nowe, Częstochowa Raków, Częstochowa.

DOSTĘP DO EDUKACJI

Mimo spadku liczby uczniów samorządy są organami prowadzącymi dla 34 szkół podstawowych, 17 przedszkoli i 4 publicznych żłobków:

Tabela 29. Szkoły, przedszkola i żłobki, dla których organami prowadzącymi są samorządy objęte Strategią

Wyszczególnienie	szkoły podstawowe	przedszkola	żłobki
Gmina Chęciny	7	1	1
Gmina Łopuszno	6	6	1
Gmina Małogoszcz	5	5	1
Gmina Piekoszów	8	3	1
Gmina Sobków	8	2	0
Razem	34	17	4

źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów

I tak na terenie Gminy Chęciny funkcjonują:

- Szkoła Podstawowa w Starochęcinach,
- Szkoła Podstawowa w Łukowej,
- Szkoła Podstawowa im. Gen. Stanisława Skalskiego w Polichnie,
- Szkoła Podstawowa im. Juliusza Korczaka w Tokarni,
- Szkoła Podstawowa z oddziałami dwujęzycznymi im. Św. Jana Pawła II w Bolminie,
- Szkoła Podstawowa w Radkowicach,
- Szkoła Podstawowa w Wolicy,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Chęcinach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę w Korzecku,
- Przedszkole Samorządowe w Chęcinach,
- 14 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych,
- Żłobek w Chęcinach.

Gmina Łopuszno jest organem prowadzącym dla:

- Szkoła Podstawowa w Łopusznie wraz z filiami w Grabownicy oraz Lasocinie,
- Szkoła Podstawowa w Gnieździskach,
- Szkoła Podstawowa w Dobrzeszowie wraz z filią w Sarbicach Drugich,
- Żłobek w Łopusznie.

Gmina Małogoszcz jest organem prowadzącym dla:

- Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Małogoszczu (Liceum Ogólnokształcące, Szkoła Podstawowa),
- Zespołu Placówek Oświatowych w Złotnikach (Szkoła Podstawowa i Przedszkole),
- Zespołu Placówek Oświatowych w Kozłowie (Szkoła Podstawowa i Przedszkole),
- Zespołu Placówek Oświatowych w Żarczycach Dużych (Szkoła Podstawowa i Przedszkole),
- Szkoły Podstawowej w Rembieszycach oraz oddział przedszkolny,
- Publicznego Przedszkole w Małogoszczu,
- Żłobka w Małogoszczu.

Na terenie Gminy Piekoszów funkcjonują:

- Zespół Placówek Oświatowych w Piekoszowie, w którego skład wchodzi: Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego oraz Przedszkole w Piekoszowie,
- Zespół Placówek Oświatowych w Jaworzni, w którego skład wchodzi: Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II oraz Przedszkole w Jaworzni,
- Zespół Oświatowych Placówek Integracyjnych w Micigoździe, w którego skład wchodzi: Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. 100-lecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę w Micigoździe oraz Przedszkole Integracyjne w Micigoździe,
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Powstania Styczniowego w Zajączkowie,
- Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Brynicy,
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Łosieniu,
- Szkoła Podstawowa im. Józefa Piłsudskiego w Rykoszynie,
- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Szczukowskich Górkach.

Gmina Sobków jest organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych:

- Przedszkole Samorządowe w Miąsowej,
- Przedszkole Samorządowe w Sobkowie z oddziałem zamiejscowym w Staniowicach,
- Szkoła Podstawowa w Sokołowie Dolnym,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Sobkowie,
- Szkoła Podstawowa w Miąsowej,
- Szkoła Podstawowa w Lipie,
- Szkoła Podstawowa w Chomentowie,
- Zespół Placówek Oświatowych w Korytnicy,
- Zespół Placówek Oświatowych w Brzegach,
- Zespół Placówek Oświatowych w Mokrsku Dolnym.

DZIEDZICTWO KULTUROWE

Na terenie gmin objętych Strategią znajdują się 104 zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych wg Rejestru Zabytków Województwa Świętokrzyskiego, z czego:

- 58 w gminie Chęciny,
- 7 w gminie Łopuszno,
- 13 w gminie Małogoszcz,
- 4 w gminie Piekoszów,
- 22 w gminie Sobków.

z czego aż 41 dotyczy zabytkowych kościołów, cmentarzy i innych obiektów religijnych, a 30 można zaliczyć do grupy „zespoły zamkowe, dworskie, dworsko- parkowe, rezydencjonalne”. Wśród zabytków znajdują się takie "perełki" jak:

- ruiny zamku w Chęcinach,
- Sanktuarium Matki Bożej Miłosierdzia w Piekoszowie,
- układ urbanistyczno-krajobrazowy miasta Chęciny,
- Park Etnograficzny w Tokarni,
- Zespół Dworsko-Parkowy w Podzamczu,
- Zespół Domu "Niemczówka" w Chęcinach.

Tabela 30. Zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych według Rejestru Zabytków Województwa Świętokrzyskiego (stan na czerwiec 2021)

Nr rej.	Układy przestrzenne (urbanistyczne)	Gmina/miejscowość
A.228	układ urbanistyczno-krajobrazowy miasta Chęciny jako miasto starodawne z rozplanowaniem placów ulic oraz zabudową	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.449	otoczenie zabytku - teren południowego przedpoła historycznego układu urbanistyczno-krajobrazowego Chęcin z ruinami średniowiecznego zamku	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny

Nr rej.	Budynki, kamienice	Gmina/miejscowość
A.237	Kamienica przy pl. 2 Czerwca 1	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.238	Kamienica przy pl. 2 Czerwca 2	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.239	Ratusz przy pl. 2 Czerwca 4	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.240	Kamienica przy pl. 2 Czerwca 5	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.241	Kamienica przy pl. 2 Czerwca 6	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.243	Kamienica przy pl. 2 Czerwca 10 (dawniej 9/10)	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.244	Kamienica przy pl. 2 Czerwca 15/17 (dawniej 14/17)	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.245	Kamienica przy pl. 2 Czerwca 18	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.246	Kamienica przy pl. 2 Czerwca 23 (dawniej 19)	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.247	Kamienica przy pl. 2 Czerwca 20	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.248	Kamienica przy pl. 2 Czerwca 21	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.249	Kamienica przy pl. 2 Czerwca 24/26	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.250	Dawny zajazd "Pod Srebrną Górą" przy pl. 2 Czerwca 27/28 i ul. Jędrzejowskiej 2	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.251	Kamienica przy ul. Długiej 3	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.252	Kamienica przy ul. Długiej 6	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.253	Budynek mieszkalny przy ul. Jędrzejowskiej 3	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.254	Kamienica przy ul. Łokietka 2/4;	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.255	Budynek mieszkalny przy ul. Łokietka 36 (dawniej nr 30)	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny

Nr rej.	Budynki, kamienice	Gmina/miejscowość
A.257	Budynek mieszkalny przy ul. Małogoskiej 17 i 21 (dawniej budynki mieszkalne)	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.258	Chałupa drewniana przy ul. Małogoskiej 50 (dawniej 48)	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.259	Chałupa drewniana przy ul. Małogoskiej 58	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.260	Kamienica przy ul. Staszica 3	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.261	Budynek dawnych jatek przy ul. Strażackiej 1b	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.262	Budynek przy ul. Szkolnej 2	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.263	Dawny spichlerz przy ul. Żeromskiego 8 (obecnie bud. gospodarczy)	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.264	Dawny dom zajezdny przy ul. Żeromskiego 9 (obecnie budynek mieszkalno-usługowy)	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.265	Kuźnia w zagrodzie nr 81 (dawniej 60)	Gmina Chęciny/ miejscowość Korzecko
A.266	zespół mieszkalno-gospodarczy "Kolonja Wierna Rzeka": "Domek Średni", "Dom Duży" i dom;	Gmina Chęciny/ miejscowość Milechowy

Nr rej.	Kościóły i ich otoczenie, cmentarze, mogiły	Gmina/miejscowość
A.110/1-2	Zespół Kościoła Parafialnego w miejscowości Kozłów 1) kościół parafialny p.w. Narodzenia NMP; 2) dzwonnica	Gmina Małogoszcz/ miejscowość Kozłów
A.112/1-3	Zespół Kościoła Parafialnego w Małogoszczu 1) kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP (dawniej NMP), 2) dzwonnica, 3) plebania.	Gmina Małogoszcz/ miasto Małogoszcz
A.113	Kościół filialny p.w. Św. Stanisława (dawniej cmentarny);	Gmina Małogoszcz/ miasto Małogoszcz
A.114	Cmentarz Żydowski - teren cmentarza	Gmina Małogoszcz/ miasto Małogoszcz
A.116	Kościół parafialny p.w. ŚŚ. Piotra i Pawła w Rembieszycach	Gmina Małogoszcz/ miejscowość Rembieszycy
A.117	kościół parafialny p.w. Wszystkich Świętych w Złotnikach	Gmina Małogoszcz/ miejscowość Złotniki
A.150/1-2	Zespół Kościoła Parafialnego w Chomentowie 1) kościół parafialny p.w. Ś. Marii Magdaleny, 2) dzwonnica (bramna).	Gmina Sobków/ miejscowość Chomentów
A.151/1-2	Zespół Kościoła Parafialnego w Korytnicy 1) kościół parafialny p.w. Św. Floriana; 2) dzwonnica;	Gmina Sobków/ miejscowość Korytnica
A.154	Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP w miejscowości Mokrsko Dolne	Gmina Sobków/ miejscowość Mokrsko Dolne
A.155	Teren cmentarza parafialnego w miejscowości Mokrsko Dolne	Gmina Sobków/ miejscowość Mokrsko Dolne
A.158/1-2	Zespół Kościoła Parafialnego w Sobkowie 1) kościół parafialny p.w. Św. Stanisława, 2) dzwonnica;	Gmina Sobków/ miejscowość Sobków
A.160	Cmentarz Żydowski w Sobkowie - teren cmentarza	Gmina Sobków/ miejscowość Sobków
A.229/1-3	Zespół Kościoła Parafialnego: 1) kościół parafialny p.w. Św. Bartłomieja, 2) kaplica Fotygów; 3) cmentarz kościelny w granicach ogrodu;	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.230	Kościół Szpitalny p.w. Św. Ducha i przytułek przy ul. Ogrodowej 15 (obecnie dom mieszkalny);	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.231	Bożnica przy ul. Długiej 21	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny

Nr rej.	Kościoty i ich otoczenie, cmentarze, mogiły	Gmina/miejscowość
A.232/1-6	Zespół Klasztorny OO Franciszkanów 1) kościół klasztorny p.w. Wniebowzięcia NMP; 2) Klasztor OO Franciszkanów; 3) kaplica p.w. Św. Leonarda (Branickiego); 4) budynek bramny; 5) budynek administracyjny; 6) budynek gospodarczy	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.233/1-3	Zespół Klasztorny SS KLARYSEK (obecnie SS BERNARDYNEK) 1) kościół klasztorny p.w. Św. Marii Magdaleny; 2) klasztor SS Klarysek (dawniej Bernardynek); 3) teren klasztorny w granicach ogrodzenia;	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.235	Teren cmentarza parafialnego (dawniej komunalnego)	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.236	Teren cmentarza żydowskiego	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.268/1-3	Zespół Kościoła Parafialnego 1) kościół parafialny (dawniej filialny) p.w. Św. Stanisława; 2) dzwonnica północna, 3) dzwonnica południowa;	Gmina Chęciny/ miejscowość Starochęciny
A.411	Mogiła powstańców z 1863 r.	Gmina Łopuszno/ miejscowość Ewelinów
A.412	Teren cmentarza I Wojny Światowej	Gmina Łopuszno/ miejscowość Gnieździska
A.413	Teren cmentarza I Wojny Światowej	Gmina Łopuszno/ miejscowość Jasień
A.441	Kościół parafialny p.w. Narodzenia NMP w Piekoszowie	Gmina Piekoszów/miejscowość Piekoszów
A.442	Teren cmentarza parafialnego w Piekoszowie	Gmina Piekoszów/miejscowość Piekoszów

Nr rej.	Park etnograficzny	Gmina/miejscowość
A.269	teren Parku Etnograficznego w Tokarni	Gmina Chęciny/miejscowość Tokarnia

Nr rej.	Obiekty architektury przemysłowej	Gmina/miejscowość
A.270/1-2	Zespół Dworca Kolei Normalnotorowej 1) budynek dworca PKP; 2) dom pracowników kolei przy ul. Szkolnej 31;	Gmina Chęciny/ miejscowość Wolica

Nr rej.	Zespoły zamkowe, dworskie, dworsko- parkowe, rezydencjonalne	Gmina/miejscowość
A.11/1-2	Zespół Podworski w miejscowości Lasochów 1) murowany budynek dworu 2) fragment parku obwiedziony z trzech stron rowem z wodą w granicach działki	Gmina Małogoszcz/ miejscowość Lasochów
A.111	Założenie pofolwarczne w Leśnicy	Gmina Małogoszcz/ miejscowość Leśnica
A.115	Park pofolwarczny, krajobrazowy w miejscowości Mieronice	Gmina Małogoszcz/ miejscowość Mieronice
A.149/1-4	Założenie podworskie w miejscowości Brzegi 1) dwór, 2) park (pozostałości), 3) sad (pozostałości), 4) dziedziniec gospodarczy z budynkami (lamus, obora)	Gmina Sobków/ miejscowość Brzegi
A.152	Park w Nowych Kotlicach - teren praku, założenie o charakterze zabytkowym z 1 poł. XIX w.	Gmina Sobków/ miejscowość Nowe Kotlice
A.153	Teren parku w miejscowości Lipa - założenie o charakterze zabytkowym z XVIII w;	Gmina Sobków/ miejscowość Lipa
A.156	Założenie podworskie - teren założenia w miejscowości Mokrsko Dolne	Gmina Sobków/ miejscowość Mokrsko Dolne

Nr rej.	Zespoły zamkowe, dworskie, dworsko- parkowe, rezydencjonalne	Gmina/miejscowość
A.157/1-2	Ruiny Zamku wraz z otaczającym go terenem w miejscowości Mokrsko Górne 1) ruiny zamku; 2) teren w odległości 100 m od murów zewnętrznych budowli.	Gmina Sobków/ miejscowość Mokrsko Górne
A.159/1-4	Zespół Fortalicji w Sobkowie 1) ruiny pałacu; 2) zabudowania gospodarcze; 3) pozostałości ogrodzenia majątku zamkowego z trzema basztami; 4) brama wjazdowa (wschodni budynek bramny).	Gmina Sobków/ miejscowość Sobków
A.234	Ruina zamku	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.256/1-3	Zespół Domu zwanego "Niemczówka" 1) dom tzw. "Niemczówka" przy ul. Małogoskiej 7, 2) otoczenie - podwórze przy ul. Małogoskiej 7, 3) murowane ogrodzenie dziedzińca;	Gmina Chęciny/ miasto Chęciny
A.267/1-3	Zespół Dworsko-Parkowy w Podzamczu 1) dwór starościński; 2) brama wjazdowa tzw. "Sobieskiego"; 3) park	Gmina Chęciny/ miejscowość Podzamcze
A.414	Park - teren parku	Gmina Łopuszno/miejscowość Lasocin
A.415/1-3	Zespół podworski w Łopusznie 1) pałac, 2) brama wjazdowa, 3) park	Gmina Łopuszno/miejscowość Łopuszno
A.443/1-2	Ruina pałacu wraz z otoczeniem w Piekoszowie 1) pałac (obecnie ruina), 2) teren w promieniu 100 m od zewnętrznych murów budowli;	Gmina Piekoszów/ miejscowość Piekoszów

źródło: Świętokrzyskie Konserwator Zabytków

Obszary prawnie chronione

Obszar partnerstwa cechuje się dużą powierzchnią terenów prawnie chronionych. **Ponad 81% obszaru gmin objętych Strategią położona jest na różnego rodzaju obszarach chronionych.**

Tabela 31. Powierzchnia obszarów chronionych na terenie gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów oraz Sobków

Wyszczególnienie	Chęciny	Łopuszno	Małogoszcz	Piekoszów	Sobków	Razem
Powierzchnia gminy [w ha]	12 740	17 680	14 600	10 300	14 430	69 750
Powierzchnia chroniona [w ha]	10 930	17 249	10 624	7 204	10 556	56 563
% powierzchni chronionych do powierzchni całkowitej gminy	85,80	97,56	72,76	69,94	73,15	81,09

źródło: opracowanie własne

Wśród form ochrony prawnej należy wyróżnić obszary NATURA 2000, które występują w każdej z gmin:

- Ostoja Sobkowsko-Korytnicka (gm. Chęciny),
- Dolina Czarnej Nidy (gm. Chęciny),
- Dolina Białej Nidy (gm. Chęciny, Małogoszcz, Sobków),
- Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie (gm. Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów, Sobków),
- Dolina Nidy (gm. Chęciny, Sobków),
- Dolina Bobrzy (gm. Piekoszów),
- Ostoja Przedborska (gm. Łopuszno),
- Ostoja Sobkowsko-Korytnicka (gm. Sobków).

Tabela 32. Wyszczególnienie obszarów chronionych na terenie gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów oraz Sobków

Forma Ochrony Prawnej	Gmina Chęciny	Wyszczególnienie	[w ha]
rezerwat przyrody	6	Góra Zelejowa	51,33
		Góra Miedzianka	26,39
		Jaskinia Raj	7,83
		Milechowy	132,33
		Góra Rzepka	9,45
		Wolica	2,81
parki krajobrazowe	1	Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy	9178
obszar chronionego krajobrazu	1	Chęcińsko-Kielecki	1381
obszar Natura 2000	5	Ostoja Sobkowsko-Korytnicka	243
		Dolina Czarnej Nidy	319
		Dolina Białej Nidy	6,1
		Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie	4029
		Dolina Nidy	13
pomnik przyrody	5	Piekło	-
		Jaskinia Piekło	-
		Stokóweczka	-
		nie nadano nazwy w akcie prawnym	-
		Czerwona	-

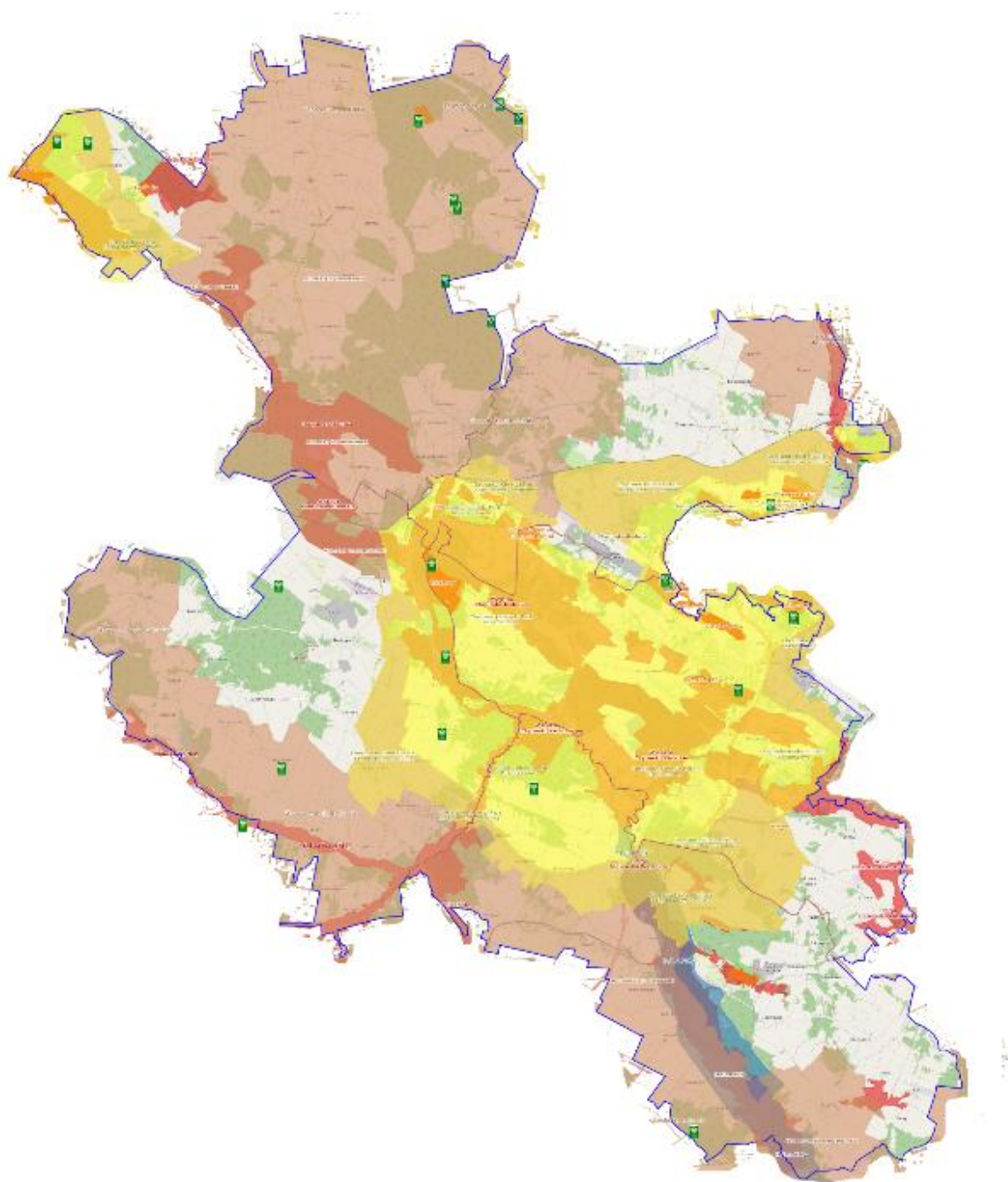
Forma Ochrony Prawnej	Gmina Łopuszno	Wyszczególnienie	[w ha]
rezerwat przyrody	3	Oleszno	61,00
		Góra Dobrzeszowska	25,00
		Ewelinów	15,00
park krajobrazowy	1	Przedborski Park Krajobrazowy wraz z otuliną	880,00
obszar chronionego krajobrazu	3	Konecko-Łopuszniański	15 297,00
		Chęcińsko-Kielecki	0,20
		Przedborski	969,00
obszar Natura 2000	2	Ostoja Przedborska	2 257,00
		Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie	50,00
pomnik przyrody	11.	Nie nadano nazwy w akcie prawnym (utworzony 02.10.1987 r.)	-
		Nie nadano nazwy w akcie prawnym (utworzony 02.10.1987 r.)	-
		Nie nadano nazwy w akcie prawnym (utworzony 12.01.2006 r.)	-
		Jodła Zygmunta	-
		Jodła Józefa	-
		Sosna Tadeusza	-
		Dąb Hubal	-
		Nie nadano nazwy w akcie prawnym (utworzony 19.12.2020 r.)	-
		Nie nadano nazwy w akcie prawnym (utworzony 19.12.2020 r.)	-
		Sylvan	-
		Nie nadano nazwy w akcie prawnym (utworzony 19.12.2020 r.)	-
Forma Ochrony Prawnej	Gmina Małogoszcz	Wyszczególnienie	[w ha]
rezerwat przyrody	1	Milechowy	0,15

park krajobrazowy	1	Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy wraz z otuliną	2 080,00
obszar chronionego krajobrazu	3	Konecko-Łopuszniański	996,00
		Chęcińsko-Kielecki	1 385,00
		Włoszczowsko-Jędrzejowski	6 176,00
obszar Natura 2000	2	Dolina Białej Nidy	665,00
		Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie	1 130,00
pomnik przyrody	4	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	-

Forma Ochrony Prawnej	Gmina Piekoszów	Wyszczególnienie	[w ha]
rezerwat przyrody	2	Moczydło	16,35
		Chelosiowa Jama	24,1
parki krajobrazowe	1	Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy wraz z otuliną	2167
obszar chronionego krajobrazu	3	Konecko-Łopuszniański	2089
		Chęcińsko-Kielecki	1874
		Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu	982
obszar Natura 2000	2	Dolina Bobrzy	209
		Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie	960
pomnik przyrody	6	Skalka w Zajączkowie	0,10
		Zagłębienie krasowe w Zagórze	0,17
		Dąb szypułkowy w Zagórze	-
		Kamieniołom Jaworznia	12,62
		Odstąpienie skał kambru dolnego na Górze Plebańskiej	0,18
		Kamieniołom Kozi Grzbiet w Zajączkowie	2,78

Forma Ochrony Prawnej	Gmina Sobków	Wyszczególnienie	[w ha]
rezerwat przyrody	1	Wzgórza Sobkowskie	37,08
park krajobrazowy	1	Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy wraz z otuliną	2 241,00
obszar chronionego krajobrazu	2	Chęcińsko-Kielecki	1 937,00
		Włoszczowsko-Jędrzejowski	5 747,00
obszar Natura 2000	4	Ostoja Sobkowsko-Korytnicka	1 773,00
		Dolina Białej Nidy	350,00
		Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie	447,00
		Dolina Nidy	2 095,00
pomnik przyrody	5	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	-
użytki ekologiczne	2	bez nazwy	2,22
		łąka Kotlicka	0,48

źródło: opracowanie własne na podstawie bazy CRFOP (<https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>)

Mapa 3. Obszary chronione na obszarach gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków
źródło: opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Legenda: ■ Rezerwaty ■ Parki Krajobrazowe ■ Parki Narodowe ■ Obszar Chronionego Krajobrazu ■ Zespoły Przyrodniczo Krajobrazowe ■ Natura 2000 – obszary ptasie ■ Natura 2000 Obszary siedliskowe
Pomnik przyrody ■

Gminy objęte Strategią położone są na terenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie i Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Tabela 33. Analiza SWOT gmin objętych Strategią w sytuacji funkcjonalno-przestrzennej

Mocne strony	Słabe strony
1. Bardzo dobre zwodociągowanie gmin – wszystkie powyżej średniej wojewódzkiej oraz średniej dla powiatów kieleckiego i jędrzejowskiego. 2. Łączne zasoby na terenie gmin objętych Strategią: 787,0 km sieci wodociągowej, 313,1 km sieci kanalizacyjnej, 71,3 km sieci gazowej. Wzrost sieci kanalizacyjnej o 25,2 km w l. 2015-2021 (głównie w gm. Chęciny i Łopuszno), wodociągowej o 7,5 km (gł. w gm. Piekoszów) oraz skokowy rozwój czynnej sieci gazowej w gminach Chęciny (o 33%) i Małogoszcz (o 32%) w latach 2015-2021. 3. Świetny układ komunikacyjny gmin (w szczególności Chęcin i Sobków położonych przy drodze krajowej S7) oraz drogom wojewódzkim nr 728, 786, 762, 763. 4. Duża liczba podmiotów oświatowych dla których organem prowadzącym są samorządy (34 szkoły podstawowe, 17 przedszkoli). 5. Na obszarze niemal każdej gminy (poza Sobkowem) funkcjonuje żłobek publiczny). 6. Do Rejestru Zabytków Nieruchomych prowadzonych przez Świętokrzyskiego Konserwatora Zabytków wpisanych jest 104 zabytki na obszarze gmin objętych Strategią (w tym tej klasy zabytki co: ▪ ruiny zamku w Chęcinach, ▪ Sanktuarium Matki Bożej Miłosierdzia w Piekoszowie, ▪ układ urbanistyczno-krajobrazowy miasta Chęciny, ▪ Park Etnograficzny w Tokarni, ▪ Zespół Dworsko-Parkowy w Podzamczu, ▪ Zespół Domu "Niemczówka" w Chęcinach. Liczba zabytków w poszczególnych gminach: ▪ 58 w gminie Chęciny, ▪ 7 w gminie Łopuszno, ▪ 13 w gminie Małogoszcz, ▪ 4 w gminie Piekoszów, ▪ 22 w gminie Sobków. 7. Aż 81,09% terenu objętego Strategią to różnego rodzaju obszary chronione. ▪ 85,8% - gm. Chęciny, ▪ 97,57% - gm. Łopuszno, ▪ 72,76% - gm. Małogoszcz, ▪ 69,94% - gm. Piekoszów,	1. Wszystkie gminy są poniżej średniej wojewódzkiej oraz średniej dla powiatu kieleckiego w zakresie korzystania z sieci kanalizacyjnej (48,8% mieszkańców gm. Piekoszów, 48,7% gm. Sobków, 39,6% gm. Małogoszcz, 33,1% gm. Chęciny oraz 16,1% gm. Łopuszno). 2. Niewielki procent zgazyfikowania gmin (26,1% w gm. Chęciny, 1,6% w gm. Małogoszcz, 0,2% w gm. Piekoszów, 0,1% w gm. Sobków oraz 0,0% w gm. Łopuszno korzysta z sieci gazowej, gdzie w regionie odsetek ten wynosi 39,5%). 3. Skokowy wzrost liczby produkowanych śmieci na obszarze gmin objętych Strategią (od 2017 do 2021 r. wzrost o 228% w gm. Piekoszów, 96% w gm. Małogoszcz, 90% w gm. Chęciny, 82% w gm. Sobków oraz 74% w gm. Łopuszno). Aż 207 kg śmieci/rocznie produkuje statystycznie jeden mieszkaniec gminy Piekoszów (185 kg w gm. Sobków, a 184 kg w gm. Małogoszcz, 164 kg w gm. Chęciny, 160 kg w gm. Łopuszno). 4. Zły stan techniczny wielu zabytków. 5. Niewystarczający transport zbiorowy między gminami. 6. Mała ilość miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. 7. Niewystarczająca ilość chodników oraz ścieżek rowerowych.

Mocne strony	Słabe strony
▪ 73,15% - gm. Sobków. Powyższe dane świadczą o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych przedmiotowego terenu. Obszary NATURA 2000 na terenie gmin objętych Strategią: • Ostoja Sobkowsko-Korytnicka (gm. Chęciny), • Dolina Czarnej Nidy (gm. Chęciny), • Dolina Białej Nidy (gm. Chęciny, Małogoszcz, Sobków), • Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie (gm. Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów, Sobków), • Dolina Nidy (gm. Chęciny, Sobków), • Dolina Bobrzy (gm. Piekoszów), • Ostoja Przedborska (gm. Łopuszno), • Ostoja Sobkowsko-Korytnicka (gm. Sobków). 8. Dobry dostęp do internetu (w tym szerokopasmowego). 9. Obszar Strategii znajduje się w zasięgu udokumentowanego obszaru ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP): • 408 Niecka Miechowska (część NW), • 409 Niecka Miechowska (część SE), • 416 Małogoszcz, • 414 Zbiornik Zagnańsk, • 417 Kielce, • 418 Gałęzice – Bolechowice -Borków. 10. Dostępność transportu kolejowego na terenie gmin Małogoszcz, Piekoszów i Sobków w ramach trasy nr 8 Warszawa Zachodnia – Kraków Główny – stacje i przystanki zatrzymania na w/w linii: Wolica, Sobków, Mięsowa oraz linii nr 61 Kielce – Fosowskie (Częstochowa) – stacje i przystanki: Górki Szczukowskie, Piekoszów, Rykoszyn, Wierna Rzeka, Małogoszcz.	

Szanse	Zagrożenia
1. Rewitalizacja i odnowienie wielu zabytkowych obiektów (szczególny potencjał w tym zakresie posiada Gmina Chęciny). 2. Duży potencjał turystyczny obszaru objętego Strategią (obszary cenne przyrodniczo, wysokiej klasy zabytki, wzrastająca liczba turystów). 3. Upowszechnienie szerokopasmowego internetu oraz rozwijanie usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną. 4. Udział samorządów w programach typu „Czyste powietrze”.	1. Małe środki na ochronę zabytków. 2. Coraz większe zanieczyszczanie środowiska (zwłaszcza powietrza). 3. Utrzymanie się tendencji zwiększania się coraz większej liczby śmieci w gospodarstwach domowych. 4. Kataklizmy związane ze zmianami klimatu typu: susze, powodzie, trąby powietrzne, gwałtowne burze, itp. 5. Dla gmin: Piekoszów, Łopuszno i Chęciny wyznaczono (wg SOPO) 30 terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych oraz 4 osuwiska

Szanse	Zagrożenia
5. Środki zewnętrzne (krajowe, unijne) na realizację m.in. inwestycji samorządowych.	zarejestrowane, a w gminach Małogoszcz i Sobków występują tereny predysponowane do osuwania się mas ziemnych.

źródło: opracowanie własne

PODSUMOWANIE DIAGNOZY W SFERZE GOSPODARCZEJ

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Dużym atutem obszaru objętego Strategią w sferze gospodarczej są:

- wzrastająca liczba przedsiębiorstw funkcjonujących na tym obszarze (działa aż 1 068 firm więcej niż w 2015 r. co oznacza wzrost o 25,7%).
- działające na ich terenie średnie i duże przedsiębiorstwa typu:
 - Lafarge Cement Cementownia Małogoszcz, największy w regionie producent cementu,
 - Trans Chem z Bocheńca w gminie Małogoszcz, spółka zajmująca się transportem drogowym towarów

Tabela 34. Liczba podmiotów gospodarczych w gminach objętych Strategią w latach 2015-2021

Gmina	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Wzrost 2021-2015	%
Chęciny	1 019	1 038	1 058	1 120	1 166	1 221	1 279	260	25,52
Łopuszno	634	652	669	721	751	783	835	201	31,70
Małogoszcz	842	837	858	877	899	919	959	117	13,90
Piekoszów	1 147	1 181	1 232	1 278	1 312	1 383	1 481	334	29,12
Sobków	514	518	528	556	595	634	670	156	30,35
Razem	4 156	4 226	4 345	4 552	4 723	4 940	5 224	1 068	25,70

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Warto jednak zwrócić uwagę, że ponad 96% firm działających na tym obszarze to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób.

Tabela 35. Liczba podmiotów gospodarczych zatrudniających do 9 osób w gminach objętych Strategią w roku 2021

Gmina	2021	% ogółu
Chęciny	1233	96,40
Łopuszno	812	97,25
Małogoszcz	923	96,25
Piekoszów	1 418	95,75
Sobków	641	95,67
Razem	5027	96,23

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

To co na pewno cieszy to stały wzrost liczby nowo rejestrowanych przedsiębiorstw. Saldo (nowo zarejestrowani – wyrejestrowani) daje średniorocznie 180 firm więcej na całym obszarze Strategii, co świadczy o wysokiej przedsiębiorczości mieszkańców. W ciągu ostatnich 7 lat najwięcej nowych firm zarejestrowano na terenie gminy Piekoszów – 1009 podmiotów.

Tabela 36. Liczba zarejestrowanych i wyrejestrowanych przedsiębiorstw na terenie gmin objętych Strategią w latach 2015-2021

Gmina	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Wzrost
Chęciny saldo przedsiębiorstw	-12	22	20	52	47	47	64	240
w tym zarejestrowanych	90	108	101	119	100	105	121	744
w tym wyrejestrowanych	102	86	81	67	53	58	57	504
Łopuszno saldo przedsiębiorstw	18	12	13	51	32	36	54	216
w tym zarejestrowanych	91	79	77	128	92	81	100	648
w tym wyrejestrowanych	73	67	64	77	60	45	46	432
Małogoszcz saldo przedsiębiorstw	24	21	52	48	51	43	44	283
w tym zarejestrowanych	83	86	105	105	99	81	89	648
w tym wyrejestrowanych	59	65	53	57	48	38	45	365
Piekoszów saldo przedsiębiorstw	10	38	56	53	44	69	90	360
w tym zarejestrowanych	120	135	159	174	128	127	166	1 009
w tym wyrejestrowanych	110	97	103	121	84	58	76	649
Sobków saldo przedsiębiorstw	-7	5	13	34	40	42	34	161
w tym zarejestrowanych	35	49	55	66	69	59	66	399
w tym wyrejestrowanych	42	44	42	32	29	17	32	238

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

RYNEK PRACY

Pozytywnym zjawiskiem jest również stały spadek liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w Powiatowych Urzędach Pracy w Jędrzejowie i Kielcach – na przestrzeni ostatnich 7 lat nastąpił spadek o 53%.

Tabela 37. Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne w podziale na gminy objęte Strategią w latach 2015-2021

Gmina	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Różnica 2021-2015	%
Chęciny	715	611	536	512	458	387	260	-455	-63,64
Łopuszno	572	524	422	441	427	425	375	-197	-34,44
Małogoszcz	643	512	378	353	340	364	286	-357	-55,52
Piekoszów	830	777	546	523	458	455	320	-510	-61,45
Sobków	364	289	258	220	218	248	215	-149	-40,93
Razem	3 124	2 713	2 140	2 049	1 901	1 879	1 456	-1 668	-53,39

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

PRZEMYSŁ WYDOBYWCZY

Potencjał przemysłu wydobywczego wśród gmin objętych Strategią prezentuje poniższa tabela:

Tabela 38. Złoże surowców mineralnych zlokalizowane na terenie objętych Strategią

JST	Zlokalizowane złoże surowców mineralnych	Złoże eksploatowane
Gmina Chęciny	Baranek, Chęciny-Wolica, Chomentów (gm. Chęciny, Morawica, Sobków), Górki Sowie, Jaźwica (gm. Nowiny, Chęciny), Księżka Góra, Łukowa (gm. Morawica, Chęciny), Łukowa-Popławy, Miedzianka, Mosty -dwa złoże, Mosty II, Mosty III, Ołowianka-1 (gm. Chęciny, Piekoszów), Ostrówka (gm.	Chęciny-Wolica, Jaźwica, Mosty II, Mosty III, Ołowianka-1, Tokarnia II, Wolica, Wolica-Zachód,

	Piekoszów, Chęciny), Polichno-Skiby, Polichno II (gm. Chęciny, Piekoszów), Siedlce, Starochęciny, Tokarnia, Tokarnia II, Tokarnia III, Tokarnia IV, Tokarnia-Sierpka, Wolica, Wolica-Zachód, Zbrza-Kawczyn (gm. Chęciny, Morawica), Zygmuntówka	
Gmina Łopuszno	Dybkowa Góra, Ewelinów, Gnieździska (2 złoża), Gnieździska-Góra Lipa, Gnieździska-Góra Maćkowa, Gnieździska-Góra Poddańska, Góra Maćkowa (gm. Łopuszno/Małogoszcz), Korczyn, Lipkowa Góra, Łopuszno-Czartoszowy, Marianów I, Marianów II, Skatka Polska, Snochowice, Wojciechów (gm. Krasocin/Łopuszno)	Dybkowa Góra, Ewelinów, Maćkowa, Lipkowa Góra,
Gmina Małogoszcz	Bocheniec, Cieśle, Czostków (gm. Małogoszcz, Krasocin), Głuchowiec, Głuchowiec II, Gnieździska-Wrzosówka, Góra Maćkowa (gm. Łopuszno, Małogoszcz), Karsznice, Karsznice-Łuny, Kozłów, Leśnica-Małogoszcz, Małogoszcz-Góra Krzyżowa	Czostków, Głuchowiec, Góra Maćkowa, Karsznice, Karsznice-Łuny, Kozłów, Leśnica-Małogoszcz.
Gmina Piekoszów	Górki Szczukowskie, Janów (M. Kielce, Piekoszów), Jaworznia, Kop[aniny, Lasek, Moczydło, Ołowianka (obsz.), Ołowianka-1 (gm. Chęciny Piekoszów), Ostrówka (gm. Piekoszów, Chęciny), Ostrówka i Ołowianka (gm. Chęciny, Piekoszów), Ostrówka (zwał), Piekoszów- 2 złoża, Polichno-Skiby (gm. Chęciny, Piekoszów), Strawczynek, Szczukowskie Górki 2, Szczukowskie Górki I, Wincentów, Zajączków, Zajączków - Wesoła	Górki Szczukowskie, Ołowianka-1, Ostrówka, Ostrówka i Ołowianka, Ostrówka (zwał), Szczukowskie Górki I, Zajączków,
Gmina Sobków	Brzegi, Chomentów (gm. Chęciny, Morawica, Sobków, Chomentów 1, Jawor, Lipa (gm. Morawica, Sobków), Lipa 1, Sobków, Sobków 84, Sokołów – Kolonia, Sokołów Dolny, Sokołów Górny, Wierzbica.	Brzegi, Lipa 1, Sobków 84, Sokołów Dolny, Wierzbica.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://geoportal.pgi.gov.pl/>**MIESZKALNICTWO**

Na koniec 2021 r. jest 16 651 budynków mieszkalnych na terenie wszystkich gmin objętych Strategią, a w ubiegłym roku oddano do użytku kolejnych 282 nowe mieszkania. To co jest niekorzystne w kontekście mieszkalnictwa to „liczba mieszkań na 100 mieszkańców”, która dla wszystkich gmin odbiega od średniej wojewódzkiej.

Tabela 39. Wskaźniki GUS dotyczące mieszkalnictwa w gminach objętych Strategią na tle powiatów jędrzejowskiego i kieleckiego oraz województwa świętokrzyskiego na koniec 2021 r.

Wskaźnik GUS	Województwo świętokrzyskie	Powiat jędrzejowski	Gmina Małogoszcz	Gmina Sobków
--------------	----------------------------	---------------------	------------------	--------------

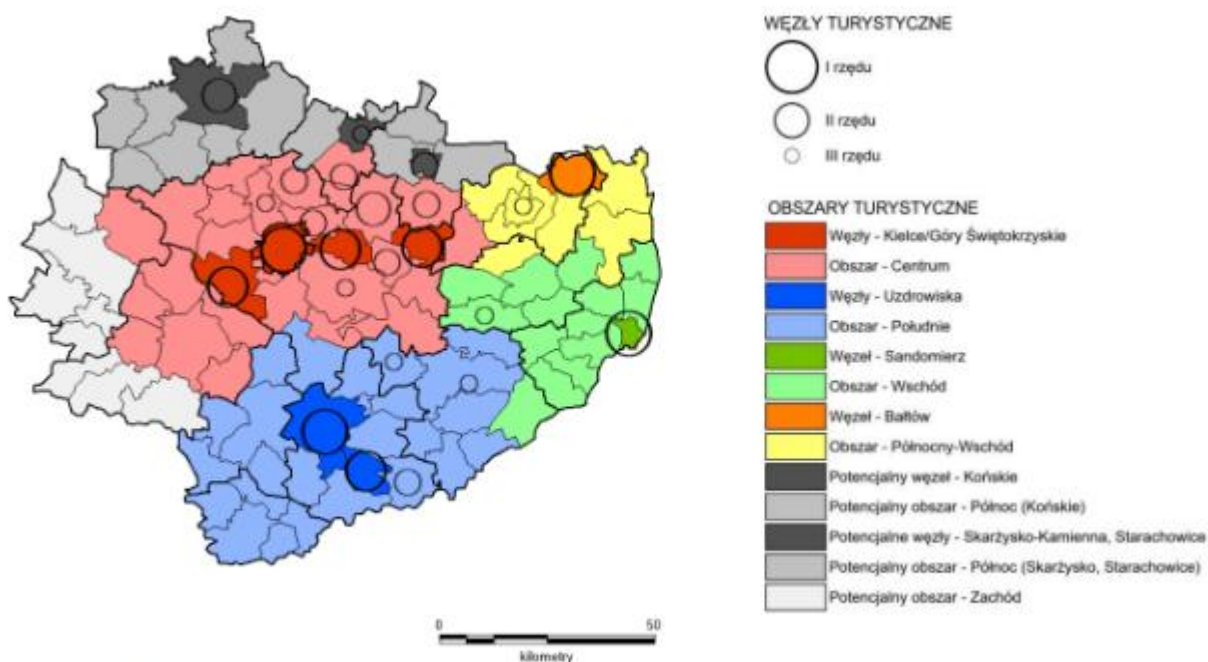
budynki mieszkalne w gminie/powiecie/województwie	287 746	24 438	2 904	2 662
mieszkania oddane do użytku	4 525	233	45	39
liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	370,8	361,9	320	307,8

Wskaźnik GUS	Powiat kielecki	Gmina Chęciny	Gmina Łopuszno	Gmina Piekoszów
budynki mieszkalne w gminie/powiecie	59 462	4 175	2 368	4 542
mieszkania oddane do użytku	1 059	62	31	105
liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	297	313,6	269,8	294,8

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

TURYSTYKA

Wg zaproponowanej w Diagnozie⁵ rejonizacji województwa świętokrzyskiego gminy objęte Strategią zostały zakwalifikowane do obszaru „Centrum”. Spośród gmin objętych Strategią jedynie Chęciny zostały wyróżnione jako jedna z 5 gmin I rzędu – typ B.

Źródło: opracowanie własne

Mapa 4. Węzły koncentracji ruchu turystycznego i obszary ich potencjalnego oddziaływania w woj. Świętokrzyskim w 2020 r.

źródło: „Diagnoza stanu turystyki w województwie świętokrzyskim” (Warszawa, 30 listopada 2020), s. 184

⁵ Diagnoza stanu turystyki w województwie świętokrzyskim (30.11.2020 r.)

Tabela 40. Węzły koncentracji ruchu turystycznego w woj. świętokrzyskim w 2020 r.

Węzły turystyczne	Liczba	Gminy	Przedział wartości indeksu
I rzędu – typ A	3	Kielce, Busko-Zdrój, Sandomierz	2,00-7,00
I rzędu – typ B	5	Białtów, Chęciny, Górnio, Nowa Słupia, Solec-Zdrój	1,00-2,00
II rzędu	2	Bodzentyn, Końskie*	0,50-0,60
III rzędu – typ A	6	Bieliny, Masłów, Pacanów, Starachowice Suchedniów, Zagnańsk	0,20-0,35
III rzędu – typ B	8	Daleszyce, Iwaniska, Miedziana Góra, Ostrowiec Świętokrzyski, Pawłów, Skarżysko-Kamienna, Staszów, Szydłów	0,00-0,15

źródło: „Diagnoza stanu turystyki w województwie świętokrzyskim” (Warszawa, 30 listopada 2020), s. 182

Warto również podkreślić, iż aż 3 atrakcje turystyczne spośród 20 największych atrakcji turystycznych województwa świętokrzyskiego w 2021 r. są zlokalizowane na terenie gminy Chęciny⁶:

1. Białtowski Kompleks Turystyczny – 505 000 odwiedzających
2. Park Kadzielnia z Amfiteatrem, Podziemną Trasą Turystyczną i Tyrolką – 318 168 odwiedzających
3. Park Rozrywki i Miniatur Sabat Krajno – 300 000 odwiedzających
4. Tężnia solankowa w Busku-Zdroju – 269 947 odwiedzających
5. Szlaki turystyczne Świętokrzyskiego Parku Narodowego – 222 492 odwiedzających
6. Sanktuarium Relikwii Drzewa Krzyża Świętego – 220 156 odwiedzających
7. **Zamek królewski w Chęcinach – 204 150 odwiedzających**
8. Baseny Mineralne w Solcu-Zdroju – 204 048 odwiedzających
9. Zamek Krzyżtopór w Ujeździe – 155 056 odwiedzających
10. Podziemna Trasa Turystyczna w Sandomierzu – 109 307 odwiedzających
11. **Park Etnograficzny w Tokarni – 102 645 odwiedzających**
12. Centrum Geoedukacji w Kielcach – 97 409 odwiedzających
13. Brama Opatowska w Sandomierzu – 95 289 odwiedzających
14. Galeria widokowa na Gołoborzu w Świętokrzyskim Parku Narodowym – 88 794 odwiedzających
15. Ostrowiecki Browar Kultury – 85 941 odwiedzających
16. Busko-Zdrój kuracjusze w obiektach sanatoryjnych – 82 964 odwiedzających
17. Europejskie Centrum Bajki w Pacanowie – 79 124 odwiedzających
18. **Jaskinia Raj – 77 463 odwiedzających**
19. Rezerwat Ślichowice – 75 016 odwiedzających
20. Kompleks Świętokrzyska Polana – 71 982 odwiedzających

Największymi atrakcjami turystycznymi obszaru są bez wątpienia:

- Zamek królewski w Chęcinach,
- Park Etnograficzny w Tokarni oraz
- Jaskinia Raj.

Inne obiekty o dużym potencjale turystycznym

⁶ za: www.swietokrzyskie.pro/najpopularniejsze-atrakcje-turystyczne-w-wojewodztwie-swietokrzyskim-w-2021-roku-galeria-zdjec/

w gm. Chęciny to:

- Zabytkowa kamienica „Niemczówka” w Chęcinach, którą w 2020 roku odwiedziło 12 472 os.,
- Muzealna Izba Górnictwa Kruszcowego w Miedziance 1 643 turystów w 2020 r.,
- Centrum Leonardo da Vinci w Podzamczu,
- Synagoga, kirkut,
- Szlak pieszy Ścieżka Mnicha,
- Szlak pieszy Śladami Króla Łokietka,
- Świętokrzyski Szlak Arche-geologiczny,
- Szlak geologiczny Góra Zelejowa,
- kościół parafialny pw. Św. Bartłomieja,
- klasztor oo Franciszkanów,
- klasztor ss Bernardynek,
- Rezerwat przyrody Góra Zelejowa,
- Rezerwat przyrody Góra Rzepka,
- Park miejski w Chęcinach,
- centrum Neandertalczyka,
- Rezerwat Wolica,
- jaskinia Piekło,
- zbiornik wodny Park Lipowica,
- zbiornik wodny w Bolminie,
- rezerwat Milechowy,
- Grzywy Korzeczkowskie.

Warto także wspomnieć, że w Chęcinach funkcjonuje Europejskie Centrum Edukacji Geologicznej Uniwersytetu Warszawskiego.

w gm. Łopuszno to:

- Zabytkowy Pałac wraz z parkiem Dobeckich w Łopusznie,
- Kościół w Łopusznie,
- Gminny Ośrodek Sportowo-Wypoczynkowy w Łopusznie (basen, domki, hotel, boiska),
- Góra Dobrzeszowska,
- Cmentarz Ewangelicki w Antonielowie,
- Wzgórze Trzech Krzyży - miejsce pamięci w Łopusznie,
- grób nieznanego żołnierza w Łopusznie,
- cmentarz na Ludwikowie,
- Cmentarz wojenny z I wojny światowej w Snochowicach, Rudzie Zajączkowskiej, Jasieniu i w miejscowości Ewelinów,
- miejsca pamięci w Sarbicach Drugich, Rudnikach i w miejscowości Nowek,
- Pałac Niemojewskich, plac rekreacyjny w Lasocinie,
- Jezioro Elżbiety w miejscowości Czartoszowy.

w gm. Małogoszcz to:

- ✓ zabytkowe kościoły:
 - Zespół Kościoła Parafialnego w miejscowości Kozłów,
 - Zespół Kościoła Parafialnego w Małogoszczu,
 - Kościół filialny p.w. Św. Stanisława (dawniej cmentarny) w Małogoszczu,
 - kościół parafialny p.w. Wszystkich Świętych w Złotnikach,

- Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Św. Piotra i Pawła w Rembieszycach (drewniany),
- Cmentarz Żydowski w Małogoszczu,
- ✓ Parki i zespoły podworskie:
 - Zespół Podworski w miejscowości Lasochów (Dwór i Izba Tradycji),
 - założenie pofolwarczne w Leśnicy,
 - Park pofolwarczny, krajobrazowy w miejscowości Mieronice,
 - Rynek w Małogoszczu,
 - cmentarz, mogiły powstańców z 1863 roku, cmentarz I wojenny w Małogoszczu,
 - Wierna Rzeka w Bocheńcu,
 - cmentarze z I wojny Światowej w Bocheńcu,
 - zbiornik wodny "Źródełko" w Kozłowie,
 - pomnik przyrody w Wygnanowie,
 - zbiornik wodny w Zakruczu,
 - cmentarze z okresu I wojny światowej przy stacji PKP w Zakruczu,
 - cmentarz z I wojny światowej w Żarczycach Dużych oraz Mieronicach.

w gm. Piekoszów to:

- Sanktuarium Matki Bożej Miłosierdzia w Piekoszowie z cudownym XVII-wiecznym obrazem Madonny z Dzieciątkiem,
- raj dla miłośników geologii:
 - ✓ największa poza Tatrami Jaskinię w Polsce – Chelosiową Jamę,
 - ✓ Jaskinia Pajęcza,
 - ✓ geologiczna ścieżka dydaktyczna,
 - ✓ odsłonięcia geologiczne w Gałęzicach i Zajączkowie,
 - ✓ zagłębienie krasowe w Łaziskach,
 - ✓ skała w Zajączkowie,
 - ✓ kamieniołom Stokówka (Gałęzice),
 - ✓ jaskinie znajdujące się w rezerwacie Miedzianka:
 - Jaskinia Nowa na Miedziance (północno-zachodnie zbocze góry),
 - Schronisko Zachodnie na Miedziance (ścianka skalna na zachodnim zboczu),
 - Schronisko Zakryte (zachodnie zbocze),
 - Jaskinia Południowa na Miedziance (południowe zbocze góry),
 - Schronisko Dwutorowe na Miedziance (pod zachodnim szczytem góry),
 - Jaskinia Hematytowa (dolna część południowego zbocza),
 - Schronisko z Mostem Skalnym (południowo - wschodnie zbocze góry),
 - Jaskinia Psia (stary łomik na wschodnim zboczu),
 - Jaskinia w Sztolni Teresa na Miedziance (stary łomik na wschodnim zboczu).
- Pałac Tarłów w Podzamczu Piekoszowskim,
- Młyny na Wierną Rzeką,
- ścieżka rowerowa:
 - ✓ z Karczówki do Podzamcza Piekoszowskiego,
 - ✓ „Nad Wierną Rzeką”,
- znakowane szlaki piesze
 - ✓ koloru żółtego Wierna Rzeka – Chęciny,
 - ✓ koloru czarnego Piekoszów – Pasma Zgórskie,
- szlak rowerowo-pieszy „Wierna Rzeka – Szlak Przyjazny dla Przedszkolaka”,

- pomnik przyrody dęby szypułkowe w Jaworzni,
- rezerwat „Moczydło”,
- rezerwat „Góra Miedzianka” (Zajączków),

w gm. Sobków to:

- spływy kajakowe po Czarnej i Białej Nidzie (Brzegi, Kotlice Stare, Żerniki, Kotlice Nowe, Sobków, Mokrsko Dolne, Korytnica)
- zabytkowe kościoły:
 - ✓ Zespół Kościoła Parafialnego w Chomentowie,
 - ✓ Zespół Kościoła Parafialnego w Korytnicy,
 - ✓ Kościół Parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP w miejscowości Mokrsko Dolne,
 - ✓ Zespół Kościoła Parafialnego w Sobkowie,
- stawy w Nizinach, Korytnicy, Karsach i Wierzbicy.
- zespoły parkowe, zabudowania podworskie, ruiny zamku na terenie gminy:
 - ✓ założenie podworskie w miejscowości Brzegi,
 - ✓ Park w Nowych Kotlicach,
 - ✓ teren parku w miejscowości Lipa,
 - ✓ założenie podworskie - teren założenia w miejscowości Mokrsko Dolne,
 - ✓ Ruiny Zamku wraz z otaczającym go terenem w miejscowości Mokrsko Górne,
 - ✓ Zespół Fortalicji w Sobkowie,
- zabytkowe cmentarze:
 - ✓ teren cmentarza parafialnego w miejscowości Mokrsko Dolne,
 - ✓ Cmentarz Żydowski w Sobkowie - teren cmentarza.

Gmina Sobków zaliczana jest do obszaru „Ponidzie”, który to obszar niemal całkowicie leżący na terenie Niecki Nidziańskiej charakteryzuje się jednym z największych w Europie złóż gipsu oraz rezerwatami z unikalną roślinnością stepową, kolorowymi lasami, przydrożnymi figurami, zabytkami oraz źródłami siarczano-słonych wód mineralnych.

Warto też zwrócić uwagę, że wg *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*:

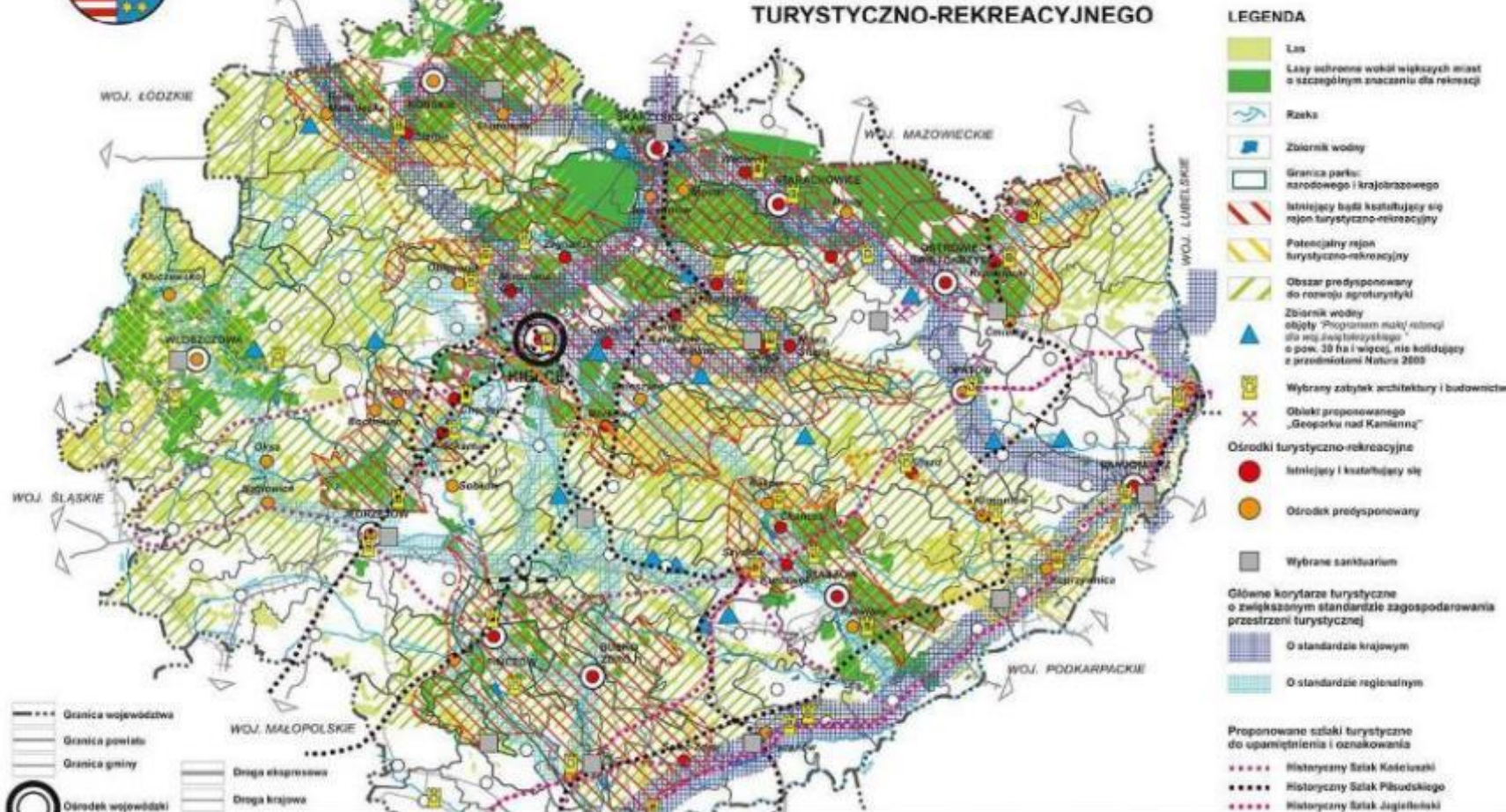
- miasto Chęciny oraz miejscowość Tokarnia zostały określone jako ośrodki turystyczno-rekreacyjne istniejące i rozwijające się oraz zostały ujęte w głównych korytarzach turystycznych o zwiększonym standardzie zagospodarowania przestrzeni turystycznej o standardzie regionalnym,
- miejscowości Sobków, Bolmin, Bocheniec są predysponowane do rozwoju turystyki i rekreacji.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA TURYSTYCZNO-REKREACYJNEGO

Mapa nr 5

Mapa 5. Kierunki zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego
źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Jednym z wyróżników obszaru realizacji Strategii (szczególnie gmin Chęciny i Piekoszów) jest również Świętokrzyski Szlak Archeo-geologiczny, który został on wytyczony i oznakowany przez Regionalną Organizację Turystyczną w 2011 roku⁷. Na szlaku znajdują się 24 udostępnione dla ruchu turystycznego obiekty – jaskinie, kamieniołomy, rezerваты i muzea o dużym potencjale edukacyjnym.

Mapa 6. Fragment mapy województwa świętokrzyskiego z zaznaczonymi miejscami w ramach Świętokrzyskiego Szlaku Archeo-geologicznego

źródło: <https://swietokrzyskie.travel/>

Obszarem wyróżniającym się na terenie woj. świętokrzyskiego w kontekście geoturystyki jest Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy. Budowa geologiczna Parku jest bardzo zróżnicowana i posiada cechy unikatowe w skali całej Polski. Na niewielkim terenie występują na powierzchni skały prawie wszystkich okresów geologicznych od kambru (paleozoik) po holocen (kenozoik) stąd obszar ten nieprzypadkowo nazywany jest w literaturze „muzeum geologicznym pod gołym niebem”. Najpopularniejszymi obiektami na terenie parku są: Rezerваты Kadzielnia, Jaskinia Raj, Góra Zelejowa, Góra Miedzianka, Kamieniołom Stokówka i Pomnik przyrody Jaskinia Piekło, nad którymi górują ruiny Zamku Królewskiego w Chęcinach. Część formacji skalnych jest wykorzystywana do uprawiania wspinaczki skalnej. W Chęcinach, u podnóża rezerwatu Góra Rzepka, ulokowane zostało Centrum Edukacji Geologicznej Uniwersytetu Warszawskiego, które oferuje bogatą ofertę warsztatów edukacyjnych. Potrzebę inwestowania w tę formę turystyki widzą też władze gmin w woj. świętokrzyskim (np. gmina Piekoszów planuje realizację projektu „Geologiczny produkt turystyczny „Na Skalnym Szlaku” – Piekoszów”).

INFRASTRUKTURA ROWEROWA

Jednym z pomysłów, aby „połączyć” gminy objęte Strategią jest rozbudowa tras i ścieżek rowerowych na terenie partnerstwa. Obecną infrastrukturę przedstawia tabela na kolejnej stronie.

⁷ Posiada też własną stronę internetową www.szlakarcheogeo.pl

Tabela 41. Wykaz szlaków rowerowych dostępnych na terenie gmin objętych Strategią wskazanych w „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”

Nazwa szlaku	Kolor szlaku i sposób oznakowania	Długość w km	Przebieg trasy	Rodzaj nawierzchni na szlaku	Stan oznakowania (db - szlak przejezdny bez mapy, dst - przejezdny z niewielkimi brakami oznak., zły - nieprzejezdny bez mapy)	Rok ostatniego odnowienia	źródło finansowania ostatniego oznakowania	Uwagi	Zarządca
"Wokół Fortalicii" okolice Sobkowa	czarny rower na żółtym tle (konceptcja ROT)	25	Sobków Fortalicia - Rez. "Wzgórza Sobkowskie" - Wierzbica Górna - Feliksówka - Gajówka - Siedlce - Wolica - Sokołów Dolny - Sobków Fortalicia	60% asfalt 40% drogi gruntowe	zły	2011	Ministerstwo Sportu i Turystyki	do likwidacji lub całkowitego odnowienia, szlak jednokierunkowy	Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego
Rekreacyjno historyczno-przyrodnicza ścieżka rowerowa	nieznany	18	Brzegi - Żerniki - Choiny - Bizeręda - Brzegi	brak danych	dst	2014	EFR, beneficjent Stowarzyszenie "Brzegi nad Nidą"	-	Gmina Sobków
Pętla Chęcińsko-Piekoszowska	czerwony	57	Szczukowice (Green Velo) - Jaworzna - Szewce - Czerwona Góra - Góra Zelejowa - Chęciny Rynek - Podzamcze - Mosty - Bolmin - Milechowy - Zajęczków - Miedzianka - Bławatków - Gałęzice - Zawada - Łaziska - Piekoszów – Podzamcze Piekoszowskie - Szczukowice (Green Velo)	90% asfalt 10% nawierzchnia gruntowa	dobry	2014	brak danych	-	Powiat kielecki
"Skały i jaskinie" okolice Chęcin Rodzinne Szlaki Rowerowe	czarny rower na żółtym tle	26	Jaskinia "Raj" - Szewce - Gałęzice - Polichno - Korzecko - Chęciny Zamek - Chęciny Miasto – Góra Zelejowa - Czerwona Góra - Jaskinia "Raj"	79% asfalt 21% drogi gruntowe	zły	2011	Ministerstwo Sportu i Turystyki	do likwidacji lub całkowitego odnowienia, szlak jednokierunkowy	Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego
Piekielna Trasa do Raju	żółty	8	Chęciny - jaskinia Raj - Szewce	100% asfalt	dobry	brak danych	brak danych	-	Miasto i Gmina Chęciny
Szlakiem Rycerstwa Zamku Królewskiego	zielony	23	Chęciny (hala "Pod Basztami") - Gościniec - Polichno Miedzianka - Zajęczków - Bolmin - Korzecko - Polichno - Chęciny	100% asfalt	dobry	brak danych	brak danych	-	Miasto i Gmina Chęciny

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego” przyjętej uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr 4962/2022 z 2 marca 2022 r.

Przez teren gmin objętych Strategią przebiegają m.in.:

- ścieżka rowerowa Pętla Chęcińsko-Piekoszowska,
- rekreacyjno-historyczno-przyrodnicza ścieżka rowerowa (Gmina Sobków)
- szlak rowerowy miejsca mocy (Chęciny, Małogoszcz),
- trasa rowerowa Szlak architektury drewnianej (Sobków, Małogoszcz, Chęciny, Piekoszów),
- szlak rowerowy wokół Piekoszowa "Nad Wierną Rzekę",
- ścieżka rowerowa z Karcówki do Podzamcza Piekoszowskiego,
- szlak rowerowo pieszy „WIERNA RZEKA – SZLAK PRZYJAZNY DLA PRZEDSZKOLAKA”,
- ścieżka rowerowa Bocheniec – Chęciny,
- ciąg pieszo – jezdnym Małogoszcz – Mieronice,

oraz planowane i częściowo już wykonane trasy w ramach „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”:

- EuroVelo 11 (międzynarodowa – korytarz główny gm. Piekoszów – 6,5 km; wariant I południowy – gm. Chęciny – 5 km i Sobków – 14,2 km),
- Trasa regionalna nr 152 (obejmująca m.in. gm. Chęciny 12,5 km, gm. Małogoszcz – 16 km),
- Trasa regionalna nr 153 (obejmująca m.in. gm. Łopuszno 27 km, gm. Małogoszcz 20 km, Piekoszów 2,5 km).

Tabela 42. Analiza SWOT sytuacji gospodarczej gmin objętych Strategią

Mocne strony	Słabe strony
<u>Czynniki gospodarcze</u> 1. Stworzenie warunków do inwestowania poprzez posiadanie przez gminy terenów inwestycyjnych (w tym w ramach Specjalnej Strefy Ekonomicznej). 2. Zlokalizowanie w gm. Chęciny - Regionalnego Centrum Naukowo Technologiczne w Podzamczu z 9 ha terenów inwestycyjnych oraz Europejskiego Centrum Edukacji Geologicznej. 3. Bardzo dobre powiązanie sieci drogowej (S7, drogi wojewódzkie 728, 786, 762, 763. 4. Ponad 5,2 tys. firm działa na terenie gmin objętych Strategią to ponad tysiąc więcej niż w 2015 r. – wzrost o 25,7%. 5. Aż 3 atrakcje turystyczne z gm. Chęciny w TOP 20 największych atrakcji turystycznych regionu w 2021 r.: — Zamek królewski w Chęcinach (204 150 odwiedzających), — Park Etnograficzny w Tokarni (102 645 odwiedzających), — Jaskinia Raj (77 463 odwiedzających). 6. W latach 2015-2021 - 3448 nowych firm zarejestrowano na obszarze Strategii (a wyrejestrowano w tym okresie 2188), co daje saldo 1260. 7. O 53% spadło rejestrowane bezrobocie na przestrzeni lat 2015-2021. 8. Aż 16 651 budynków mieszkalnych znajduje się terenie wszystkich gmin objętych Strategią, a w ubiegłym roku oddano do użytku kolejnych 282 nowe. 9. Dysponowanie terenami o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych (81% terenu Strategii to obszary prawnie chronione). 10. Gmina Chęciny (jako lider porozumienia) widzi potencjał w turystyce i jest jedną z najmocniej inwestujących w tej dziedzinie gmin w regionie. 11. Posiadanie kilku atrakcji turystycznych z dużym potencjałem: — Zabytkowy Pałac wraz z parkiem Dobeckich w Łopusznie, — drewniany Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Św. Piotra i Pawła w Rembieszycach, — Wierna Rzeka w Bocheńcu, — Sanktuarium Matki Bożej Miłosierdzia w Piekoszowie z cudownym XVII-wiecznym obrazem Madonny z Dzieciątkiem,	<u>Czynniki gospodarcze</u> 1. Ponad 96% firm działających na tym obszarze to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób. 2. Mimo, iż stale wzrasta średnie wynagrodzenie brutto to nadal wynosi ono zaledwie 90% średniego wynagradzania brutto w kraju. 3. Brak atrakcji turystycznych w TOP 20 największych atrakcji regionu w gminach Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków. 4. Mała liczba imprez i wydarzeń turystycznych przyciągających odwiedzających z zewnątrz. 5. Niekorzystna w kontekście mieszkalnictwa jest „liczba mieszkań na 100 mieszkańców”, która dla wszystkich gmin odbiega od średniej wojewódzkiej 6. Niedostateczna ilość terenów inwestycyjnych. 7. Słabo opłacalne rolnictwo o niskiej przeciętnej powierzchni gospodarstw, mała ilość punktów skupu produktów rolnych.

— raj dla miłośników geologii na terenie gmin Chęciny i Piekoszów, w tym największa poza Tatrami Jaskinię w Polsce – Chelosiową Jamę, — spływy kajakowe na terenie gmin Sobków i Chęciny, — Ruiny Zamku w Mokrsku Górnym, — Zespół Fortalicji w Sobkowie, — Pałac Tarłów w Podzamczu Piekoszowskim. 12. Blisko 100% zwodociągowanie gmin objętych Strategią. 13. Na terenie gmin objętych Strategią jest aż 71 złóż surowców mineralnych, z czego 21 jest eksploatowanych.	
Szanse	Zagrożenia
<u>Czynniki gospodarcze</u> 1. Rozwój turystyki w szczególności w gminach Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków. 2. Działalność na obszarze gmin wielu średnich i dużych firm (m.in. Lafarge Cement Cementownia Małogoszcz, Centrum Logistyczne 7R Park Kielce, Trans Chem z Bocheńca, Zakład Przetwórstwa Mięsnego „WiR”, Kopalnia Miedzianka, Kopalnia Jaźwica. 3. Zawarcie przez gminy Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków porozumienia na rzecz wspólnego opracowania Strategii Ponadlokalnej i realizacji projektów. 4. Przynależność gmin do Obszarów Strategicznej Interwencji (Chęciny, Piekoszów do Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego, Sobków i Małogoszcz (do MOF Jędrzejowa), Sobków do OSI Poniemie oraz Łopuszno do OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją. 5. Utrzymanie wysokiej przedsiębiorczości mieszkańców. 6. Spadająca liczba osób bezrobotnych. 7. Dalszy rozwój terenów inwestycyjnych. 8. Rozwój różnego rodzaju usług poprawiających atrakcyjność obszaru Strategii Ponadlokalnej (w zakresie wod-kan, drogowym, dostępu do internetu, wysokiej jakości edukacji, służby zdrowia, itd.) 9. Modernizacja rolnictwa (w tym tworzenie grup producenckich). 10. Środki Unii Europejskiej z nowej perspektywy 2021-2027.	<u>Czynniki gospodarcze</u> 1. Spowolnienie gospodarcze (i ew. recesja w gospodarce polskiej) co może przełożyć się na spadek zatrudnienia w przedsiębiorstwach. 2. Zwiększenie inflacji i cen co przekłada się na wzrost kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw. 3. Przedłużająca się niepewność związana z konfliktem zbrojnym na Ukrainie. 4. Stagnacja turystyczna obszaru gmin objętych Strategią. 5. Brak środków unijnych w nowej perspektywie lub ich znaczące opóźnienie. 6. Niestabilność polityczna w kraju. 7. Niska dochodowość produkcji rolnej.

źródło: opracowanie własne

Kluczowe wyzwania

Do głównych wyzwań rozwojowych analizowanego obszaru należy:

1. Podniesienie atrakcyjności zamieszkania na terenie gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków szczególnie dla ludzi młodych (w wymiarze gospodarczym, społecznym i infrastrukturalnym).
2. Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów partnerstwa do generowania opłacalnych działalności gospodarczych.
3. Zapewnienie dostępu do usług publicznych w warunkach obserwowanych zmian demograficznych (spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa).
4. Zachowanie i poprawa walorów środowiskowych istotnych z punktu widzenia życia mieszkańców, działalności rolniczej oraz rozwoju turystyki.
5. Przygotowanie i wypromowanie kompleksowej oferty turystycznej obejmujące wszystkie gminy partnerstwa.
6. Budowanie kultury współpracy (zamiast konkurencji) sprzyjającej podnoszeniu efektywności działań (w tym współpracy instytucjonalnej).
7. Podczas tworzenia i konsultacji projektu Strategii – jej interesariusze wielokrotnie podkreślali konieczność poprawy dostępu do szeroko rozumianych usług publicznych (kultury, sportu, edukacji, zdrowia czy administracji). Przy czym przez „dostęp” należy rozumieć nie tylko budowę czy rozbudowę obiektów tego typu, ale również zapewnienie ich odpowiedniego skomunikowania obejmującego nie tylko transport indywidualny ale również, co powoli staje się oczywistością, transport pieszy i rowerowy (chodniki i ścieżki rowerowe) oraz transport zbiorowy. Zwłaszcza ten ostatni jest bardzo istotny z punktu widzenia osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem komunikacyjnym czyli dzieci, osób starszych oraz osób z ograniczoną mobilnością. Dlatego przy rozpatrywaniu sposobów na poprawę dostępności do usług powinien być zakładany rozwój usług transportu zbiorowego.

3. Wizja i cele

Na ostateczny kształt wizji oraz celów wpłynęły:

- wyniki analizy danych społeczno-gospodarczych, które pokazały atuty obszaru, ale i istniejące luki i potrzeby interwencji,
- opinie mieszkańców na temat tego w jakim otoczeniu chcieliby żyć i jakie aspekty wymagają istotnych i pilnych zmian,
- wnioski z dyskusji prowadzonych podczas spotkań strategicznych z Zespołem Operacyjnym, Radą Porozumienia oraz spotkań z interesariuszami.

Wizja rozwoju obszaru objętego Strategią

W wyniku zrealizowania szeregu inwestycji (gospodarczych, infrastrukturalnych, społecznych) łączna liczba mieszkańców gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków zwiększa się o co najmniej 3,9% w roku 2030 r. względem 2021 r.

Wizja ta stanowi duże wyzwanie dla gmin objętych Strategią z uwagi na prognozy GUS, które przewidują wzrost liczby mieszkańców (głównie w Gminie Piekoszów) na poziomie 0,52% w roku 2020 względem 2030 r.

Tabela 43 Liczba ludności gmin objętych Strategią na 31.12.2020 r. i prognoza GUS w roku 2030

Wyszczególnienie	Gmina					Razem
	Chęciny	Łopuszno	Małogoszcz	Piekoszów	Sobków	
Liczba mieszkańców na 31.12.2021 r.	14 887	8 787	11 178	16 783	8 411	60 046
Prognozowana wg GUS liczba mieszkańców w roku 2030	14 582	8 847	11 189	17 440	8 615	60 673
Różnica	-305	60	11	657	204	627
%	-2,05%	0,68%	0,10%	3,91%	2,43%	1%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jeżeli na 31.12.2030 r. dane GUS będą prezentowały wzrost liczby mieszkańców gmin objętych Strategią o 1500 osób (tj. 3% względem 2021 r.) – należy to uznać za olbrzymi sukces samorządów.

Cel strategiczny i cele operacyjne

Odpowiedzią na zdefiniowaną wizję obszaru są: cel strategiczny i trzy cele operacyjne. W Strategii Ponadlokalnej sformułowano jeden cel strategiczny i trzy cele operacyjne, które obejmują najistotniejsze potrzeby i oczekiwania interesariuszy w zakresie rozwoju gospodarczego obszaru, ochrony dziedzictwa kulturowego, gospodarki niskoemisyjnej i ochrony środowiska, wzmacniania „odporności” obszaru, jak również rozwoju kapitału ludzkiego i wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Cel strategiczny i cele operacyjne są wobec siebie komplementarne, dzięki czemu działania zaplanowane w ramach nich tworzą wspólną całość przyczyniającą się do rozwoju obszaru. W ramach celów operacyjnych przedstawiono główne działania, których realizacja będzie kluczowa dla osiągnięcia celu operacyjnego. Działania będą przekładały się na konkretne projekty realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i inne podmioty zainteresowane udziałem w realizacji *Strategii*. Zdefiniowane cele dotyczą rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego, jako że obszary te wzajemnie się przenikają i jedynie wspólna ich realizacja może generować trwałe efekty rozwojowe.

Cel strategiczny:

Gminy Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków stanowią obszar aktywny gospodarczo wykorzystujący walory naturalne i zasoby endogeniczne (m.in. potencjał turystyczny rzeki Nida).

Cele operacyjne:

1. Wsparcie przedsiębiorców i tworzenie warunków do powstawania atrakcyjnych miejsc pracy.
2. Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla mieszkańców.
3. Obszar gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków odpornym na zmiany klimatu i niespodziewane wydarzenia.

Planowane działania:

Cel operacyjny nr 1:

1. Rozwój infrastruktury drogowej oraz mobilności miejskiej.
2. Tworzenie terenów inwestycyjnych.
3. Centra Przedsiębiorczości – tworzenie i rozwój.
4. Wsparcia działalności rolniczej i pozarolniczej.

Cel operacyjny nr 2:

1. Nowoczesna infrastruktura rekreacyjno-sportowa.
2. Wspólna oferta kulturalno-historyczna.
3. Wspólna oferta turystyczna w oparciu o zasoby endogeniczne (m.in. potencjał turystyczny rzeki Nida).
4. Zwiększenie ilości oraz jakości infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.
5. Wysoka jakość edukacji.
6. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.
7. Zwiększenie skuteczności w gospodarowaniu odpadami.
8. Ład przestrzenny.

Cel operacyjny nr 3:

1. Rozwój elektroenergetyczny obszaru, w tym zielona energia.
2. Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym.
3. Wsparcie systemu opieki zdrowotnej i społecznej.
4. Rozwój i kreatywne wykorzystanie narzędzi teleinformatycznych.
5. Budowa więzi społecznych i wsparcie organizacji pozarządowych.
6. Rozwój kompetencji instytucji publicznych.

4. Kierunki działań

Cel operacyjny 1

Wsparcie przedsiębiorców i tworzenie warunków do powstawania atrakcyjnych miejsc pracy

Realizacja celu przyczyni się do wzrostu atrakcyjnych miejsc pracy i wpłynie pozytywnie na strukturę demograficzną obszaru. Powstanie nowych przedsiębiorstw, a przede wszystkim rozwój tych obecnie istniejących, przez co będą mogły one oferować atrakcyjniejsze miejsca pracy, spowoduje, że część mieszkańców nie będzie szukała pracy poza obszarem i nie będzie podejmowała decyzji o zmianie zamieszkania. Długofalowo takie zmiany mogą także wpłynąć na strukturę demograficzną obszaru objętego Strategią. Ważnym elementem do osiągnięcia celu jest rozbudowa terenów inwestycyjnych. To właśnie silna gospodarka jest fundamentem trwałego rozwoju, ponieważ wpływa ona bezpośrednio na funkcjonowanie innych sfer i generuje środki finansowe umożliwiające realizację innych inwestycji.

DZIAŁANIA:

1. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY DROGOWEJ ORAZ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ - stworzenie siatki połączeń drogowych umożliwiających przedsiębiorcom zakładanie nowych przedsiębiorstw i rozwój już istniejących, a także dystrybucję towarów i zapewnienie dostępu do świadczonych usług. Istotnym elementem jest także stworzenie spójnego układu komunikacyjnego, komplementarnego do już istniejącej sieci dróg (w szczególności drogi krajowej S7 oraz dróg wojewódzkich 728, 786, 762, 763). W ramach tego działania istotna jest współpraca z podmiotami zarządzającymi korytarzami transportowymi na poziomie krajowym, jak i wojewódzkim (m.in. ze Świętokrzyskim Zarządem Dróg Wojewódzkich w kontekście planowanej budowy obwodnicy Łopuszna). Ważnym aspektem jest także budowa dróg gminnych w miejscach, gdzie potencjalnie mogą powstawać nowe zabudowania, co zwiększa atrakcyjność obszaru objętego Strategią. Szczególne znaczenie ma także przebudowa i remont dróg powiatowych oraz budowa chodników w ciągu tychże dróg z uwagi na to, że drogi te są, z jednej strony, w najgorszym stanie jakościowym, a z drugiej - to właśnie one łączą gminy objęte Strategią⁸. Równocześnie do poprawy jakości infrastruktury drogowej powinna postępować rozbudowa ścieżek rowerowych oraz chodników. Obydwa te rodzaje transportu (pieszy i rowerowy) mają jednak swoje ograniczenia wynikające z położenia Polski w takiej, a nie innej strefie klimatycznej oraz z odległości do pokonania. Według różnych źródeł transport pieszy sprawdza się na odległość do 1,5 km, a transport rowerowy do 3-4 kilometrów (przy odpowiednich warunkach pogodowych). Transport zbiorowy staje się bardzo istotny z punktu widzenia osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem komunikacyjnym, czyli dzieci, osób starszych oraz osób z ograniczoną mobilnością. Dlatego przy rozpatrywaniu sposobów na poprawę dostępności do usług powinien być zakładany rozwój usług transportu zbiorowego.

Najważniejsze kierunki działań:

- budowa, przebudowa, rozbudowa i/lub modernizacja dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich,
- remont dróg tłuczniowo – żwirowych, rozbudowa dróg dojazdowych do pól,
- budowa i/lub przebudowa/modernizacja ścieżek rowerowych, chodników (ciągów pieszo-jezdnym) oraz przejść dla pieszych,
- budowa obwodnicy Łopuszna w ramach drogi wojewódzkiej nr 786,
- budowa obwodnicy Piekoszowa w ramach dróg wojewódzkich nr 786 i 761,
- budowa obwodnicy miejscowości Radkowice,
- rozwój transportu zbiorowego,

⁸ Sama jedna gmina Łopuszno szacuje potrzebę przebudowy aż 40 km dróg powiatowych (zob. Diagnoza strategiczna).

- stworzenie miejsc przesiadkowych na terenie gminy Piekoszów typu „park and ride” (w tym również przy stacjach kolejowych).

2. TWORZENIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH – stworzenie nowych oraz uzbrojenie istniejących terenów inwestycyjnych w miejscach, gdzie występują w tym zakresie deficyty mające na celu pozyskanie inwestorów zewnętrznych oraz stworzenie warunków do rozwoju lokalnych przedsiębiorstw.

Najważniejsze kierunki działań:

- tworzenie terenów inwestycyjnych - zmiany w planach zagospodarowania, wykup gruntów itd.(w ramach zadania planuje się m.in. wykup gruntów pod tworzenie terenów inwestycyjnych w tym ich uzbrojenie m.in. w infrastrukturę kanalizacyjno – wodociągową, drogową).
- uzbrojenie terenów poprzez budowę dróg dojazdowych do terenów inwestycyjnych oraz dróg wewnętrznych wraz z oświetleniem i odwodnieniem, budowę sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i deszczowej, sieci teletechnicznej.
- przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej,
- pozyskiwanie inwestorów,
- pozyskiwanie i sprzedaż terenów pod budownictwo jednorodzinne.

3. CENTRA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI – TWORZENIE I ROZWÓJ – jako instytucje otoczenia biznesu odpowiedzialne za tworzenie i oferowanie podmiotom gospodarczym atrakcyjnych warunków do zakładania i rozwoju przedsiębiorstw poprzez nowoczesną infrastrukturę, finansowe instrumenty zwrotne (pożyczki, poręczenia), a także pomoc doradczą, prawną i szkoleniową.

Najważniejsze kierunki działań:

- stworzenie centrum obsługi przedsiębiorcy i inwestora (inkubatora przedsiębiorczości) - wsparcie prawne, finansowe i organizacyjne przedsiębiorców m.in. w zakresie szkoleń, wyjazdów studyjnych, projektów dofinansowujących rozpoczęcie i/lub rozwój działalności gospodarczej,
- budowanie wspólnej oferty gospodarczej gmin objętych Strategią oraz jej promocja,
- pełnienie przez samorządy roli tzw. operatora (pośrednika) - udzielanie dofinansowania, dotacji i pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej z wykorzystaniem środków unijnych i krajowych,
- stworzenie systemu ulg i zachęt mających ułatwić inwestorom podjęcie decyzji o lokalizacji inwestycji na terenie gmin objętych Strategią.

Gminy zainteresowane w szczególności utworzeniem na swoim terenie Centrum Przedsiębiorczości to Chęciny, Piekoszów i Sobków. W ramach planowanego Centrum Przedsiębiorczości Gminy Piekoszów – „Made in Piekoszów” planowana jest do realizacji wiązka ściśle komplementarnych projektów, m.in.:

- utworzenie w ramach Urzędu Gminy w Piekoszowie Centrum Obsługi Przedsiębiorcy,
- różnicowanie działalności rolniczej w celu zapewnienia różnorodności działań oraz alternatywnych źródeł dochodów,
- rozwój okołorolniczych działalności gospodarczych, związanych np. z agroturystyką, turystyką i wypoczynkiem, sprzedażą bezpośrednią produktów pochodzących z własnych gospodarstw rolnych, produkcja i sprzedaż zdrowej żywności,

- ułatwienia administracyjne dla nowopowstających podmiotów gospodarczych, zwłaszcza tworzących miejsca pracy na terenie gminy,
- promowanie podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy,
- rozwój współpracy sektora prywatnego z sektorem publicznym.

4. WSPARCIE DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ I POZAROLNICZEJ – w związku z dużym zainteresowaniem żywnością tradycyjną i regionalną, a także poszukiwaniem produktów wysokiej jakości, z uwzględnieniem produktów ekologicznych, produktów opartych o naturalne składniki (zioła, kosmetyki); istotnym jest stworzenie lokalnej marki, która będzie mogła pełnić następujące funkcje: identyfikacji wartości miejsca, integracji społeczności lokalnej, aktywizacji do przedsiębiorczości (tworzenie postaw przedsiębiorczych, lokalnych miejsc pracy), promocji. Tworzenie pozarolniczych miejsc pracy (np. usługi dla ludności, usługi na rzecz rolnictwa) wpływać będzie na zrównoważony rozwój obszaru i może być efektem dywersyfikacji działalności gospodarstw rolnych (usługi turystyczne, bio-edukacja, rekreacja)

Najważniejsze kierunki działań:

- poprawa gospodarcza obszaru objętego Strategią poprzez stworzenie placu handlowego - Targu Miejskiego w Małogoszczu,
- wsparcie osób zajmujących się rolnictwem w zwiększeniu jego dochodowości (pomoc w tworzeniu grup producenckich, tworzenie i rozwój targowisk lokalnych, organizacja szkoleń, pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych),
- opracowanie wspólnego systemu związanego z promocją produktów lokalnych,
- zwiększenie jakości kadr lokalnej gospodarki,
- rozwój Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego,
- promowanie postaw przedsiębiorczości u dzieci i młodzieży,
- aktywizacja osób bezrobotnych i biernych zawodowo,
- wsparcie działań związanych z gospodarką cyrkularną w przedsiębiorstwach, czyli gospodarką obiegu zamkniętego, która ma być odpowiedzią na problem marnowania surowców i rosnącego zanieczyszczenia powietrza. Odpowiedzialna produkcja i konsumpcja, to kluczowe aspekty tego obszaru. Wprowadzenie zasad gospodarki cyrkularnej, szeroka edukacja w tym zakresie, przyniosą korzyści w trzech aspektach: społecznym, ekonomicznym i środowiskowym.

Cel operacyjny 2

Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla mieszkańców

Realizacja celu ma wzmocnić wizerunek obszaru gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków jako miejsca przyjaznego dla mieszkańców, jak i przyjezdnych oraz turystów. Teren ten będzie miejscem wykorzystującym zarówno swoje walory naturalne (m.in. w obszarze geologicznych), jak i tradycje historyczne związane z wydarzeniami, jak i konkretnymi postaciami. W tym celu tworzone będą produkty sieciowe wychodzące poza teren jednej gminy, które będą mogły być jednym z elementów tworzenia przewag konkurencyjnych obszaru. Ważnym elementem działań będzie także poprawa warunków infrastruktury do rekreacji i uprawiania sportów, co spowoduje napływ odwiedzających, ale także zwiększy zadowolenie mieszkańców i stanie się podstawą do budowania harmonijnej przestrzeni do życia, a także tworzenia postaw związanych

z codzienną aktywnością fizyczną i zmianą nawyków (m.in. wykorzystanie spójnej sieci ścieżek rowerowych jako sposobu podróżowania do pracy, szkoły itp.). Stworzenie warunków do aktywnego spędzania wolnego czasu (nowe instytucje kulturalne np. w Gminie Sobków, edukacyjne zapewniające atrakcje i usługi na poziomie ponadlokalnym, nowe produkty turystyczne i kulturalne, promocja zdrowego stylu życia) będzie dodatkową zachętą do pozostawania oraz zamieszkiwania na terenie, co może wpłynąć pozytywnie na zmianę struktury demograficznej obszaru. Produkty będące rezultatem wszystkich działań (w ramach nowej/zmodernizowanej infrastruktury, nowej/poszerzonej oferty kulturalnej, sportowej, nowych i innowacyjnych sieciowych produktów turystycznych) będą zgodne ze standardami dostępności (architektonicznej, cyfrowej oraz komunikacyjnej), co pozwoli na włączenie do grona odbiorców osób z niepełnosprawnościami, w tym także osób starszych. Wpłynie to na ich aktywizację społeczną i zdrowotną i przyczyni się do stworzenia przestrzeni przyjaznych dla wszystkich. Część nowych przestrzeni będzie bazowało na idei projektowania sensorycznego, w ramach którego projektowane i tworzone obiekty pełnią funkcje rehabilitacyjne i rozwojowe - specjalne ścieżki moto-sensoryczne służą treningowi w otwartej przestrzeni, rozwiązania inspirowane wirtualną rzeczywistością (VR) działają na różne zmysły i mogą pełnić funkcję orientacyjną lub terapeutyczną. Należy przy tym wszystkim pamiętać, że podstawą do budowania harmonijnej przestrzeni do życia jest osiągnięcie ładu przestrzennego, czyli harmonijnego i estetycznego zagospodarowania przestrzennego – atrakcyjnych przestrzeni publicznych z zielenią, zadbanych i dostosowanych do wszystkich grup wiekowych, w tym osób ze specjalnymi potrzebami.

1. NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA REKREACYJNO-SPORTOWA – modernizacja i budowa nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych, stworzenie spójnego systemu ścieżek rowerowych, który byłby wykorzystywany zarówno przez turystów, ale także mieszkańców całego obszaru jako alternatywny system transportowy, stworzenie oferty obejmującej działalność placówek sportowych na obszarze gmin objętych Strategią, wspólna organizacja imprez sportowych. Powyższe działania wpłyną pozytywnie na wizerunek obszaru oraz dadzą poczucie wspólnoty lokalnej społeczności.

Najważniejsze kierunki działań:

- budowa (rozbudowa) i/lub modernizacja (remont) infrastruktury sportowej przy szkołach – boisk oraz sal (hal) gimnastycznych, m.in.:
 - ✓ budowa hal sportowych przy Szkołach Podstawowych na terenie gminy Chęciny (Bolmin, Łukowa, Tokarnia, Polichno),
 - ✓ budowa boisk wielofunkcyjnych przy Szkole Podstawowej w Radkowicach oraz przy ul. Czerwona Góra (wraz z siłownią zewnętrzną),
 - ✓ budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Dobrzeszowie (gm. Łopuszno),
 - ✓ modernizacja sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Łopusznie oraz budowa boisk sportowych wraz z wykonaniem piłkochwyłów i ogrodzeniem przy szkołach na terenie gminy,
 - ✓ budowa sali gimnastycznej przy Zespole Oświatowych Placówek Integracyjnych w Micigoździu (gm. Piekoszów),
- budowa (rozbudowa) i/lub modernizacja (remont) stadionów, zaplecza dla klubów sportowych,
- remont płyty stadionu MKS "WIERNA" Małogoszcz (instalacja odwodnienia oraz systemu nawadniania płyt boiska),

- budowa nowoczesnego, wielofunkcyjnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego na terenie gminy Piekoszów tj. wielofunkcyjny obiekt kubaturowy (dyscypliny halowe) oraz tzw. otwarta infrastruktura sportowo-rekreacyjna na świeżym powietrzu (m.in. infrastruktura lekkoatletyczna, tzw. „street work out”),
- budowa stadionu piłkarskiego w Chęcinach,
- modernizacja i przebudowa obiektów Gminnego Ośrodka Sportowo Wypoczynkowego w Łopusznie m.in. budowa szatni dla klubów sportowych –, zadaszenie trybun na GOSW w Łopusznie, przebudowa bieżni lekkoatletycznej przy GOSW w Łopusznie, budowa oświetlenia wokół boisk sportowych
- budowa budynku klubowego wraz z niezbędnym zapleczem socjalnym i gospodarczym przy obiektach MKS "WIERNA" Małogoszcz,
- budowa bazy rekreacyjno-sportowej (skate-park, korty tenisowe, letnie baseny, boisko ze sztuczną nawierzchnią i balonem) przy istniejących obiektach MKS "WIERNA" Małogoszcz,
- budowa budynku przy stadionie w Małogoszczu stanowiącego bazę dla Klubu sportowego,
- budowa (rozbudowa), przebudowa, modernizacja (remont) zewnętrznej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (wraz z miejscami parkingowymi) przy placówkach oświatowych na terenie gmin objętych Strategią,
- utworzenie Parku Miejskiego w Małogoszczu: alejki z ławkami, muszla koncertowa, ścieżkę zdrowia, ogródek zabaw dla dzieci, fontanna miejska,
- wykonanie robót remontowych i zabezpieczających obszar wodny przy terenach rekreacyjno-wypoczynkowych na terenie Gminy Małogoszcz,
- budowa placów zabaw i siłowni zewnętrznych w poszczególnych miejscowościach gmin objętych Strategią,
- zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne terenów wokół zbiorników wodnych z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo,
 - ✓ oczyszczenie i zagospodarowanie terenu wokół niewielkiego jeziora „Gajzerka” w miejscowości Jaworznia (gmina Piekoszów),
- poprawa estetyki i funkcjonalności centrum gmin i poszczególnych miejscowości (uporządkowanie, odnowienie i przystosowanie przestrzeni publicznych do pełnienia nowych funkcji, w tym rekreacyjnych i integracyjnych) m.in.:
 - ✓ estetyzacja rynku w Małogoszczu,
 - ✓ rewitalizacje centralnych przestrzeni w miejscowościach na terenie gminy Piekoszów dla podniesienia ich walorów estetycznych, tworzenia wspólnych przestrzeni dla mieszkańców, wzrost estetyki m.in. poprzez modernizację (termomodernizację) budynków użyteczności publicznej, zastosowanie jednolitego systemu informacyjnego (oznaczenie ulic, szlaków, zabytków itp.) i zastosowanie elementów małej architektury użytkowej (ławki, altany, oświetlenie, kwietniki, kosze itp.),
- urządzenie i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych (pod wypoczynek) wraz z budową i/lub modernizacją placów zabaw, altan dla mieszkańców i turystów oraz siłowni zewnętrznych,

2. WSPÓLNA OFERTA KULTURALNO-HISTORYCZNA – w związku z faktem, że każde miejsce posiada specyficzne i niepowtarzalne dziedzictwo, istotnym elementem budowania marki lokalnej może być właśnie odkrycie i wyeksponowanie potencjału dziedzictwa i na tej podstawie stworzenie interesującego produktu. Atuty obszaru muszą być dostrzegane zarówno przez jego mieszkańców, ale także turystów i innych odwiedzających. Istotnym jest stworzeniem spójnej i wzajemnie uzupełniającej

się oferty budującej także poczucie lokalnej wspólnoty. Niżej wymienione kierunki działań mają na celu stworzenie miejsc integracji i kultywowania lokalnych tradycji w miejscowościach, gdzie brak jest tego typu miejsc. Niezwykle istotnym elementem jest także dbałość i renowacja obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie gmin objętych Strategią.

Najważniejsze kierunki działań:

- stworzenie Izb Historii Lokalnej w każdej z gmin w nawiązaniu do wspólnej historii,
- budowa i/lub modernizacja (przebudowa, rozbudowa, nadbudowa) i doposażenie istniejących obiektów kultury typu: biblioteki, świetlice, domy ludowe i budynki remiz Ochotniczych Straży Pożarnych na cele społeczno-kulturalne,
- poprawa infrastruktury obiektów kultury i dostosowanie jej do wymogów dostępności itp. dla potrzeb osób z niepełnosprawnością,
- podjęcie starań dla uzyskania dla Zamku Królewskiego miano pomnika historii,
- utworzenie Centrum Pamięci Kultury Żydowskiej w Chęcinach,
- organizacja ponadlokalnych imprez kulturalnych, turystycznych, sportowych,
- budowa (i lub adaptacja budynku) na potrzeby planowanej jednostki - Gminnego Centrum Kultury w Sobkowie,
- rozwój Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego w Podzamczu Chęcińskim,
- rozwój Europejskiego Centrum Edukacji Geologicznej,
- organizacja festiwali i prezentacji folklorystycznych,
- coroczna organizacja wspólnej imprezy promocyjno-integracyjnej dla obszaru gmin objętych Strategią,
- remont oraz wyposażenie małogoskiego Domu Kultury w nowoczesną aparaturę nagłośnieniową oraz oświetleniową,
- modernizacja/ remont/ przebudowa pomieszczeń budynku Biblioteki Centrum Kultury w Piekoszowie, ul. Częstochowska 85A wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego najważniejszych zabytków:
 - ✓ Zespoły Kościołów Parafialnych w Chęcinach, Chomentowie, Korytnicy, Kozłowie, Małogoszczu, Mokrsku-Dolnym, Sobkowie, Piekoszowie, Rembieszycach i Żółtnikach,
 - ✓ Zespół Klasztorny OO Franciszkanów oraz Zespół Klasztorny SS KLARYSEK (obecnie SS BERNARDYNEK) w Chęcinach,
 - ✓ teren Parku Etnograficznego w Tokarni,
 - ✓ Zespół Dworca Kolei Normalnotorowej w Wolicy,
 - ✓ terenów podworskich i parków (Brzegi, Lasochów, Lasocin, Lipa, Leśnica, Łopuszno, Mieronice, Nowe Kotlice, Mokrsko Dolne, Piekoszowie, Podzamczu Chęcińskim),
 - ✓ układ urbanistyczno-krajobrazowy miasta Chęciny jako miasto starodawne z rozplanowaniem placów, ulic oraz zabudową,
 - ✓ zabytkowych kamienic, budynków mieszkalnych, zespół mieszkalno-gospodarczych, kuźni, dawnego spichlerza i innych obiektów zabytkowych na terenie miasta Chęciny,
 - ✓ Zespół Domu zwanego "Niemczówka" w Chęcinach,
 - ✓ ruin zamku wraz z otaczającym go terenem w Chęcinach, w miejscowości Mokrsko Górne oraz Zespół Fortalicy w Sobkowie.
- poprawa stanu zabytków wpisanych do gminnych ewidencji zabytków oraz pomników i miejsc pamięci,

- przebudowa budynku Towarzystwa Przyjaciół Małogoszcza - utworzenie Muzeum Historii Powstania Styczniowego na terenie gmin objętych Strategią,
- zakup samochodu dostawczego na potrzeby instytucji Biblioteka Centrum Kultury w Piekoszowie,
- realizacja projektu „Kultura musi być” polegającego na zwiększenie atrakcyjności oferty kulturalnej, doposażenie miejsc aktywności kulturalnej, zrównoważenie oferty do poszczególnych grup odbiorców, tworzenie wysokiej jakości działań w przestrzeni otwartej poszczególnych gmin, wzmocnienie działań instytucji kultury ze szkołami i stowarzyszeniami, zwiększenie aktywności grup nieformalnych w aktywizacji działań kulturalnych, wspieranie twórczości kulturalnej i artystycznej, stwarzanie możliwości rozwoju ludziom utalentowanym, w tym programów międzyregionalnych, których podstawą będzie promocja poprzez kulturę, kreowanie nowej oferty kulturalnej i turystycznej, zintegrowanie działań kulturalnych i turystycznych w obrębie gmin objętych Strategią.

3. WSPÓLNA OFERTA TURYSTYCZNA W OPARCIU O ZASOBY ENDOGENICZNE - obok oferty kulturalno-historycznej, istotnym elementem wzmocniania atrakcyjności obszaru będzie wykorzystanie jego walorów naturalnych i stworzenie produktu sieciowego w tym zakresie w oparciu o atrakcje w przestrzeni i usługi turystyczne, które charakteryzować się będą spójną koncepcją i występowaniem wiodącego waloru lub usługi wyróżniającego dany produkt. Sieciowane jest odpowiedzią na zmieniające się potrzeby konsumentów i wymaga współpracy wielu podmiotów na różnych poziomach. Stworzenie spójnej oferty może koncentrować się wokół turystyki:

- krajoznawczej (miasta),
- geoturystyki,
- pieszej,
- dla dzieci i rodzin,
- rowerowej,
- wodnej,
- pielgrzymkowej,
- konnej,
- kulinarne i agroturystyka.

W przypadku części gmin objętych Strategią (Chęciny, Sobków i Małogoszcz) spory potencjał turystyczny daje rzeka Nida i związana z nią infrastruktura, w szczególności gospodarstwa agroturystyczne i firmy mające w swej ofercie atrakcje związane z wodą.

Najważniejsze kierunki działań:

- tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych – w tym wykorzystanie georóżnorodności jako jednej z najważniejszych marek gmin Chęciny, Piekoszów, w tym udział w/w gmin w realizacji projektu „Wykorzystanie zasobów dziedzictwa przyrodniczo – kulturowego na obszarze Geoparku Świętokrzyskiego dla wzmocnienia marki terytorialnej Światowego Geoparku UNESCO” w ramach którego planowane są:

Zadanie 2 - Rozwój infrastruktury turystycznej służącej prezentacji walorów dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego gminy Chęciny

Zadanie 5 – Wykorzystanie zasobów cennych przyrodniczo na terenie Gminy Piekoszów

W ramach projektu planowana jest realizacja działań inwestycyjnych związanych z budową i/lub rozbudową infrastruktury turystycznej oraz infrastruktury związanej z obiektami pełniącymi funkcje kulturowe na terenie gmin: Chęciny, Morawica, Nowiny, Piekoszów oraz Kielce.

- stworzenie wspólnego produktu turystycznego na obszarze objętym Strategią,
- budowa i rozwój tras i szlaków turystycznych, odwołujących się do walorów historycznych, kulturowych i edukacyjnych m.in.:
 - ✓ od drogi wojewódzkiej nr 762 na terenie gminy Chęciny wzdłuż drogi w kierunku Bolmin Jedlnica (działka nr 1968), do Milechowy, drogą powiatową 0276T do granicy gminy Piekoszów – długość trasy: 6 km
 - ✓ parking przy Zamku Królewskim w Chęcinach drogą (działka nr 343) w kierunku Korzecka, droga powiatowa 0274T w kierunku Podzamcza, Starodroże DK7, przez Mosty drogą powiatową 0273T do drogi 762 – długość trasy 11 km. Zakres wstępnie obejmuje budowę ścieżki z nawierzchni asfaltowej wraz z oznakowaniem pionowym i poziomym, oraz infrastrukturą towarzyszącą - miejsca wypoczynku (wiaty, stojaki na rowery, kosze, tablice itp.).
- rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i przemysłu czasu wolnego,
- wytyczenie nowych oraz konserwacja istniejących szlaków turystycznych,
- budowa pól campingowych,
- budowa stanowisk i miejsc postojowych dla kamperów,
- budowa wspólnej marki i promocja kompleksowej oferty turystycznej obejmującej m.in.:
 - ✓ wykreowanie wydarzenia weekendowego promującego walory kulturowo-przyrodnicze gmin objętych Strategią - produktu turystycznego podkreślającego historyczne dzieje tych terenów; wydarzenie powinno również uwzględniać udział czołowych zespołów artystycznych;
 - ✓ stworzenie wspólnego produktu turystycznego z gminami partnerskimi,
 - ✓ organizacja cyklicznych wydarzeń,
 - ✓ stworzenie wirtualnej mapy atrakcji turystycznych i szlaków turystycznych na terenie gmin objętych Strategią,
 - ✓ przygotowanie wspólnej oferty turystycznej dla dzieci i rodzin np. poszukiwanie skarbów Królowej Bony na Zamku w Chęcinach,
 - ✓ bezpłatny wirtualny przewodnik turystyczny po obszarze gmin objętych Strategią w formie aplikacji mobilnej,
 - ✓ oznakowanie turystyczne zabytków i atrakcji turystycznych,
 - ✓ wykonanie spójnego oznaczenia szlaków – tabliczki kierunkujące, tablice informacyjne,
 - ✓ utworzenie sieci wspólnych atrakcji turystycznych,
 - ✓ kampania informacyjna,
 - ✓ wykonanie murali odnoszących się do historii danego miejsca,
 - ✓ billboardy informacyjne w miejscach o dużym ruchu,
 - ✓ wspólna promocja na targach turystycznych, imprezach promocyjnych.
- rozbudowa infrastruktury dla ruchu niezmotywowanego – drogi, pasy, trasy i ścieżki rowerowe, strefy wolne od ruchu samochodowego na obszarze objętym Strategią,
 - ✓ budowa ponad 90 km tras rowerowych na terenie gmin objętych Strategią zgodnie z założeniami „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”,

- ✓ budowa i/lub modernizacja systemu ścieżek rowerowych wraz ze stacjami obsługi i wypożyczalnią rowerów m.in. w ramach planowanego szlaku turystycznego NIDA (na terenie Gminy Sobków),
- ✓ budowa wspólnej trasy (ścieżki) rowerowej łączącej gminy objęte Strategią,
- ✓ oznakowanie i wytyczenie łącznika Kielce – Chęciny (20 km) – wykorzystanie nowo wybudowanych dróg dla rowerów, dróg serwisowych oraz dróg lokalnych o niskim natężeniu ruchu (ponadto stanowiłby połączenie z trasą regionalną nr 152),
- ✓ oznakowanie i wytyczenie łącznika Podzamcze Piekoszowskie – Piekoszów (2 km) – wykorzystanie dróg lokalnych o niskim natężeniu ruchu do Piekoszowa,
- ✓ budowa miejsc obsługi rowerzystów – wiat do odpoczynku, punktów napraw rowerów, wypożyczalni rowerów,
- ✓ utworzenie miejsc serwisowych/przystanków dla rowerów, w tym utworzenie stacji ładowania rowerów elektrycznych,
- ✓ uzupełnienie nawierzchni szlaków rowerowych,
- ✓ wybudowanie platform/miejsc widokowych,
- ✓ zrównoważona mobilność miejska Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez rozbudowę sieci dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w gminie Chęciny i Piekoszów,
- rozwój infrastruktury turystycznej służącej prezentacji walorów dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego gminy Chęciny
 - ✓ kompleksowy remont oraz rozbudowa budynku Muzealnej Izby Górnictwa Kruszcowego wraz z zagospodarowaniem terenu wokół,
 - ✓ modernizacja ekspozycji znajdującej się w Muzealnej Izbie Górnictwa Kruszcowego w Miedziance,
 - ✓ oznakowanie ścieżki dydaktycznej w rezerwacie Góra Miedzianka
 - ✓ opracowanie dokumentacji i zagospodarowanie terenu wokół rezerwatu przyrody Milechowy
 - ✓ opracowanie dokumentacji i zagospodarowanie terenu wokół rezerwatu przyrody nieożywionej Wolica
 - ✓ opracowanie dokumentacji i udostępnienie atrakcji przyrodniczej - Kamieniołomu Stokówka
 - ✓ wykonanie ścieżki dydaktycznej w rezerwacie przyrody Góry Rzepka.
- kompleksowy system elektronicznej informacji publicznej dla mieszkańców, turystów i osób przyjezdnych na terenie gmin objętych Strategią:
 - ✓ nowoczesne elektroniczne tablice informacyjne w każdym sołectwie,
 - ✓ kompleksowy, bezpłatny system informacyjny dla mieszkańców gmin i wszystkich zainteresowanych w formie aplikacji mobilnej na telefon komórkowy,
 - ✓ nowoczesny, wielofunkcyjny gminny portal informacyjno-turystyczno-promocyjny z szerokim wachlarzem publicznych e-usług.
- utworzenie punktu informacji turystyczno-geologicznej na terenie gminy Piekoszów,
- budowa/rozbudowa/ modernizacja obiektu na terenie gminy Piekoszów na potrzeby utworzenia Lokalnego Centrum Geologiczno-Edukacyjnego,
- rozbudowa infrastruktury wokół głównych atrakcji turystycznych (realizowana przez samorządy oraz przedsiębiorców),

- stworzenie ponadlokalnej Strategii Rozwoju Turystyki,
- budowa, rozbudowa, modernizacja placów zabaw oraz stref aktywności i relaksu w miejscowościach na terenie Gminy Piekoszów,
- zbudowanie sieci powiązań pomiędzy instytucjami i przedsiębiorcami sektora turystycznego i około turystycznego,
- włączenie obiektów i terenów zabytkowych w możliwości wykorzystania ich walorów na cele społeczne, rekreacyjne i turystyczne,
- projekt i budowa obiektu edukacyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu w miejscowości Siedlce (gmina Chęciny),
- wdrożenie nowoczesnych rozwiązań w zakresie zwiedzania zabytkowej "Niemczówki",
- utworzenie Informacji Turystycznej - Centrum Doradczo-Ekspertyczne przy Zamku Królewskim w Chęcinach.

4. ZWIĘKSZENIE ILOŚCI ORAZ JAKOŚCI INFRASTRUKTURY WODNO-KANALIZACYJNEJ – wszystkie gminy są w ponad 94% zwodociągowane. Większym wyzwaniem jest zakończenie procesu skanalizowania poszczególnych samorządów, który wynosi w gminie: Chęciny: 32,7%, Łopuszno 9,6%, Małogoszcz 39,6%, Piekoszów 48,5%, Sobków 48,7%. Proces ten będzie trudny do wdrożenia zwłaszcza na terenach o małej gęstości zaludnienia, gdzie wskaźnik koncentracji wynosi poniżej 120 mieszkańców/km² sieci. Na tego typu obszarach, gdzie nieopłacalna jest budowa sieci kanalizacyjnej, problem oczyszczania ścieków komunalnych zostanie rozwiązane poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków i szczelnych szamb.

Najważniejsze kierunki działań:

- budowa i modernizacja (przebudowa, rozbudowa) sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej (zarówno na obszarze aglomeracji jak i poza nią).
Zadanie to obejmuje m.in.:
 - ✓ wybudowanie łącznika istniejących sieci wodociągowych: w Podzamczu na ul. Piaskowej oraz w Piekoszowie na ul. Jarzębinowej,
 - ✓ wybudowanie łącznika sieci wodociągowych w Micigoździe, Łubnie i Wincentowie (gm. Piekoszów),
 - ✓ wybudowanie łącznika sieci wodociągowej PKP-Rykoszyn.
 - ✓ rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej oraz budowa innych koniecznych odcinków na terenie gminy Piekoszów,
 - ✓ modernizacja sieci wodociągowej azbestowej,
 - ✓ odłączenie odbiorców w miejscowości Gałęzice i osiedla Skałka od infrastruktury Nordkalk,
 - ✓ rozbudowa sieci wodociągowej do nowopowstałych budynków jednorodzinnych,
 - ✓ zniwelowanie strat wody poprzez opomiarowanie sieci i przyłączy oraz modernizację infrastruktury wodociągowej wraz z budową łączników sieci wodociągowej,
 - ✓ budowa kanalizacji na terenie Gminy Łopuszno poza aglomeracją – ok. 60 km; oraz w obszarze aglomeracji – ok. 20 km,
 - ✓ rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Sobków (ponad 40% gminy nie jest jeszcze skanalizowana).
- budowa i/lub modernizacja (przebudowa) ujęć wody oraz infrastruktury do dystrybucji, uzdatniania i magazynowania wody, m.in.:

- ✓ modernizacja ujęć wody w miejscowościach: Dobrzeszów, Wielebnów, Gnieździska, Lasocin (gm. Łopuszno),
- ✓ budowa nowego ujęcia wody w zachodniej części Gminy Piekoszów odciążające ujęcia: Lesica, Szczukowice i Górki Szczukowskie wraz z sieciami wodociągowymi,
- ✓ modernizacja ujęcia w Górkach Szczukowskich,
- ✓ modernizacja 2 ujęć wody w Leśnicy i Bocheńcu (Nowa Wieś) w Gminie Małogoszcz,
- ✓ budowa stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Chęciny,
- budowa i/lub modernizacja oczyszczalni ścieków, m.in.:
 - ✓ budowa nowej oczyszczalni ścieków w zachodniej części gminy Piekoszów,
 - ✓ budowa dwóch oczyszczalni ścieków w Gminie Małogoszcz,
 - ✓ budowa 2 oczyszczalni zbiorczych – Gnieździska i Grabownica – aglomeracja Gnieździsk,
 - ✓ remont obecnej oczyszczalni znajdującej się w granicach Aglomeracji w Gminie Małogoszcz,
 - ✓ działania mające na celu usprawnienie gospodarki ściekowej poprzez modernizację/przebudowę istniejącej oczyszczalni ścieków w Piekoszowie bądź budowę niezbędnej infrastruktury, która umożliwi dostarczanie ścieków do istniejącej oczyszczalni w sąsiedniej gminie,
- budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie nie jest planowana budowa sieci z uwagi na niską gęstość zaludnienia,
- zakup systemów do monitorowania sieci wodociągowych i kanalizacyjnych,
- zakup ciągników, wozów asenizacyjnych oraz innego wyposażenia zakładów gospodarki komunalnej do obsługi mieszkańców, m.in.:
 - ✓ zakup WUKO w Gminie Piekoszów,
 - ✓ wyposażenia ZGK, w tym zakup WUKO w Gminie Łopuszno,
 - ✓ zakup wyposażenia do ZGK w Chęcinach.
- wymiana wodomierzy na system zdalnego odczytu,
- modernizacja sieci hydrantów wraz z inwentaryzacją i pomiarami ciśnienia,
- wymiana i modernizacja zasuw sieciowych wraz z inwentaryzacją,
- zakup i wymiana sprzętu specjalistycznego do obsługi obiektów i urządzeń wodociągowych.

5. WYSOKA JAKOŚĆ EDUKACJI

Działanie odpowiada na potrzebę poprawy stanu technicznego i wyposażenia placówek oświatowych i świadczących usługi edukacyjne i kulturalne.

Najważniejsze kierunki działań:

- budowa przebudowa (rozbudowa) i/lub modernizacja (remont) budynków szkół i przedszkoli wraz z ich wyposażeniem w niezbędne pomoce dydaktyczne (i sprzęt komputerowy, tablice interaktywne, itp.), w tym m.in.:
 - ✓ budowa przedszkola gminnego w Łopusznie,
 - ✓ budowa przedszkola i żłobka samorządowego w Sobkowie,
 - ✓ rozbudowa przedszkola w Kozłowie,
 - ✓ budowa/adaptacja pomieszczeń na potrzeby utworzenia filii Żłobka Gminnego na terenie gminy Piekoszów,
 - ✓ remonty i wyposażenie szkół m.in. w Łopusznie, Gnieździskach,
 - ✓ budowa budynku technicznego, rozbudowa szkoły o windę zewnętrzną, remont schodów zewnętrznych, przebudowa boisk zewnętrznych oraz ciągów pieszo-jezdných wraz

- z miejscami parkingowymi zlokalizowanych na terenie Zespołu Placówek Oświatowych w Piekoszowie,
- ✓ poprawa infrastruktury edukacyjnej SP w Chęcinach, w tym modernizacja pomieszczeń istniejących w Szkole Podstawowej w Chęcinach (m. in. posadzki, ściany i sufity, parapety wewnętrzne, osłony na grzejniki, montaż odbojnic na ścianach, montaż rolet wewnętrznych, poszerzenie otworów drzwiowych, wymiana stolarki wewnętrznej, wymiana instalacji teletechnicznych, elektrycznych, sanitarnych, wodno-kanalizacyjnych, rozbudowie instalacji c.o.),
- zwiększenie ilości miejsc żłobkowych poprzez budowę nowych obiektów lub adaptację już istniejących wraz z ich doposażeniem, wprowadzeniem zajęć dodatkowych (rytmika, język angielski, logopedia) oraz wydłużeniem ich godzin pracy,
- podniesienie jakości edukacji przedszkolnej m.in.:
 - ✓ wydłużenie godzin pracy,
 - ✓ tworzenie nowych miejsc przedszkolnych,
 - ✓ organizacja zajęć dodatkowych,
 - ✓ doposażenie placówek,
 - ✓ wsparcie dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami,
 - ✓ podnoszenie kwalifikacji nauczycieli przedszkolnych,
- organizacja zajęć dodatkowych (pozaekcyjnych) w szkołach obejmujących m.in.:
 - ✓ przygotowanie do egzaminów ósmoklasisty,
 - ✓ organizację zajęć podnoszących kompetencje kluczowe w szczególności w zakresie języka obcego oraz cyfrowe (zajęcia z wykorzystaniem TIK),
 - ✓ wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym dla uczniów z niepełnosprawnościami, orzeczeniami z poradni psychologiczno-pedagogicznych
 - ✓ wsparcie w obszarze edukacji włączającej,
 - ✓ doposażenie placówek,
 - ✓ organizację dodatkowych zajęć dla uczniów, w tym zajęcia wyrównawcze, rozwijające pasję i zainteresowania,
 - ✓ rozwój kompetencji miękkich i interpersonalnych dla uczniów i nauczycieli,
 - ✓ organizację zajęć twórczych dla dzieci
 - ✓ pomoc w uzupełnianiu zaległości w nauce
 - ✓ organizację zajęć szachowych w szkołach,
 - ✓ doradztwo zawodowe,
- podnoszenie kwalifikacji nauczycieli m.in. poprzez organizację szkoleń wzmacniających i uzupełniających kompetencje nauczycieli w zakresie rozumienia i organizacji procesu uczenia się i kształtowania wśród uczniów kompetencji kluczowych;
- zakup niezbędnego wyposażenia informatycznego (komputery, laptopy, tablety, serwerownie, modernizacja sieci informatycznych, oprogramowanie, tablice interaktywne, itp.),
- działania przeciwdziałające skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej:
 - ✓ wzmocnienie roli szkoły w profilaktyce problemów psychologicznych dzieci i młodzieży,
 - ✓ zatrudnienie psychologów dziecięcych,
 - ✓ prowadzenie terapii oraz zajęć grupowych i indywidualnych dla uczniów,

- ✓ warsztaty i doradztwo dla rodziców,
- ✓ szkolenia dla pedagogów i psychologów szkolnych,
- organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych dla różnych grup wiekowych

6. REWITALIZACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

Najważniejsze kierunki działań:

- realizacja projektów przyczyniających się do rozwiązania (lub zmniejszenia) problemów w obszarze funkcjonalno-przestrzennym, technicznym, środowiskowym oraz gospodarczym na wyznaczonych obszarach OSI w ramach Strategii Ponadlokalnej tj. na terenie miasta Chęciny, miasta Małogoszcz, oraz miejscowości: Łopuszno, Piekoszów i Sobków,
- zmniejszenie ilości występujących na obszarze rewitalizacji negatywnych zjawisk społecznych,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- zwiększenia potencjału turystycznego,
- zachowanie obiektów zabytkowych (wpisanych do rejestru/ewidencji zabytków), w tym m.in.:
 - ✓ dotacje na remonty elewacji budynków prywatnych leżących w strefie konserwatorskiej i strefie rewitalizacji,
 - ✓ dotacje dla właścicieli budynków leżących w strefie rewitalizacji i strefie konserwatorskiej na remont elewacji w celu poprawy wizerunku miasta Chęciny,
- poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej na rzecz przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego w zakresie m.in.: infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, drogowej, kulturalnej, edukacyjnej, turystycznej, rekreacyjnej, zaopatrzenia w energię elektryczną, oraz systemów monitorowania bezpieczeństwa w miejscach publicznych, w tym m.in.:
 - ✓ utworzenie Parku Miejskiego w Małogoszczu: alejki z ławkami, muszla koncertowa, ścieżkę zdrowia, ogródek zabaw dla dzieci, fontanna miejska,
- zwiększenie dostępu do infrastruktury zdrowia oraz zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych,
- efektywne wykorzystanie energii oraz OZE na obszarach rewitalizacji.

7. ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI W GOSPODAROWANIU ODPADAMI – działanie szczególnie istotne z uwagi na znaczny wzrost liczby produkowanych odpadów na obszarze gmin objętych Strategią i w całym regionie. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zobowiązuje gminy do posiadania GPSZOK, stąd również istotne są inwestycje w tym obszarze. Niemniej kluczowe wydaje się budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców gmin objętych Strategią.

Najważniejsze kierunki działań:

- budowa (przebudowa/rozbudowa) i/lub modernizacja oraz doposażenie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), m.in.:
 - ✓ budowa i wyposażenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie gminy Piekoszów wraz z zakupem urządzeń komunalnych,
 - ✓ doposażenie istniejącego PSZOK w Gminie Małogoszcz,
 - ✓ budowa Gminnego Punktu Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Radkowicach (Gmina Chęciny),
- usuwanie azbestu z wszelkich budynków na obszarze partnerstwa,
- współpraca z innymi samorządami w zakresie organizacji gospodarki odpadami,
- zakup pojemników na odpady komunalne dla mieszkańców,
- wyposażenie obiektów użyteczności w kosze do segregacji z tablicą informacyjną,
- likwidacja dzikich wysypisk odpadów,
- edukacja ekologiczna w tym programy skierowane dla dzieci w zakresie gospodarki odpadami, w tym m.in.:
 - ✓ promocja kompostowania odpadów biodegradowalnych w gospodarstwach domowych,
- budowa obiektów na potrzeby biura oraz zaplecza technicznego (bazy sprzętu i materiałów) wraz doposażeniem Zakładu Gospodarki Komunalnej w Chęcinach, w tym m.in.:
 - ✓ budowa budynku biura oraz zaplecza technicznego na potrzeby Zakładu Usług Komunalnych wraz z doposażeniem (m.in. zakup samochodu wielozadaniowego, zamiatarkę, odśnieżarki, samochodu asenizacyjny, przeznaczony do opróżniania szamb i wywozu nieczystości płynnych),
- dofinansowanie zbiórek odpadów niekwalifikujących się jako odpady komunalne, m.in. opony ponadwymiarowe (np. rolnicze), odbiór folii rolniczej,
- wyposażenie Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Małogoszczu w maszyny, urządzenia i środki transportu służące do odbioru odpadów komunalnych /w przypadku świadczenia usług odbioru/.

8. ŁAD PRZESTRZENNY – zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ład przestrzenny to takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Tworzeniu atrakcyjnych warunków do życia dla mieszkańców sprzyjają również zadbane i atrakcyjne dla wszystkich grup wiekowych przestrzenie publiczne z zielenią.

Najważniejszym kierunkiem działań w tym aspekcie jest opracowywanie i uchwalanie planów zagospodarowania przestrzennego.

Cel operacyjny 3**Obszar gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków odpornym na zmiany klimatu i niespodziewane wydarzenia**

Zmiany klimatu mają i będą miały duży (bezpośredni i pośredni) wpływ na wiele sektorów gospodarki i społeczeństwo poprzez oddziaływanie na fizyczne i biologiczne składniki ekosystemów, takie jak: woda, gleba, powietrze i różnorodność biologiczna. Występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych wpłynie na zmiany w rolnictwie (ryzyko nieudanych zbiorów, niekorzystny wpływ na glebę, burze i ulewne deszcze, susze, pożary). Zmiany klimatu wpłyną też bezpośrednio na sektor energetyczny i dostawy oraz popyt na energię. Opady, fale upałów będą oddziaływać na proces chłodzenia, a przez to na wydajność elektrociepłowni. Bardzo wysokie temperatury w lecie i potrzeba chłodzenia, coraz częstsze zjawiska ekstremalne będą skutkowały problemami w dystrybucji energii elektrycznej. Ekstremalne zjawiska klimatyczne powodują także znaczne straty społeczne i gospodarcze – wywołują negatywne zmiany w infrastrukturze. Wśród zmian społecznych należy wymienić także zdrowie ludzi – wzrost zachorowań, a także śmiertelność związaną z upałami, nowe choroby zakaźne przenoszone przez inwazyjnych nosicieli, wzrost sezonowej produkcji alergicznych pyłków i wiele innych. Aby przeciwdziałać niekorzystnym zmianom klimatu, czy też nieprzewidzianym zjawiskom (np. pandemia COVID 19) oraz różnego rodzaju katastrofom, należy budować odporność obszaru objętego Strategią, która zgodnie z rekomendacjami Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju powinna być budowana w czterech obszarach:

- gospodarka,
- społeczeństwo,
- środowisko,
- zarządzanie.

Stąd też w ramach Celu Operacyjnego 3 zdefiniowano następujące działania⁹:

1. ROZWÓJ ELEKTROENERGETYCZNY OBSZARU, W TYM ZIELONA ENERGIA: wszelkie działania związane z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii oraz utrzymaniem wizerunku czystego środowiskowo obszaru o małym poziomie zanieczyszczenia, co bezpośrednio wiąże się także z promocją produktów lokalnych, budowaniem oferty turystycznej oraz zdrowym stylem życia. Termomodernizacja wpłynie na zwiększenie efektywności systemów grzewczych i chłodniczych, co wiąże się bezpośrednio z działaniami na rzecz ochrony klimatu. Retencja i projekty związane ze zdolnością do gromadzenia zasobów wodnych i przetrzymywania ich przez dłuższy czas w środowisku mogą wpłynąć na uregulowanie problemów związanych z suszami. Tam, gdzie to niezbędne należy także rozszerzać zasięg sieci wodno-kanalizacyjnej. Celem działania jest zmniejszenie zapotrzebowania na energię i ograniczenie emisji zanieczyszczeń na terenie gminy we wszystkich sektorach użytkowników energii (działalność gospodarcza, mieszkalnictwo, użyteczność publiczna, oświetlenie uliczne itd.) poprzez m.in.: kompleksowe termomodernizacje budynków, wymianę przestarzałych źródeł ciepła/systemów grzewczych, wykorzystywanie do ogrzewania paliw przyjaznych dla

⁹ Wsparcie dotyczące szeroko rozumianej przedsiębiorczości zostało określone w pierwszym celu operacyjnym.

środowiska, wymianę oświetlenia na energooszczędne oraz rozbudowę istniejących sieci oświetlenia ulicznego, montaż OZE.

Najważniejsze kierunki działań:

- popularyzacja wykorzystania OZE (zarówno w jednostkach publicznych jak i gospodarstwach domowych) poprzez wsparcie inwestycji oraz działania szkoleniowe (pompy ciepła, panele solarne, instalacje fotowoltaiczne),
- dostawa i montaż OZE (PV, kolektory solarne, pompy ciepła) na budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach prywatnych (projekty parasolowe),
- zwiększanie efektywności energetycznej budynków, popularyzacja wytwarzania i korzystania z energii ze źródeł odnawialnych (PV, kolektory solarne, pompy ciepła),
- budowa farm fotowoltaicznych w celu zaspokojenia potrzeb energetycznych samorządów,
- tworzenie magazynów energii elektrycznej,
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej,
 - ✓ termomodernizacja budynku ZOZ w Chęcinach,
 - ✓ termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – budynki komunalne w Siedlcach tzw. „murowaniec”,
 - ✓ termomodernizacja budynku użyteczności publicznej – budynek komunalny (dawny hotelowiec) w Czerwonej Górze,
 - ✓ poprawa efektywności energetycznej budynku Zespołu Placówek Oświatowych w Piekoszowie,
 - ✓ kompleksowa termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Szczukowskich Górkach,
 - ✓ kompleksowa termomodernizacja budynku Samorządowego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Piekoszowie”
 - ✓ modernizacja kotłowni w budynku Żłobka Gminnego w Piekoszowie, wraz z wymianą źródła ciepła i montażem instalacji fotowoltaicznej,
 - ✓ termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Łopusznie w tym m.in. dokumentacja projektowa wraz z audytem energetycznym, wymiana okien i drzwi zewnętrznych, ocieplenie ścian zewnętrznych i ciągów wentylacyjnych, modernizacja instalacji c.o., instalacja fotowoltaiczna; działanie realizowane etapami w celu niezaburzenia ciągłości pracy Przychodni.
- termomodernizacja domów i mieszkań prywatnych (w tym wymiana pieców) w celu wywiązania się z uchwały nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliwa,
- budowa i/lub modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne,
 - ✓ planuje się wymianę opraw i wysięgników na nowe w technologii LED, przebudowę i rozbudowę oświetlenia drogowego oraz zastosowanie inteligentnego systemu sterowania, umożliwiającego dalsze oszczędności energii zużywanej do oświetlenia ulic i dróg,
 - ✓ budowa nowego oświetlenia na terenie gmin (w szczególności w celu poprawy bezpieczeństwa oraz na terenach, gdzie powstają nowe budynki mieszkalne),
- usprawnienie systemów ciepłowniczych, gazowych i elektroenergetycznych (zarówno w budynkach użyteczności publicznej jak i obiektach wielorodzinnych),

- usprawnienie systemów ciepłowniczych, gazowych i elektroenergetycznych w budynkach komunalnych,
- modernizacja kotłowni miejskiej w Małogoszczu /z węglowej na gazową/.
- Mobilny niskoemisyjny transport publiczny na terenie gmin Chęciny i Piekoszów w ramach Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego (KOF),
- kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców gmin objętych Strategią – edukacja środowiskowa skierowana do wszystkich grup wiekowych.
- budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych na terenie gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków,
- podniesienie bezpieczeństwa energetycznego obszaru funkcjonalnego Kielc poprzez budowę projektowanej linii 220 kV Radkowice — Kielce Piaski wraz z rozbudową stacji: Kielce Piaski i Radkowice (końcowy etap budowy);
- modernizacja linii 220 kV Kielce — Radkowice;
- rozbudowa sieci elektroenergetycznej 110 kV w celu umożliwienia przyłączenia nowych odbiorców i źródeł wytwórczych, zwiększenia pewności zasilania istniejących odbiorców oraz zmniejszenia strat energii w sieci;
- modernizacja przestarzałych linii elektroenergetycznych najwyższych i wysokich napięć;
- rozbudowa sieci gazowej na obszarze gmin objętych Strategią (np. w Gnieździskach czy rozpoczęcie procesu gazyfikacji gminy Sobków).

2 GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODY I PRZECIWDZIAŁANIE KLĘSKOM ŻYWIOŁOWYM - działanie ma na celu poprawić lokalną zdolność do gromadzenia wody, a w konsekwencji - ochronę przed suszą (i ewentualnymi powodzią, podtopieniami). Głównym celem przedsięwzięcia będzie kształtowanie zasobów wodnych i przeciwdziałanie skutkom suszy na obszarze gmin objętych Strategią. Ważnym zadaniem będzie budowa zbiornika wodnego Wierna Rzeka na rzece Łososinie, na terenie gmin Łopuszno i Piekoszów oraz inne działania podejmowane w obszarze bioretencji. Różnego rodzaju zbiorniki będą zatrzymywać wodę umożliwiając ich wykorzystanie głównie na cele m.in. rolnicze. Będzie to miało szczególne znaczenie w czasie występowania długotrwałych niedoborów wodnych (np. braku opadów), ale również deszczów nawalnych bądź szybkiego topnienia dużych ilości śniegu. Celem podejmowanych działań przez samorządy w tym obszarze jest:

1. racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz ochrona wód
2. promowanie racjonalnego gospodarowania wodą, które będzie prowadzić do ograniczenia zużycia wody
3. propagowanie idei budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla gospodarstw indywidualnych na terenach, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej nie ma uzasadnienia ekonomicznego
4. promowanie tworzenia przydomowych oczek wodnych i ogrodów deszczowych, zasilanych wodami opadowymi.

Najważniejsze kierunki działań:

- budowa i/lub modernizacja zbiorników retencyjnych wraz z zagospodarowaniem wokół (infrastrukturą rekreacyjno-turystyczną), m.in.:
 - ✓ zwiększenie retencji wód poprzez budowę zbiornika wodnego „Wierna Rzeka” wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu pod kątem turystycznym,
 - ✓ budowa zbiornika retencyjnego „Jasień” w Gminie Łopuszno,
 - ✓ budowa zbiornika małej retencji na terenie Gminy Chęciny w miejscowości Mosty,

- ✓ budowa zbiornika małej retencji na terenie gmin Chęciny i Sobków.
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (m.in. zakładanie ogrodów deszczowych w przestrzeni publicznej i prywatnych gospodarstwach domowych, zakup zbiorników na wodę dla potrzeb komunalnych, budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję, itp.) m.in.:
 - ✓ budowa zbiorników przeznaczonych do gromadzenia wód opadowych,
 - ✓ odmulenie cieków odprowadzający wodę, remonty przepustów, czyszczenie skarp, grobli i dna z roślinności i namułu w stawach na terenie gmin,
 - ✓ budowa i/lub modernizacja kanalizacji deszczowej,
 - ✓ zagospodarowanie wód deszczowych w ramach nieruchomości,
 - ✓ zakup zbiorników na wodę deszczową,
- remont i uporządkowanie istniejących rowów i cieków wodnych,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej np. w zakresie braku nawożenia, składowania nawozów i kiszonek w pobliżu cieków,
- remont i uporządkowanie istniejących rowów i cieków wodnych,
- wspieranie bioretencji - budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję.
- zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez:
 - ✓ prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb,
 - ✓ prowadzenie prac przeciwerozrywnych,
 - ✓ zalesienie,
 - ✓ tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków,
 - ✓ ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł,
 - ✓ retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz
 - ✓ zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.
- tworzenie niebiesko-zielonej infrastruktury na terenie gmin:
 - ✓ zadrzewienia,
 - ✓ ogrody (różnego rodzaju: kieszonkowe, deszczowe, na dachach, sensoryczne, miejskie),
 - ✓ zagospodarowanie zieleni miejskiej, np. na dachach i pionowych powierzchni budynków a także filarów, wiaduktów, torowiska (tworząc tzw. „zielone torowiska”), nieużywane krańce betonowych zabezpieczeń nadbrzeży, wiaty przystankowe i śmietnikowe
- eliminacja gatunków inwazyjnych - np. Barszcz Sosnowskiego,
- ochrona gleb np. usuwanie odpadów pochodzących z działalności rolniczej tj. folii rolniczych, siatki i sznura do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag.

Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, przyjętym na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP: DZ.U. z 2016 r. poz. 1841) zachowującym ważność zgodnie z art. 555 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne w granicach gmin objętych Strategią wskazano konieczność realizacji zadań o znaczeniu strategicznym tj.:

- Budowa suchego zbiornika Brzegi na rzece Ciek w m. Brzegi w km 1+050 o poj. 0,09 mln m³ na terenie miejscowości Brzegi (gm. Sobków),

- Budowa suchego zbiornika Jedlnica na rzece Hutka w km 3+290 o poj. 1,57 mln m³ na terenie miejscowości Korzecko/Bolmin,
- Budowa pompowni na Cieku w m. Brzegi w km 0+050, msc. Brzegi,
- Zmiana parametrów hydraulicznych koryta Cieku w msc. Brzegi w km 0+250 – 0+400,
- Przebudowa przepustu na rzece Ciek w m. Brzegi w km 0+239, 0+680, 0+730, 0+775, 0+867 msc. Brzegi,
- Budowa prawego wału na rzece Nida w km 102+632 – 103+602 w msc. Brzegi,
- Budowa prawego wału na rzece Nida w km 94+432 – 95+802 w msc. Mokrsko Górne,
- Budowa prawego wału na rzece Nida w km 94+800 – 95+300 w msc. Mokrsko Dolne,
- Odtworzenie retencji dolinowej doliny rzeki Nidy w msc. Korytnica,
- Budowa polderu na rzece Nida w km 93+245 o poj. 3,26 mln m³, msc. Sobków / Mokrsko Górne / Mokrsko Dolne,
- Przebudowa lewego wału rzeki Nida, Motkowice - Korytnica w km 0+000 - 6+676, gm. Kije, Sobków, Imielno pow. pińczowski, jędrzejowski,
- Przebudowa lewego wału rzeki Nida, Korytnica - Staniowice w km 0+000 1+580, gm. Sobków, pow. jędrzejowski,
- Przebudowa lewego wału rzeki Nida, Staniowice - Sobków w km 0+000 3+500, gm. Sobków, pow. jędrzejowski,
- Przebudowa prawego wału rzeki Nida, Kotlice - Mokrsko Dolne w km 0+000 - 3+670, gm. Sobków, pow. jędrzejowski,
- Przebudowa prawego wału rzeki Nida, Mokrsko Górne - Brzezno w km 0+000 - 3+640, gm. Sobków, pow. jędrzejowski,
- Budowa zbiornika wodnego Wierna Rzeka na rzece Łososinie, na terenie gmin Łopuszno, Piekoszów,
- Przebudowa mostu na rzece Czarna Nida w km 6+100, msc. Starochęciny / Tokarnia.

3 WSPARCIE SYSTEMU OPIEKI ZDROWOTNEJ I SPOŁECZNEJ – pandemia koronawirusa, zmiany demograficzne i starzejące się społeczeństwo to wyzwania, które wymuszają aktywne działania na rzecz wzmocnienia systemu opieki zdrowotnej i społecznej. W pierwszym przypadku istotnym jest wykorzystanie narzędzi teleinformatycznych, ułatwienie dostępu do opieki specjalistów, a także zapewnienie opieki osobom starszym i zależnym. System opieki społecznej dotyczy szeregu działań, które obejmują różne grupy społeczne od osób starszych poprzez młodzież z niepełnosprawnościami, a także wsparcie psychologiczne. Wszystkie działania w tym zakresie (zarówno projekty infrastrukturalne, jak i miękkie) będą w szczególności zgodne ze standardami dostępności.

Najważniejsze kierunki działań:

Usługi zdrowotne:

- renowacja pomieszczeń budynków POZ polegająca na poprawie jakości obiektów, a tym samym wyższą jakość świadczonych usług, m.in.:
 - ✓ odświeżenie pomieszczeń poradni POZ w Ośrodku Zdrowia w Łopusznie, w tym malowanie ścian; budowa podjazdu dla niepełnosprawnych wraz z modernizacją tarasu wejściowego;
 - ✓ wymiana pokrycia dachowego przy budynku Ośrodka Zdrowia w Małogoszczu (II etap),
 - ✓ remont wraz z kompleksową termomodernizacją oraz zagospodarowaniem terenu wokół budynku Samorządowego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Piekoszowie,

- rozbudowa budynków POZ w zakresie nowych pomieszczeń, gabinetów lekarskich oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół obiektów,
- doposażenie POZ w nowoczesny sprzęt i wyposażenie medyczne,
 - ✓ zakup sprzętu medycznego i wyposażenia poradni poz, w tym min. aparaty EKG, bilirubinometr, fantomy do poradni położnej poz, defibrylator, wyposażenie punktu pobrań i punktów szczepień, lampy UV-C,
 - ✓ doposażenie POZ w niezbędny sprzęt rehabilitacyjny,
- rozwój e-usług zdrowotnych (informatyzacja POZ), w tym doposażenie w sprzęt informatyczny oraz zakup oprogramowanie, aplikacji, rozwiązań informatycznych m.in. e-rejestracja,
- zwiększenie dostępu do rehabilitacji i terapii zwłaszcza dla seniorów,
- realizacja programów profilaktyki zdrowotnej (kardiologicznej, onkologicznej, schorzeń narządów ruchu),
 - ✓ promocji aktywnego stylu życia w instytucjach społecznych w gminie (SZPOZ, szkoły, GOPS, BCK itp.),
 - ✓ program szczepień na grypę oraz Program profilaktyki zakażeń meningokokowych w tym bezpłatne szczepienia dla dzieci na Meningokoki,
- ochrona zdrowia mieszkańców:
 - ✓ pakiety świadczeń zdrowotnych wykraczających poza zakres badań podstawowych,
 - ✓ umożliwienie dostępu do specjalistycznych badań lekarskich poprzez uczestnictwo w akcjach ogólnopolskich i z własnych inicjatyw,
 - ✓ pakiety rehabilitacyjne i warsztaty terapeutyczne dla pracowników,
 - ✓ poprawa dostępu do specjalistów, w tym pediatrów,
 - ✓ doposażenie stanowisk pracy w celu poprawy ergonomii i bezpieczeństwa pracy,
- zwiększenie dostępu do wysokospecjalistycznej opieki medycznej.
- rozbudowa i doposażenie poradni fizjoterapii w Ośrodku Zdrowia w Łopusznie, przebudowa parkingu z utwardzeniem nawierzchni i zwiększeniem miejsc postojowych oraz budowa wiaty śmietnikowej.

Usługi społeczne:

- powstawanie oraz działalność świetlic środowiskowych jako elementu pomocy rodzinom w codziennym funkcjonowaniu oraz rozszerzenie oferty wsparcia rodziny i jej kompetencji wychowawczych,
- poprawa dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w budynkach użyteczności publicznej itp. w urzędach gmin, obiektach kultury, szkołach,
- rozwinięcie usług opiekuńczych świadczonych w systemie stacjonarnym (całodobowym i dziennym), mające na celu zapewnienie opieki dla osób potrzebujących, w tym osób wymagających okresowej pomocy, a także opiekunów osób z niepełnosprawnościami;
- rozwinięcie oferty usług społecznych i zdrowotnych świadczonych w miejscu zamieszkania oraz ułatwiających samodzielne funkcjonowanie w domu (usługi rehabilitacyjne i pielęgniarstwo świadczone w domu, zabezpieczenie potrzeb mobilności osób z niepełnosprawnością lub zależnych i ułatwienie w ten sposób aktywizacji społeczno-zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i kulturalnej);
- wsparcie dla seniorów:
 - usługi opiekuńcze w terenie świadczone osobom starszym;

- rozwinięcie sieci klubów seniora (także w ramach Senior+, Dzienny Dom Senior+) w celu aktywizacji osób starszych,
- zapewnienie integracji międzypokoleniowej i przeciwdziałania marginalizacji społecznej oraz osamotnieniu osób starszych;
- organizacja posiłków z dowozem do domu, pomoc sąsiedzka,
- lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii;
- rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach (w domach lub niewielkich placówkach).
- usługi społeczne skierowane do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, m. in. z powodu: długotrwałego bezrobocia, braku motywacji do podjęcia pracy, niepełnosprawności, niskich kompetencji społecznych i zawodowych, a także osób biernych zawodowo,
- w ramach usług społecznych planuje się kompleksową aktywizację społeczną i zawodową osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem: wsparcie psychologiczne, wsparcie zdrowotne, kursy, szkolenia i doradztwo zawodowe, staże zawodowe, inne wsparcie w podjęciu zatrudnienia.
- tworzenie placówek wsparcia dziennego i opieki całodobowej,
 - rozwój mieszkalnictwa chronionego, wspieranego, mieszkań socjalnych (najem socjalny), w tym m.in.:
- modernizacja, remont i rozbudowa istniejących budynków socjalnych w Złotnikach, Karsznicach, Rembieszycach,
- utworzenie Centrum opiekuńczo- mieszkalnego na terenie Gminy Chęciny.

Osoby dorosłe, posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub równoważne często wymagają szczególnego i kompleksowego zapewnienia im wsparcia adekwatnego do ich stanu zdrowia i związanych z tym potrzeb. W związku ze stale zwiększającą się liczbą osób, którym Ośrodek Pomocy Społecznej w Chęcinach zapewnia wsparcie w ramach usług opiekuńczych konieczne jest na terenie Gminy utworzenie Centrum opiekuńczo- mieszkalnego, które uzupełni dotychczasowy system opieki i będzie łączyć niezależne zamieszkiwanie z opieką i wsparciem beneficjentów. Z placówki będzie mogło korzystać łącznie 30 osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym i umiarkowanym, z czego dziesięć osób będzie mieszkać w Centrum na stałe. Pozostałe zostaną objęte opieką i rehabilitacją w ramach pobytu dziennego. Celem projektu będzie pomoc dorosłym osobom niepełnosprawnym posiadającym orzeczony znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności lub równoważnymi poprzez zapewnienie im wsparcia w formie całodobowego lub dziennego pobytu. W ramach projektu konieczna będzie budowa obiektu i dostosowanie go do potrzeb osób niepełnosprawnych, zatrudnienie wyspecjalizowanej kadry, a także zakup sprzętu i wyposażenia Centrum oraz organizacja transportu dla uczestników.

- budowa budynku usługowego (Środowiskowy Dom Samopomocy) w Piekoszowie wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem przyległego terenu,
- adaptacja pomieszczeń w budynku po byłej szkole w Bocheńcu na Dzienny Dom pobytu dla osób starszych.
- zwiększenie liczby połączeń komunikacji zbiorowej.

4. ROZWÓJ I KREATYWNE WYKORZYSTANIE NARZĘDZI TELEINFORMATYCZNYCH – okres pandemii wymusił wprowadzenie wielu zmian zarówno w systemie opieki zdrowotnej (teleporady), edukacji (nauczanie zdalne lub hybrydowe), w zarządzaniu jednostkami publicznymi, w zarządzaniu

i funkcjonowaniu przedsiębiorstw (telepraca) - koniecznym stało się szerokie zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Część z wprowadzonych rozwiązań może wejść na stałe do naszego życia i ułatwić funkcjonowanie wielu instytucji – na przykład dostęp do zajęć pozalekcyjnych trudnodostępnych na terenach wiejskich, wdrożenie komunikacji na linii klient - urząd w formie cyfrowej z założeniem, że usługi (zgodnie ze standardem opisu elektronicznej usługi publicznej) będą realizowane co najmniej na poziomie dojrzałości poziomu 3 (dwustronna interakcja), natomiast dążyć się będzie do wdrożenia poziomu 4 (transakcja), a także 5 (personalizacja).

Najważniejsze kierunki działań:

- wprowadzenie nowych e-usług w ramach koncepcji Cyfrowego Urzędu
- wprowadzenie e-usług umożliwiających mieszkańcom gmin załatwianie większości spraw urzędowych bez konieczności wychodzenia z domu,
- stworzenie aplikacji oraz internetowego portalu obsługi interesantów,
- stworzenie centralnej gminnej serwerowni danych (pomieszczenie wraz z dedykowanymi urządzeniami) do obsługi urzędów oraz monitoringu gminnego/miejskiego,
- rozbudowa infrastruktury sieci teleinformatycznej i przetwarzania danych,
- budowa portalu z elektronicznymi usługami,
- cyfryzacja procedur wewnątrzadministracyjnych, w tym uruchomienie e-usług dziedzinowych wraz ze sprzętem (m.in. podatki, śmieci, faktury, woda/kanalizacja) oraz e-Rada, e-usługi oparte na formularzach, a tym samym integracja z powstałą e-platformą,
- zwiększenie bezpieczeństwa danych poprzez wprowadzenie nowych technologii i urządzeń,
- zakup licencji i niezbędnego oprogramowania,
- zakup niezbędnego wyposażenia i sprzętu (komputery, UPS, serwery do wirtualizacji, monitory, drukarki, systemy operacyjne do serwerów, modernizacja i doposażenie serwerowni, modernizacja sieci internetowej) w Urzędach Miast i Gmin oraz ich jednostkach organizacyjnych np. szkołach, ośrodkach zdrowia, CUW, itp.
- modernizacja gminnych stron www,
- rozbudowa internetu szerokopasmowego i sieci światłowodowej umożliwiającej rozszerzenie usług telekomunikacyjnych i informatycznych,
- budowa systemu e-usług dla mieszkańców w Zakładach Usług (Gospodarki) Komunalnych,
- realizacja zadania polegającego na wprowadzeniu elektronicznego i zarazem zdalnego odczytu wodomierzy, stworzenie e-usług, które dzięki swej funkcjonalności usprawnią obsługę klientów, jak i zapewnią dostęp do informacji na temat m.in. zużycia mediów, płatności, zobowiązań dla klientów Zakładów,
- promowanie wykorzystania nowoczesnych technologii we wszystkich sferach życia w gminie,
- wsparcie dla inicjatyw mających na celu przygotowanie społeczeństwa do efektywnego korzystania z funkcjonalności w obszarze technologii informacyjno – telekomunikacyjnych,
- uświadamianie lokalnemu społeczeństwu korzyści, jakie można osiągnąć w wyniku optymalnego zarządzania informacją,
- promocja uczenia się przez całe życie, również przy pomocy technologii informatycznych,
- poprawa umiejętności korzystania z zasobów internetu,
- informatyzacja szkół i placówek oświatowych, w tym bibliotek szkolnych oraz innych budynków użyteczności publicznej na terenie gmin objętych Strategią.

5. BUDOWA WIĘZI SPOŁECZNYCH I WSPARCIE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH – jako jeden z istotnych elementów budowania odporności wspólnotowej, poprzez tworzenie więzi, poczucia przynależności, a także wspierania inicjatyw oddolnych, które stają się szalenie istotne we współczesnych społecznościach lokalnych, jako że mogą doprowadzić do obudzenia lokalnych potencjałów i wsparcia działań prorozwojowych, bardzo istotnym elementem budowania wspólnot lokalnych jest angażowanie wszystkich osób, w tym osób z niepełnosprawnościami i seniorów, jednym z elementów działań w tym zakresie będzie wspieranie organizacji pozarządowych, a także podmiotów ekonomii społecznej.

Najważniejsze kierunki działań:

- zwiększanie aktywności obywatelskiej i społecznej mieszkańców itp. stworzenie inkubatora organizacji pozarządowych,
- organizacja Forum organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i rolników z obszaru gmin objętych Strategią,
- partycypacyjny budżet obywatelski dla organizacji, szkół i jednostek kultury z terenu partnerstwa,
- zakup sprzętu i wyposażenia dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w tym samochodów bojowych i innego wyposażenia niezbędnego do prowadzenia akcji ratowniczo-gaśniczych, w tym także umundurowania, w tym m.in.:
 - ✓ zakup średnich wozów bojowych dla jednostek OSP będących w Krajowym Systemie Ratownictwa Gaśniczego (Złotniki, Kozłów) oraz OSP Bocheniec,
- stworzenie skutecznego systemu konsultacji społecznych prowadzonych w sprawach ważnych dla mieszkańców,
- udostępnienie lokalnych zasobów publicznych dla działań wolontarystycznych,
- wypromowanie wolontariatu jako działania realizującego hobby, zainteresowania, wykorzystującego potencjał różnych grup społecznych,
- podniesienie efektywności i skuteczności działań realizowanych w sferze pożytku publicznego,
- usprawnienie systemu dofinansowywania i współfinansowania działań realizowanych przez NGO,
- stworzenie Centrum Wolontariatu oraz Wsparcia Organizacji Pozarządowych w Gminie Małogoszcz,
- wsparcie osób w wieku senioralnym w tym m.in.:
 - ✓ działalności Uniwersytetów III Wieku, dziennych domów pobytu, zajęć dla seniorów w różnego rodzaju klubach seniora,
 - ✓ zakup i wypożyczanie opasek „Teleopieka”,
 - ✓ świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- utworzenie grup wsparcia dla opiekunów faktycznych osób niepełnosprawnych.

6. ROZWÓJ KOMPETENCJI INSTYTUCJI PUBLICZNYCH – Efektywne programowanie i zarządzanie procesami rozwojowymi wymaga nowego podejścia i rozwoju kompetencji pracowników instytucji publicznych od kadry zarządzającej po wszystkich pracowników. Wśród najczęstszych problemów obserwowanych w większości instytucji należy wymienić:

- Niewystarczające kompetencje pracowników urzędów i jednostek organizacyjnych.
- Niewielka liczba wdrożonych i przetestowanych nowoczesnych narzędzi partycypacyjnych.
- Niedojrzałość partycypacyjna interesariuszy.

- Ograniczona współpraca z okolicznymi samorządami i partnerami z kraju i zagranicy.
- Niski poziom współpracy i koordynacji różnych działań w ramach poszczególnych instytucji.
- Problemy kadrowe w administracji.
- Niski poziom cyfryzacji usług i zarządzania.
- Niski poziom dostępności dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

Najważniejsze kierunki działań:

- kształcenie kadr urzędniczych oraz poprawa warunków pracy w jednostkach publicznych, w tym:
- działania podnoszące kompetencje zarządcze kadr kierowniczych i administracyjnych,
- warsztaty, kursy, studia podyplomowe dla pracowników administracji samorządowej i jednostek przyczyniające się do podniesienia jakości oferowanych usług,
- szkolenia interpersonalne, ułatwiające kontakt z klientem, współpracy w grupie,
- wyjazdy studyjne dla pracowników administracji i jednostek w celu tworzenia potencjalnych partnerstw, korzystania z dobrych praktyk,
- poprawa ergonomii pracy.
- rozbudowa Urzędu Gminy i Miasta w Chęcinach oraz siedziby Centrum Usług Wspólnych,
- dostosowanie wszystkich obiektów użyteczności publicznej (urzędów, świetlic, szkół, obiektów OSP, itp.) do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami m.in. osób z niepełnosprawnością, seniorów, kobiet w ciąży, itp. m.in.:
 - ✓ budowa windy dla niepełnosprawnych w budynku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie,
 - ✓ budowa windy przy Urzędzie Gminy Łopuszno,
 - ✓ budowa windy zewnętrznej przy budynku szkoły w Micigoździe budowa windy zewnętrznej przy budynku szkoły w Micigoździe oraz przy budynku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piekoszowie.

5. Wykaz projektów strategicznych

Rada Porozumienia, po przeprowadzeniu konsultacji społecznych, zdecydowała o wyznaczeniu jednego projektu zintegrowanego oraz 18 projektów uzupełniających. Projekt zintegrowany to projekt, który wpisuje się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem i jest ukierunkowany na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych – oznacza to, że projekt ten ma wpływ na więcej niż 1 gminę objętą Strategią oraz jego realizacja jest uzasadniona zarówno w części diagnostycznej, jak i w części kierunkowej strategii. Projekt zintegrowany powinien spełniać przynajmniej jeden z dwóch warunków:

a) jest projektem partnerskim w rozumieniu art. 39 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 wdrożeniowej;

b) deklarowany jest wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy projektu, tj. wspólne wykorzystanie stworzonej w jego ramach infrastruktury w przypadku projektów „twardych”, lub objęcie wsparciem w przypadku projektów „miękkich” mieszkańców co najmniej 2 gmin objętych Strategią, co powinno znaleźć swoje uzasadnienie zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej strategii (MFIPR, 2022, s. 43–44).

Projekt zintegrowany		
1.	Tytuł projektu	„Magiczna 5” ścieżka rowerowa łącząca gminy Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Chęciny
3.	Partnerzy projektu	Gmina Łopuszno, Gmina Małogoszcz, Gmina Piekoszów i Gmina Sobków
4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021-2027	RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR)
5.	Priorytet FEŚ 2021-2027	Priorytet 6 Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych
6.	Działanie	6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów na obszarach innych niż obszary miejskie
7.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje budowę, modernizację i wytyczenie systemu ścieżek rowerowych łączących gminy Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków. Planowana infrastruktura rowerowa będzie budowana/wytyczona zgodnie z trasami wyznaczonymi w „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”. W wyniku inwestycji powstanie ścieżka łącząca wszystkie gminy, którą turysta będzie mógł pokonać rowerem. Główną zaletą projektu zintegrowanego będzie umożliwienie osobom odwiedzającym w/w samorządy przyjazd do jednej z gmin objętych Strategią (Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów lub Sobków) samochodem lub pociągiem (stacje i przystanki kolejowe m.in. w Wolicy, Wiernej Rzece,

		Małogoszczu, Piekoszowie, Rykoszynie, Sobkowie, Miąsowej) i rozpoczęcie ich zwiedzania rowerem w dowolnym miejscu wspólnego szlaku (utworzonego w projekcie). Szlak ten będzie obejmował następujące atrakcje turystyczne (planowany wspólny e-bilet): 1 Chęciny (m.in. Zamek Królewski, Kamienica Niemczówka, Jaskinia Raj z Centrum Neandertalczyka, kościół parafialny pw. Św. Bartłomieja, klasztor oo Franciszkanów, klasztor ss Bernardynek, Synagoga, kirkut, Szlak pieszy Ścieżka Mnicha) 2 Korzecko (Europejskie Centrum Edukacji Geologicznej Uniwersytetu Warszawskiego) 3 Bolmin (zbiornik wodny) 4 Bocheniec (Wierna Rzeka, tereny rekreacyjne) 5 Małogoszcz (układ przestrzenny z rynkiem i narożnikowymi ulicami, Muzeum Historii Powstania Styczniowego na ziemi jędrzejowskiej jako element upamiętnienia największych bitew powstania z 24 lutego 2863 roku - wielka klęska oddziałów polskich pod dowództwem Mariana Langiewicza, stacja kolejowa Małogoszcz). Szlak rowerowy planowany do utworzenia w ramach niniejszej Strategii Ponadlokalnej przebiegający przez teren gminy Małogoszcz nie pokrywa się ze Szlakiem rowerowym planowanym do utworzenia w ramach Strategii MOF. Istnieje natomiast możliwość połączenia go ze szlakiem rowerowym od Małogoszcza w kierunku Jędrzejowa wzdłuż DW 728 planowanym do utworzenia w ramach MOF Jędrzejowa. W ten sposób oba szlaki rowerowe będą się ze sobą łączyć. 6 Gnieździska (zabytkowa kaplica Św. Mikołaja z XIX w.) 7 Łopuszno (zabytkowy Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego, Pałac Dobieckich, Kompleks basenów letnich, Wzgórze Trzech Krzyży - miejsce pamięci) Odcinek przebiegający przez miejscowości 8-14 przebiega przez istniejący Szlak Rowerowy wokół Piekoszów „Nad Wierną Rzeką” 8 Wierna Rzeka (włączenie się w Szlak Rowerowy wokół Piekoszowa „Nad Wierną Rzeką”) 9 Zajączków (odstąpienia geologiczne, skała, rezerwat „Góra Miedzianka”) 10 Miedzianka (Muzealna Izba Górnictwa Kruszcowego w Miedziance, rezerwat z jaskiniami: Jaskinia Nowa, Jaskinia Południowa, Schronisko Zachodnie, Schronisko Zakryte, Schronisko Dwutorowe, Jaskinia Hematytowa, Schronisko z Mostem Skalnym, Jaskinia Psia, Jaskinia w Sztolni Teresa) 11 Gałężice (odstąpienia geologiczne, Kamieniołom Stokówka – jedno z nielicznych miejsc w regionie, gdzie trenować można wspinaczkę skałkową (wyznaczonych jest tu ponad 70 dróg
--	--	--

		wspinaczkowych, z czego większość posiada kompletną asekurację wraz ze stanowiskami zjazdowymi) 12 Rykoszyn (stacja kolejowa Rykoszyn na linii Kielce – Fosowskie) 13 Piekoszów (niebieska ścieżka rowerowa, zabytek - Sanktuarium w Piekoszowie z cudownym, XVII-wiecznym obrazem Madonny z Dzieciątkiem, stacja kolejowa) 14 Podzamcze Piekoszowie (ruiny Pałacu Tarłów, możliwość włączenia w ramach ścieżki rowerowej z Karczówki do Podzamcza Piekoszowskiego, możliwość połączenia się ze Wschodnim Szlakiem Rowerowym Green Velo) Odcinek łączący Piekoszów z Jaworznią – istniejący Czerwony Szlak Rowerowy 14 Jaworznia (Chelosiowa Jama - największa poza Tatrami Jaskinię w Polsce oraz Jaskinia Pajęcza, pomnik przyrody dęby szypułkowe, rezerwat „Moczydło”) Połączenie Jaworzni z Chęciny i Podzamczem w ramach istniejącej Pętli Chęcińsko-Piekoszowskiej 15 Chęciny 16 Podzamcze (Centrum Nauki Leonardo da Vinci) Połączenie Podzamcza z Lipowicą w ramach istniejącej ścieżki rowerowej Podzamcze Chęcińskie – Lipowica 17 Lipowica (zalew, wokół zbiornika biegnie nowopowstała ścieżka rowerowa oraz spacerowa, a także towarzyszący im szlak dydaktyczny z tablicami edukacyjnymi) 18 Wolica (Zespół Dworca Kolei Normalnotorowej, Rezerwat Wolica, Gród „Pędzików” żywa lekcja historii, stacja kolejowa Wolica) 19 Wierzbica 20 Sobków (Zamek rycerski, Spytawy kajakowe po Nidzie, stacja kolejowa Sobków) Szlak rowerowy planowany do utworzenia w ramach niniejszej Strategii Ponadlokalnej przebiegający przez teren gminy Sobków nie pokrywa się ze Szlakiem rowerowym planowanym do utworzenia w ramach Strategii MOF. Istnieje natomiast możliwość połączenia go ze szlakiem rowerowym od Sobkowa przez Mokrsko Dolne ze ścieżką rowerową planowaną do utworzenia przez Gminę Jędrzejów (wzdłuż dawnej drogi krajowej nr 7) i połączenia tych szlaków ze sobą. W ten sposób oba szlaki rowerowe będą się ze sobą łączyć. 21 Brzegi (spływy kajakowe po Nidzie, założenie podworskie) 22 Tokarnia (Park Etnograficzny, spływy kajakowe po Nidzie)
--	--	--

		23 Chęciny W projekcie planowana jest: • budowa, modernizacja i wytyczenie systemu ścieżek (w celu zachowania jednolitego standardu budowy ścieżek i tras rowerowych będą one budowane zgodnie z opracowaniem „Standardy projektowe dla tras rowerowych województwa świętokrzyskie” stanowiące załącznik nr 1 do dokumentu pn. „Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego” przyjętego Uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr 4962/22 z dnia 02.03.2022r.). • niezbędną infrastrukturę (miejsca obsługi rowerzystów - wiaty do odpoczynku, punkty naprawy rowerów, wypożyczalnie rowerów, uzupełnienie nawierzchni szlaków rowerowych; wybudowanie platform/miejsc widokowych, wykonanie spójnego oznaczenia szlaków - tabliczki kierunkujące, tablice informacyjne) z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo. • wytyczenie i oznakowanie szlaków rowerowych/turystycznych m.in. związanych z licznymi zabytkami zlokalizowanymi na terenie partnerstwa, • wspólna promocja turystyczna (w tym kampania informacyjna; murale odnoszące się do historii danego miejsca; billboardy informacyjne w miejscach o dużym ruchu). Planowane do budowy ścieżki rowerowe będą się odwoływać do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych, edukacyjnych i jednocześnie będą się wpisywać w rozwój zrównoważonej turystyki. Elementy infrastruktury drogowej (w tym parkingi).
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	30 000 000,00
9.	Kwota dofinansowania	25 500 000,00
10.	Okres realizacji projektu	2025-2028
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	• Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [osoby] • Wspierane strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [wkłady na rzecz strategii] • Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego [projekty] • Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem [obiekty kulturalne i turystyczne] • Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [udział podmiotów instytucjonalnych]

12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok]
-----	---	---

Warto na wstępie podkreślić, że Chęciny i okolice to jedna z popularniejszych destynacji turystycznych w regionie. Zabytkowa zabudowa miasteczka z wybudowanym na przełomie XIII i XIV w. na grzbiecie skalistego wzgórza zamkiem królewskim. Wartymi uwagi w Chęcinach są także: gotycki kościół p.w. św. Bartłomieja, zespoły klasztorne franciszkanów i bernardynek, renesansowa kamienica „Niemczówka” z 1570 r., synagoga przy ul. Długiej oraz cmentarz żydowski na zboczu Góry Zamkowej. Najbliższa okolica jest prawdziwym rajem dla geologów. Góra Zelejowa, Góra Rzepka z Europejskim Centrum Edukacji Geologicznej, Jaskinia Raj, Jaskinia Piekło, Góra Miedzianka, liczne kamieniołomy są pozostałościami po eksploatowanych w okolicy złożach ołowiu, srebra i miedzi. Niedaleko odnajdziemy także takie atrakcje jak Park Etnograficzny w Tokarni, Zespół pałacowo-parkowy oraz Centrum Leonardo da Vinci w Podzamczu czy Zamek Rycerski w Sobkowie.

Poniżej prezentujemy mapy przedstawiające planowany przebieg Szlaku w ramach projektu zintegrowanego. Przebieg trasy:

Gmina Łopuszno

-odcinek od granicy z gminą Małogoszcz w miejscowości Gnieździska – Michała Góra – Łopuszno – Eustachów – Fanisławice – Ruda Zajączkowska do granicy z gminą Piekoszów – nowo budowana ścieżka (planowane oznakowanie),

Gmina Piekoszów

-odcinek od granicy z gminą Łopuszno – miejscowość Wierna Rzeka do szlaku rowerowego wokół Piekoszowa w m. Wierna Rzeka – nowy odcinek (planowane oznakowanie),
 - odcinek szlak rowerowego wokół Piekoszowa (istniejący) do ul. Wesoła w m. Zajączków,
 - odcinek od ul. Wesołej w m. Zajączków – Bławatków – do ul. Słonecznej – nowy odcinek (planowane oznakowanie),
 - odcinek od ul. Słonecznej do Zakładowej (m. Gałęzice) – odcinek istniejący (Pętla Chęcińsko – Piekoszowska, szlaku rowerowy wokół Piekoszowa),
 - odcinek do ul. Zakładowej – Rykoszyn – Piekoszów – Jaworzna – Jaworzna fabryczna do ścieżki Pętla Chęcińsko – Piekoszowska – nowy odcinek (planowane oznakowanie),
 - odcinek Jaworzna Fabryczna – Szewce (ścieżki Pętla Chęcińsko – Piekoszowska) – ścieżka istniejąca
 - odcinek Szewce – do granicy z gminą Chęciny (w kierunku m. Zalejowa) – nowy odcinek (planowane oznakowanie).

Gmina Chęciny

- odcinek Zalejowa – Chęciny – Korzecko – Jedlica – nowy odcinek (planowane oznakowanie),
 - odcinek Chęciny – Podzamcze nowy odcinek (planowane oznakowanie),
 - odcinek w m. Podzamcze ścieżki Pętla Chęcińsko – Piekoszowska – istniejący,
 - odcinek m. Podzamcze – Tokarnia – Jastrzębów - Ogiernia – do granicy z gm. Sobków – nowy odcinek (planowane oznakowanie),
 - odcinek Chęciny – Jedlica – nowy odcinek (planowane oznakowanie),
 - odcinek prze miejscowość Jedlica – istniejący (ścieżki Pętla Chęcińsko – Piekoszowska),
 - odcinek od m. Jedlica do granicy z gm. Małogoszcz (w kierunku miejscowości Bochemiec) – nowa ścieżka (planowane oznakowanie),
 -odcinek od granicy z gm. Sobków (m. Feliksówka) – Łukawa – Siedlce – Chałupki – Wolica – Tokarnia – Wrzosi – nowa ścieżka (planowane oznakowanie).

Gmina Małogoszcz

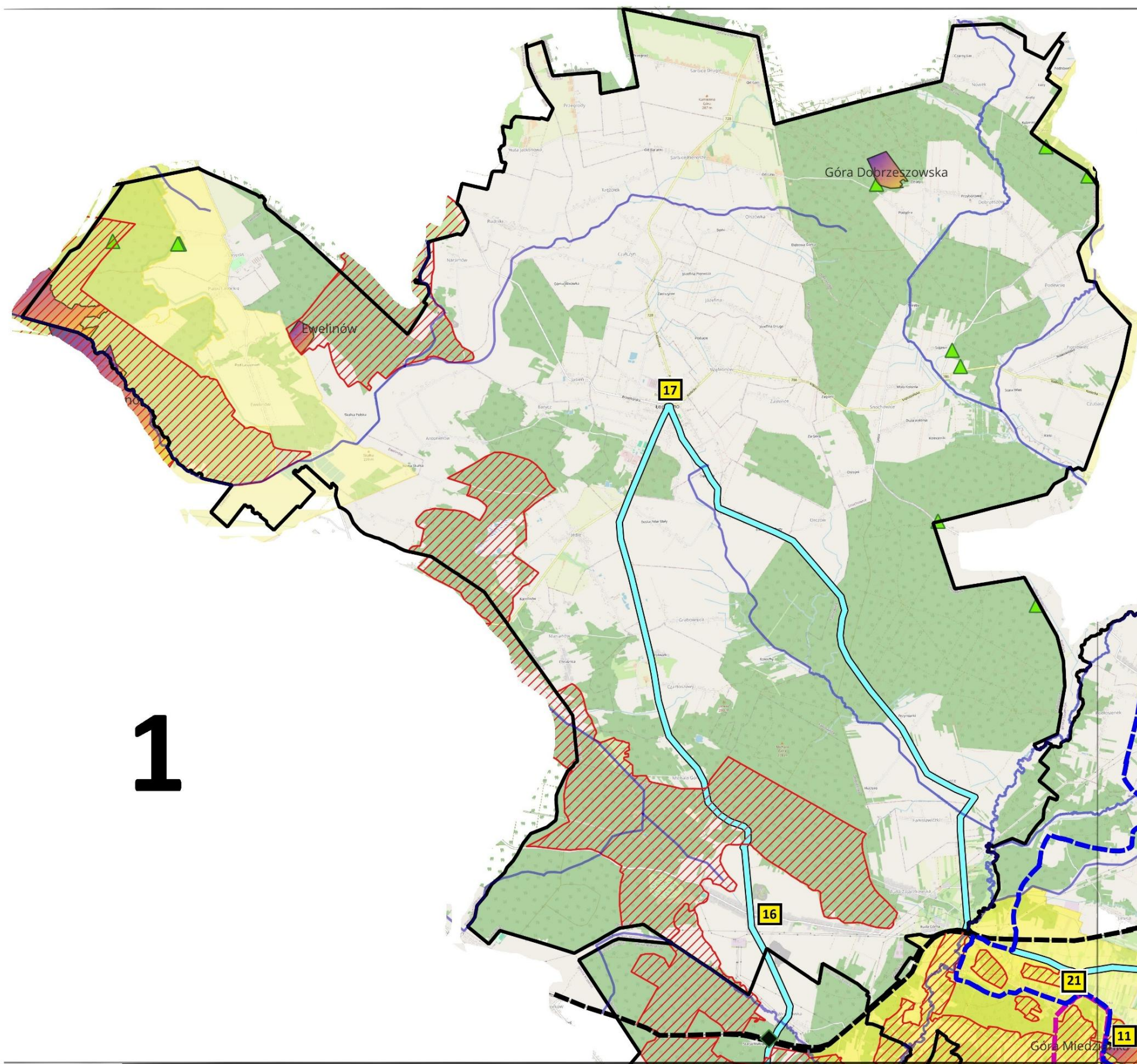
- odcinek od granicy z gm. Chęciny – Bochemiec – Małogoszcz – do granicy z gm. Piekoszów – nowy odcinek (planowane oznakowanie).

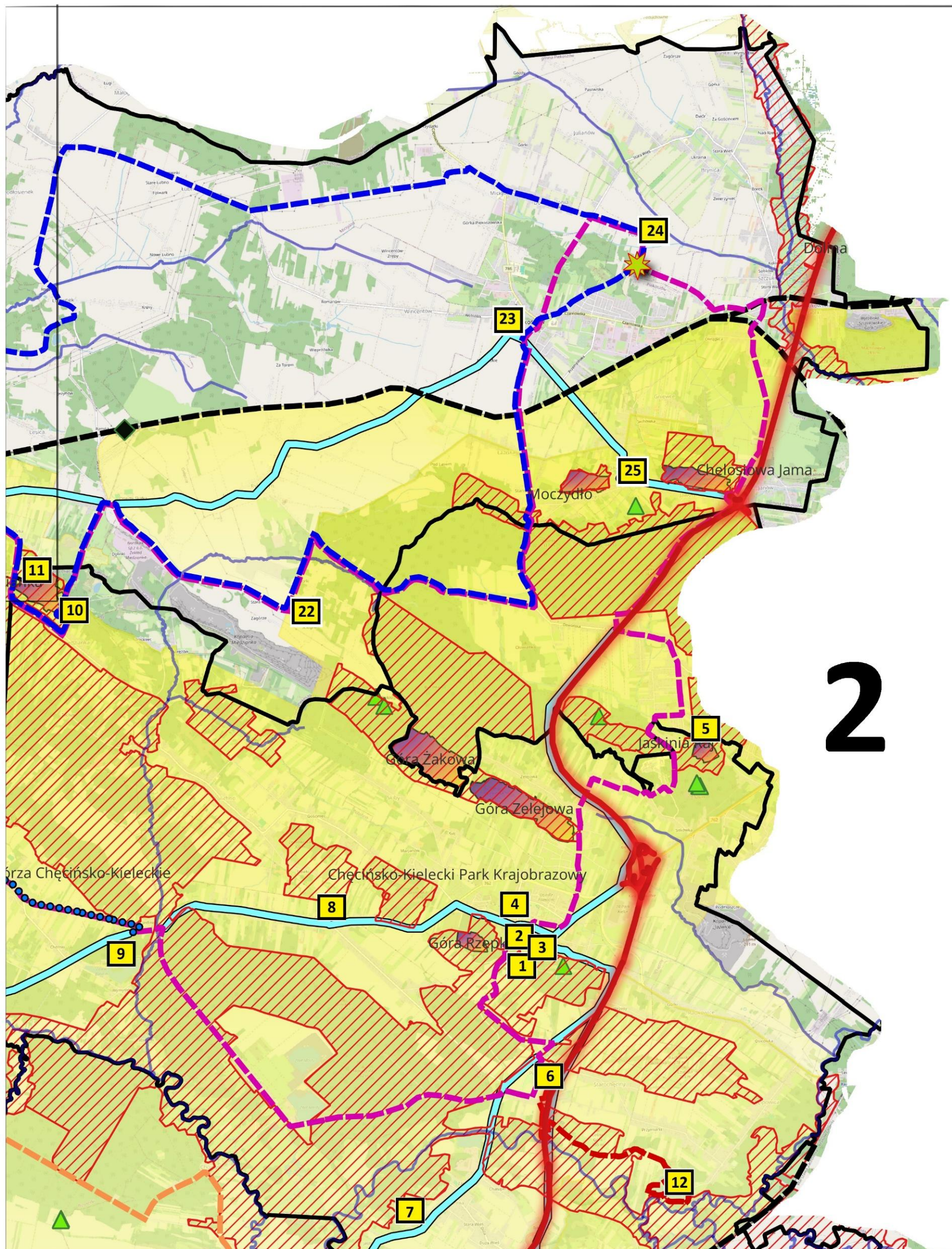
Gmina Sobków

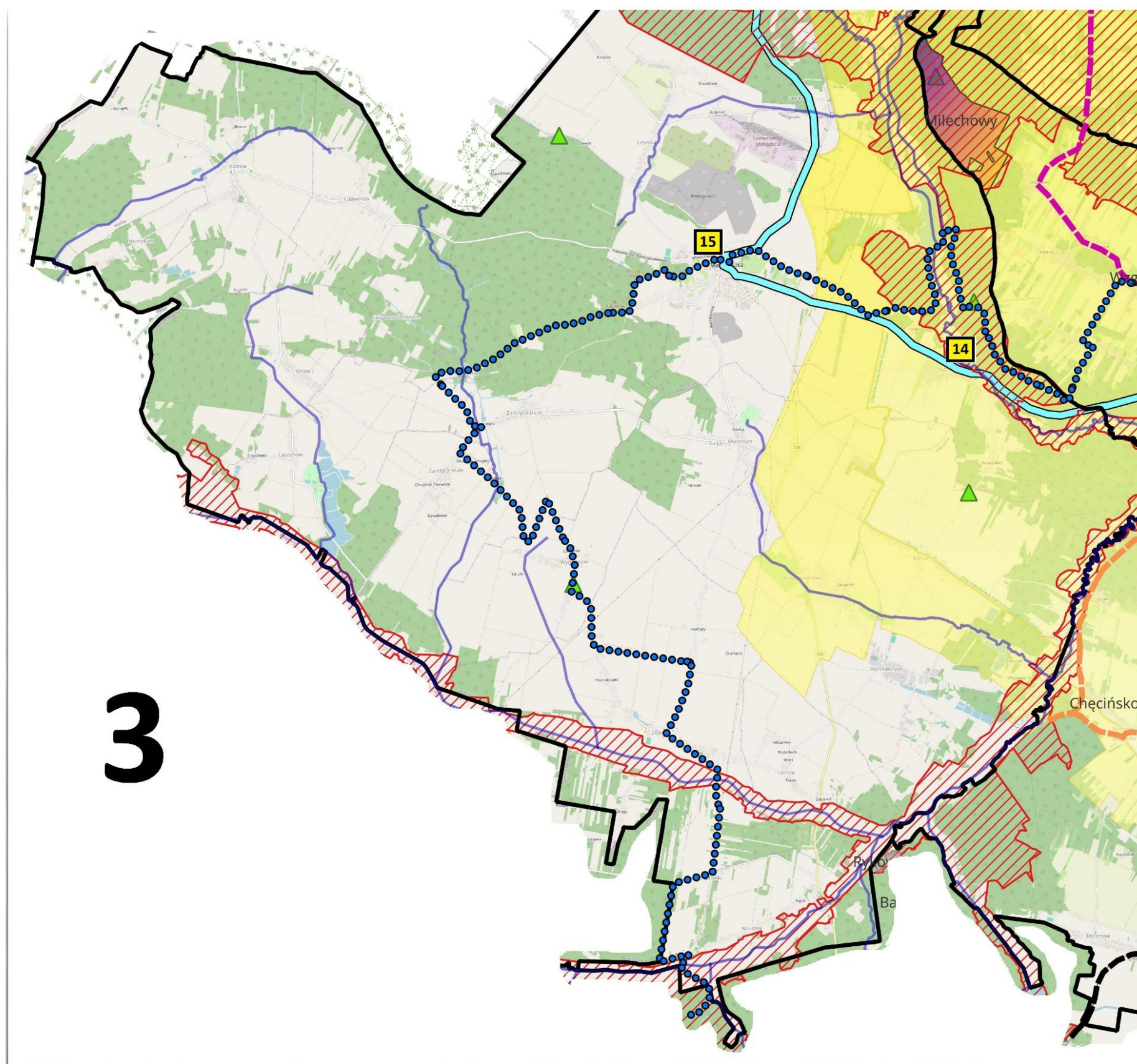
- od granicy z gm. Chęciny Ogiernia – Sokołów Dolny – Sobków – Wierzbica – Feliksówka do granicy z gminą Chęciny – nowy odcinek (planowane oznakowanie).

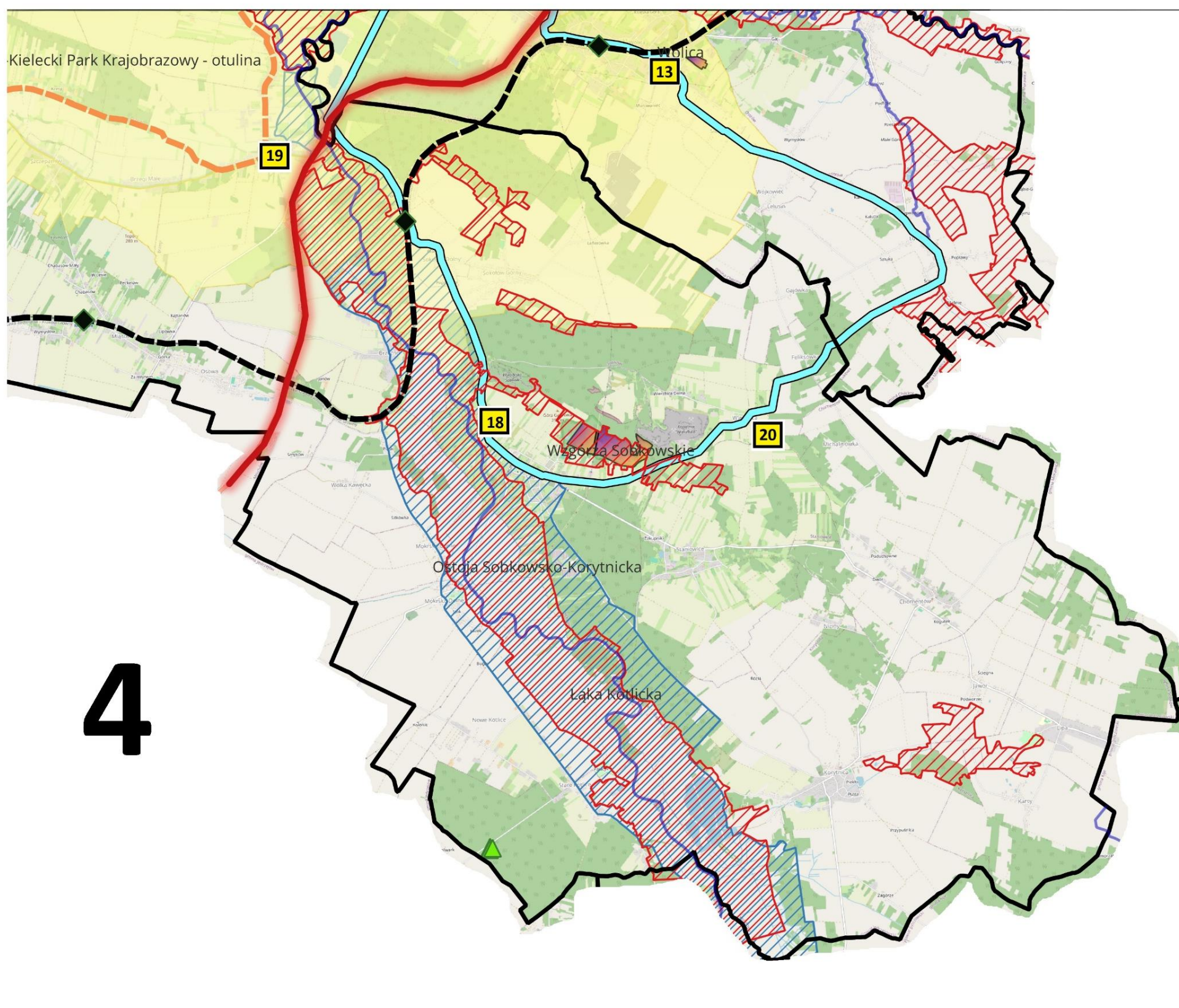
Na mapie planowana do budowy ścieżka jest zaznaczona kolorem błękitnym
Ścieżka łączy ze sobą wszystkie gminy objęte projektem.

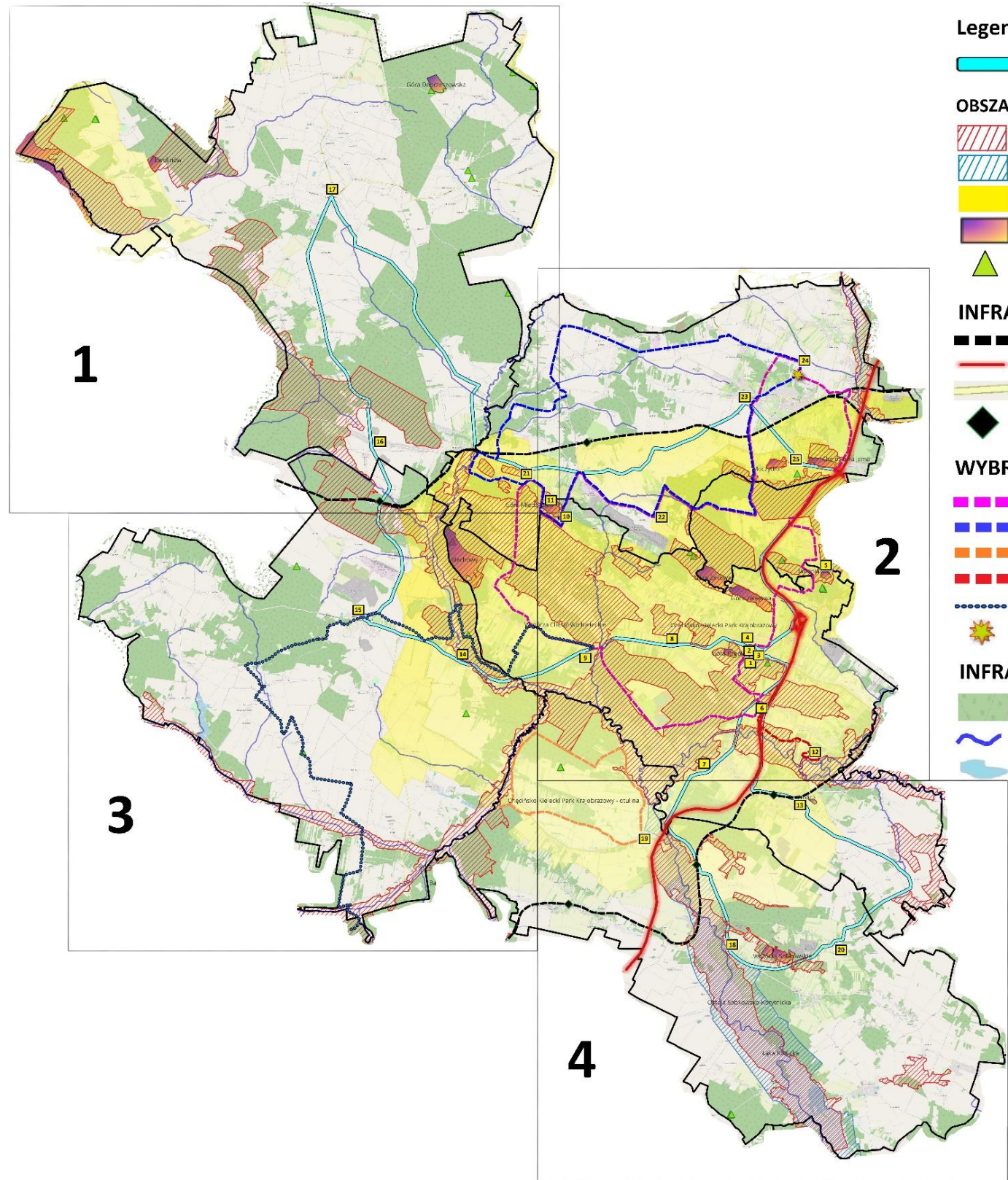
Mapa 7 Planowany przebieg Szlaku rowerowego planowanego do utworzenia w ramach projektu zintegrowanego nr 1

WYBRANE ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Chęciny

- 1 Zamek Królewski
- 2 Kościół parafialny pw. Św. Bartłomieja
- 3 Kamienica Niemczówka Synagoga, kirkut, pieszy Ścieżka Mnicha
- 4 Klasztor oo Franciszkanów, Klasztor ss Bernardynek, Szlak
- 5 Jaskinia Raj z Centrum Neandertalczyka
- 6 Podzamcze (Centrum Nauki Leonardo da Vinci)
- 7 Tokarnia (Muzeum Wsi Kieleckiej Skansen)
- 8 Korzycko (Europejskie Centrum Edukacji Geologicznej Uniwersytetu Warszawskiego)
- 9 Bolmin (zbiornik wodny)
- 10 Miedzianka (Muzealna Izba Górnictwa Kruszcowego w Miedziance)
- 11 Miedzianka (rezerwat z jaskiniami: Jaskinia Nowa, Jaskinia Południowa, Schronisko Zachodnie, Schronisko Zakryte, Schronisko Dwutorowe, Jaskinia Hematytowa, Schronisko z Mostem Skalnym, Jaskinia Psia, Jaskinia w Sztolni Teresa)
- 12 Lipowica (zalew, wokół zbiornika biegnie nowopowstała ścieżka rowerowa oraz spacerowa, a także towarzyszący im szlak dydaktyczny z tablicami edukacyjnymi)
- 13 Wolica (Zespół Dworca Kolei Normalnotorowej, Rezerwat Wolica, Gród „Pędzików” żywa lekcja historii, stacja kolejowa Wolica)

Małogoszcz

- 14 Bocheniec (Wierna Rzeka, tereny rekreacyjne)
Małogoszcz (układ przestrzenny z rynkiem i narożnikowymi ulicami, Muzeum Historii Powstania Styczniowego na ziemi jędrzejowskiej realizowane w ramach projektu MOF Jędrzejowa jako element upamiętnienia największych bitew powstania z 24 lutego 2863 roku - wielka klęska oddziałów polskich pod dowództwem Mariana Langiewicza, stacja kolejowa Małogoszcz)
- 15

Łopuszno

- 16 Gnieździska (zabytkowa kaplica Św. Mikołaja z XIX w.)
- 17 Łopuszno (zabytkowy Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego, Pałac Dobieckich, Kompleks basenów letnich, Wzgórze Trzech Krzyży - miejsce pamięci w Łopusznie)

Sobków

- 18 Sobków (Zamek rycerski, Spływy kajakowe po Nidzie, możliwość do włączenia do ścieżki rowerowej planowanej do budowy w ramach MOF Jędrzejowa, stacja kolejowa Sobków)
- 19 Brzegi (spływy kajakowe po Nidzie, założenie podworskie)
- 20 Wierzbita (staw)

Piekoszów

- 21 Zajączków (odstąpienia geologiczne, skała, rezerwat „Góra Miedzianka”)
- 22 Gałęzice (odstąpienia geologiczne, Kamieniołom Stokówka – jedno z nielicznych miejsc w regionie, gdzie trenować można wspinaczkę skałkową)
- 23 Piekoszów (niebieska ścieżka rowerowa, zabytek - Sanktuarium w Piekoszowie z cudownym, XVII-wiecznym obrazem Madonny z Dzieciątkiem, stacja kolejowa)
- 24 Podzamcze Piekoszowie (ruiny Pałacu Tartłów, możliwość włączenia w ramach ścieżki rowerowej z Karczówki do Podzamcza Piekoszowskiego, możliwość połączenia się ze Wschodnim Szlakiem Jaworzna (Chelosiowa Jama - największa poza Tatrami Jaskinią w Polsce oraz Jaskinia Pajęcza, pomnik przyrody dęby szypułkowe, rezerwat „Moczydło”)
- 25

Zgodnie z „Koncepcją przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego” zakłada się, że ruch rowerowy będzie kumulował się w kilku korytarzach krajowych m.in. Lublin-Kielce-Jędrzejów-Katowice na bazie dróg krajowych nr 74, 7 i 78 oraz zmodernizowanych linii kolejowych nr 61 i Linii Hutniczej Szerokotorowej (LHS). W Koncepcji planowane jest wybudowanie kilku tras rowerowych na terenie gmin objętych Strategią.

Tabela 44 Trasy rowerowe planowane do budowy na terenie gmin objętych Strategią w „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”

Gmina	Eurovelo 11		Trasa regionalna nr 152	Trasa regionalna nr 153	Razem
	korytarz główny	wariant I (południowy)			
Chęciny		5	12,5 ¹⁰		17,5
Łopuszno				27	27
Małogoszcz			16	20	36
Piekoszów	6,5			2,5	9
Sobków		14,2			14,2
Razem	6,5	19,2	28,5	49,5	103,7

źródło: opracowanie własne na podstawie „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego” przyjętej uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr 4962/2022 z 2 marca 2022 r.

EuroVelo 11 (międzynarodowa)

Przebieg trasy: województwo małopolskie – Lekszyce – Kazimierza Wielka – Koniecmosty (Wiślica) – Chroberz – Pińczów – Umianowice – Hajdaszek – Chmielnik – Raków – Niwy – Górno – Cedzyna – Kielce – **Górki Szczukowskie** – Umer – Rogowice – Krasna – Wąsosz – Czarniecka Góra – Stąporków – Niekłań Wielki – Antoniów (województwo mazowieckie)

Długość: 244 km.

Warto podkreślić, że przez województwo świętokrzyskie przechodzi tylko jedna trasa wchodząca w skład europejskiej sieci tras rowerowych EuroVelo nr 11. Trasa ta to tzw. „Szlak Europy Wschodniej”, który w całości liczy ok. 6 tys. km i przechodzi przez 11 krajów: Norwegię, Finlandię, Estonię, Łotwę, Litwę, Polskę, Słowację, Węgry, Serbię, Macedonię i Grecję łącznie ze sobą Przylądek Północny, Helsinki, Tallinn, Tartu, Wilno, Warszawę, Kraków, Koszyce, Belgrad, Skopje, Saloniki i Ateny. Na terenie Polski EuroVelo 11 przebiega na długości ok. 700 km. Największe postępy w jej budowie odnotowuje województwo małopolskie, które posiada już kilkadziesiąt kilometrów wybudowanych dróg dla rowerów na swoim obszarze nazwanych Velo Natura (ok. 30% całej długości trasy). Na terenie województwa świętokrzyskiego gotowy jest 37-kilometrowy odcinek tej trasy od granicy z województwem małopolskim (Lekszyce) przez Kazimierz Wielką do Koniecmostów (k. Wiślicy).

Z gmin objętych Strategią jedynie Piekoszów (na 6,5 km odcinku) jest bezpośrednio ujęty w głównym korytarzu, a gminy Chęciny i Sobków w wariantcie I (południowym).

¹⁰ Zbudowana prawie w całości

Mapa 8 Przebieg międzynarodowej trasy rowerowej EuroVelo 11

źródło: „Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”

Trasa regionalna nr 152

Przebieg trasy: województwo śląskie – Żelazowice – Włoszczowa – **Małogoszcz – Chęciny** – Zagnańsk – Święta Katarzyna – Nowa Słupia – Opatów – Dwikozy – województwo podkarpackie

Długość: 190 km, w tym na terenie objętych Strategią 28,5 km.

Trasa ta przechodzi przez centrum województwa świętokrzyskiego z zachodu na wschód i łączy ze sobą najbardziej atrakcyjne obszary regionu. To co ważne stanowi połączenie Kielc z takimi miejscowościami jak Chęciny, Zagnańsk, Małogoszcz, Święta Katarzyna czy Nowa Słupia, co z punktu widzenia mieszkańców stolicy regionu oraz turystów wypoczywających w Górach Świętokrzyskich stanowi doskonały sposób na poruszanie się i zwiedzanie tej części regionu na rowerze.

Warto podkreślić, że odcinek przebiegający przez gminę Chęciny (12,5 km) został zbudowany w całości.

Mapa 9. Planowany przebieg regionalnej trasy rowerowej nr 152

źródło: „Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”

Trasa regionalna nr 153

Przebieg trasy: województwo małopolskie – Opatowiec – Kazimierza Wielka – Skalmierz – Działoszyce – Niegosławice – Jędrzejów – **Bocheniec – Wierna Rzeka** – Ruda Strawczyńska – Grzymałów – Końskie – województwo łódzkie

Długość: 201 km, w tym 40,4 km na terenie objętym Strategią

Trasa rowerowa nr 153 łączy ze sobą średnie miasta powiatowe: Kazimierz Wielką, Jędrzejów i Końskie. Ponadto w korytarzu trasy zlokalizowanych jest szereg mniejszych niezwykle atrakcyjnych miejscowości jak: Skalmierz, Działoszyce, Michałów, Małogoszcz, Radoszyce czy Sielcia. Trasa posiada dostęp do węzłów komunikacyjnych jednakże poruszanie się pomiędzy nimi rowerem i powrót w miejsce startu w większości przypadków nie jest możliwe (różne linie kolejowe). **Można** natomiast **dotrzeć koleją do Wiernej Rzeki (linia nr 61 Kielce – Fosowskie)** oraz w niedługiej perspektywie czasu do Końskich (linia nr 25 Łódź Kaliska – Dębica), a w korytarzu trasy dodatkowo do Sędziszowa (linia nr 8) i Opoczna (magistrala nr 4 Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie i linia nr 25).

Należy ona do najdłuższych projektowanych tras rowerowych przebiegających przez województwo świętokrzyskie. Południowy koniec tej trasy dochodzi do miasteczka Opatowiec, gdzie łączy się z Wiślaną Trasą Rowerową oraz z Velo Dunajec. Z tego powodu jest to trasa o bardzo dużym potencjale i stanowi naturalne przedłużenie najatrakcyjniejszych tras rowerowych wybudowanych w ostatnich

latach w Małopolsce. Trasa ta będzie przebiegać głównie wzdłuż dróg lokalnych oraz niewielkiego fragmentu drogi wojewódzkiej nr 728.

Mapa 10. Planowany przebieg regionalnej trasy rowerowej nr 153

źródło: „Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”

Trasa ta łączy się w Jędrzejowie wzdłuż ul. Kolejowej i ul. Konarskiego (1 km) z trasą nr 154.

PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE:

Projekt uzupełniający nr 1		
1.	Tytuł projektu	Wytwarzanie i dystrybucja energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz poprawa efektywności energetycznej budynków oraz oświetlenia publicznego na obszarze Strategii.
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Łopuszno, Gmina Chęciny, Gmina Piekoszów, Gmina Sobków, Gmina Małogoszcz
3.	Partnerzy projektu	-
4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021-2027	RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (EFRR)
5.	Priorytet FEŚ 2021-2027	Priorytet 2 - Fundusze Europejskie dla środowiska
6.	Działanie	2.1 Efektywność energetyczna – dotacje 2.2 Efektywność energetyczna – IF 2.3 Zielona energia – dotacje 2.4 Zielona energia – IF
7.	Krótki opis projektu	W ramach projektu prowadzone będą działania na rzecz: - popularyzacji wykorzystania OZE (zarówno w jednostkach publicznych jak i gospodarstwach domowych) poprzez wsparcie inwestycji oraz działania szkoleniowe; - zwiększenia efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej, - termomodernizacja domów i mieszkań prywatnych (w tym wymiana pieców), - usprawnienie systemów ciepłowniczych, gazowych i elektroenergetycznych (zarówno w budynkach użyteczności publicznej jak i obiektach wielorodzinnych). - zmiany oświetlenia ulicznego na bardziej oszczędne.
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	20 000 000,00
9.	Kwota dofinansowania	16 500 000,00
10.	Okres realizacji projektu	2025-2028
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	- Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej [lokalne mieszkalne] - Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej [metry kwadratowe]
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	- Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe) (EUR) - Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych) (MWh/rok) - Szacowana emisja gazów cieplarnianych (tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok)

Potrzeba realizacji projektu Wytwarzanie i dystrybucja energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz poprawa efektywności energetycznej budynków oraz oświetlenia publicznego na obszarze Strategii

Środowisko naturalne jest niewątpliwym zasobem obszaru partnerstwa. Jego element – czyste powietrze – jest czynnikiem sprzyjającym dalszemu rozwijaniu oferty pobytowej dla turystów, może stanowić również jedną z ważnych zachęt do osiedlania się nowych mieszkańców. Zachodzące zmiany klimatyczne i przyjęte polityki w tym zakresie zachęcają do ograniczania strat energii oraz zapewnienia alternatywnych sposobów dostarczania energii, w tym na cele grzewcze.

Dużym wyzwaniem (nie tylko dla obszaru gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków, ale całego województwa świętokrzyskiego) jest wdrożenie zapisów uchwały nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliwa.

Przedmiotowa uchwała wprowadza następujący harmonogram eliminacji nieekologicznych źródeł ciepła:

- od dnia 1 lipca 2021 r. nie wolno spalać najbardziej zanieczyszczających powietrze paliw stałych, tj.: mułów i flotokoncentratów węglowych, węgla brunatnego, węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm oraz paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%,
- od dnia 1 lipca 2023 r. niewolno użytkować kotłów pozaklasowych tzw. kopciuchów (według normy PN-EN 303-5:2012),
- od 1 lipca 2024 r. nie wolno użytkować kotłów posiadających 3 i 4 klasę,
- od 1 lipca 2026 r. wolno użytkować kotły spełniające wymagania ekoprojektu zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe,
- od 1 lipca 2026 r. nie wolno użytkować kotłów na paliwo stałe w budynkach, jeśli istnieje możliwość przyłączenia budynku do sieci gazowej lub ciepłowniczej.

Zatem od 1 lipca 2026 r. na terenie województwa świętokrzyskiego będzie można użytkować tylko odnawialne bądź niskoemisyjne źródła ciepła takie jak: ciepło z sieci miejskiej, kotły na gaz lub olej opalowy, pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne. Jedynie w sytuacji braku możliwości podłączenia budynku do sieci miejskiej bądź sieci gazowej, dopuszczalne będzie spalanie paliw stałych w kotłach spełniających wymagania ekoprojektu¹¹.

Projekt uzupełniający nr 2		
1.	Tytuł projektu	Rozwój infrastruktury edukacyjnej na obszarze objętym Strategią
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Łopuszno, Gmina Małogoszcz, Gmina Piekoszów i Gmina Sobków, Gmina Chęciny

¹¹ Zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe

3.	Partnerzy projektu	-
4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021-2027	RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online (EFRR)
5.	Priorytet FEŚ 2021-2027	Priorytet 5 Fundusze Europejskie dla rozwoju społecznego
6.	Działanie	Działania 5.1 Infrastruktura edukacyjna
7.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje: 1 przebudowa (rozbudowa) i/lub modernizacja (remont) budynków szkół wraz z ich wyposażeniem w niezbędne pomoce dydaktyczne na terenie gmin: Łopuszno, Małogoszcz, Chęciny, Piekoszów i Sobków 2 budowa (rozbudowa) i/lub modernizacja (remont) budynków sal (hal) gimnastycznych gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków 3 budowa i/lub modernizacja boisk sportowych gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków 4 budowa i/lub modernizacja przedszkoli gminnych Chęciny, Sobków
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	15 000 000 zł
9.	Kwota dofinansowania	12 750 000 zł
10.	Okres realizacji projektu	2023-2028
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	- Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach opieki nad dziećmi (osoby) - Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych (osoby) - Liczba wspartych przedszkoli (szt.), - Liczba wspartych szkół (szt.), - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	- Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi [użytkownicy/rok] - Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych [użytkownicy/rok]

Projekt uzupełniający nr 3		
1.	Tytuł projektu	Zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój infrastruktury kulturalnej na obszarze objętym Strategią
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Sobków
3.	Partnerzy projektu	Gmina Łopuszno, Gmina Małogoszcz, Gmina Piekoszów i Gmina Chęciny
4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021-2027	Nie dotyczy
5.	Priorytet FEŚ 2021-2027	Nie dotyczy

6.	Działanie	Nie dotyczy
7.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje: 1. przebudowa/rozbudowa oraz remont/ modernizacja istniejącego budynku remizy strażackiej w Rykoszynie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu (miejsca postojowe, oświetlenie, ogrodzenie, elementy małej architektury, monitoring, itp.) oraz zakupem niezbędnego wyposażenia (meble, sprzęt itp.) celem utworzenia miejsca integracji, kultywowania tradycji i obyczajów dla lokalnej społeczności, 2. budowa świetlic w Fanisławicach, Józefinie, Sarbicach, Łopusznie, 3. budowa świetlicy i remizy OSP w Tokarni wraz z zagospodarowaniem terenu, 4. budowa budynku remizy OSP w Chęcinach wraz z zagospodarowaniem terenu, 5. budowa i wyposażenie obiektu Centrum Kultury i Bezpieczeństwa w Zajączkowie, 6. modernizacja i adaptacje istniejących obiektów OSP w Gminie Małogoszcz, w tym zagospodarowanie poddasza w Strażnicy w Małogoszczu na bibliotekę, 7. budowa w miejscowościach Łaziska i Lesica budynków pasywnych wraz z wyposażeniem i zagospodarowaniem przyległego terenu, które będą miejscem integracji wśród lokalnej społeczności, kultywowania i upowszechniania miejscowych tradycji, 8. poprawa infrastruktury obiektów kultury i dostosowanie jej do wymogów dostępności itp. dla potrzeb osób z niepełnosprawnością, 9. modernizacja/ remont/ przebudowa pomieszczeń budynku Biblioteki Centrum Kultury w Piekoszowie, ul. Częstochowska 85A wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia, 10. zachowanie dziedzictwa kulturowego najważniejszych zabytków na terenie gmin objętych Strategią, 11. przebudowa budynku Towarzystwa Przyjaciół Małogoszcza - utworzenie Muzeum Historii Powstania Styczniowego na terenie gmin objętych Strategią, 12. zakup samochodu dostawczego na potrzeby instytucji Biblioteka Centrum Kultury w Piekoszowie, 13. automatyzacja procesów bibliotecznych w bibliotekach na terenie gmin objętych Strategią, 14. utworzenie w Centrum Kultury w Piekoszowie przy ulicy Kolejowej specjalistycznej pracowni tzw. fab lab, 15. budowa plenerowej sceny kulturalno-edukacyjnej wraz z zapleczem technicznym w miejscowości Piekoszów 16. remont oraz wyposażenie małogoskiego Domu Kultury w nowoczesną aparaturę nagłośnieniową oraz oświetleniową.

8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	30 000 000 zł
9.	Kwota dofinansowania	20 000 000 zł Dofinansowanie planowane w ramach innych środków niż FEŚ 2021-2027 (środki krajowe, własne, inne programy UE)
10.	Okres realizacji projektu	2024-2029
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	Nie dotyczy
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	Nie dotyczy

Projekt uzupełniający nr 4		
1.	Tytuł projektu	Zajęcia dodatkowe szansą na poprawę wyników nauczania w szkołach na terenie partnerstwa
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Łopuszno
3.	Partnerzy projektu	Gmina Chęciny, Gmina Małogoszcz, Gmina Piekoszów i Gmina Sobków
4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021-2027	ESO4.6. Wsparcie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+)
5.	Priorytet FEŚ 2021-2027	Priorytet 8 – Edukacja na wszystkich etapach życia”
6.	Działanie	8.2 Podnoszenie jakości kształcenia podstawowego
7.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje: 1. projekty edukacyjne szkół obejmujące: – zajęcia pozalekcyjne, w tym przygotowujące do egzaminów ósmoklasisty, – organizacja dodatkowych zajęć dla uczniów, w tym zajęć konwersatoryjnych z języka obcego, – wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, – wsparcie w obszarze edukacji włączającej, – doradztwo zawodowe, – podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, – rozwijanie kompetencji kluczowych w szczególności cyfrowych (zajęcia z wykorzystaniem TIK). – działania szkoleniowo-doradcze dla dyrektorów i nauczycieli w zakresie zarządzania zmianą (pomoc w przeprowadzeniu diagnozy i opracowania planu działań dla zespołu nauczycielskiego);

		– szkolenia wzmacniające i uzupełniające kompetencje nauczycieli w zakresie rozumienia i organizacji procesu uczenia się i kształtowania wśród uczniów kompetencji kluczowych; – wdrożenie pracy z uczniem opartej na tutoring; – zakup niezbędnego wyposażenia informatycznego, pomocy dydaktycznych 2. działania przeciwdziałające skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej: – zatrudnienie psychologów dziecięcych, – prowadzenie terapii oraz zajęć grupowych i indywidualnych dla uczniów, – warsztaty i doradztwo dla rodziców, – szkolenia dla pedagogów i psychologów szkolnych.
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	3 000 000 zł
9.	Kwota dofinansowania	2 700 000 zł
10.	Okres realizacji projektu	2025-2029
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	• Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem [osoby]
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	• Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu [osoby]

Projekt uzupełniający nr 5		
1.	Tytuł projektu	Rozwiązywanie problemów społecznych oraz wsparcie grup defaworyzowanych
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Sobków
3.	Partnerzy projektu	Gmina Chęciny, Gmina Małogoszcz, Gmina Piekoszów i Gmina Łopuszno
4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021-2027	- ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji (EFS+), - ESO4.9. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów (EFS+), - ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym

		uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (EFS+), - ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (EFS+)
5.	Priorytet FEŚ 2021-2027	Priorytet 9 – Usługi społeczne i zdrowotne
6.	Działanie	9.1 Aktywna integracja społeczna i zawodowa 9.3 Aktywna integracja społeczna i zawodowa obywateli państw trzecich 9.4 Zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych 9.5 Wsparcie rodzin oraz pieczy zastępczej
7.	Krótki opis projektu	Kierunki działań: - powstawanie oraz działalność świetlic środowiskowych – jako elementu pomocy rodzinom w codziennym funkcjonowaniu, - poprawa dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w budynkach użyteczności publicznej itp. w urzędach gmin, obiektach kultury, szkołach, - rozwinięcie usług opiekuńczych świadczonych w systemie stacjonarnym (dziennym), ale nie całodobowym, mające na celu zapewnienie opieki dla osób potrzebujących, w tym osób wymagających okresowej pomocy, a także opiekunów osób z niepełnosprawnościami; - rozwinięcie oferty usług społecznych i zdrowotnych świadczonych w miejscu zamieszkania oraz ułatwiających samodzielne funkcjonowanie w domu (usługi rehabilitacyjne i pielęgniarstwo świadczone w domu, zabezpieczenie potrzeb mobilności osób z niepełnosprawnością lub zależnych i ułatwienie w ten sposób aktywizacji społeczno-zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i kulturalnej); - rozszerzenie oferty wsparcia rodziny i kompetencji wychowawczych, - usługi społeczne skierowane do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, m. in. z powodu: długotrwałego bezrobocia, braku motywacji do podjęcia pracy, niepełnosprawności, niskich kompetencji społecznych i zawodowych, a także osób biernie zawodowo. W ramach usług społecznych planuje się kompleksową aktywizację społeczną i zawodową osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem: wsparcie psychologiczne, wsparcie zdrowotne, kursy, szkolenia i doradztwo zawodowe, staże zawodowe, inne wsparcie w podjęciu zatrudnienia, - rozwój mieszkalnictwa chronionego, wspieranego, mieszkań socjalnych (najem socjalny), - wsparcie obywateli państw trzecich,

8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	3 000 000 zł
9.	Kwota dofinansowania	2 850 000 zł
10.	Okres realizacji projektu	2025-2029
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie (osoby)
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej [szt.]

Projekt uzupełniający nr 6		
1.	Tytuł projektu	Seniorzy w akcji
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Małogoszcz
3.	Partnerzy projektu	Gmina Łopuszno, Gmina Chęciny, Gmina Piekoszów i Gmina Sobków
4.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje - wsparcie dla seniorów: usługi opiekuńcze w terenie świadczone osobom starszym; rozwinięcie sieci klubów seniora (także w ramach Senior+, Dzienny Dom Senior+) w celu aktywizacji osób starszych, zapewnienia integracji międzypokoleniowej i przeciwdziałania marginalizacji społecznej oraz osamotnieniu osób starszych; posiłki z dowozem do domu, pomoc sąsiedzka, lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii; rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach, w domach lub niewielkich placówkach. - utworzenie dziennej placówek wsparcia i opieki całodobowej,
5.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	1 000 000 zł
6.	Okres realizacji projektu	2025-2028
7.	Źródło finansowania	Środki krajowe w ramach Programu Senior+

Projekt uzupełniający nr 7		
1.	Tytuł projektu	Poprawa bezpieczeństwa na obszarze partnerstwa
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Piekoszów
3.	Partnerzy projektu	Gmina Łopuszno, Gmina Małogoszcz, Gmina Chęciny, i Gmina Sobków
4.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje - budowa, przebudowa, rozbudowa i/lub modernizacja dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich, - przebudowa i utwardzenie dróg dojazdowych do pól, - budowa i/lub przebudowa/modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych, - modernizacja oznakowania ulicznego,

		• budowa (przebudowa/rozbudowa) i/lub modernizacja kanalizacji burzowej,
5.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	20 000 000,00 zł
6.	Okres realizacji projektu	2025-2029
7.	Źródło finansowania	Środki krajowe/ środki własne

Projekt uzupełniający nr 8		
1.	Tytuł projektu	Doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych poprzez zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych wraz z dodatkowym sprzętem i wyposażeniem ratującym życie
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Łopuszno, Gmina Chęciny, Gmina Piekoszów, Gmina Małogoszcz, Gmina Sobków
3.	Partnerzy projektu	-
4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021-2027	RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (EFRR)
5.	Priorytet FEŚ 2021-2027	Priorytet 2. Fundusze Europejskie dla środowiska
6.	Działanie	Działanie 02.05 Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym
7.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje m.in: Doposażenie OSP z terenu gmin: Łopuszno, Chęciny, Piekoszów, Małogoszcz i Sobków. • zakup specjalistycznych samochodów ratowniczo-gaśniczych OSP z tereni gmin: • zakup sprzętu ciężkiego służącego ograniczeniu lub likwidacji zagrożenia dla środowiska np.: przenośne działko wodno-pianowe, pompa szlamowa, prądownica, agregat prądotwórczy 3 fazowy, • zakup wyposażenia służącemu ograniczeniu lub likwidacji zagrożenia m.in.: wentylator oddymiający, kamera termowizyjna, • zakup ubrań wysokiej specjalizacji np. ubranie żaroodporne ciężkie,
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	6 000 000,00 zł
9.	Kwota dofinansowania	5 000 000,00 zł
10.	Okres realizacji projektu	2023-2028
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	• Powierzchnia objęta środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami (hektary)
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	• Liczba ludności korzystającej ze środków ochrony przeciwpowodziowej (osoby), • Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed niekontrolowanymi pożarami (osoby),

Projekt uzupełniający nr 9		
1.	Tytuł projektu	Zwiększenie jakości instytucjonalnej partnerstwa
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Chęciny
3.	Partnerzy projektu	Gmina Łopuszno, Gmina Małogoszcz, Gmina Piekoszów i Gmina Sobków
4.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje - kształcenie kadr urzędniczych – organizacja szkoleń, warsztatów, wizyt studyjnych, - zwiększanie aktywności obywatelskiej i społecznej mieszkańców itp. stworzenie inkubatora organizacji pozarządowych, - organizacja Forum organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i rolników z obszaru gmin objętych Strategią, - partycypacyjny budżet obywatelski dla organizacji, szkół i jednostek kultury z terenu partnerstwa
5.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	1 000 000,00 zł
6.	Okres realizacji projektu	2025-2028
7.	Źródło finansowania	Środki własne, krajowe, granty organizacji pozarządowych

Projekt uzupełniający nr 10		
1.	Tytuł projektu	Wsparcie zdrowotne pracowników z terenu gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Łopuszno
3.	Partnerzy projektu	Gmina Chęciny, Gmina Małogoszcz, Gmina Piekoszów i Gmina Sobków
4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021-2027	ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+)
5.	Priorytet FEŚ 2021-2027	Priorytet 7 Zdrowi i aktywni zawodowo
6.	Działanie	Działanie 7.1 Wsparcie zdrowotne świętokrzyskich pracowników
7.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje m.in: - zapewnienie pakietu badań diagnostycznych, dostosowanych do płci, wieku i charakteru wykonywanej pracy, wykraczających poza zakres podstawowych badań profilaktycznych, - doposażenie/wyposażenie stanowisk pracy mające na celu zapewnienie ergonomii oraz bezpieczeństwa stanowiska pracy, - kursy/szkolenia przekwalifikowujące pracowników do wykonywania innej, mniej obciążającej pracy (na innym stanowisku), - edukację zdrowotną na terenie zakładu pracy,

		• lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii, • ułatwiony dostęp do wysoko specjalistycznej opieki medycznej.
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	6 000 000,00 zł
9.	Kwota dofinansowania	5 400 000,00 zł
10.	Okres realizacji projektu	2024-2028
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	• Liczba osób objętych wsparciem w obszarze zdrowia [osoby]
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	• Liczba osób, które dzięki wsparciu w obszarze zdrowia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie [osoby]

Projekt uzupełniający nr 11		
1.	Tytuł projektu	Rozbudowa i doposażenie infrastruktury zdrowotnej
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Sobków
3.	Partnerzy projektu	Gmina Chęciny, Gmina Łopuszno, Gmina Małogoszcz, Gmina Piekoszów, Gmina Sobków
4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021-2027	RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (EFRR)
5.	Priorytet FEŚ 2021-2027	Priorytet 5. Fundusze Europejskie dla rozwoju społecznego
6.	Działanie	5.3 Infrastruktura zdrowotna
7.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje m.in.: • rozbudowę/przebudowę i/lub modernizacja budynków POZ oraz zagospodarowanie terenów wokół budynków itp. parkingi, itp. • wyposażenie budynków POZ w nowoczesny sprzęt medyczny, • rozwój e-usług zdrowotnych – doposażenie POZ w sprzęt informatyczny (informatyzacja Ośrodków Zdrowia
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	4 000 000 zł
9.	Kwota dofinansowania	3 400 000 zł
10.	Okres realizacji projektu	2026-2027
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	- Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (osoba/rok), - Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą (szt.)
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	- Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (użytkownicy/rok)

Projekt uzupełniający nr 12

1.	Tytuł projektu	E-usługi szansą na rozwój gmin objętych Strategią
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Małogoszcz
3.	Partnerzy projektu	Gmina Chęciny, Gmina Łopuszno, Gmina Piekoszów, Gmina Sobków
4.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje m.in.: - wymiana wodomierzy na system zdalnego odczytu, - wprowadzenie systemu Cyfrowy Urząd, wprowadzenie chmury danych, zwiększenie bezpieczeństwa danych poprzez wprowadzenie nowych technologii i urządzeń, zakup licencji i niezbędnego oprogramowania, wyposażenia, - rozbudowa internetu szerokopasmowego,
5.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	2 400 000 zł
6.	Okres realizacji projektu	2024-2026
7.	Źródło finansowania	Środki własne, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027

Projekt uzupełniający nr 13

1.	Tytuł projektu	Stworzenie wspólnego Centrum obsługi przedsiębiorcy i inwestora/inkubatora przedsiębiorczości dla obszaru objętego Strategią
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Chęciny
3.	Partnerzy projektu	Gmina Łopuszno, Gmina Małogoszcz, Gmina Piekoszów, Gmina Sobków
4.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje m.in.: wsparcie prawne, finansowe i organizacyjne przedsiębiorców m.in. w zakresie szkoleń, wyjazdów studyjnych, projektów dofinansowujących rozpoczęcie i/lub rozwój działalności gospodarczej
5.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	2 000 000 zł
6.	Okres realizacji projektu	2025-2026
7.	Źródło finansowania	Środki krajowe, środki własne

Projekt uzupełniający nr 14

1.	Tytuł projektu	Stworzenie wspólnej oferty terenów inwestycyjnych dostępnych na terenie gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Małogoszcz
3.	Partnerzy projektu	Gmina Chęciny, Gmina Łopuszno, Gmina Piekoszów, Gmina Sobków
4.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje uzbrojenie terenów inwestycyjnych m.in. budowę, utwardzenie dróg wewnętrznych oraz dojazdowych do terenów, budowę sieć wodociągowej i kanalizacyjnej itp. oraz wspólne przygotowanie oferty

		obejmujące tereny inwestycyjne z wszystkich gmin objętych Strategią.
5.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	2 500 000 zł
6.	Okres realizacji projektu	2025-2029
7.	Źródło finansowania	Środki krajowe, środki własne

Projekt uzupełniający nr 15		
1.	Tytuł projektu	Kompleksowe wsparcie przedsiębiorczości, rolnictwa i rynku pracy na obszarze gmin objętych Strategią ponadlokalną
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Łopuszno
3.	Partnerzy projektu	Gmina Chęciny, Gmina Małogoszcz, Gmina Piekoszów, Gmina Sobków
4.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje m.in.: • wsparcie działań rolników (rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów dostaw i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy i inne działania w tym obszarze), budowa i/lub modernizacja placów handlowych, • wspólny system promocji produktów lokalnych, • promocja gospodarcza, • organizowanie szkoleń dla rolników, przedsiębiorców w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, • udzielanie dofinansowania, dotacji i pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej, • promowanie postaw przedsiębiorczości u dzieci i młodzieży, • projekty związane z aktywizacją osób bezrobotnych i biernych zawodowo, • pozyskiwanie i sprzedaż terenów pod budownictwo jednorodzinne w obrębie obszarów zabudowanych zgodnie z realnym zapotrzebowaniem
5.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	2 000 000 zł
6.	Okres realizacji projektu	2024-2029
7.	Źródło finansowania	Środki krajowe, środki własne, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Projekt uzupełniający nr 16		
1.	Tytuł projektu	Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym na obszarze gmin objętych Strategią – zwiększenie retencji wodnej
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Piekoszów
3.	Partnerzy projektu	Gmina Chęciny, Gmina Łopuszno, Gmina Małogoszcz, Gmina Sobków
4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021-2027	RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i

		katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (EFRR)
5.	Priorytet FEŚ 2021-2027	Priorytet 2. Fundusze Europejskie dla środowiska
6.	Działanie	2.5 Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym 2.9 Ochrona dziedzictwa i różnorodności biologicznej oraz inne działania w ramach konkursów KPO, środków krajowych, PROW
7.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje m.in.: • Budowa i/lub modernizacja zbiorników retencyjnych wraz infrastrukturą rekreacyjną • Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury • Budowa i/lub modernizacja kanalizacji deszczowej • Tworzenie punktów poboru wody wykorzystywanej w rolnictwie, • Zakup zbiorników na wodę dla potrzeb komunalnych • Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej np. nawożenie, składowanie nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków. • Podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez prawidłowe użytkowanie gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesienie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	3 500 000 zł
9.	Kwota dofinansowania	2 975 000 zł
10.	Okres realizacji projektu	2024-2029
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	• Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu (hektary) • Pojemność obiektów małej retencji (tys. m3)
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	• Liczba ludności korzystającej ze środków ochrony przeciwpowodziowej (osoby)

Projekt uzupełniający nr 17		
1.	Tytuł projektu	Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarze partnerstwa (zarówno na obszarze aglomeracji jak i poza nim)
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Łopuszno
3.	Partnerzy projektu	Gmina Chęciny, Gmina Małogoszcz, Gmina Piekoszów, Gmina Sobków

4.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje m.in.: • budowa i/lub modernizacja ujęć wody, • budowa i/lub modernizacja sieci wodociągowej, • budowa i/lub modernizacja Infrastruktury do dystrybucji, uzdatniania i magazynowania wody, • budowa i/lub modernizacja kanalizacji sanitarnej, • budowa i/lub modernizacja oczyszczalni ścieków, • budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków, • monitorowanie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, • zakup wozów asenizacyjnych oraz inne wyposażenie zakładów gospodarki komunalnej w obszarze wod-kan.
5.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	20 000 000 zł
6.	Okres realizacji projektu	2025-2028
7.	Źródło finansowania	FEdŚ Działanie 2.6 Infrastruktura wodno-ściekowa (w zakresie Aglomeracji) Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Środki krajowe i własne

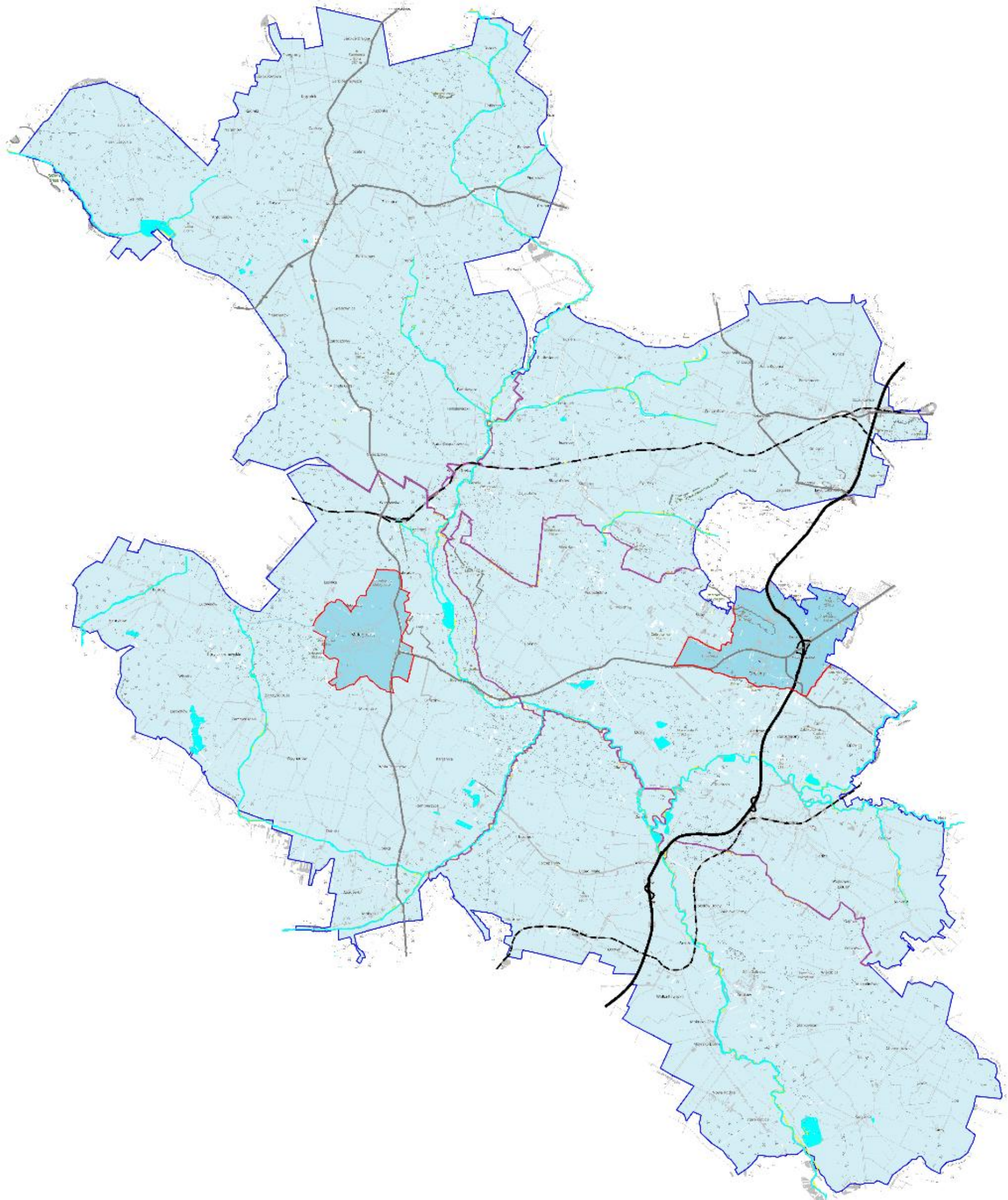
Projekt uzupełniający nr 18		
1.	Tytuł projektu	Odpady - wspólna sprawa
2.	Nazwa Lidera/ Wnioskodawcy	Gmina Piekoszów
3.	Partnerzy projektu	Gmina Chęciny, Gmina Łopuszno, Gmina Małogoszcz, Gmina Sobków
4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021-2027	RSO2.6. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (EFRR)
5.	Priorytet FEŚ 2021-2027	Priorytet 2. Fundusze Europejskie dla środowiska
6.	Działanie	2.7 Gospodarowanie odpadami – dotacje
7.	Krótki opis projektu	Zakres projektu obejmuje m.in.: • budowa (przebudowa/rozbudowa) i/lub modernizacja oraz wyposażenie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), • współpraca z innymi samorządami w zakresie organizacji gospodarki odpadami, • zakup pojemników na odpady komunalne dla mieszkańców, • wyposażenie obiektów użyteczności w kosze do segregacji z tablicą informacyjną, oraz działania możliwe do dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach • usuwanie azbestu z wszelkich budynków na obszarze partnerstwa,

		• edukacja ekologiczna w tym programy skierowane dla dzieci w zakresie gospodarki odpadami.
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	4 000 000 zł
9.	Kwota dofinansowania	3 400 000 zł
10.	Okres realizacji projektu	2025-2029
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	• Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów (EUR)
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021-2027	• Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów komunalnych (osoby)

6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej na poziomie ponadlokalnym

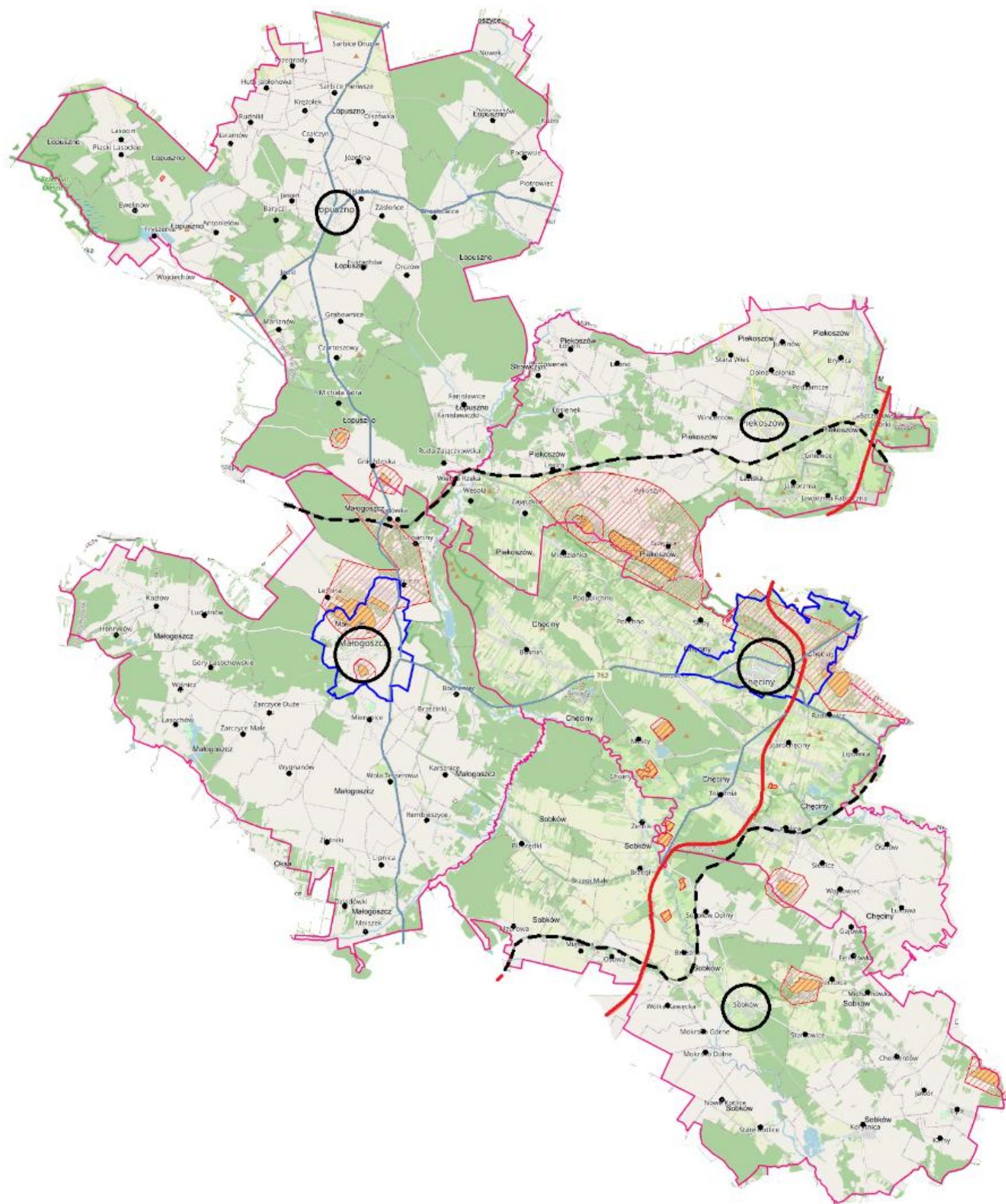
Model funkcjonalno-przestrzenny na poziomie ponadlokalnym zawiera:

- zmiany w przestrzeni wynikające z celów strategii rozwoju ponadlokalnego oraz uwzględniające ustalenia, zalecenia (rekomendacje) i zasady wynikające z modelu wojewódzkiego,
- elementy sieci osadniczej (w tym zwarte obszary zurbanizowane i warunki uzasadnionej nowej urbanizacji oraz usług publicznych, zabudowa śródmiejska oraz centra kultury i przedsiębiorczości, struktura demograficzna, migracje),
- obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju gmin (obszary funkcjonalne np. związane z edukacją, turystyką, produkcją przemysłową, rolniczą, leśną; obszary chronione np. gleb, geologiczne, uzdrowiskowe; obszary inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym; obszary strategicznej interwencji)
- lokalne powiązania infrastrukturalne, w tym transportowe i energetyczne,
- zielona infrastruktura, w tym zielone pierścienie i korytarze ekologiczne, krajobraz, parki kulturowe, kliny napowietrzne.

Mapa 11. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – podział administracyjny
źródło: opracowanie własne

Legenda: obszar miejski ■ obszar wiejski ■ droga ekspresowa S7 — drogi wojewódzkie 728, 786, 762, 763 — linia kolejowa ---
główne drogi gminne i powiatowe — granice sołectw wody — wody — granice gmin objętych strategią — granice --- obszaru
realizacji Strategii — Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów, Sobków — nazwy miast/miejscowości

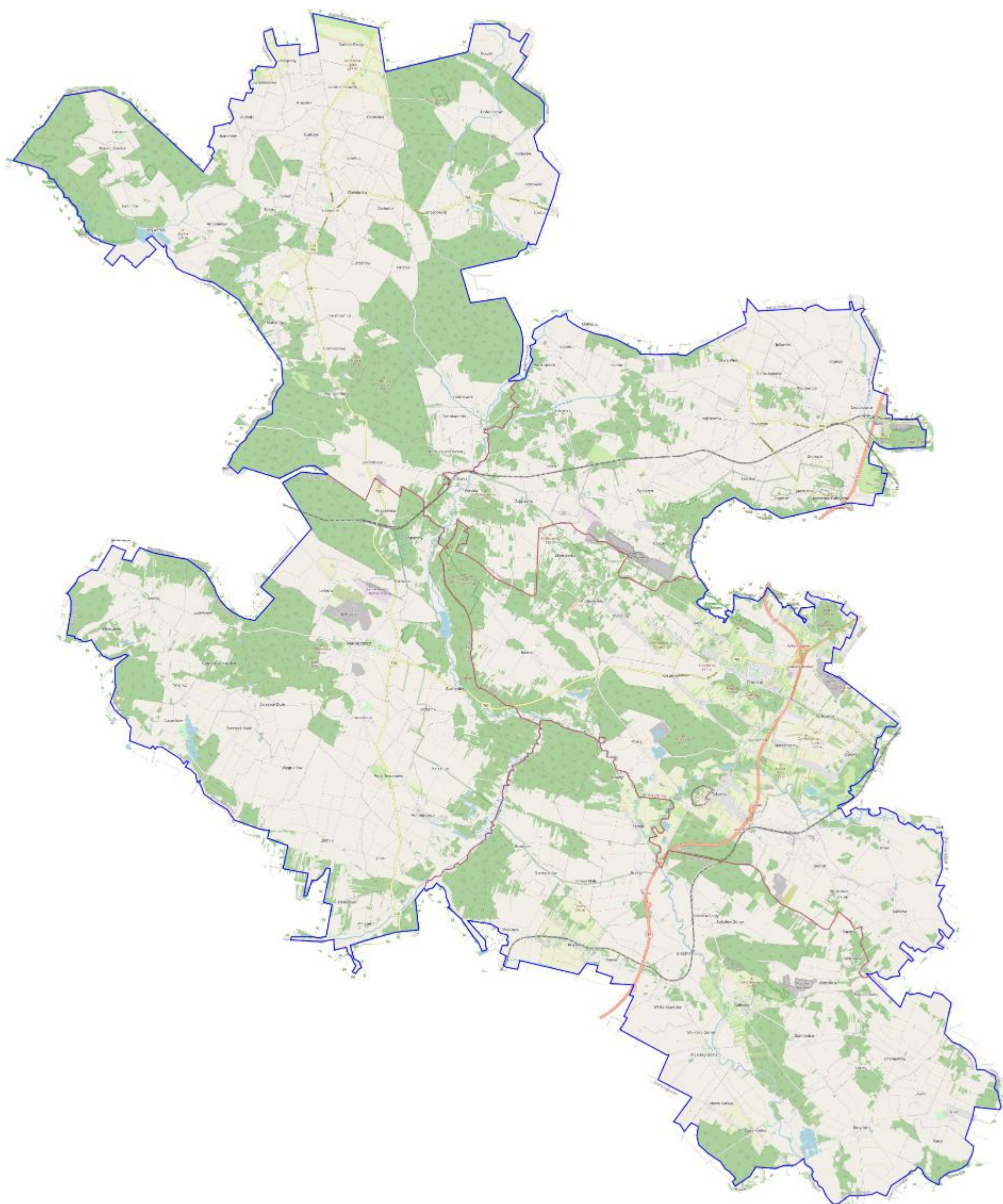
Mapa 12. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – gospodarowanie przestrzenią
źródło: opracowanie własne

Legenda:

Funkcje terenu: obszar rolniczo-osadniczy lasy wody obszary miejskie granice złóż obszary górnicze tereny górnicze

Układ transportowy: droga ekspresowa S7 drogi wojewódzkie 728, 786, 762, 763 linie kolejowa główne drogi gminne i powiatowe granice sołectw granice gmin objętych strategią **Małogoszcz Chęciny, Łopuszno, Sobków** – nazwy miejscowości

Struktura osadnicza: ośrodek centralny ośrodki lokalne

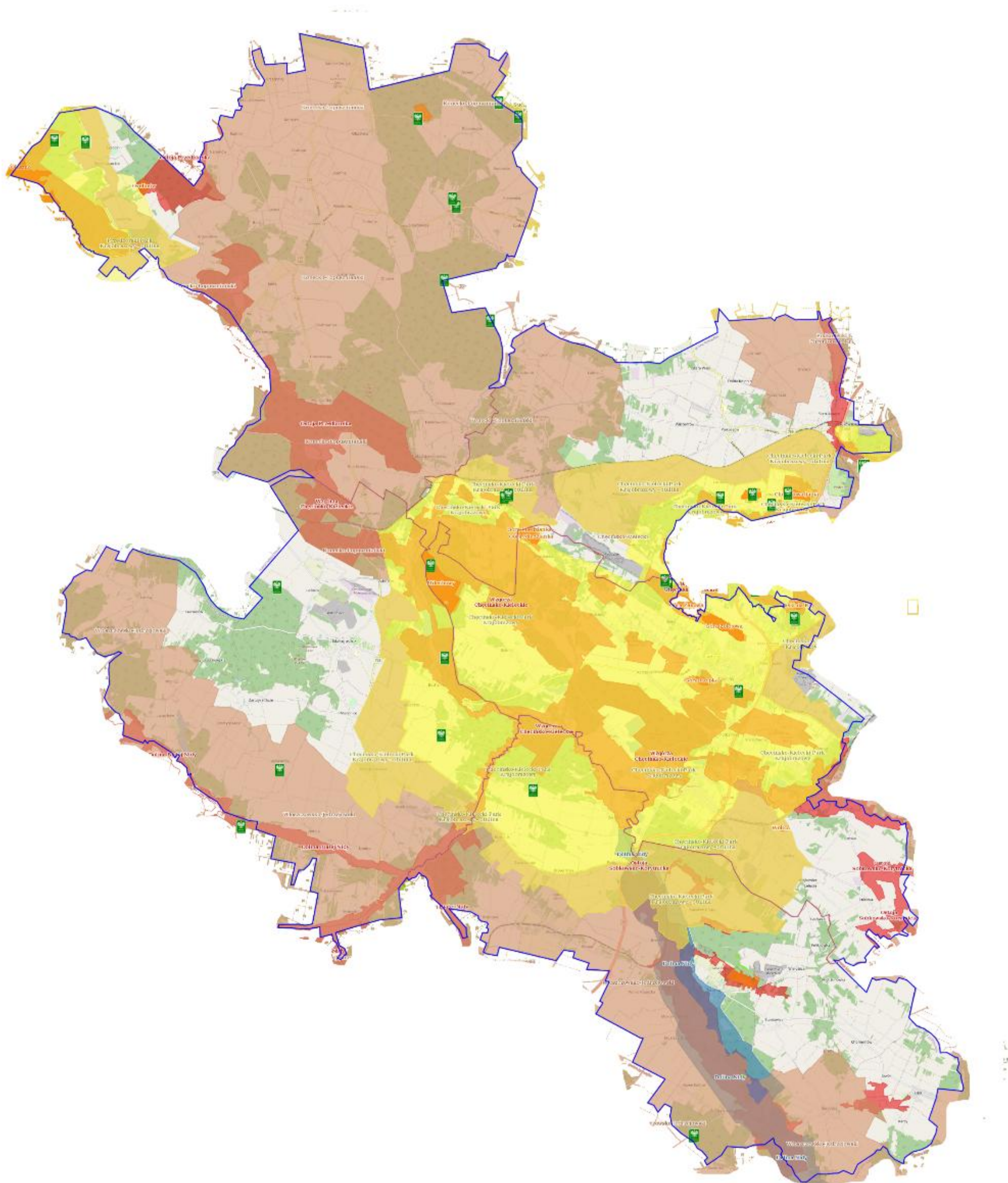
Mapa 13. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – komunikacja

źródło: opracowanie własne

Układ transportowy: droga ekspresowa S7 drogi wojewódzkie 728, 786, 762, 763 linie kolejowa główne drogi gminne i powiatowe granice sołectw granice gmin objętych strategią granice obszaru realizacji strategii **Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów, Sobków** – nazwy miejscowości

Elementy zielonej infrastruktury: lasy

Elementy niebieskiej infrastruktury: zbiorniki wodne rzeki

Mapa 14. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – obszary chronione
źródło: opracowanie własne

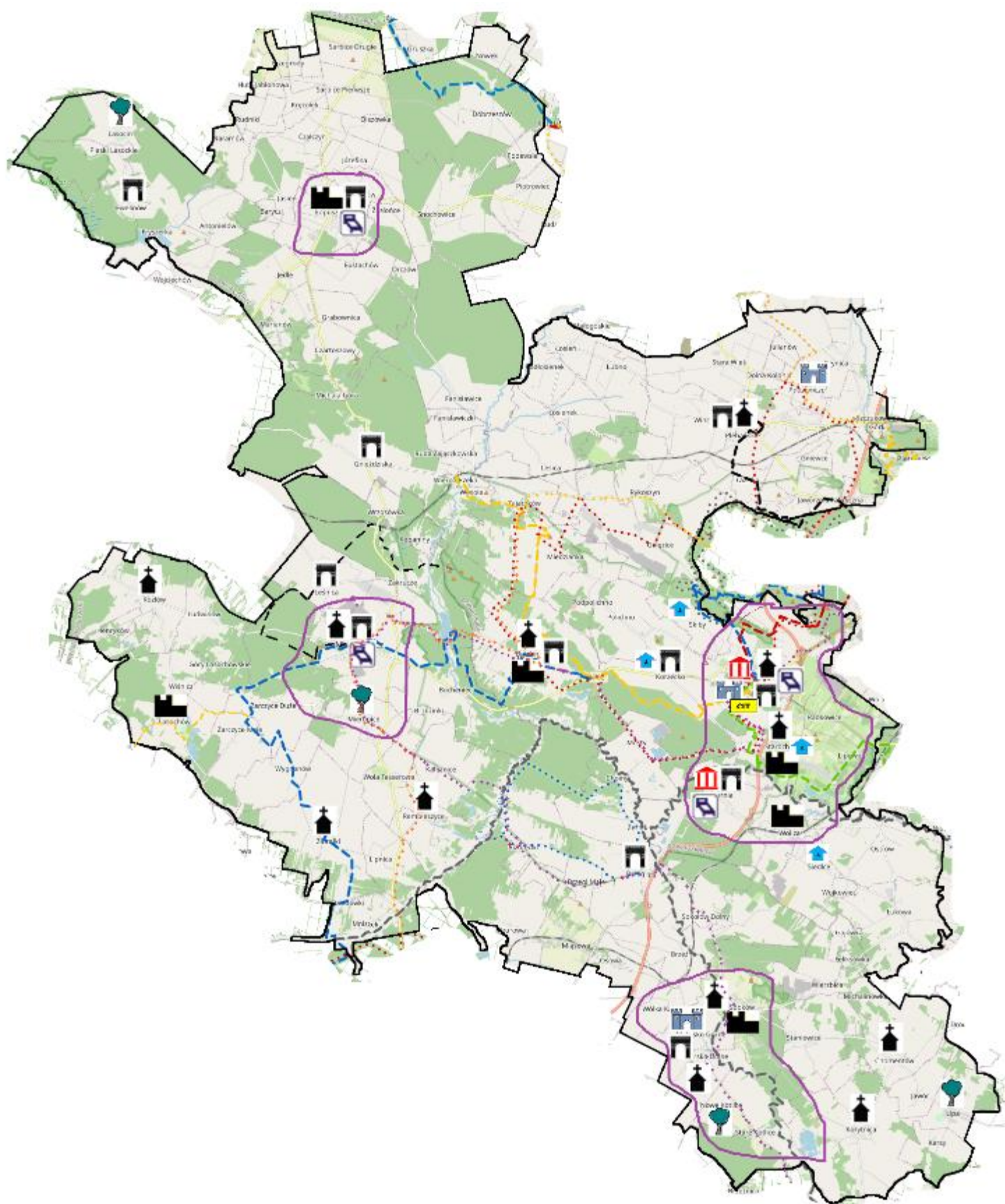
Legenda:

Obszary chronione: ■ Natura 2000 – obszary ptasie ■ Natura 2000 Obszary siedliskowe ■ Rezerваты ■ Parki Krajobrazowe ■ Obszar Chronionego Krajobrazu
■ Zespoły Przyrodniczo – Krajobrazowe ■ Pomnik przyrody

Elementy zielonej infrastruktury: lasy ■

Elementy niebieskiej infrastruktury: zbiorniki wodne ■ rzeki ■

Infrastruktura uzupełniająca: tereny zabudowane ■ droga ekspresowa S7 ■ drogi wojewódzkie 728, 786, 762, 763 ■ linie kolejowa ■
■ główne drogi gminne i powiatowe ■ granice gmin objętych strategią ■ granice obszaru realizacji Strategii ■ Chęciny,
Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów, Sobków – nazwy miast i miejscowości

Mapa 15. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – turystyka
źródło: opracowanie własne

Legenda:

obszar turystyczno rekreacyjny miejscowości turystyczne

Wybrane szlaki turystyczne piesze: szlak czerwony Chęciny Kielce karczówka szlaki niebieskie [1] szlak im. Edmunda Padechowicza Chęciny – Łągow, [2] Jedlnica – Jędrzejów Rynek [3] Pogorzałe - Kuźniki szlak czarny Piekoszów Góra Zielona szlak żółty Chęciny - Wierna Rzeką PKP szlak zielony dakleszyce – Chęciny szlak Szlak im. Krzysztofa z Kruźlowej Pieniążka herbu Odrowąż Zarzycy – Nagłowice Szlak turystyczny Małogoszcz - Rezerwat Milechowy

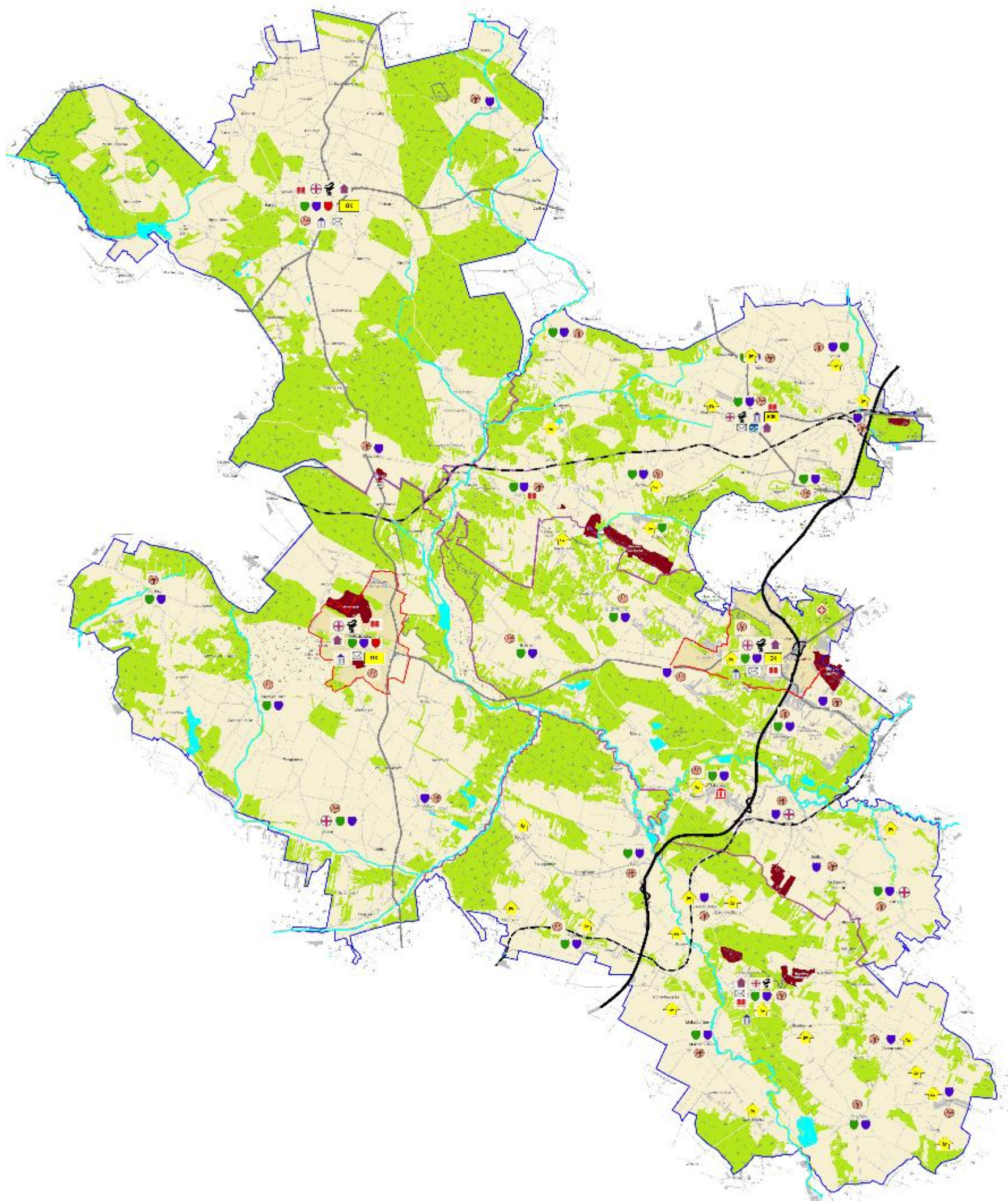
Wybrane szlaki rowerowe: ścieżka rowerowa green Velo Końskie – Sandomierz Wisła pętla Chęcińsko – Piekoszowska rekreacyjno – historyczno – przyrodnicza ścieżka rowerowa Brzegi OSP-Brzegi OPS ścieżka rowerowa MTB Pasma Zagórkie i Zelejewskie szlak rowerowy Miejsca Mocy ścieżka rowerowa szlak Architektury Obronnej

Inne szlaki turystyczne: spływ kajakowy

Atrakcje turystyczne: muzeum zabytkowe kościoły pałace i dwory zabytkowe zabytkowe zamki zabytkowe parki
inne obiekty zabytkowe miejsca noclegowe agroturystyka

Elementy niebieskiej i zielonej infrastruktury: zbiorniki wodne rzeki lasy

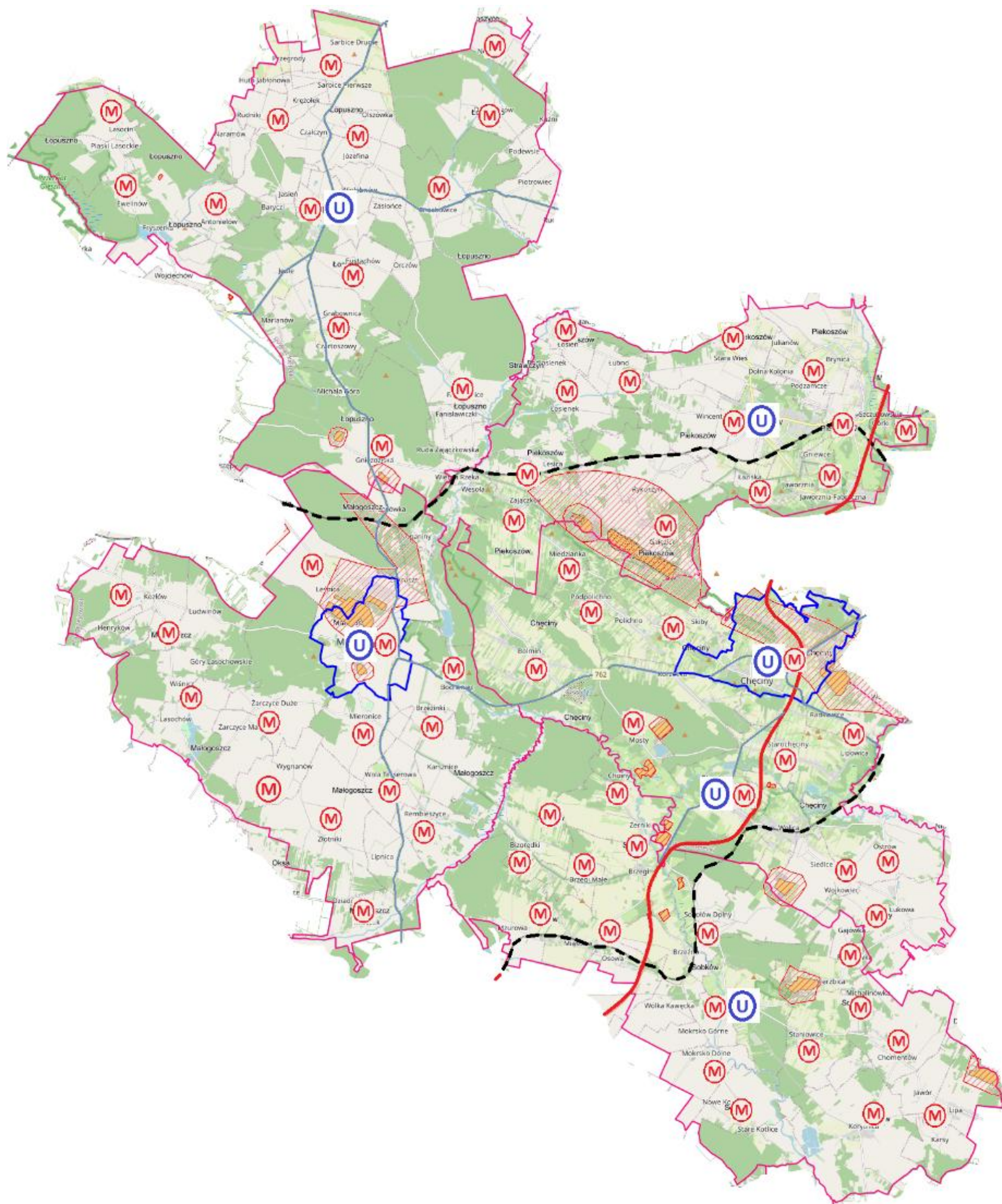
Infrastruktura uzupełniająca: tereny zabudowane droga ekspresowa S7 drogi wojewódzkie 728, 786, 762, 763 linie kolejowa główne drogi gminne i powiatowe granice obszaru realizacji strategii Małogoszcz Chęciny, Łopuszno, Sobków – nazwy miejscowości

Mapa 16. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – ochrona zdrowia, opieka społeczna, usługi społeczne
źródło: opracowanie własne

Legenda:

- Ochrona zdrowia:** szpital ośrodki zdrowia apteka
- Opieka społeczna:** Ośrodek Pomocy Społecznej Dom dla Niepełnosprawnych
- Usługi społeczne:** przedszkola, szkoły podstawowe, licealne pocztę Urząd Miasta i Gminy Biblioteka Gminny Ośrodek Kultury
Kultura infrastruktura sportowa i rekreacyjna świetlice wiejskie muzea
- Elementy niebieskiej infrastruktury:** zbiorniki wodne rzeki
- Układ transportowy:** droga ekspresowa S7 drogi wojewódzkie 728, 786, 762, 763 linie kolejowe główne drogi
gminne i powiatowe granice sołectw granice gmin objętych strategią granice obszaru realizacji Strategii Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów, Sobków – nazwy miast i miejscowości

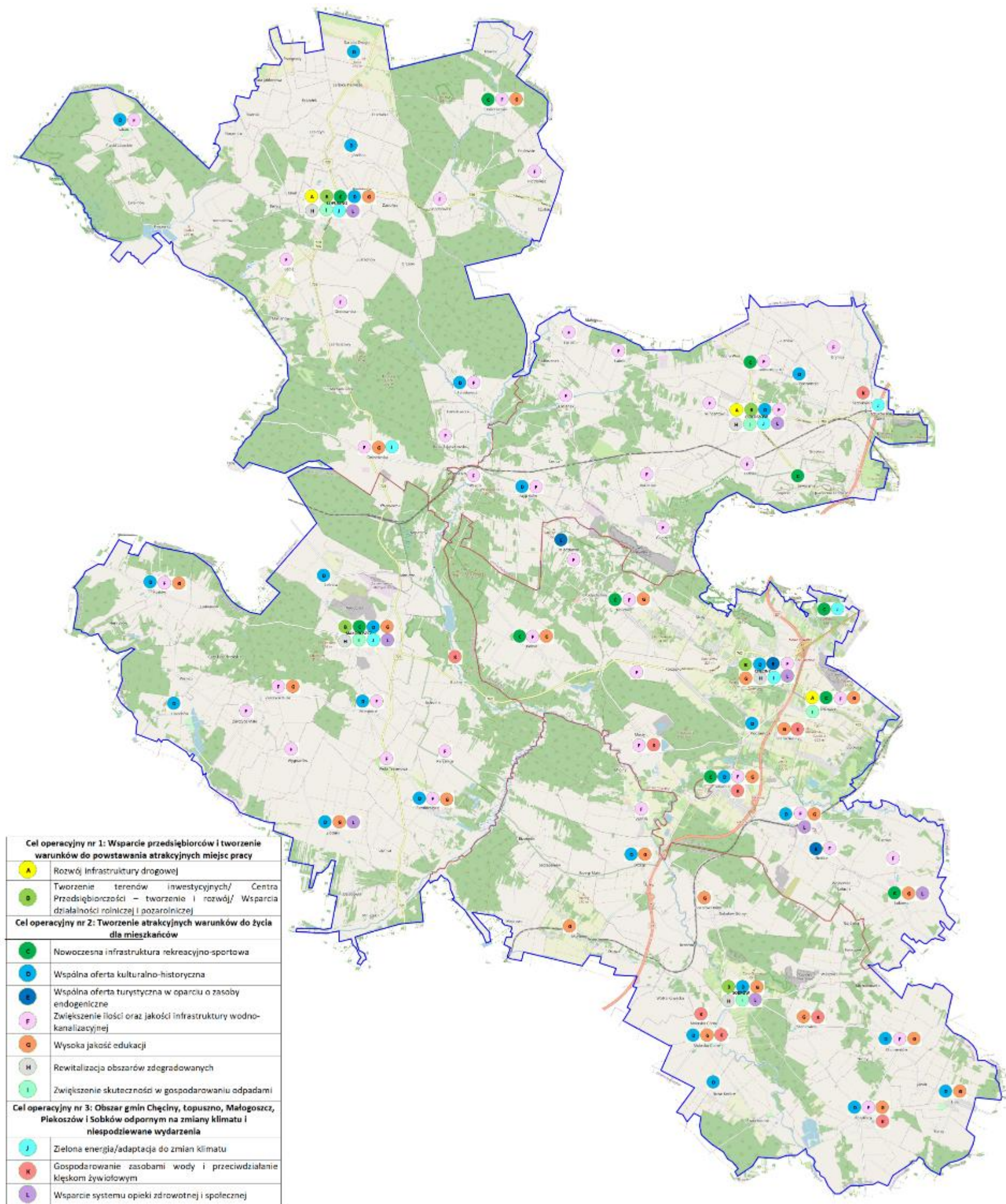
Mapa 17. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – tereny zabudowy
źródło: opracowanie własne

Legenda:

Funkcje terenu: obszar rolniczo-osadniczy (szary) lasy (zielony) wody (ciemnoniebieski) obszary miejskie (jasnoniebieski) granice złóż (niebieski) obszary górnicze (żółty) tereny górnicze (czerwone linie)

Układ transportowy: droga ekspresowa S7 (czerwona linia) drogi wojewódzkie 728, 786, 762, 763 (czerwone linie) linie kolejowa (niebieskie linie) główne drogi gminne i powiatowe (czarne linie) granice sołectw (niebieskie linie) granice gmin objętych strategią (niebieskie linie) Małogoszcz Chęciny, Łopuszno, Sobków – nazwy miejscowości (niebieskie linie)

Teren zagospodarowania: tereny mieszkalne (szary) tereny zabudowy mieszkalnej i usług podstawowych (niebieski) tereny usługowe (czerwone koła z literą 'M') tereny usługowe (niebieskie koła z literą 'U')

Mapa 18. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – działania
źródło: opracowanie własne

7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminach

Ważne dla ustaleń i rekomendacji są również zapisy dwóch dokumentów wojewódzkich:

- „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego” przyjętego uchwałą nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.,
- „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+” przyjętej uchwałą nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r.

Ponadto dla gmin miejskiego obszaru funkcjonalnego Kielce opracowany został „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego” (Plan MOF OW), który został następnie przyjęty uchwałą nr XXVII/377/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2020r. Uwzględnienie tego dokumentu jest konieczne w niniejszej Strategii z uwagi na przynależność do MOF OW dwóch gmin, tj. Chęciny i Piekoszowa.

W stosunku do Gminy Chęciny Plan MOF OW stwierdza:

- miasto Chęciny pełni rolę ośrodka lokalnego,
- w zakresie zmian demograficznych można zaobserwować wyhamowywanie się procesu przyrostu liczby mieszkańców; negatywnym zjawiskiem jest wzrost osób w wieku poprodukcyjnym; gmina została zakwalifikowana do **obszaru stabilizacji demograficznej o umiarkowanym wzroście liczby ludności**;
- najważniejsze instytucje i atrakcje znajdujące się na terenie gminy obejmują: Jaskinię Raj, Zamek Chęciński, Skansen w Tokarni, Regionalne Centrum Naukowo Technologiczne z Biobankiem, Centrum Nauki Leonardo Da Vinci, Europejskie Centrum Edukacji Geologicznej, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Rafała w Czerwonej Górze;
- zaleca się podjęcie starań dla uzyskania dla Zamku Królewskiego miano pomnika historii;
- w zakresie ekspozycji wizualnej - wśród widoków panoramicznych jest jeden z najbardziej znanych — widok ruin zamku chęcińskiego na Górze Zamkowej w Chęcinach; ponadto na uwagę zasługuje: panorama miasta Chęciny od strony północnej; panorama roztaczająca się z Góry Zamkowej w Chęcinach; zwraca się również uwagę, że intensywna eksploatacja kopalini spowodowała znaczne przekształcenie krajobrazu naturalnego;
- w zakresie gospodarczym: miasto i gminę zaliczono do obszarów:
 - z największą liczbą osób pracujących na 1000 ludności (z tendencją wzrostu),
 - o największym udziale pracujących,
 - o ponad 30% ubytku liczby bezrobotnych,
 - o ponad 30% udziałem bezrobotnych pozostających bez pracy ponad rok;
- na terenie gminy występują zasoby geotermalne,
- w gminie można zaobserwować żywiołowy rozwój budownictwa jednorodzinnego;
- na obszarach poza aglomeracją, gdzie nieopłacalna jest budowa sieci kanalizacyjnej przewiduje się budowę przydomowych oczyszczalni ścieków zgodnie z Projektem aktualizacji „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”;
- wśród rekomendacji w zakresie dziedzictwa kulturowego wymienia się ochrona najcenniejszych obiektów i obszarów poprzez uznanie za pomniki historii, w tym: Chęciny — układ urbanistyczno-krajobrazowy; oraz obiekty i obszary o znaczeniu ponadregionalnym, w tym: najcenniejsze ośrodki osadnicze — Chęciny;
- wśród planowanych zadań wynikających z programów wojewódzkich wymienia się: Centrum Pamięci Kultury Żydowskiej – Chęciny.

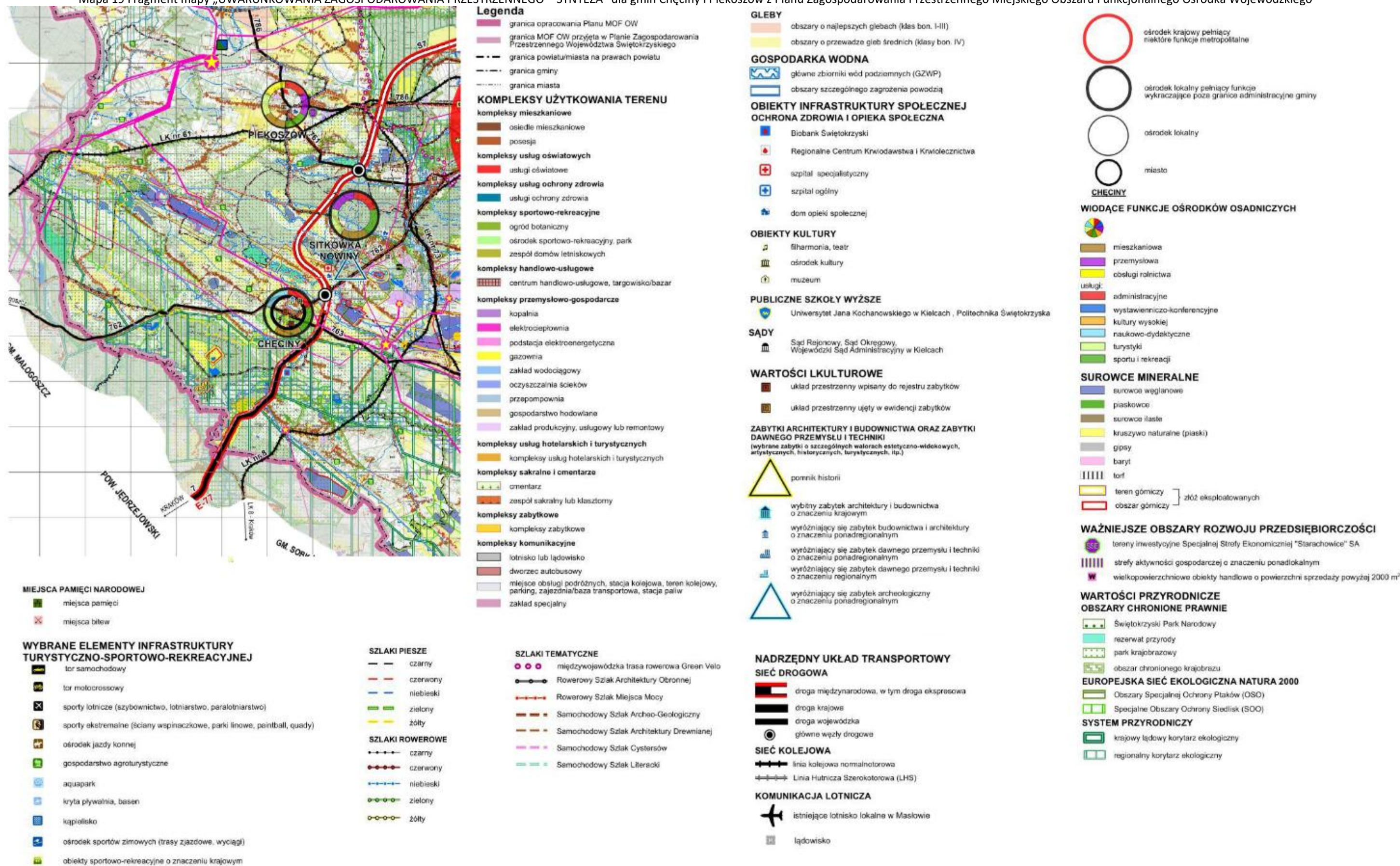
Z kolei, odnośnie Gminy Piekoszów Plan MOF OW wskazuje na:

- gmina Piekoszów jest jedną z gmin z największą ilością użytków rolnych na obszarze MOF OW w odniesieniu do powierzchni gminy (ponad 69%) oraz posiada ponad 8% gruntów zabudowanych i zurbanizowanych;
- w zakresie społecznym, gmina należy do JST z najwyższym udziałem bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym;
- w zakresie potencjału turystycznego, na terenie gminy zlokalizowane są: Sanktuarium Matki Bożej Miłosierdzia, Pałac Tarłów w Podzamczu Piekoszowskim (obiekt architektury rezydencjonalnej i obronnej); oraz 7 szlaków turystycznych (w tym 3 tematyczne: Architektury obronnej (rowerowy), Miejsca Mocy (rowerowy), Green Velo (wschodni szlak rowerowy);
- na terenie gminy zlokalizowano 9 terenów zagrożonych powstaniem osuwisk w południowej części gminy w sołectwach Zajączków, Gałęzice oraz Wesoła, gdzie także znajduje się osuwisko aktywne;
- w zakresie geologii i surowców mineralnych: z uwagi na nagromadzenie kopalni odkrywkowych prowadzona od szeregu lat intensywna eksploatacja kopalin spowodowała znaczne przekształcenie krajobrazu naturalnego, w związku z czym proces zmian w środowisku naturalnym jest wyjątkowo wyraźny;
- w zakresie ekspozycji wizualnej atrakcyjnymi ciągami widokowymi są niektóre trasy samochodowe, w tym m.in. fragment obwodnicy Kielc — w gminie Piekoszów;
- w zakresie demografii – gmina jest jednym z beneficjentów wyludniania się miasta wojewódzkiego (w latach 2002-2016 – wzrost liczby mieszkańców o ponad 10%); na tle gmin objętych MOF OW w gminie zachodzą również korzystne tendencje wzrostu liczby mieszkańców dzięki procesowi migracji (+3,4‰); w związku z tym gmina została zakwalifikowana do **obszaru koncentracji ludności (progresji demograficznej) o znaczącym wzroście liczby ludności**;
- gmina wyróżnia się największym udziałem osób w wieku przedprodukcyjnym (19,6%) z tendencją spadku oraz znaczącym udziałem osób w wieku produkcyjnym (65,4%) powyżej średniej dla województwa i obszaru funkcjonalnego, w związku z tym gmina została zaliczona do **obszarów o największym udziale pracujących**;
- w zakresie pomocy społecznej, pomoc dla „ubogich gospodarstw domowych”¹² w odniesieniu do wszystkich gospodarstw otrzymujących pomoc środowiskową wynosi w gm. Piekoszów aż 78,7%;
- głównym węzłem elektroenergetycznym NN w obrębie MOF OW jest stacja 400/220 kV w Micigoździe (gm. Piekoszów — „Kielce 400”);
- w zakresie zasobów geotermalnych – na terenie gminy Piekoszów występują wody geotermalne mogące być wykorzystywane do celów leczniczych;
- w zakresie gazyfikacji – brak na terenie gminy;
- na terenie gminy zlokalizowane są tereny inwestycyjne w ramach Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Starachowice” (podstrefa kielecka);
- w zakresie rolnictwa: największe tempo zaniku drobnotowarowej produkcji zwierzęcej i (w nieco mniejszym stopniu roślinnej); dochód z rolnictwa ma znaczenie uzupełniające; gmina zalicza się także do gmin z największym ubytkiem gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz zwiększającą się łączną skalą ich ugorowania i odłogowania;
- w zakresie infrastruktury drogowej – wskazuje się konieczność przebudowy drogi wojewódzkiej 786 wraz z budową obwodnicy Piekoszowa.

Poniższe mapy przedstawiają syntezę uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Chęciny i Piekoszów przedstawioną w Planie MOF OW:

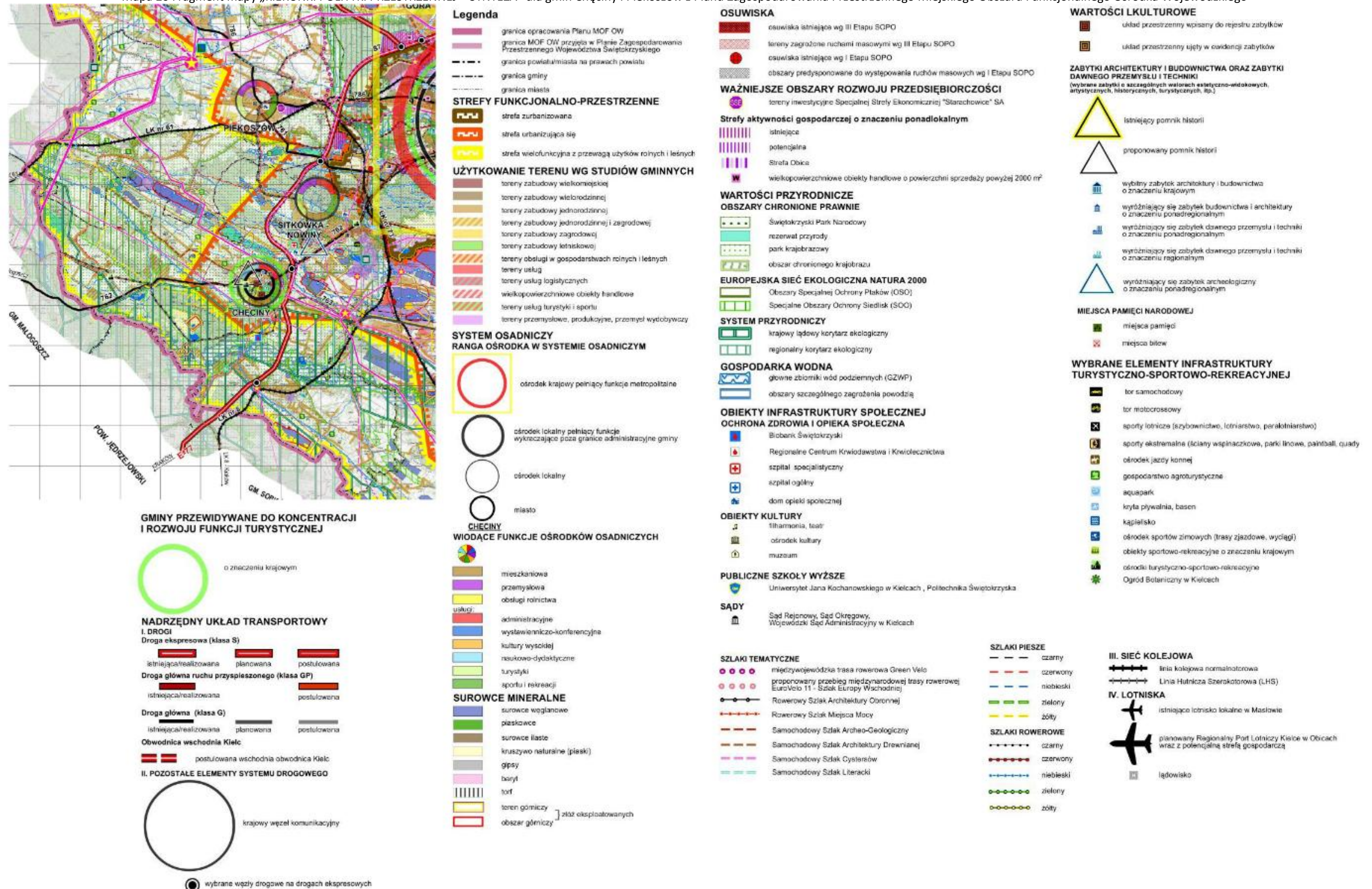
¹² GUS: „ubogie gospodarstwa domowe” to takie, w których dochód na osobę samotnie gospodarującą (gospodarstwo domowe jednoosobowe) lub na osobę w gospodarstwie domowym wieloosobowym nie przekraczał kryterium dochodowego.

Mapa 19 Fragment mapy „UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO – SYNTEZA” dla gmin Chęciny i Piekoszów z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego przyjęty uchwałą nr XXVII/377/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2020r.

Mapa 20 Fragment mapy „KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ – SYNTeza” dla gmin Chęciny i Piekoszów z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego przyjęty uchwałą nr XXVII/377/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2020r.

Analizując syntezę ustalań w zakresie polityki przestrzennej oraz główne obszary funkcjonalne (kierunki rozwoju) wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego:

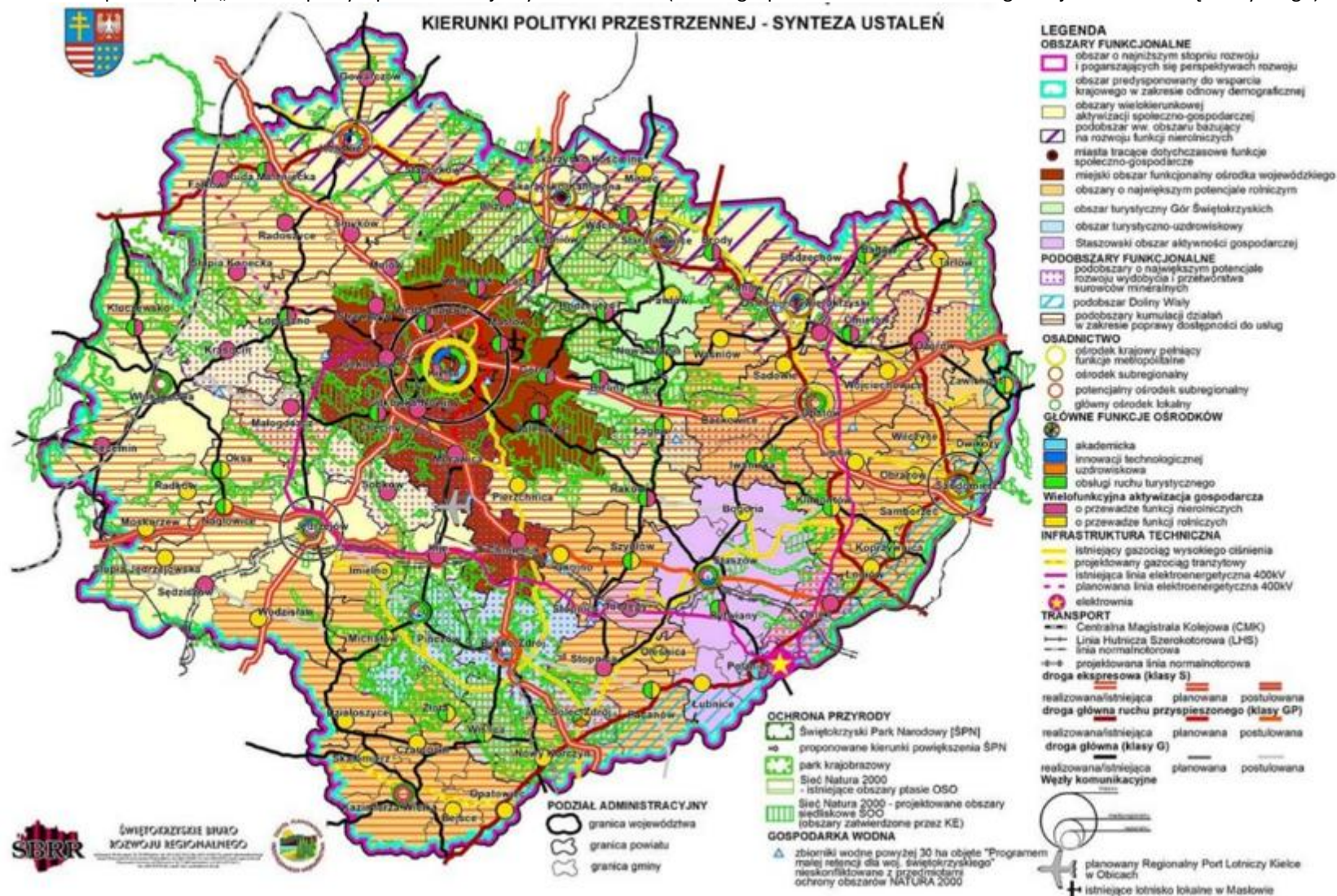
- gminy Chęciny i Piekoszków wchodzą w skład Miejskiego obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego,
- wszystkie gminy objęte Strategią stanowią obszar wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej o przewadze funkcji nierolniczych,
- gminy Chęciny, Sobków, Małogoszcz, Piekoszków to podobszary o największym potencjale rozwoju wydobywania i przetwórstwa surowców mineralnych,
- obsługa ruchu turystycznego – jedna z głównych funkcji ośrodków dla gmin Chęciny, Łopuszno,
- podobszar kumulacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług (gminy Łopuszno i Małogoszcz).

Mapa 21. Obszar gmin o gorszym dostępie do usług

źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl/

Mapa 22. Mapa „Kierunki polityki przestrzennej – synteza ustaleń” (Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego)

źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Mapa 23. Kierunki rozwoju wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Tabela 45. Gminy objęte Strategią w ramach OSI ujętych w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+”

źródło: opracowanie własne

W ramach obszaru zakwalifikowane zostały gminy objęte Strategią tj. Chęciny i Piekoszów.

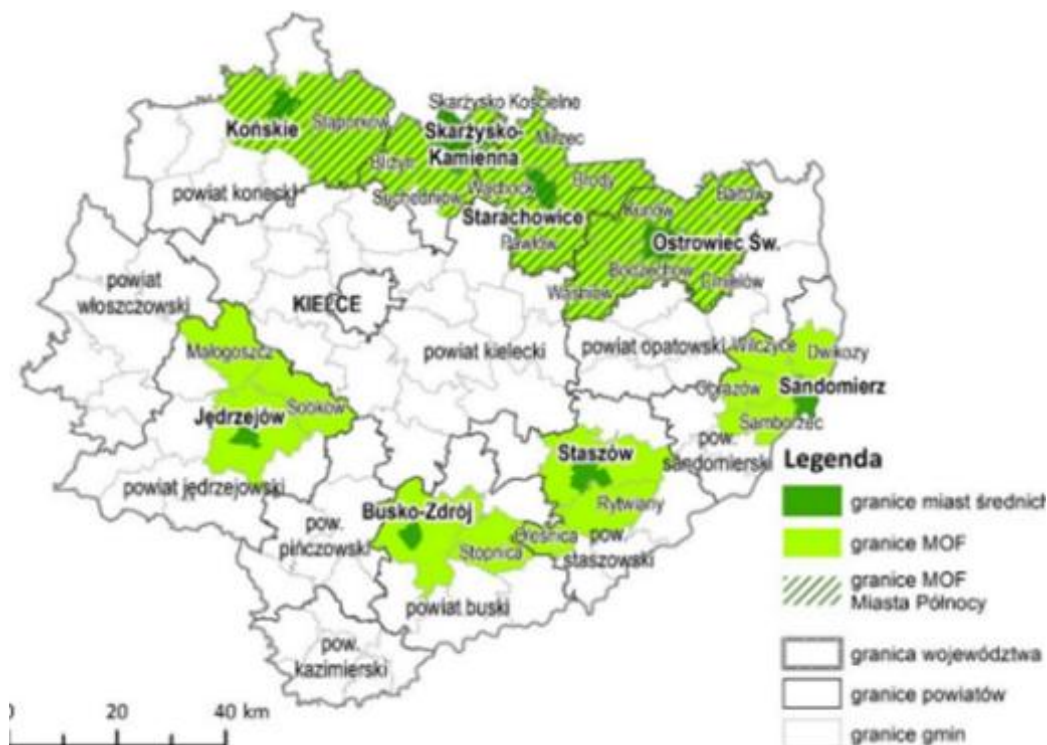
Głównym kierunkiem rozwoju OSI jest dynamizacja procesów gospodarczych (36% przedsiębiorstwa województwa) oraz wspieranie metropolitalnych funkcji Kielc i ich oddziaływania na obszar regionu. KOF cechuje się najwyższym w regionie poziomem przedsiębiorczości i dochodów samorządów, a także korzystnymi wskaźnikami poziomu życia.

- programy wsparcia młodych talentów,
- rozwój przemysłu czasu wolnego,
- rozwój systemów komunalnych ograniczających wpływ urbanizacji na środowisko: ciepłowniczych, elektroenergetycznych, kanalizacyjnych, gazowych, niskoemisyjnego transportu,

- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury,
- rozwój społecznych/komunalnych form mieszkalnictwa, w tym wykorzystanie programów krajowych,
- wspieranie inicjatyw lokalnych poprawiających jakość życia,
- wzmocnienie Kielc jako ośrodka usług wyższego rzędu: zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalnych dla KOF, jak również poprawa jakości usług społecznych i zdrowotnych na obszarze KOF,
- rozwój wewnętrznych i zewnętrznych połączeń transportowych KOF,
- rozwój zintegrowanego transportu publicznego w KOF,
- zapobieganie dalszej żywiołowej suburbanizacji,
- rewitalizacja i reurbanizacja miasta Chęciny,
- ochrona terenów przyrodniczo cennych i krajobrazu kulturowego z uwzględnieniem architektury regionalnej,
- tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych KOF – w tym wykorzystanie georóżnorodności jako jednej z najważniejszych marek OSI,
- wzmocnienie funkcji metropolitalnych Kielc (naukowo-badawczych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych, administracyjnych, transportowych, inne), z uwagi na to, że na terenie Gminy Chęciny znajdują się: Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne oraz Europejskie Centrum Edukacji Geologicznej.
- rozwój instytucjonalnych form współpracy między samorządami KOF, w tym w celu wspólnego świadczenia usług publicznych.

MOF Jedrzejowa

Miejski Obszar Funkcjonalny obejmuje miasto Jędrzejów, które zostało określone jako „stagnujące” co oznacza „umiarkowane powiększanie niekorzystnego dystansu, zła sytuacja społeczno-gospodarcza” oraz dwie gminy objęte niniejszą Strategią tj. Małogoszcz i Sobków.

Mapa 25. OSI MOF Miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze

źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ s. 64

Wybrane planowane kierunki działań w ramach MOF, które są możliwe do realizacji na obszarze objętym Strategią:

- rozwój funkcji turystycznych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego,
- ochrona różnorodności biologicznej,
- ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego,
- zabezpieczenie przed skutkami ograniczonego dostępu do wody, niskimi zasobami wodnymi,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury,
- wspieranie termomodernizacji zabudowy i wykorzystania energii odnawialnej w obiektach użyteczności publicznej,
- rozwój społecznych/komunalnych form mieszkalnictwa, w tym wykorzystanie programów krajowych,
- wspieranie inicjatyw lokalnych poprawiających jakość życia,
- rozwój podstawowych usług publicznych: społecznych, zdrowotnych oraz w zakresie edukacji, kultury, turystyki sportu i rekreacji,
- rozwój usług publicznych w ośrodkach lokalnych,
- podnoszenie standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, w tym rozwój sieci telekomunikacyjnych,
- rozwój zewnętrznej dostępności transportowej średnich miast w skali regionalnej i krajowej,
- rozwój systemów transportu publicznego zapobiegających wykluczeniu transportowemu,
- likwidacja kolizyjnych skrzyżowań kolejowo – drogowych,
- budowa ścieżek rowerowych – oddzielonych od pasa drogi przeznaczonego do ruchu pojazdów samochodowych,
- rozwój sieci telekomunikacyjnych,
 - rewitalizacja przestrzeni miejskiej,
 - zapobieganie rozpraszaniu się zabudowy w obszarach podmiejskich,
 - tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych,
 - budowa partnerstw w ramach obszarów funkcjonalnych miast.

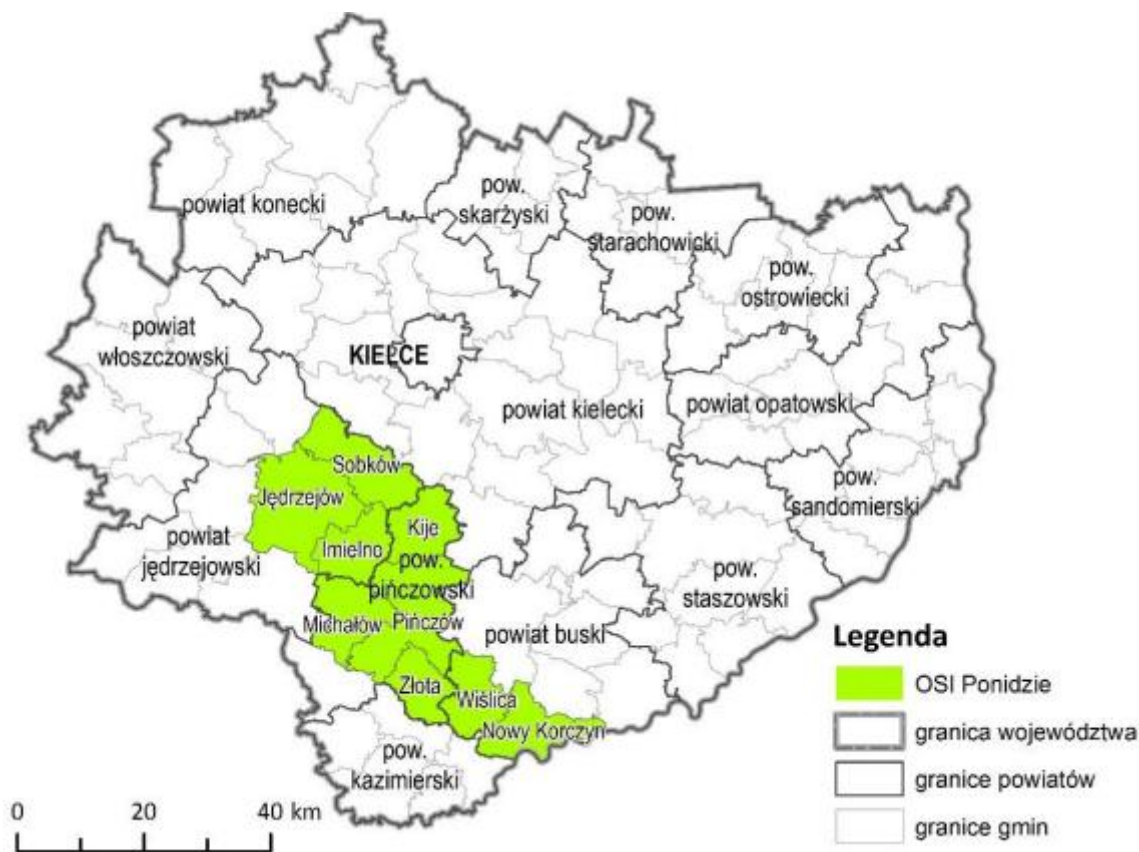
Z kolei w skład **OSI Pondzie** wchodzi gmina Sobków wspólnie z 8 innymi samorządami. OSI jest wynikiem oddolnej współpracy samorządów położonych w makroregionie Niecki Nidziańskiej, w zlewni rzeki Nidy. Gminy OSI łączą cechy przyrodniczo-krajobrazowe oraz dominująca funkcja rolnicza.

Wybrane kierunki działań w ramach OSI¹³:

- rozwój inteligentnej specjalizacji regionu tj. nowoczesnego rolnictwa i przetwórstwa spożywczego, w tym poprawa jakości produktów rolnych poprzez wspieranie innowacyjności i usług sieciowych w zakresie wykorzystania produktów rolniczych,
- rozwój turystyki, opartej o bogate dziedzictwo kulturowe regionu świętokrzyskiego oraz unikatowe zasoby przyrodnicze,
- rozwój OSI jako obszaru srebrnej gospodarki (silver economy),
- rozwój systemów oczyszczania ścieków i odpadów komunalnych,

¹³ Wybrano jedynie te kierunki, które w największym stopniu będą możliwe do wdrożenia także w ramach niniejszej Strategii Ponadlokalnej

- utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i zachowanie bioróżnorodności, w tym siedlisk półnaturalnych,
- zabezpieczenie przed skutkami suszy, w tym dostosowanie rolnictwa do zmian klimatycznych,
- wdrożenie kompleksowego programu ochrony przeciwpowodziowej,
- ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych (w tym architektury regionalnej),
- rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i przemysłu czasu wolnego,
- wspieranie inicjatyw lokalnych poprawiających jakość życia,
- rozwój podstawowych usług publicznych: społecznych, zdrowotnych oraz w zakresie edukacji, kultury, turystyki sportu i rekreacji,
- poprawa dostępności komunikacyjnej, w tym rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego,
- poprawa dostępności do szerokopasmowego internetu,
- zapobieganie rozpraszaniu się zabudowy,
- tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych,
- koordynacja dokumentów planistycznych, programów ochrony i rozwoju.

Mapa 26. OSI Obszar Strategicznej Interwencji „Ponidzie”
źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ s. 70-71

Gmina Łopuszno została ujęta w ramach **obszaru gmin zagrożonych trwałą marginalizacją**. Co oznacza, iż na obszarze np. tej gminy zachodzi szybka depopulacja oraz obserwowane są inne niekorzystne zjawiska społeczne:

- niemal co 10 mieszkańców OSI korzysta z pomocy społecznej,
- OSI cechuje też wysoki poziom bezrobocia,
- niekorzystne są także warunki mieszkaniowe – blisko 30% mieszkań pozbawionych jest łazienek,
- obszar ten ma głównie charakter rolniczy, co implikuje niski poziom przedsiębiorczości.

Zakres planowanych działań w ramach OSI Obszaru zagrożonego trwałą marginalizacją:

- 129

- budowa i rozwój partnerstw lokalnych.

Głównym celem modelowania struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru jest określenie wzajemnych relacji pomiędzy poszczególnymi elementami tej struktury i między tymi elementami a obszarem jako całością oraz kształtowanie tych relacji w sposób zrównoważony. Właściwemu kształtowaniu i harmonizowaniu struktury zarówno w odniesieniu do relacji pomiędzy układem naturalnym i antropogenicznym, jak i w obrębie obu układów służą wytyczne dla lokalnych polityk przestrzennych, tj. przestrzenne warunki realizacji polityki rozwoju gmin objętych Strategią. Mając na uwadze elementy i obszary konstytuujące strukturę funkcjonalno-przestrzenną gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków określa się poniższe ustalenia i rekomendacje do lokalnych polityk przestrzennych:

- ❖ w zakresie kształtowania elementów właściwych dla wzmacniania i rozwoju funkcji społeczno-gospodarczych
 1. Przestrzenie publiczne należy uwzględniać jako organiczną część ośrodków osadniczych, stanowiącą podstawowy element integrujący układy urbanistyczne lub ruralistyczne (wiejskie) i decydujące o atrakcyjności obszaru dla zamieszkania.
 2. W planowaniu terenów mieszkaniowych, usługowych i innych należy zapewnić ochronę ogólnodostępnych miejsc i możliwości tworzenia nowych przestrzeni publicznych (zieleńców, parków, placów zabaw, pasażów handlowych, terenów sportowo-rekreacyjnych, np.) przy zachowaniu historycznych założeń, układów urbanistycznych i przestrzeni publicznych.
 3. W procesie planowania struktur osadniczych należy uwzględnić:
 - porządkowanie struktur przestrzennych (ruralistycznych i urbanistycznych), szczególnie w obszarach funkcjonalnych miast, możliwie z zachowaniem skali i form zabudowy charakterystycznych dla terenów wiejskich,
 - racjonalne zgodne z zapotrzebowaniem, biorąc pod uwagę prognozę demograficzną, oraz na zasadzie uzupełnienia bądź kontynuacji, planowanie terenów urbanizacji warunkowanych równoczesną realizacją sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.
 4. Za główne ogniwa organizacji przestrzeni gospodarczej na obszarze gmin objętych Strategią uznaje się istniejące obszary Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Starachowice”.
 5. Za podstawowe strefy rozwoju gospodarczego wskazuje się obszary atrakcyjne inwestycyjnie dla rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej obejmujące tereny podmiejskie i w ośrodkach gminnych na kierunkach głównych powiązań transportowych.
 6. Uciążliwe lub wysokospecjalistyczne aktywności/przedsięwzięcia gospodarcze należy lokalizować w wyodrębnionych strefach umożliwiających eliminację środowiskowych kolizji funkcjonalnych oraz kształtowanie powiązań pomiędzy sferą produkcyjną a bazą badawczo-rozwojową.
 7. Planowanie lokalizacji terenów aktywności gospodarczej w obszarach z istniejącym lub zaplanowanym pełnym uzbrojeniem terenów inwestycyjnych umożliwiających osiągnięcie wysokich standardów zagospodarowania.
 8. W celu zwiększenia atrakcyjności kultury lokalnej rekomenduje się poszerzenie oferty instytucji kultury o nowe funkcje oraz ich eksponowanie w przestrzeni, a także powiązanie potencjałów kulturowych z turystyką poprzez:
 - włączenie do programów rozwoju turystyki: obiektów muzealnych, dawnych budowli obronnych, dawnych zespołów rezydencjonalnych, zespołów sakralnych, zabytków

- techniki, budynków użyteczności publicznej, zagospodarowania w formie szlaków turystycznych lub tras rowerowych historycznych szlaków kulturowych,
 - wykorzystywanie ocalałych obiektów dziedzictwa kulturowego jako wzorników w kształtowaniu lokalnej przestrzeni, a także bazy dla tworzenia instytucji kultury,
 - wspieranie rozwoju sieci muzeów oraz tworzenia izb regionalnych (historii lokalnej),
 - objęcie ochroną wszelkich przejawów działalności kulturowej i kulturotwórczej, przetrwałych tradycji, obrzędów, stroju ludowego oraz wspieranie współczesnych form kontynuacji tradycji lokalnych,
 - ochronę i eksponowanie miejsc pamięci narodowej, w tym miejsc wydarzeń i walk historycznych (np. Małogoszcz i jego rola w Powstaniu Styczniowym).
9. rozwijanie Świątokrzyskiego Szlaku Archeo-Geologicznego oraz inwestycje związane z realizacją projektu pn. „Wykorzystanie zasobów dziedzictwa przyrodniczo – kulturowego na obszarze Geoparku Świątokrzyskiego dla wzmocnienia marki terytorialnej Świątowego Geoparku UNESCO”,
10. budowa tras rowerowych na obszarze gmin objętych Strategią zgodnie z założeniami „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego” przyjętej uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr 4962/2022 z 2 marca 2022 r.

Mapa 28. Planowane trasy rowerowe w Województwie Świętokrzyskim (przebieg korytarzowy)
źródło: „Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”

11. Jedną z priorytetowych inwestycji w najbliższej dekadzie będzie budowa zbiornika wodnego Wierna Rzeka na rzece Łososinie, na terenie gmin Łopuszno i Piekoszów.
- ❖ w zakresie kształtowania elementów wiodącej funkcji przyrodniczej i ochronnej
1. Systemy Przyrodnicze gmin obszaru objętego Strategią powinny być wzajemnie spójne i uwzględniać elementy regionalnej sieci ekologicznej.
 2. W kształtowaniu zagospodarowania w granicach korytarzy ekologicznych należy:
 - utrzymywać przestrzenie wolne od zabudowy,
 - zapewnić odpowiednie rozwiązania przestrzenne umożliwiające migrację zwierząt (np. mosty ekologiczne, przepusty, estakady np.) w przypadku konieczności sytuowania nasypów ziemnych poprzecznie do osi korytarza, w tym kształtowanie naturalnych alternatywnych sposobów łączności ekologicznej (obejść ekologicznych),
 - kształtować pasmowe struktury przyrodnicze (łąk, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych),
 - uwzględnić zwiększanie ciągłości leśnych korytarzy ekologicznych poprzez zalesienia,
 - zapewnić poprawę stanu hydrologicznego rzek.
 3. Ze względu na wrażliwość, walory turystyczne środowiska i rangę ochrony ustala się kierunki turystycznego wykorzystania obszarów objętych ochroną prawną lub wskazanych do objęcia taką ochroną, tj.:
 - obszary rozwoju rekreacji wypoczynkowej i turystyki krajoznawczej obejmujące obszary chronione z uwzględnieniem czynnej ochrony ekosystemów służącej podnoszeniu walorów turystycznych,
 - planowane w lokalnych dokumentach planistycznych (mpzp, suikzp) obszary chronione z uwzględnieniem ograniczeń działań wpływających negatywnie na przedmiot ochrony.
 4. Przeznaczanie lasów na cele rekreacyjne uzależnia się od utrzymania funkcji ekologicznej (biologicznej, klimatycznej np.) oraz drożności przestrzeni leśnej.
 5. Skuteczna ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych, w tym najcenniejszych panoram krajobrazowo-kulturowych oraz tworzenie warunków do ochrony wartościowych komponentów przyrodniczych (w tym zieleni w miastach), kulturowych i krajobrazowych.
 6. Dokonywanie właściwych zapisów dotyczących krajobrazu w studiach gminnych i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w tym ograniczanie wysokości nowych obiektów oraz ściśle określanie ich lokalizacji, gabarytów, kształtu dachów i kolorystyki, w dostosowaniu do potrzeby zachowania i wzbogacenia zachowanych cennych walorów krajobrazowo-kulturowych.
- ❖ w zakresie kształtowania elementów infrastruktury technicznej
1. W celu poprawy jakości powiązań transportowych oraz poprawy sprawności i bezpieczeństwa ruchu w obszarach miejskich i zurbanizowanych wskazuje się wprowadzenie lub utrzymanie rezerw terenowych niezbędnych do realizacji kluczowych w tym zakresie zamierzeń inwestycyjnych, tj. rozbudowy i poprawy parametrów technicznych dróg krajowych, wojewódzkich oraz powiatowych zlokalizowanych na obszarze gmin objętych Strategią.
 2. Uwzględniając istniejące i planowane elementy infrastruktury transportowej, przeładunkowej i magazynowej, a także integrację systemów transportowych w odniesieniu do podstawowych środków transportu (kolejowy, drogowy, rowerowy),

- zasięgu obsługi (krajowy, regionalny, lokalny) oraz formy transportu (zbiorowy, indywidualny) wskazuje się miasta Chęciny i Małogoszcz oraz miejscowości Łopuszno, Piekoszów i Sobków do rozwoju funkcji logistycznych i realizacji międzygałęziowego węzła integrującego transport na obszarze gmin objętych Strategią.
3. W celu zapewnienia dostępności do ośrodków obsługi skupiających funkcje usługowe (ośrodki gminne) oraz zwiększenia mobilności mieszkańców lokalne polityki przestrzenne powinny uwzględniać przywrócenie i usprawnienie powiązań komunikacyjnych miejscowości wiejskich z ośrodkami lokalnymi i regionalnymi (Kielce).
 4. W ramach przeciwdziałania uciążliwościom akustycznym generowanym przez ruch komunikacyjny wskazuje się nie lokalizowanie (w lokalnych dokumentach planistycznych) funkcji wrażliwych na uciążliwości hałasu na terenach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie głównych drogowych powiązań transportowych.
 5. Za kluczowe zamierzenia inwestycyjne wpływające na poprawę funkcjonowania układu podstawowych powiązań elektroenergetycznych uznaje się poprawę stabilności zaopatrzenia w energię z wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych.
 6. Wskazuje się potrzebę koncentracji zabudowy z wyjątkiem funkcji „uciążliwych”.
- ❖ w zakresie kształtowania terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej
1. W celu ochrony terenów rolnych przed degradacją oraz minimalizowania negatywnych skutków ekonomicznych związanych z rozpraszaniem zabudowy, wskazuje się:
 - ograniczenie i zatrzymanie procesów urbanizacji poprzez zakaz wyznaczania nowych terenów zabudowy poza terenami istniejącego zainwestowania (dopuszcza się możliwość włączenia w granice tych terenów, nieruchomości lub ich części położonych pomiędzy zainwestowanymi nieruchomościami, stanowiącymi dopełnienie istniejących struktur zabudowy),
 - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów rolnych (upraw polowych, łąk i pastwisk),
 - niwelowanie potencjalnych konfliktów przestrzennych poprzez kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową.
 2. W celu ochrony walorów przestrzeni rolniczej
 - minimalizowanie negatywnego oddziaływania na krajobraz obiektów kubaturowych poprzez ograniczenie zajmowanej przez nie powierzchni oraz wysokości obiektów,
 - ochrona otwarcia widokowych i szerokich panoram przed zwartymi ciągami zabudowy zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu gruntów nieleśnych posiadających walory przyrodnicze (np. łąki wewnątrz i na obrzeżach kompleksów leśnych),
 - utrzymanie istniejących warunków gruntowo-wodnych.
 3. W ramach rozwoju gospodarki rybackiej wskazuje się utrzymanie w użytkowaniu istniejących obiektów stawowych.

8. Obszary Strategicznej Interwencji

Zgodnie z definicją ustawową, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne. OSI są terytoriami, do których adresowana ma być polityka rozwoju, ukierunkowana na wywołanie określonych zmian.

W ramach Strategii MOF wyznacza się jako OSI:

- Miasta Chęciny i Małogoszcz oraz
- centralne miejscowości: Łopuszno, Piekoszów i Sobków.

Obszary te wyznaczone zostały z uwagi na:

- ich znaczenia w lokalnej gospodarce (to na terenie miast Chęciny i Małogoszcz oraz w miejscowości Łopuszno, Piekoszów i Sobków – koncentruje się lokalna gospodarka; łącznie działa tu 1104 przedsiębiorstwa wpisane do rejestru CEiDG, tj. 32%),

Tabela 46. Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w Centralnej Ewidencji i Informacja o Działalności Gospodarczej

Wyszczególnienie	Liczba firm na 26.10.2022r.	%
Ogółem Gmina Chęciny	913	100,00
w tym Miasto Chęciny	368	40,31
Ogółem Gmina Łopuszno	580	100,00
w tym miejscowość Łopuszno	175	30,17
Ogółem Gmina Małogoszcz	560	100,00
w tym Miasto Małogoszcz	208	37,14
Ogółem Gmina Piekoszów	995	100,00
w tym miejscowość Piekoszów	284	28,54
Ogółem Gmina Sobków	394	100,00
w tym miejscowość Sobków	69	17,51
Razem	3 442	100,00
w tym miasta Chęciny i Małogoszcz i miejscowości Łopuszno, Piekoszów i Sobków	1 104	32,07

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

- koncentrację problemów społecznych, funkcjonalno-przestrzennych, technicznych i środowiskowych na terenie wyznaczonych OSI,
- potencjał ludnościowy – te 5 obszarów obejmuje ponad 22% mieszkańców całego obszaru,

Tabela 47. Liczba mieszkańców gmin objętych Strategią: Chęciny, Małogoszcz (w tym miast Chęciny i Małogoszcz) oraz Łopuszno, Piekoszów i Sobków na 31.12.2021 r.

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców na 31.12.2021 r.	%
Ogółem Gmina Chęciny	14 887	100,00
w tym Miasto Chęciny	4 343	29,17
Ogółem Gmina Łopuszno	8 787	100,00
w tym miejscowość Łopuszno	1 421	16,17
Ogółem Gmina Małogoszcz	11 178	100,00
w tym Miasto Małogoszcz	3 463	30,98
Ogółem Gmina Piekoszów	16 783	100,00
w tym miejscowość Piekoszów	2 928	17,45
Ogółem Gmina Sobków	8 411	100,00
w tym miejscowość Sobków	1 038	12,34
Razem	60 046	100,00
w tym miasta Chęciny i Małogoszcz i miejscowości Łopuszno, Piekoszów i Sobków	13 193	21,97

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz danych Urzędów Gmin Sobków, Łopuszno, Piekoszów

- to w tych miejscowościach koncentrują się lokalne usługi administracyjne, edukacyjne, kulturalne, sportowe, zdrowotne, komunalne i inne,
- wskazane tereny objęte są również Gminnymi lub Lokalnymi Programami Rewitalizacji.

NAJWAŻNIEJSZE KIERUNKI DZIAŁAŃ NA OBSZARACH WYZNACZONYCH JAKO OSI:

- zmniejszenie ilości występujących na obszarze rewitalizacji negatywnych zjawisk społecznych,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- zwiększenia potencjału turystycznego,
- zachowanie obiektów zabytkowych (wpisanych do rejestru/ewidencji zabytków), w tym m.in.:
- poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej na rzecz przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego w zakresie m.in.: infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, drogowej, kulturalnej, edukacyjnej, turystycznej, rekreacyjnej, zaopatrzenia w energię elektryczną, oraz systemów monitorowania bezpieczeństwa w miejscach publicznych, w tym m.in.:
- zwiększenie dostępu do infrastruktury zdrowia oraz zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych,
- efektywne wykorzystanie energii oraz OZE na obszarach rewitalizacji,

MIASTO CHĘCINY

- utworzenie Centrum Przedsiębiorczości,
- budowa stadionu piłkarskiego w Chęcinach,
- budowa budynku remizy OSP w Chęcinach wraz zagospodarowaniem terenu,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego najważniejszych zabytków:
 - Zespół Kościoła Parafialnego w Chęcinach,
 - Synagogi oraz cmentarza żydowskiego,

- Zespół Klasztorny OO Franciszkanów oraz Zespół Klasztorny SS KLARYSEK (obecnie SS BERNARDYNEK) w Chęcinach,
- układ urbanistyczno-krajobrazowy miasta Chęciny jako miasto starodawne z rozplanowaniem placów, ulic oraz zabudową,
- zabytkowych kamienic, budynków mieszkalnych, zespół mieszkalno-gospodarczych, kuźni, dawnego spichlerza i innych obiektów zabytkowych na terenie miasta Chęciny,
- Zespół Domu zwanego "Niemczówka" w Chęcinach,
- ruin zamku wraz z otaczającym go terenem w Chęcinach,
- dotacje na remonty elewacji budynków prywatnych leżących w strefie konserwatorskiej i strefie rewitalizacji,
- dotacje dla właścicieli budynków leżących w strefie rewitalizacji i strefie konserwatorskiej na remont elewacji w celu poprawy wizerunku miasta Chęciny,
- przygotowanie wspólnej oferty turystycznej dla dzieci i rodzin np. poszukiwanie skarbów Królowej Bony na Zamku w Chęcinach,
- oznakowanie i wytyczenie łącznika Kielce – Chęciny (20 km) – wykorzystanie nowo wybudowanych dróg dla rowerów, dróg serwisowych oraz dróg lokalnych o niskim natężeniu ruchu (ponadto stanowiłby połączenie z trasą regionalną nr 152),
- utworzenie Informacji Turystycznej - Centrum Doradczo-Ekspertskie przy Zamku Królewskim w Chęcinach,
- budowa i rozwój tras i szlaków turystycznych, odwołujących się do walorów historycznych, kulturowych i edukacyjnych m.in.:
 - od drogi wojewódzkiej nr 762 na terenie gminy Chęciny wzdłuż drogi w kierunku Bolmin Jedlnica (działka nr 1968), do Milechowy, drogą powiatową 0276T do granicy gminy Piekoszów – długość trasy: 6km
 - parking przy Zamku Królewskim w Chęcinach drogą (działka nr 343) w kierunku Korzecka, droga powiatowa 0274T w kierunku Podzamcza, Starodroże DK7, przez Mosty drogą powiatową 0273T do drogi 762 – długość trasy 11 km. Zakres wstępnie obejmuje budowę ścieżki z nawierzchni asfaltowej wraz z oznakowaniem pionowym i poziomym, oraz infrastrukturą towarzyszącą - miejsca wypoczynku (wiaty, stojaki na rowery, kosze, tablice itp.).
- wdrożenie nowoczesnych rozwiązań w zakresie zwiedzania zabytkowej "Niemczówki",
- rozbudowa Urzędu Gminy i Miasta w Chęcinach oraz siedziby Centrum Usług Wspólnych,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (m.in. zakładanie ogrodów deszczowych w przestrzeni publicznej i prywatnych gospodarstwach domowych, zakup zbiorników na wodę dla potrzeb komunalnych, budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję, itp.
- budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych,
- doposażenie POZ w nowoczesny sprzęt i wyposażenie medyczne (m.in. aparaty EKG, bilirubinometr, fantomy do poradni położnej poz, defibrylator, wyposażenie punktu pobrań i punktów szczepień, lampy UV-C, sprzęt rehabilitacyjny, itp.) oraz rozwój e-usług zdrowotnych (informatyzacja POZ), w tym doposażenie w sprzęt informatyczny oraz zakup oprogramowanie, aplikacji, rozwiązań informatycznych,
- budowa obiektów na potrzeby biura oraz zaplecza technicznego (bazy sprzętu i materiałów) wraz doposażeniem Zakładu Gospodarki Komunalnej w Chęcinach, w tym m.in.:

- budowa budynku biura oraz zaplecza technicznego na potrzeby Zakładu Usług Komunalnych wraz z doposażeniem (m.in. zakup samochodu wielozadaniowego, zamiatarkę, odśnieżarki, samochodu asenizacyjny, przeznaczony do opróżniania szamb i wywozu nieczystości płynnych),
- poprawa infrastruktury edukacyjnej SP w Chęcinach, w tym modernizacja pomieszczeń istniejących w Szkole Podstawowej w Chęcinach (m. in. posadzki, ściany i sufity, parapety wewnętrzne, osłony na grzejniki, montaż odbojnic na ścianach, montaż rolet wewnętrznych, poszerzenie otworów drzwiowych, wymiana stolarki wewnętrznej, wymiana instalacji teletechnicznych, elektrycznych, sanitarnych, wodno-kanalizacyjnych, rozbudowie instalacji c.o.),
- termomodernizacja budynku ZOZ w Chęcinach,
- termomodernizacja domów i mieszkań prywatnych (w tym wymiana pieców) w celu wywiązania się z uchwały nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliwa,
- budowa i/lub modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne,
- realizacja programów profilaktyki zdrowotnej (kardiologicznej, onkologicznej, schorzeń narządów ruchu),
- wprowadzenie nowych e-usług w Urzędzie Gminy i Miasta w Chęcinach,
- zwiększenie dostępu do wysokospecjalistycznej opieki medycznej,
- wsparcie osób w wieku senioralnym w tym m.in.:
 - działalności Uniwersytetów III Wieku, dziennych domów pobytu, zajęć dla seniorów w różnego rodzaju klubach seniora,
 - zakup i wypożyczanie opasek „Teleopieka”,
 - świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- dostawa i montaż OZE (PV, kolektory solarne, pompy ciepła) na budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach prywatnych (projekty parasolowe),

MIASTO ŁOPUSZNO

- modernizacja sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Łopusznie,
- modernizacja i przebudowa obiektów Gminnego Ośrodka Sportowo Wypoczynkowego w Łopusznie m.in. budowa szatni dla klubów sportowych – , zadaszenie trybun na GOSW w Łopusznie, przebudowa bieżni lekkoatletycznej przy GOSW w Łopusznie, budowa oświetlenia wokół boisk sportowych
- zachowanie dziedzictwa kulturowego najważniejszych zabytków:
 - Zespół Kościoła Parafialnego w Łopusznie,
 - teren podworski i park w Łopusznie,
- budowa przedszkola gminnego w Łopusznie,
- termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Łopusznie w tym m.in. dokumentacja projektowa wraz z audytem energetycznym, wymiana okien i drzwi zewnętrznych, ocieplenie ścian zewnętrznych i ciągów wentylacyjnych, modernizacja instalacji c.o., instalacja fotowoltaiczna; działanie realizowane etapami w celu niezaburzenia ciągłości pracy Przychodni.
- remont i doposażenie Szkoły Podstawowej w Łopusznie,
- budowa windy dla niepełnosprawnych w budynku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie,

- budowa windy przy Urzędzie Gminy Łopuszno,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (m.in. zakładanie ogrodów deszczowych w przestrzeni publicznej i prywatnych gospodarstwach domowych, zakup zbiorników na wodę dla potrzeb komunalnych, budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję, itp.
- budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych,
- odświeżenie pomieszczeń poradni POZ w Ośrodku Zdrowia w Łopusznie, w tym malowanie ścian; budowa podjazdu dla niepełnosprawnych wraz z modernizacją tarasu wejściowego;
- doposażenie Ośrodka Zdrowia w Łopusznie w nowoczesny sprzęt i wyposażenie medyczne oraz rozwój e-usług zdrowotnych (informatyzacja POZ), w tym doposażenie w sprzęt informatyczny oraz zakup oprogramowanie, aplikacji, rozwiązań informatycznych,
- termomodernizacja domów i mieszkań prywatnych (w tym wymiana pieców) w celu wywiązania się z uchwały nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliwa,
- budowa i/lub modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne,
- realizacja programów profilaktyki zdrowotnej (kardiologicznej, onkologicznej, schorzeń narządów ruchu),
- wprowadzenie nowych e-usług w Urzędzie Gminy w Łopusznie,
- zwiększenie dostępu do wysokospecjalistycznej opieki medycznej,
- rozbudowa i doposażenie poradni fizjoterapii w Ośrodku Zdrowia w Łopusznie, przebudowa parkingu z utwardzeniem nawierzchni i zwiększeniem miejsc postojowych oraz budowa wiaty śmietnikowej,
- wsparcie osób w wieku senioralnym w tym m.in.:
 - działalności Uniwersytetów III Wieku, dziennych domów pobytu, zajęć dla seniorów w różnego rodzaju klubach seniora,
 - zakup i wypożyczanie opasek „Teleopieka”,
 - świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- dostawa i montaż OZE (PV, kolektory solarne, pompy ciepła) na budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach prywatnych (projekty parasolowe),
- budowa i rozwój tras i szlaków turystycznych, odwołujących się do walorów historycznych, kulturowych i edukacyjnych,

MIASTO MAŁOGOSZCZ

- poprawa gospodarcza miasta poprzez stworzenie placu handlowego - Targu Miejskiego w Małogoszczu,
- estetyzacja rynku w Małogoszczu,
- utworzenie Parku Miejskiego: alejki z ławkami, muszla koncertowa, ścieżkę zdrowia, ogródek zabaw dla dzieci, fontanna miejska,
- remont płyty stadionu MKS "WIERNA" Małogoszcz (instalacja odwodnienia oraz systemu nawadniania płyt boiska),
- budowa budynku klubowego wraz z niezbędnym zapleczem socjalnym i gospodarczym przy obiektach MKS "WIERNA" Małogoszcz,
- budowa bazy rekreacyjno-sportowej (skate-park, korty tenisowe, letnie baseny, boisko ze sztuczną nawierzchnią i balonem) przy istniejących obiektach MKS "WIERNA" Małogoszcz,

- budowa budynku przy stadionie w Sobkowie stanowiącego bazę dla Klubu sportowego,
- remont oraz wyposażenie małogoskiego Domu Kultury w nowoczesną aparaturę nagłośnieniową oraz oświetleniową,
- zagospodarowanie poddasza w Strażnicy w Małogoszczu na bibliotekę,
- przebudowa budynku Towarzystwa Przyjaciół Małogoszcza - utworzenie Muzeum Historii Powstania Styczniowego na terenie gmin objętych Strategią,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (m.in. zakładanie ogrodów deszczowych w przestrzeni publicznej i prywatnych gospodarstwach domowych, zakup zbiorników na wodę dla potrzeb komunalnych, budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję, itp.
- budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych,
- modernizacja kotłowni miejskiej w Małogoszczu /z węglowej na gazową/,
- wymiana pokrycia dachowego przy budynku Ośrodka Zdrowia w Małogoszczu (II etap),
- doposażenie Ośrodka Zdrowia w Małogoszczu w nowoczesny sprzęt i wyposażenie medyczne oraz rozwój e-usług zdrowotnych (informatyzacja POZ), w tym doposażenie w sprzęt informatyczny oraz zakup oprogramowanie, aplikacji, rozwiązań informatycznych,
- wyposażenie Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Małogoszczu w maszyny, urządzenia i środki transportu służące do odbioru odpadów komunalnych /w przypadku świadczenia usług odbioru/
- termomodernizacja domów i mieszkań prywatnych (w tym wymiana pieców) w celu wywiązania się z uchwały nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliwa,
- budowa i/lub modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne,
- realizacja programów profilaktyki zdrowotnej (kardiologicznej, onkologicznej, schorzeń narządów ruchu),
- wprowadzenie nowych e-usług w Urzędzie Miasta i Gminy w Małogoszczu,
- stworzenie Centrum Wolontariatu oraz Wsparcia Organizacji Pozarządowych w Gminie Małogoszcz,
- zwiększenie dostępu do wysokospecjalistycznej opieki medycznej,
- wsparcie osób w wieku senioralnym w tym m.in.:
 - działalności Uniwersytetów III Wieku, dziennych domów pobytu, zajęć dla seniorów w różnego rodzaju klubach seniora,
 - zakup i wypożyczanie opasek „Teleopieka”,
 - świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- dostawa i montaż OZE (PV, kolektory solarne, pompy ciepła) na budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach prywatnych (projekty parasolowe),
- budowa i rozwój tras i szlaków turystycznych, odwołujących się do walorów historycznych, kulturowych i edukacyjnych.

MIASTO PIEKOSZÓW

- utworzenie Centrum Przedsiębiorczości Gminy Piekoszów – „Made in Piekoszów”¹⁴
- budowa nowoczesnego, wielofunkcyjnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego na terenie gminy Piekoszów tj. wielofunkcyjny obiekt kubaturowy (dyscypliny halowe) oraz tzw. otwarta infrastruktura sportowo-rekreacyjna na świeżym powietrzu (m.in. infrastruktura lekkoatletyczna, tzw. „street work out”),
- modernizacja/ remont/ przebudowa pomieszczeń budynku Biblioteki Centrum Kultury w Piekoszowie, ul. Częstochowska 85A wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego najważniejszych zabytków:
 - Zespół Kościoła Parafialnego w Piekoszowie,
 - teren podworski w Piekoszowie,
- zakup samochodu dostawczego na potrzeby instytucji Biblioteka Centrum Kultury w Piekoszowie,
- utworzenie w Centrum Kultury w Piekoszowie przy ulicy Kolejowej specjalistycznej pracowni tzw. fab lab,
- budowa plenerowej sceny kulturalno-edukacyjnej wraz z zapleczem technicznym w miejscowości Piekoszów,
- utworzenie punktu informacji turystyczno-geologicznej na terenie gminy Piekoszów,
- budowa/rozbudowa/ modernizacja obiektu na terenie gminy Piekoszów na potrzeby utworzenia Lokalnego Centrum Geologiczno-Edukacyjnego,
- budowa budynku usługowego (Środowiskowy Dom Samopomocy) w Piekoszowie wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem przyległego terenu,
- wybudowanie łącznika istniejących sieci wodociągowych w Piekoszowie na ul. Jarzębinowej,
- kompleksowa termomodernizacja budynku Samorządowego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Piekoszowie”
- modernizacja kotłowni w budynku Żłobka Gminnego w Piekoszowie, wraz z wymianą źródła ciepła i montażem instalacji fotowoltaicznej,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (m.in. zakładanie ogrodów deszczowych w przestrzeni publicznej i prywatnych gospodarstwach domowych, zakup zbiorników na wodę dla potrzeb komunalnych, budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję, itp.
- budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych,
- remont wraz z kompleksową termomodernizacją oraz zagospodarowaniem terenu wokół budynku Samorządowego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Piekoszowie,
- doposażenie Samorządowego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Piekoszowie w nowoczesny sprzęt i wyposażenie medyczne oraz rozwój e-usług zdrowotnych (informatyzacja POZ), w tym doposażenie w sprzęt informatyczny oraz zakup oprogramowanie, aplikacji, rozwiązań informatycznych,
- budowa budynku technicznego, rozbudowa szkoły o windę zewnętrzną, remont schodów zewnętrznych, przebudowa boisk zewnętrznych oraz ciągów pieszo-jezdných wraz z miejscami parkingowymi zlokalizowanych na terenie Zespołu Placówek Oświatowych w Piekoszowie,
- poprawa efektywności energetycznej budynku Zespołu Placówek Oświatowych w Piekoszowie,

¹⁴ Szczegółowy opis w rozdziale 5 Działania podejmowane w ramach wskazanych celów.

- termomodernizacja domów i mieszkań prywatnych (w tym wymiana pieców) w celu wywiązania się z uchwały nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliwa,
- budowa i/lub modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne,
- realizacja programów profilaktyki zdrowotnej (kardiologicznej, onkologicznej, schorzeń narządów ruchu),
- wprowadzenie nowych e-usług w Urzędzie Gminy w Piekoszowie,
- zwiększenie dostępu do wysokospecjalistycznej opieki medycznej,
- wsparcie osób w wieku senioralnym w tym m.in.:
 - działalności Uniwersytetów III Wiek, dziennych domów pobytu, zajęć dla seniorów w różnego rodzaju klubach seniora,
 - zakup i wypożyczanie opasek „Teleopieka”,
 - świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- dostawa i montaż OZE (PV, kolektory solarne, pompy ciepła) na budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach prywatnych (projekty parasolowe),
- budowa i rozwój tras i szlaków turystycznych, odwołujących się do walorów historycznych, kulturowych i edukacyjnych m.in.: oznakowanie i wytyczenie łącznika Podzamcze Piekoszowskie – Piekoszów (2 km) – wykorzystanie dróg lokalnych o niskim natężeniu ruchu do Piekoszowa,

MIJSCOWOŚĆ SOBKÓW

- utworzenie Centrum Przedsiębiorczości,
- budowa (i lub adaptacja budynku) na potrzeby planowanej jednostki - Gminnego Centrum Kultury w Sobkowie,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego najważniejszych zabytków w tym m.in. Zespołu Kościoła Parafialnego w Sobkowie,
- budowa przedszkola i żłobka samorządowego w Sobkowie,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (m.in. zakładanie ogrodów deszczowych w przestrzeni publicznej i prywatnych gospodarstwach domowych, zakup zbiorników na wodę dla potrzeb komunalnych, budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję, itp.
- budowa polderu na rzece Nida w km 93+245 o poj. 3,26 mln m³ obejmujące miejscowości Sobków, Mokrsko Górne i Mokrsko Dolne,
- przebudowa lewego wału rzeki Nida, Staniowice - Sobków w km 0+000 3+500, gm. Sobków, pow. jędrzejowski,
- budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych,
- wyposażenie Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Sobkowie w nowoczesny sprzęt i wyposażenie medyczne, w tym wyposażenie w sprzęt informatyczny oraz zakup oprogramowanie, aplikacji, rozwiązań informatycznych,
- termomodernizacja domów i mieszkań prywatnych (w tym wymiana pieców) w celu wywiązania się z uchwały nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliwa,
- budowa i/lub modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne,

- realizacja programów profilaktyki zdrowotnej (kardiologicznej, onkologicznej, schorzeń narządów ruchu),
- wprowadzenie nowych e-usług w Urzędzie Gminy w Sobkowie,
- zwiększenie dostępu do wyspecjalizowanej opieki medycznej,
- dostawa i montaż OZE (PV, kolektory solarne, pompy ciepła) na budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach prywatnych (projekty parasolowe),
- budowa i rozwój tras i szlaków turystycznych, odwołujących się do walorów historycznych, kulturowych i edukacyjnych

9. Warunki i procedury obowiązujące w realizacji Strategii

Wdrożenie Strategii Rozwoju Ponadlokalnego wymaga wypracowania mechanizmów umożliwiających sprawne współdziałanie zaangażowanych jednostek samorządu terytorialnego. Nie mniej istotnym wymiarem jest ustanowienie płaszczyzny dialogu władz lokalnych (sygnatariuszy porozumienia) oraz partnerów społecznych i gospodarczych, aby zapewnić włączenie w realizację zapisów Strategii również przedsiębiorców, organizacje pozarządowe oraz indywidualnych mieszkańców.

9.1 Zarządzenie procesem realizacji Strategii

Partnerstwo gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków zostało potwierdzone w dniu 1 grudnia 2021 r., gdy podpisano stosowne porozumienie na rzecz opracowania i realizacji Strategii Ponadlokalnej. Z uwagi na to, że partnerstwo nie posiada zinstytucjonalizowanej formy prawnej¹⁵ ani wyodrębnionej formalnie struktury organizacyjnej, tym samym działa w oparciu o **funkcjonalną strukturę organizacyjną**.

Najwyższym **organem decyzyjnym** partnerstwa jest **Rada Porozumienia**. Podstawową rolą Rady jest budowanie klimatu współpracy pomiędzy różnymi podmiotami na rzecz realizacji ustaleń Strategii, a także podejmowanie decyzji strategicznych dla rozwoju partnerstwa (jako obszaru i jako organizacji współpracy).

Posiedzenia Rady Partnerstwa mają charakter cykliczny, odbywają się niezwłocznie w razie wystąpienia potrzeby. Szczegóły funkcjonowania Rady Porozumienia określa samo porozumienie.

Tabela 48 Skład i zadania Rady Porozumienia

Skład	Najważniejsze zadania
Przedstawiciele władz wykonawczych wszystkich jednostek samorządu terytorialnego tworzących partnerstwo (burmistrzowie) Pracami Rady Partnerstwa kieruje Lider porozumienia	• opiniowanie i zatwierdzanie projektu Strategii, • opiniowanie i zatwierdzanie projektów zawartych w Strategii, • opiniowanie i zatwierdzanie projektów zmian Strategii, • opiniowanie rozwiązań wdrożeniowych Strategii, • opiniowanie i zatwierdzanie dokumentów niezbędnych w procesie przygotowania i wdrażania Strategii, • podejmowanie decyzji niezbędnych do bieżącego funkcjonowania struktur Porozumienia, • określenie zasad finansowania realizacji Strategii, • powoływanie członków Zespołu Operacyjnego, • inicjowanie dodatkowych działań, porozumień i dokumentów rozwijających współpracę gmin, • powoływanie i rozwiązywanie dodatkowych struktur roboczych służących realizacji strategii, itp. zespołów roboczych dla poszczególnych projektów.

źródło: opracowanie własne

To co istotne to zgodnie z § 14 ust. 2 i 4 to Rady gmin/rady miejskie mają decydujący głos w sprawie realizacji poszczególnych projektów wskazanych w ramach Strategii Ponadlokalnej. W praktyce oznacza to suwerenną decyzję poszczególnych Rad w zakresie chęci włączenia się do realizacji jakiegos

¹⁵ Np. jako związek gmin.

projektu lub rezygnacji z tej możliwości. Z kolei, zarządzanie operacyjne powierzono **Zespołowi Operacyjnemu**. Zasadniczym jego zadaniem jest rozwijanie koncepcji projektowych zawartych w Strategii oraz realizacja projektów, koordynowanie działań podejmowanych przez poszczególnych partnerów, monitorowanie oraz informowanie o postępach we wdrażaniu Strategii. Ponadto Zespół proponuje optymalne ścieżki i mechanizmy osiągania opisanych w niej celów oraz zapewnienie wymiany informacji pomiędzy podmiotami bezpośrednio zaangażowanymi we wdrażanie ustaleń dokumentu. Spotkania Zespołu odbywają się w razie wystąpienia potrzeby.

Społecznym organem doradczym przy wdrażaniu Strategii Ponadlokalnej jest **Zespół Doradczy**. Pełni on funkcję konsultacyjno-opiniotwórczą dla Lidera w procesach związanych z opracowaniem, realizacją, monitorowaniem i ewaluacją Strategii Ponadlokalnej. Celem działania Zespołu jest zapewnienie zaangażowania społecznego w procesie planowania Strategii Ponadlokalnej.

Członkami Zespołu Doradczego są pełnoletni przedstawiciele mieszkańców gmin wchodzących w skład Porozumienia, posiadający pełnię praw publicznych i doświadczenie w działaniach na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego oraz rozwoju społeczno-gospodarczego gmin-Partnerów, reprezentanci jednej z poniższych grup:

- partnerów gospodarczych i społecznych (np. przedsiębiorcy, organizacje przedsiębiorców, związki zawodowe/branżowe, izby gospodarcze, inkubatory technologiczne, ośrodki przedsiębiorczości i ośrodki szkoleniowo – doradcze),
- społeczeństwa obywatelskiego, tj. szeroko rozumiany sektor organizacji pozarządowych, w tym także podmioty ekonomii społecznej,
- innych podmiotów istotnych z punktu widzenia działań przewidzianych w Strategii, np.: administracja centralna, szkoły wyższe, instytuty badawcze,
- innych podmiotów, na które może oddziaływać realizacja Strategii, np.: podmioty działające na rzecz ochrony środowiska, reprezentanci instytucji kultury i innych funkcjonujących w obszarze ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego oraz dziedzictwa naturalnego.

Zespół Doradczy:

- ma możliwość inicjowania działań, kierunków oraz nowych przedsięwzięć kluczowych dla spójnego rozwoju obszaru objętego Strategią,
- opiniuje dokumenty przygotowywane w ramach realizacji Strategii Ponadlokalnej, w szczególności projekt Strategii, jej aktualizacje, raporty z monitoringu oraz ewaluacji, biorąc pod uwagę potrzebę zrównoważonego rozwoju obszaru objętego Strategią,
- doradza w zakresie rozwiązań służących zapobieganiu dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną – na wszystkich etapach opracowania i realizacji Strategii.

Główną rolę związaną z wdrażaniem Strategii Ponadlokalnej przyjmuje **Lider tj. Gmina Chęciny**. Do zadań Lidera należy w szczególności:

- udział w programowaniu nowej perspektywy finansowej 2021-2027,
- wdrażanie dokumentów strategicznych i inicjowanie zmian w tych dokumentach,
- programowanie, negocjowanie i wdrażanie dokumentów innych niż wymienione powyżej, niezbędnych do realizacji Strategii Ponadlokalnej oraz uzgadnianie ich z właściwym ministerstwem, Zarządem Województwa Świętokrzyskiego oraz innymi podmiotami,

- przedkładanie Strategii Ponadlokalnej oraz planowanych zmian do zaopiniowania Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego oraz właściwemu ministrowi po uprzednim zaopiniowaniu ich przez Radę Porozumienia,
- przedkładanie zmian Strategii Ponadlokalnej Radzie Porozumienia celem ich zaopiniowania.

W swoich działaniach Lider uwzględnia opinie wydane przez Radę Porozumienia i Zespół Doradczy. Przy czym opinie Zespołu Doradczego nie mają charakteru wiążącego.

Zadania Lidera są realizowane przez **Zespół Operacyjny**, który ma siedzibę w Urzędzie Miasta i Gminy Chęciny. Do zadań Zespołu Operacyjnego należy w szczególności:

- obsługa merytoryczna i administracyjna działań związanych z wdrażaniem dokumentu Strategii Ponadlokalnej z negocjowaniem i wdrażaniem wszelkich innych dokumentów niezbędnych do realizacji Strategii Ponadlokalnej w ramach perspektywy finansowej 2021-2027,
- obsługa merytoryczna i administracyjna Rady Porozumienia oraz Zespołu Doradczego,
- zlecanie niezbędnych ekspertyz i raportów, dokumentów ewaluacyjnych oraz badań opinii publicznej zorientowanych na stałe podnoszenie efektywności i skuteczności prowadzonych działań w ramach Strategii Ponadlokalnej oraz przygotowywanie wszelkich innych dokumentów niezbędnych do realizacji Strategii wymaganych przez właściwe ministerstwa, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego oraz inne podmioty,
- bieżące prowadzenie sprawozdawczości i monitoringu Strategii Ponadlokalnej,
- opracowywanie sprawozdań z realizacji Strategii,
- przygotowywanie dokumentów zgodnie z wytycznymi Rady Porozumienia,
- przekazywanie dokumentów do opiniowania Radzie Porozumienia i Zespołowi Doradczemu,
- prowadzenie działań na rzecz rozwoju partnerstwa wszystkich uczestników Porozumienia,
- informowanie opinii publicznej, w szczególności mieszkańców o planach podejmowanych przez organy Porozumienia, w tym związanych z realizacją Strategii.

Bezpośrednio z Liderem współpracują **Koordynatorzy Gminni** wyznaczeni z każdego samorządu. Do zadań Koordynatora Gminnego należy w szczególności:

- przygotowywanie dokumentów zgodnie z wytycznymi Zespołu Operacyjnego na potrzeby Rady Porozumienia,
- przekazywanie dokumentów do opiniowania Radzie Porozumienia i Zespołowi Doradczemu,
- sprawozdawczość projektowa, monitoring, opracowywanie raportów z realizacji zadań i osiągniętych wskaźników, przygotowywanie innych opracowań,
- koordynowanie procesu przygotowania i realizacji w gminie projektów kwalifikujących się do wsparcia w ramach Strategii Ponadlokalnej,
- prace nad aktualizacją i ewaluacją Strategii Ponadlokalnej,
- przygotowanie projektu sprawozdań z realizacji Strategii oraz ich monitoring i ewaluacja,
- współpraca z pozostałymi Koordynatorami Gminnymi.

9.2 Monitoring i procedura aktualizacji Strategii

W celu efektywnego wdrażania Strategii Ponadlokalnej systematycznie monitorowane będą efekty rzeczowe i rezultaty podejmowanych działań oraz wydatkowane na ten cel środki finansowe. Monitoring obejmuje zbieranie, raportowanie i interpretowanie danych opisujących postęp i efekty realizowanej Strategii.

Proces monitoringu polega na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu jakościowych i ilościowych informacji na dany temat – w zależności od tego, czego dotyczy dane działanie dane mogą być różne. Najważniejsze jest to, aby odpowiadały one na kwestie ujęte w danym celu operacyjnym. Monitoring to sposób oceny tego, czy dany cel określony w strategii jest faktycznie realizowany.

Monitoring realizacji poszczególnych projektów służących realizacji celów wyznaczonych w Strategii będzie odbywał się poprzez określone wskaźniki produktu i rezultatu. Wskaźniki produktu mierzą konkretne, materialne efekty działań podejmowanych w ramach realizacji zapisów dokumentu. Z kolei wskaźniki rezultatu pokazują zmiany wynikające z wykorzystania wytworzonych produktów. Wskaźniki zostały przypisane do projektów zintegrowanych, które służą realizacji celów Strategii. Zostały one powiązane z realizacją Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 i są spójne z Listą Wskaźników Kluczowych 2021-2027. Ponadto przyjęto wskaźniki monitorowania osiągnięcia zakładanych celów Strategii, które będą bazowały na danych ze statystyk publicznych.

Zaproponowane wskaźniki są zgodne z następującymi kryteriami:

- adekwatność – wskaźniki powinny być precyzyjne, tak aby nie mogły być interpretowane w odmienny sposób,
- mierzalność – wskaźniki powinny być możliwe do zmierzenia na odpowiednio wysokim poziomie dokładności,
- rzetelność – pomiar wskaźników powinien być dokonywany w sposób obiektywny, za każdym razem na tych samych zasadach,
- trafność – wskaźniki powinny odzwierciedlać rzeczywisty poziom realizacji celów, a więc być dobrane tak, aby odzwierciedlać rzeczywiste wyniki działań,
- dostępność – wskaźniki powinny być dostępne dla osób lub instytucji dokonujących ewaluacji, ich pozyskanie powinno być proste i nie wymagać nadmiernych nakładów finansowych ani czasowych.

W zakresie monitoringu projektów zintegrowanych przewiduje się następujące kroki:

- 1) Przygotowanie danych do określenia wskaźników przez wszystkich realizatorów projektów i wydziały/jednostki organizacyjne gmin objętych Strategią oraz przekazanie ich do odpowiednich Koordynatorów (w zależności od miejsca realizacji projektu) wraz z informacją dotyczącą możliwych ryzyk oraz zmian mogących wpływać na realizację projektu.
- 2) Koordynatorzy przekazują pozyskane dane i informacje do Lidera, który odpowiada za gromadzenie danych i ich weryfikację.
- 3) Porównywanie wartości wskaźników z zakładanymi wartościami docelowymi (o ile zostały określone).
- 4) Zebranie aktualnych danych do wskaźników obrazujących poziom osiągnięcia celów Strategii Ponadlokalnej przez Lidera i porównanie z wartością bazową.
- 5) Przygotowanie sprawozdania z postępów wdrażania Strategii. Sprawozdanie jest opiniowane przez Zespół Doradczy oraz przez Radę Porozumienia.

Poniżej znajduje się zestawienie wskaźników dla poszczególnych projektów zintegrowanych oraz wskaźniki monitorowania stopnia osiągnięcia celów Strategii. Dla każdego z celów operacyjnych określony zostanie zestaw wskaźników, za pomocą których możliwe będzie monitorowanie postępu w ich realizacji, a także ocena stopnia satysfakcji partnerstwa z poziomu i szybkości obserwowanych zmian.

Podstawowym wskaźnikiem pomiaru realizacji Strategii będzie:

- liczba mieszkańców gmin objętych Strategią [osoba] – źródło dane GUS

Zgodnie z wizją, jeżeli na 31.12.2030 r. dane GUS będą prezentowały wzrost liczby mieszkańców gmin objętych Strategią o 1 810 osób (tj. 3% względem 2020 r.) – należy to uznać za olbrzymi sukces samorządów.

Dodatkowymi kryteriami (bieżącego) pomiaru atrakcyjności gmin uznano 2 inne wskaźniki GUS: „budynki mieszkalne w gminie” oraz „mieszkania oddane do użytku”.

Wskaźniki bazowe (na koniec 2021) dla wszystkich gmin objętych Strategią dla:

- *budynki mieszkalne w gminie* wynosi 16 651,
- *mieszkania oddane do użytku* wynosi: 282.

i zakłada się, iż jeżeli będą one rosły szybciej niż średnia wojewódzka i powiatowa oznacza to, że atrakcyjność zamieszkania na obszarze Strategii wzrasta.

Tabela 49 Wskaźniki GUS dotyczące mieszkalnictwa w gminach objętych Strategią na tle powiatu i województwa

Wskaźnik GUS	Rok bazowy	Województwo świętokrzyskie	Powiat jędrzejowski	Małogoszcz	Sobków
budynki mieszkalne w gminie/powiecie/województwie	2021	287 746	24 438	2 904	2 662
mieszkania oddane do użytku	2021	4 525	233	45	39

Wskaźnik GUS	Rok bazowy	Powiat kielecki	Chęciny	Łopuszno	Piekoszów
budynki mieszkalne w gminie/powiecie/województwie	2021	59 462	4 175	2 368	4 542
mieszkania oddane do użytku	2021	1 059	62	31	105

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Cel operacyjny 1 Wsparcie przedsiębiorców i tworzenie warunków do powstawania atrakcyjnych miejsc pracy

DZIAŁANIE 1 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY DROGOWEJ

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Liczba wybudowanych/ zmodernizowanych (przebudowanych) dróg gminnych [w km]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
2.	Liczba wybudowanych/ zmodernizowanych (przebudowanych) dróg powiatowych [w km]	Starostwo Powiatowe w Jędrzejowie, Starostwo Powiatowe w Kielcach
3.	Liczba wybudowanych/ zmodernizowanych (przebudowanych) dróg wojewódzkich [w km]	Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich
4.	Liczba wybudowanych obwodnic miast/miejscowości [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
5.	Liczba wybudowanych / zmodernizowanych (przebudowanych) chodników na terenie danej gminy [w km]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie, Starostwa Powiatowe, Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich
6.	Liczba utworzonych miejsc przesiadkowych typu „park and drive” [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie

DZIAŁANIE 2 TWORZENIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Powierzchnia utworzonych terenów inwestycyjnych [w ha]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
2.	Liczba podmiotów realizujących inwestycje na terenach inwestycyjnych [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
3.	Powierzchnia terenów inwestycyjnych [w ha]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie

DZIAŁANIE 3 CENTRA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI – TWORZENIE I ROZWÓJ

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Liczba utworzonych Centrum Przedsiębiorczości (Inkubatorów Przedsiębiorczości) [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
2.	Liczba funkcjonujących Centrum Przedsiębiorczości (Inkubatorów Przedsiębiorczości) [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
3.	Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw ogółem w rejestrze REGON [w szt.]	GUS
4.	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw ogółem w rejestrze REGON [w szt.]	GUS
5.	Liczba przedsiębiorstw ogółem w rejestrze REGON na koniec roku [w szt.]	GUS

DZIAŁANIE 4 WSPARCIE DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ I POZAROLNICZEJ

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Liczba utworzonych/zmodernizowanych placów targowych [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
2.	Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy na koniec roku (osoba)	GUS
3.	Liczba opracowanych systemów promocji produktów lokalnych [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie

Cel operacyjny 2 Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla mieszkańców**DZIAŁANIE 1 NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA REKREACYJNO-SPORTOWA**

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Liczba wybudowanych sal gimnastycznych (hal sportowych) [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
2.	Liczba wyremontowanych sal gimnastycznych (hal sportowych) [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
3.	Liczba sal gimnastycznych (hal sportowych) ogółem na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
4.	Liczba wybudowanych boisk sportowych na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
5.	Liczba przebudowanych (wyremontowanych) boisk sportowych na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
6.	Liczba boisk sportowych ogółem na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
7.	Liczba wybudowanych stadionów (zaplecza) dla Klubów Sportowych [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
8.	Liczba wyremontowanych stadionów (zaplecza) dla Klubów Sportowych [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
9.	Liczba stadionów ogółem na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
10.	Liczba wybudowanych placów zabaw [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
11.	Liczba zmodernizowanych/doposażonych placów zabaw [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
12.	Liczba placów zabaw na terenie gminy ogółem [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
13.	Liczba wybudowanych siłowni zewnętrznych na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
14.	Liczba przebudowanych (wyremontowanych/doposażonych) siłowni zewnętrznych na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
15.	Liczba siłowni zewnętrznych ogółem na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
16.	Liczba wybudowanych miejsc rekreacji na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
17.	Liczba przebudowanych (wyremontowanych/doposażonych) miejsc rekreacji na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
18.	Liczba miejsc rekreacji ogółem na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
19.	Liczba zagospodarowanych turystyczno-rekreacyjnie terenów wokół zbiorników [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
20.	Liczba zagospodarowanych turystyczno-rekreacyjne zbiorników ogółem na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie

DZIAŁANIE 2 WSPÓLNA OFERTA KULTURALNO-HISTORYCZNA

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Liczba wyremontowanych obiektów zabytkowych wpisanych do Rejestru Zabytków Nieruchomych według Rejestru Zabytków Województwa Świętokrzyskiego [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
2.	Liczba wyremontowanych obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
3.	Liczba obiektów zabytkowych ogółem wpisanych do Rejestru Zabytków Nieruchomych według Rejestru Zabytków Województwa Świętokrzyskiego [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
4.	Liczba obiektów zabytkowych ogółem wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
5.	Liczba wybudowanych obiektów pełniących funkcje kulturalne (światlice, Ośrodki Kultury, remizy OSP, itp.) [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
6.	Liczba przebudowanych (wyremontowanych) obiektów pełniących funkcje kulturalne (światlice, Ośrodki Kultury, remizy OSP, itp.) [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
7.	Liczba wyposażonych obiektów pełniących funkcje kulturalne (światlice, Ośrodki Kultury, remizy OSP, itp.) [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
8.	Liczba obiektów pełniących funkcje kulturalne na terenie gminy ogółem [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
9.	Liczba obiektów kultury dostosowanych do wymogów dostępności m.in. do potrzeb osób z niepełnosprawnością [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
10.	Liczba obiektów kultury ogółem dostosowanych do wymogów dostępności m.in. do potrzeb osób z niepełnosprawnością [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
11.	Imprezy organizowane przez centra, domy, ośrodki kultury, kluby i światlice [szt.]	GUS
12.	Uczestnicy imprez organizowanych przez centra, domy, ośrodki kultury, kluby i światlice [osoby]	GUS

DZIAŁANIE 3 WSPÓLNA OFERTA TURYSTYCZNA W OPARCIU O ZASOBY ENDOGENICZNE

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych na terenie gminy [w km]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
2.	Liczba wspólnych ofert turystycznych gmin objętych Strategią [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
3.	Liczba nowo wybudowanych/oznakowanych tras, ścieżek dydaktycznych, szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, konnych, itp.) [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
4.	Liczba wyremontowanych tras, ścieżek dydaktycznych i szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, konnych, itp.) [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
5.	Liczba ogółem tras, ścieżek dydaktycznych i szlaków turystycznych na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
6.	Liczba przebudowanych/wyremontowanych budynków pełniących funkcje muzealne (w szt.)	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
7.	Liczba budynków pełniących funkcje muzealne ogółem na terenie gminy (w szt.)	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
8.	Liczba utworzonych Punktów Informacji Turystycznej (w szt.)	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
9.	Liczba funkcjonujących na terenie gminy Punktów Informacji Turystycznej (w szt.)	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
10.	Liczba wybudowanych obiektów turystycznych na terenie gminy (w szt.)	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
11.	Liczba przebudowanych (wyremontowanych) obiektów turystycznych na terenie gminy (w szt.)	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
12.	Liczba biletowanych obiektów turystycznych ogółem na terenie gminy (w szt.)	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie

Dodatkowe wskaźniki w obszarze turystyki mogą dotyczyć obiektów turystycznych biletowanych, w których można mierzyć liczbę osób odwiedzających.

DZIAŁANIE 4 ZWIĘKSZENIE ILOŚCI ORAZ JAKOŚCI INFRASTRUKTURY WODNO-KANALIZACYJNEJ

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [w km]	GUS
2.	Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) [w km]	GUS
3.	Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności	GUS
4.	Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności	GUS
5.	Liczba wybudowanych lub przebudowanych (wyremontowanych) ujęć wody [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
6.	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
7.	Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
8.	Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków dofinansowanych w ramach projektów JST [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
9.	Liczba zakupionych systemów do monitorowania sieci wodociągowych i kanalizacyjnych [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
10.	Liczba doposażonych zakładów gospodarki komunalnej (usług komunalnych)	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie

DZIAŁANIE 5 WYSOKA JAKOŚĆ EDUKACJI

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Liczba wyremontowanych szkół [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
2.	Liczba doposażonych szkół [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
3.	Liczba uczniów w szkołach podstawowych na 31.12 roku [osoba]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
4.	Liczba szkół podstawowych ogółem na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
5.	Liczba wybudowanych przedszkoli [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
6.	Liczba wyremontowanych przedszkoli [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
7.	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym objętych edukacją na 31.12 danego roku [osoba]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
8.	Liczba przedszkoli ogółem na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
9.	Liczba wybudowanych (rozbudowanych) żłobków [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
10.	Liczba dzieci w żłobach na 31.12 danego roku [osoba]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
11.	Liczba projektów edukacyjnych zrealizowanych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy z dofinansowaniem ze środków zewnętrznych [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
12.	Kwota ogółem przeznaczona na doposażenie szkół i przedszkoli (bez podziału na środki własne i zewnętrzne) [w PLN]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie

DZIAŁANIE 6 REWITALIZACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [w ha]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
2.	Liczba wybudowanych lub przebudowanych (wyremontowanych) obiektów użyteczności publicznej na obszarze rewitalizacji	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
3.	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych na obszarze rewitalizacji	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
4.	Liczba zrealizowanych projektów rewitalizacyjnych [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie

DZIAŁANIE 7 ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI W GOSPODAROWANIU ODPADAMI

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca [w kg]	GUS
2.	Odpady zebrane w ciągu roku (w tonach)	GUS
3.	Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych lub doposażonych Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędu Miejskie
4.	Liczba projektów z dofinansowaniem zewnętrznych z obszaru edukacji ekologicznej [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędu Miejskie
5.	Powierzchnia istniejących dzikich wysypisk [m ²]	GUS
6.	Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku [w tonach]	GUS

Cel operacyjny 3 Obszar gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków odpornym na zmiany klimatu i niespodziewane wydarzenia

DZIAŁANIE 1 ZIELONA ENERGIA / ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
2.	Liczba wybudowanych farm fotowoltaicznych [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
3.	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO ₂]	Audyty energetyczne
4.	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok]	Audyty energetyczne
5.	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok]	Audyty energetyczne
6.	Liczba zmodernizowanych źródeł oświetlenia ulicznego [w szt.]	Audyty energetyczne
7.	Długość czynnej sieci gazowej (ogółem) w m	GUS
8.	Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności	GUS
9.	Liczba wybudowanych stacji ładowania pojazdów elektrycznych [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
10.	Liczba zmodernizowanych kotłowni miejskich [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
11.	Liczba wybudowanych OZE na obiektach użyteczności publicznej [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
12.	Liczba obiektów użyteczności publicznej ogółem posiadająca OZE [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
13.	Liczba zrealizowanych projektów związanych z termomodernizacją i/lub dostawą i montażem OZE na obiektach prywatnych realizowanych przez JST [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
14.	Liczba budynków prywatnych w których dokonano termomodernizacji i/lub dostarczono i zamontowano OZE realizowanych w ramach projektów JST [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie

DZIAŁANIE 2 GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODY I PRZECIWDZIAŁANIE KLĘSKOM ŻYWIOŁOWYM

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Liczba wybudowanych zbiorników (retencyjnych, rekreacyjnych) [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
2.	Liczba przebudowanych zbiorników (retencyjnych, rekreacyjnych) [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
3.	Liczba zrealizowanych zadań o znaczeniu strategicznym zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym [w szt.]	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej w Krakowie i w Warszawie
4.	Liczba zrealizowanych projektów wspierających bio-retencje/błękitno-zieloną infrastrukturę [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie

DZIAŁANIE 3 WSPARCIE SYSTEMU OPIEKI ZDROWOTNEJ I SPOŁECZNEJ

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Liczba przebudowanych (wyremontowanych) budynków POZ (Ośrodków Zdrowia) [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
2.	Kwota przeznaczona na doposażenie POZ (Ośrodków Zdrowia) [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
3.	Liczba udzielonych porad lekarskich przez POZ [w szt.]	GUS
4.	Kwota przeznaczona na wdrażanie e-usług zdrowotnych [w PLN]	Ośrodki Zdrowia (POZ)
5.	Liczba zrealizowanych programów profilaktyki zdrowotnej [w szt.]	Ośrodki Zdrowia (POZ)
6.	Liczba nowo utworzonych świetlic środowiskowych na terenie gminy [w szt.]	Ośrodki Pomocy Społecznej
7.	Liczba świetlic środowiskowych ogółem funkcjonujących na terenie gminy [w szt.]	Ośrodki Pomocy Społecznej
8.	Liczba nowo utworzonych Klubów Seniora na terenie gminy [w szt.]	Ośrodki Pomocy Społecznej
9.	Liczba Klubów Seniora ogółem funkcjonujących na terenie gminy [w szt.]	Ośrodki Pomocy Społecznej
10.	Liczba usług opiekuńczych świadczonych dla seniorów w miejscu zamieszkania [w szt.]	Ośrodki Pomocy Społecznej
11.	Liczba wybudowanych obiektów pełniących funkcje pomocowe np. ŚDS, mieszkania socjalne, mieszkania chronione, centra opiekuńczo-mieszkalne, dzienne domy pobytu, itp.)	Ośrodki Pomocy Społecznej
12.	Liczba przebudowanych (wyremontowanych/doposażonych) obiektów pełniących funkcje pomocowe np. ŚDS, mieszkania socjalne, mieszkania chronione, centra opiekuńczo-mieszkalne, dzienne domy pobytu, itp.)	Ośrodki Pomocy Społecznej
13.	Liczba obiektów ogółem pełniących funkcje pomocowe na terenie gminy np. ŚDS, mieszkania socjalne, mieszkania chronione, centra opiekuńczo-mieszkalne, dzienne domy pobytu, itp.)	Ośrodki Pomocy Społecznej

DZIAŁANIE 4 ROZWÓJ I KREATYWNE WYKORZYSTANIE NARZĘDZI TELEINFORMATYCZNYCH

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych ¹⁶ w podmiotach wykonujących zadania publiczne [szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
2.	Liczba aplikacji ¹⁷ opartych na ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego i e-usług publicznych	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
3.	Liczba udostępnionych usług wewnątrzadministracyjnych ¹⁸ (A2A) [szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
4.	Przebieżność dysku serwera [TB]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
5.	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 4 – transakcja ¹⁹ [szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
6.	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3- dwustronna interakcja ²⁰ [szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
7.	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3 ²¹ [szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie

¹⁶ Przez system teleinformatyczny należy rozumieć zespół współpracujących ze sobą urządzeń informatycznych i oprogramowania zapewniający przetwarzanie, przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych przez sieci telekomunikacyjne.

¹⁷ Jako aplikację należy rozumieć program wykonujący konkretne zadania, wyposażony w interfejs użytkownika (zarówno program instalowany na urządzeniu użytkownika - takim jak np. komputer, tablet czy telefon komórkowy; jak i program pracujący na serwerze internetowym, dostępny przez przeglądarkę www). Jako ponowne wykorzystanie informacji sektora publicznego należy rozumieć „wykorzystywanie przez osoby fizyczne lub prawne dokumentów będących w posiadaniu organów sektora publicznego, do celów komercyjnych lub niekomercyjnych innych niż ich pierwotne przeznaczenie w ramach zadań publicznych, dla których te dokumenty zostały wyprodukowane” (art. 2 ust. 4, dyrektywa 2003/98/WE). W ramach wskaźnika liczone są aplikacje wytworzone przez podmioty niepubliczne, przetwarzające informacje pochodzące od podmiotów publicznych.

¹⁸ Liczba usług elektronicznie udostępnionych przez organ administracji publicznej innemu organowi tej administracji, umożliwiającym realizację części jego zadań drogą elektroniczną.

¹⁹ Usługa on-line o stopniu dojrzałości 4 umożliwia pełne załatwienie danej sprawy drogą elektroniczną, łącznie z ewentualną płatnością. W ramach wskaźnika należy ujmować również usługi o stopniu dojrzałości 5, czyli takie, które oprócz możliwości pełnego załatwienia danej sprawy zawierają dodatkowo mechanizmy personalizacji, tj. dostosowania sposobu świadczenia do szczególnych uwarunkowań i potrzeb klienta (np. oferowanie częściowo wypełnionych formularzy, poinformowanie klienta sms-em o zbliżającej się potrzebie wykonania danej czynności urzędowej). W ramach wskaźnika należy ujmować usługi: - nowe lub istotnie udoskonalone - skierowane do klientów spoza administracji publicznej: obywateli (usługi A2C, Administration to Citizen) i/lub przedsiębiorców (A2B, Administration to Business). Powyższe warunki należy traktować łącznie. Metoda pomiaru: Należy zliczyć udostępnione on-line usługi o stopniu dojrzałości co najmniej 4, których wykonanie bez wykorzystania technologii informacyjnej jest niemożliwe w formie ogólnodostępnych serwisów informacyjnych. Nie należy wliczać usług udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3

²⁰ Usługa on-line o stopniu dojrzałości 3 umożliwia transfer danych w dwóch kierunkach: od usługodawcy do klienta oraz od klienta do usługodawcy. Typowym sposobem jej realizacji jest pobranie, wypełnienie i odesłanie formularza drogą elektroniczną. Usługi powyższe obejmują m.in. usługi powstałe w ramach digitalizacji map, GIS. W ramach wskaźnika należy ujmować usługi: – nowe lub istotnie udoskonalone, skierowane do klientów spoza administracji publicznej: obywateli (usługi A2C, Administration to Citizen) i/lub przedsiębiorców (A2B, Administration to Business). Powyższe warunki należy traktować łącznie. Metoda pomiaru: Należy zliczyć udostępnione on-line usługi o stopniu dojrzałości 3, których wykonanie bez wykorzystania technologii informacyjnej jest niemożliwe w formie ogólnodostępnych serwisów informacyjnych

²¹ Liczba podmiotów (wymienionych zgodnie z art. 9 ustawy o finansach publicznych), które w wyniku interwencji udostępniły on-line informacje sektora publicznego.

DZIAŁANIE 5 BUDOWA WIĘZI SPOŁECZNYCH I WSPARCIE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Kwota środków przeznaczanych w gminach na wsparcie NGO [w PLN]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
2.	Liczba zrealizowanych projektów partnerskich JST wspólnie z NGO [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
3.	Liczba zakupionych wozów bojowych (średnich i dużych) dla jednostek OSP [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
4.	Liczba wozów bojowych (średnich i dużych) w OSP ogółem na terenie gminy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
5.	Liczba wyposażonych OSP w sprzęt gaśniczo-ratowniczy [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
6.	Liczba gmin, w których frekwencja w referendach ogólnopolskich lub wyborach (samorządowych, parlamentarnych, prezydenckich) jest wyższa niż średnia wojewódzka [w szt.]	Dane Państwowej Komisji Wyborczej
7.	Liczba działających na terenie gminy Kół Gospodyń Wiejskich [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
8.	Liczba działających na terenie gminy Ochotniczych Straży Pożarnych [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie

DZIAŁANIE 6 ROZWÓJ KOMPETENCJI INSTYTUCJI PUBLICZNYCH

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych
1.	Liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
2.	Liczba przebudowanych/rozbudowanych Urzędów Gmin/Miast	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
3.	Liczba zrealizowanych projektów związanych z wyposażeniem stanowisk pracy w celu poprawy ergonomii i bezpieczeństwa pracy i/lub obejmującego pakiety świadczeń zdrowotnych wykraczających poza zakres badań podstawowych [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie
4.	Liczba zrealizowanych szkoleń związanych z podnoszeniem kwalifikacji pracowników Urzędów i ich jednostek organizacyjnych [w szt.]	Urzędy Gmin/Urzędy Miejskie

Źródło: opracowanie własne

Proces ewaluacji będzie przebiegał w następujący sposób:

- 1) Opracowanie wniosków na podstawie wyników wskaźników monitoringu.
- 2) Opracowanie sprawozdania z realizacji Strategii Ponadlokalnej wraz z rekomendacjami dotyczącymi aktualizacji Strategii.
- 3) Ewentualna weryfikacja i aktualizacja Strategii

Zakłada się prowadzenie ewaluacji na dwóch poziomach:

- **Ewaluacja on-going**, czyli ewaluacja bieżąca prowadzona w sposób ciągły w trakcie zakładanej perspektywy czasowej na realizację Strategii. Skupia się ona doraźnych problemach i barierach we wdrażaniu programu.

W proces monitoringu zaangażowane będą poszczególne wydziały/jednostki organizacyjne urzędów gmin i realizatorzy poszczególnych zadań w ramach projektów.

Kluczową rolę w procesie monitorowania i ewaluacji będą pełnić koordynatorzy gminni i Lider, który będzie wspierany na etapie oceny również przez Zespół Doradczy.

Sugeruje się, aby ocena była dokonywana min. raz na rok (chyba, że ze względu na charakter konkretnego wskaźnika optymalna jest inna częstotliwość pomiaru). Każdy z podmiotów odpowiedzialnych za zbieranie i dostarczanie danych zobowiązany będzie do przesłania drogą elektroniczną informacji dot. realizacji projektu wraz z danymi dot. poziomu osiągniętych wskaźników.

Gromadzeniem i weryfikacją danych będzie zajmował się Lider wraz z Zespołem Obsługi. Zadaniem zespołu będzie również ocena uzyskanych danych i sporządzenie sprawozdania z wnioskami z monitoringu wskaźników oraz badań opinii.

Cykliczne sprawozdania z realizacji działań w ramach Strategii będą publikowane na stronach gmin partnerskich oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Co najmniej raz na 3 lata Strategia będzie weryfikowana i w razie potrzeby aktualizowana. Aktualizacja Strategii odbywać się będzie w tym samym trybie co jej pierwsze opracowanie i przyjęcie.

- **Ewaluacja ex-post**, czyli ewaluacja na zakończenie projektu. Jest to badanie społeczno-ekonomiczne oceniające znaczenie przeprowadzonej interwencji w zakresie realizacji potrzeb, na które miała odpowiadać.

W 2030 roku, po zakończeniu wdrażania Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post, która zbada długotrwałe efekty projektów oraz ich trwałość. Sprawdzona zostanie skuteczność i efektywność interwencji. Ewaluacja ex –post oceni również na ile udało się osiągnąć założone cele. Wskaże również, w jaki sposób zaplanować kolejne wspólne działania w ramach Strategii Ponadlokalnej. Sprawozdanie z realizacji całej Strategii zostanie sporządzone nie później niż do 30 czerwca 2031 r. i zostanie opublikowane na stronie internetowej poszczególnych Partnerów Porozumienia oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

10. Zgodność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi

„Strategia Ponadlokalna dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030” nie jest jedynym opracowaniem, które dotyczy planowania strategicznego w gminach objętych *Strategią*. Samorządy posiadają również inne dokumenty dotyczące różnych sfer rozwoju m.in. programy rewitalizacji, strategie rozwoju gmin, programy ochrony środowiska, itp. W tym kontekście ważnym elementem jest umiejętność komplementarności tych opracowań ze sobą. Spośród kilkunastu różnego rodzaju dokumentów strategicznych dokonano analizy następujących:

- Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Chęciny na lata 2016-2023,
- Program Rewitalizacji Gminy Łopuszno na lata 2016-2023,
- Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Małogoszcz na lata 2016-2024,
- Program Rewitalizacji Gminy Piekoszów na lata 2017-2023,
- Program Rewitalizacji dla Gminy Sobków na lata 2021-2023,
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+,
- Krajowa Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS),
- Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły,
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Chęciny na lata 2016-2023

Dokument został przyjęty uchwałą nr 242/XXXVIII/16 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chęciny na lata 2016-2023”. Następnie dokument był zmieniony uchwałą nr 293/XLIV/17 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 19 maja 2017 r. w sprawie zmiany „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chęciny na lata 2016-2023”. Działania ujęte w Strategii Ponadlokalnej dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030 wpisują się w cele oraz kierunki działań ujęte w LPR tj.

- Cel szczegółowy 1: Chęciny zostają najchętniej odwiedzaną przez turystów gminą województwa świętokrzyskiego
- Cel szczegółowy 2: Zwiększenie przedsiębiorczości i aktywności mieszkańców,
- Cel szczegółowy 3: Zwiększenie liczby przedsięwzięć z zakresu efektywnej i zielonej energii,
- Cel szczegółowy 4: Rozwój edukacji i sportu na obszarze rewitalizacji,
- Cel szczegółowy 5: Rozwój usług społeczno-zdrowotnych,
- Cel szczegółowy 6: Zwiększenie bezpieczeństwa na terenie Chęcin

Program Rewitalizacji Gminy Łopuszno na lata 2016-2023

Program Rewitalizacji Gminy Łopuszno na lata 2016-2023 precyzuje działania planowane do wykonania na lata 2016-2023. PR określa cztery cele strategiczne z odpowiadającymi im celami operacyjnymi:

Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy poprzez zwiększenie potencjału turystycznego:

- stworzenie warunków przyjaznych biznesowi,
- rozwój infrastruktury turystycznej,
- ochrona przyrody oraz zabytków wraz z ich otoczeniem,
- aktywna promocja oferty turystycznej,
- zwiększenie świadomości ekologicznej poprzez rozwój odnawialnych źródeł energii.

Rozwój infrastruktury technicznej na terenie Gminy Łopuszno:

- realizacja inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej,
- modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury drogowej oraz około drogowej,
- modernizacja i rozbudowa obiektów użyteczności publicznej,
- poprawa komfortu życia mieszkańców przez inwestycje w sieć gazową oraz Internet szerokopasmowy,
- rewitalizacja terenów przemysłowych w miejscowości Łopuszno (ul. Zakładowa).

Pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców:

- rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej oraz kulturalnej,
- zagospodarowanie wolnego czasu,
- rozwój sektora organizacji pozarządowych.

Promocja konkurencyjności gospodarstw rolnych:

- rozwój gospodarstw ekologicznych,
- poprawa jakości i wydajności produkcji rolniczych.

Działania ujęte w Strategii Ponadlokalnej wpisują się w cele i kierunki działań ujęte w LPR tj.

- w zakresie rozbudowy infrastruktury ściekowej,
- ochrona obiektów zabytkowym,
- wspólna budowa oferty turystycznej gmin objętych Strategią.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Małogoszcz na lata 2016-2024

Dokument został przyjęty uchwałą nr 21/209/17 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 31 sierpnia 2017r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Małogoszcz na lata 2016-2024. Działania ujęte w Strategii Ponadlokalnej wpisują się w cele oraz kierunki działań ujęte w PR tj.

- **Rewitalizacja niefunkcjonalnych przestrzeni publicznych w celu poprawy jakości życia mieszkańców,** kierunki działań:
 - stworzenie atrakcyjnych przestrzeni osiedlowych sprzyjających aktywności mieszkańców,
 - inwestycje w infrastrukturę techniczną,
 - inicjatywy chroniące środowisko.
- **Wzmocnienie kapitału ludzkiego, aktywności i integracji społecznej oraz poprawa standardu usług społecznych,** kierunki działań:
 - poprawa dostępności do infrastruktury społecznej,
 - rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej, sportowo- rekreacyjnej dla różnych grup wiekowych,
 - włączenie społeczne,
 - wzmacnianie roli tzw. 3 sektora,
- **Dynamizacja rozwoju gospodarczego,** kierunki działań:
 - tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej w różnych sektorach;
 - aktywizacja zawodowa mieszkańców terenu rewitalizacji.

Program Rewitalizacji Gminy Piekoszów na lata 2017-2023,

Dokument został przyjęty uchwałą nr XLVI/314/2017 rady gminy Piekoszów z dnia 28 września 2017 r. w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji Gminy Piekoszów na lata 2017-2023. W dokumencie na określono wizję obszaru rewitalizacji tj.: *Sołectwa Piekoszów oraz Jaworznia w wyniku rewitalizacji stały się bezpiecznym miejscem zamieszkałym przez aktywnych i gospodarczych mieszkańców, którzy chętnie korzystają z przestrzeni publicznej, ich dzieci mają zapewniony dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych a turyści mogą w spokoju korzystać z walorów przyrodniczych oraz historycznych Gminy Piekoszów.* Określono również cel główny, który stanowi punkt odniesienia dla pozostałych celów szczegółowych. **POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY PIEKOSZÓW POPRZECZ REWITALIZACJĘ PRZESTRZENI PUBLICZNEJ ORAZ AKTYWIZACJĘ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.** Działania ujęte w Strategii Ponadlokalnej wpisują się w cele oraz kierunki działań ujęte Programie Rewitalizacji Gminy Piekoszów.

Program Rewitalizacji dla Gminy Sobków na lata 2021-2023

Dokument został przyjęty uchwałą nr XXX/251/2021 RADY GMINY SOBKÓW z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji dla Gminy Sobków na lata 2021 – 2023. W dokumencie wyznaczono cele szczegółowe oraz przypisano im kierunki działań tj.

Cel szczegółowy 1 Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, promocja integracji i włączenia społecznego na podobszarach rewitalizacji

- Aktywny Senior - aktywizacja i integracja mieszkańców w wieku SENIORA,
- aktywizacja osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym w szczególności osób/rodzin dotkniętych ubóstwem, bezrobociem),
- zajęcia wyrównawcze i rozwijające dla dzieci i młodzieży,
- wspieramy rodziny w Gminie Sobków - utworzenie świetlic środowiskowych na obszarze Gminy.

Cel szczegółowy 2: Poprawa dostępu do usług publicznych oraz zwiększenie ich jakości (edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych)

- zwiększenie dostępu do infrastruktury kulturowej na podobszarach rewitalizacji,
- zajęcia wyrównawcze i rozwijające dla dzieci i młodzieży.

Cel szczegółowy 3: Poprawa infrastruktury technicznej i bezpieczeństwa na podobszarach rewitalizacji

- wymiana (na bardziej ekologiczne) i budowa oświetlenia ulicznego,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Sobków.

Cel szczegółowy 5: Rozwój przedsiębiorczości na podobszarach rewitalizacji

- wsparcie inwestycyjne MŚP na obszarze rewitalizacji.

Cel szczegółowy 6: Ochrona środowiska oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na podobszarach rewitalizacji

- wymiana (na bardziej ekologiczne) i budowa oświetlenia ulicznego,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Sobków,
- edukacja ekologiczna,
- EWE i OZE na budynkach prywatnych.

Działania ujęte w Strategii Ponadlokalnej dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030 wpisują się w wizję wyznaczona w PR oraz w wyznaczone cele.

Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

W kontekście planowania i kształtowania polityki przestrzennej w gminach należy się również odnieść do dokumentów planistycznych wyższego rzędu (przyjętych uchwałami Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego). Obecnie cele, zasady i kierunki wojewódzkiej polityki przestrzennej określa *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*, przyjęty uchwałą nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2870). Dokument ten wraz ze *Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* stanowi podstawę zintegrowanego systemu zarządzania województwem, łączącego instrumenty gospodarki przestrzennej z instrumentami rozwoju społeczno-gospodarczego. Działania ujęte w niniejszej *Strategii* wpisują się w cele ujęte w *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* tj.

Cel operacyjny nr 1 „Wsparcie przedsiębiorców i tworzenie warunków do powstawania atrakcyjnych miejsc pracy” jest spójny z Celami strategicznymi SR WŚ 2030+: *1 Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie, 3 Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi*.

Cel operacyjny nr 2: „Obszar gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków odpornym na zmiany klimatu i niespodziewane wydarzenia” jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+: *2. Przyjazny dla środowiska i czysty region, 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi*.

Cel operacyjny nr 3: „Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla mieszkańców” jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+: *2. Przyjazny dla środowiska i czysty region, 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi. 4 Sprawne zarządzanie regionem*.

W związku z tym przedmiotowa *Strategia* jest spójna ze *Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* w zakresie uwzględnienia w ww. dokumencie celów strategicznych w wymiarze społecznym i gospodarczym, o których mowa w art. 11 ust. 1c pkt. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa oraz obszarów strategicznej interwencji (art. 11 ust. 1c pkt. 6 i 7 wskazanej regulacji).

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE. Działania ujęte w *Strategii Ponadlokalnej* wpisują się w cele ujęte w *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030*.

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r Prawo wodne w strategii rozwoju gminy uwzględnia się m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt. 1-3 ww. ustawy tj.

- Plan przeciwdziałania skutkom suszy,
- Plany gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy,
- Plany zarządzania ryzykiem powodziowym,

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na lata 2021-2027 został przyjęty na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (DZ. U. 2021 r. poz. 1615). Susza, obok powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych, ekstremalnych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę Polski.

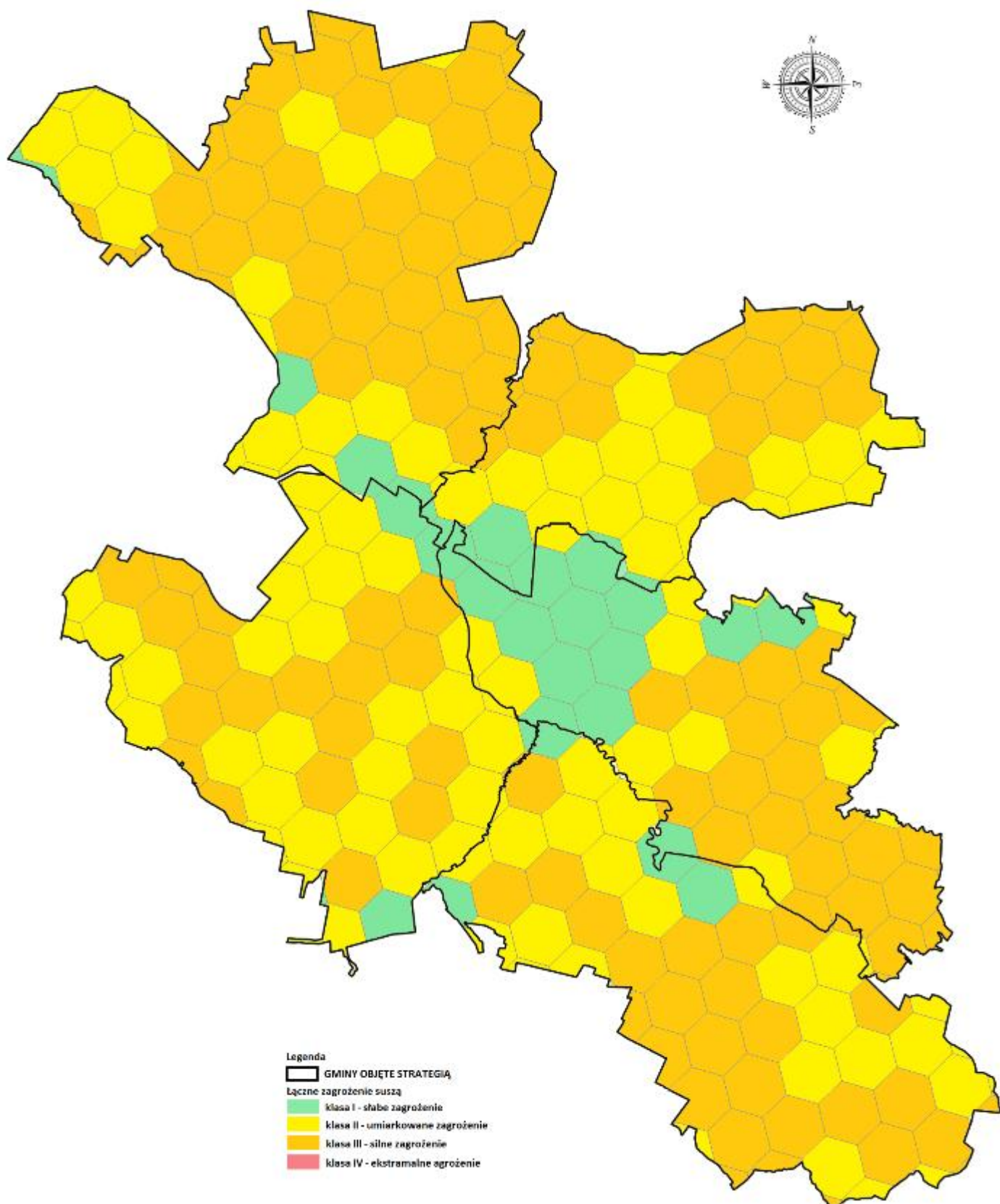
Przeciwdziałanie skutkom susz zarówno w Polsce, jak i w Europie stanowi coraz poważniejszy problem. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w licznych uregulowaniach prawnych m.in. w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi oraz zarządzania kryzysowego. Pierwszym etapem rozwoju suszy jest susza atmosferyczna. Najprościej rzecz ujmując jest ona konsekwencją względnie długiego okresu bez opadów atmosferycznych lub wspólnie występujących wysokich temperatur i niskich sum opadów (na skutek wysokich temperatur dochodzi do parowania wody co w konsekwencji prowadzi do obniżenia poziomu wód).

Susza rolnicza jest bezpośrednim następstwem długotrwałej suszy atmosferycznej. Długotrwały brak opadów w naturalnej konsekwencji prowadzi do spadku zawartości wody w glebie. Jest to szczególnie poważne zagrożenie dla rolników i ich upraw. Niedostateczna ilość wody może być czynnikiem, który doprowadzi do poważnych strat w uprawach, przekładając się na spadek ogólnej produkcji roślinnej. Skutki takiej sytuacji możemy odczuć wszyscy jako konsumenci produktów rolnych (spadek produkcji przełoży się na wzrost cen).

Susza hydrologiczna jest kolejnym etapem rozwoju suszy. Dochodzi do niej wówczas, gdy poprzednie dwa etapy niebezpiecznie się przedłużają. Charakteryzuje się pogłębieniem stanów uprzednio wskazanych a także obniżeniem stanów wód w rzekach, jeziorach oraz zbiornikach wodnych poniżej przyjętych stanów średnich.

Susza hydrogeologiczna jest ostatnim i w konsekwencji najgroźniejszym etapem rozwoju zjawiska suszy. Charakteryzuje się wyraźnym obniżeniem poziomu wód podziemnych w stosunku do stanu średniego. Zjawisko to można obserwować np. na przykładzie wysychających studni przydomowych. Wystąpienie tego etapu suszy stanowi ogromne zagrożenie dla człowieka oraz dla całego systemu gospodarczo – społecznego państwa. Poniższa mapa przedstawia obszary objęte strategią według łącznego zagrożenia suszą sumą klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną.

Mapa 29. Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych

źródło: opracowanie własne przy użyciu programu QGIS

Przedstawione w PPSS informacje wskazują, iż teren gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Sobków to obszary charakteryzujące się zarówno słabym, umiarkowanym jak i silnym i ekstremalnie silnym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej, umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrologicznej i słabym i umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrogeologicznej. Według klas łączonego zagrożenia suszą na terenie gminy występują obszary słabego zagrożenia suszą, umiarkowanego oraz silnego zagrożenia. Teren gminy Piekoszów charakteryzujące się natomiast zarówno słabym jak i silnym i ekstremalnie silnym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej, umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrologicznej i słabym i umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrogeologicznej. Według klas łączonego zagrożenia suszą na terenie gminy występują obszary słabego zagrożenia suszą, umiarkowanego oraz silnego zagrożenia.

Strategia Ponadlokalna dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030 zakłada i promuje działania minimalizujące skutki suszy, podejmowane zarówno przez samorząd, mieszkańców, jak i organy administracji rządowej. Wskazują na to cele operacyjne:

- nr 2 Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla mieszkańców,
- nr 3 Obszar gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków odpornym na zmiany klimatu i niespodziewane wydarzenia.

W ich ramach przewidziano szereg działań związanych z ochroną środowiska naturalnego, podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców, rozwojem infrastruktury komunalnej, likwidowaniem zbiorników bezodpływowych na rzecz sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz budowy zbiorników retencyjnych. W tym zakresie Strategia Ponadlokalna jest spójna z Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy.

Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy – Prawo wodne PPSS obejmuje:

- 1) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- 2) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- 3) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- 4) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy

Główny cel dokumentu czyli przeciwdziałanie skutkom suszy doprecyzowany jest przez 4 cele szczegółowe:

- 1) skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy;
- 2) zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy;
- 3) edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy;
- 4) formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy

Jednym z elementów Planu jest katalog działań, w którym znajdują się konkretne, mierzalne rozwiązania, które należy wdrożyć, aby ograniczyć skutki suszy. Poprzez wskazany katalog działań realizowany jest cel główny dokumentu. Przedstawione w dokumencie działania, po ich wdrożeniu przyczynią się do minimalizowania skutków suszy. Wśród proponowanych działań znajdują się działania związane ze zwiększeniem retencji (zarówno sztucznej, jak i naturalnej), działania formalne, a także działania edukacyjne. Wśród działań związanych ze zwiększeniem retencji wskazano działania mające ograniczyć spływ powierzchniowy i zatrzymanie wody w przyrodzie, w glebie – w miejscu, gdzie spadł opad. Ponadto proponuje się m.in. przebudowę urządzeń melioracyjnych z funkcji odwadniającej na nawadniającą – odwadniającą, zachowanie mokradeł, czy budowę zbiorników wodnych – zarówno

zlokalizowanych na ciekach, jak i przykorytowych. Poza działaniami zwiększającymi ilość wody w przyrodzie, wskazano działania formalne, które umożliwią działanie, w trakcie wystąpienia zjawiska suszy, mające na celu łagodzenie jej skutków. Wśród nich należy wymienić m.in. czasowe ograniczenie korzystania z wód.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy jest zgodny z celami środowiskowymi, w zakresie dobrego stanu wód, o których jest mowa w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Przeciwdziałanie skutkom suszy wpisuje się bezpośrednio w cel operacyjny 2.3 „Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym na obszarze”.

Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły [Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (DZ.U. 2023 poz. 300)]

Obszar gmin objętych strategią położony jest w granicach dwóch regionów wodnych Górnej - Zachodniej Wisły (w całości gminy Chęciny, Piekoszów, Sobków oraz w części gminy Małogoszcz i Łopuszno) oraz w regionie wodnym Środkowej Wisły (niewielka część gminy Małogoszcz oraz część gminy Łopuszno). Najważniejszymi ciekami znajdującymi się w granicach gmin są:

- Chęciny – Nida, Czarna Nida,
- Łopuszno – rzeka Czarna i Wierna Rzeka,
- Małogoszcz – Nida i Wierna Rzeka,
- Piekoszów – Wierna Rzeka, Bobrza,
- Sobków – Nida.

Na obszarze dorzecza Wisły wyznaczonych jest obecnie:

- 2251 JCWP
- 94 JCW podziemnych.

Na obszarze dorzecza Wisły ustanowiono również obszary chronione, które w szczególny sposób są traktowane w planie gospodarowania wodami – pełen wykaz obszarów chronionych obejmuje²²:

- jednolite części wód przeznaczone do poboru wody na potrzeby dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- jednolite części wód przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych,
- obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód,
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie,
- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym.

Obszar objęty strategią znajduje się w zasięgu 24 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, których charakterystykę przedstawiono w tabeli poniżej.

²² Zgodnie z art. 16 ust. 32 ustawy z 20 lipca 2017r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2022r. poz. 2625, z późn. zm.)

Tabela 50. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych znajdujących się na obszarze gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
1.	RW20001121699	Nida od Czarnej Nidy do ujścia	Chęciny, Sobków	NAT ²³	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	Działania podstawowe: Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. 1. Utrzymanie kęp drzew i krzewów (działanie fakultatywne) [perkozek, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, zauszniak, gęgawa, krakwa, głowienka, czernica, wodnik, kokoszka, łyska, śmieszka, remiz]. Pozostawianie na wyspach i groblach drzew i skupisk krzewów. Obręb Chotel Czerwony: 884; Obręb Górki_AR_3: 1/1 - 1/4; 3-5; 9/1-9/5; 11/8; 12; 14 -16; 22/2; 23; 25/1; 25/2; 27; 28/1 - 28/4; 35/2; 38; 40; 45-46; 48; Obręb Korytnica: 1993/2; 376; Obręb Młodzawy Duże: 810. Obręb Chotel Czerwony: 884; Obręb Górki_AR_3: 1/1 - 1/4; 3-5; 9/1-9/5; 11/8; 12; 14 -16; 22/2; 23; 25/1; 25/2; 27; 28/1 - 28/4; 35/2; 38; 40; 45-46; 48; Obręb Korytnica: 1993/2; 376; Obręb Młodzawy Duże: 810. (Obszar Natura 2000 Dolina Nidy). 2. Zaleca się ochronę obszarów źródliskowych, poprzez odstąpienie od zmian ich użytkowania, a w szczególności trwałego wylesiania lub zamiany użytków zielonych w grunty orne, z wyjątkiem realizacji zadań służących ich ochronie i racjonalnemu udostępnieniu turystycznemu. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 3. Zaleca się odstąpienie od działań powodujących obniżenie zwierciadła wód podziemnych na gruntach ornych, łąkach i pastwiskach, jak też w obszarach parowód, dolin rzecznych i

²³ naturalna jednolita część wód

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięci a celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								strefach źródłiskowych cieków. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 4. Zaleca się oparcie gospodarki rybackiej na aktualnym rozpoznaniu składu taksonomicznego oraz bazy pokarmowej ryb. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 5. Zaleca się opracowanie bilansu wodno-gospodarczego dla zlewni, w których prowadzona jest stawowa gospodarka rybacka. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 6. Zaleca się pozostawianie stałych i okresowych oczek wodnych oraz terenów podmokłych. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 7. Zaleca się przyspieszenie budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, w tym: a) podłączenie do oczyszczalni ścieków wszelkich nowych obiektów produkcyjnych, usługowych, w tym turystycznych i mieszkalnych, b) uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach nieobjętych dotychczas systemem kanalizacji sanitarnej. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 8. Zaleca się utrzymanie naturalnego kształtu i przebiegu koryt wszystkich cieków w granicach Parku, z wyjątkiem sytuacji wynikających z odrębnych przepisów. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 9. Zaleca się utrzymywanie, przez niezbędne zarybienia, stałego poziomu liczebności gatunków ryb szczególnie eksploatowanych przez wędkarzy, a także wykazujących regres stanu z innych powodów. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 10. Zaleca się uwzględnienie w gospodarce rybackiej potrzeb ochrony gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych oraz objętych lokalnymi i krajowymi programami ochrony czynnej. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy).

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								11. Zaleca się w strefach intensywnego spływu powierzchniowego, pozostawienie lub tworzenie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, co najmniej 5. metrowego pasa trzcinowisk, zadrzewień i zakrzaczeń tworzących naturalną strefę buforową. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 12. Zaleca się wprowadzenie zakazu zarybiania wód Parku obcymi geograficznie gatunkami ryb, a w przypadku stwierdzenia sukcesywne ich eliminowanie. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 13. Monitoring obejmujący: -ocenę zmian warunków hydrogeologicznych i hydrologicznych rezerwatu, w tym wypływów, wchłonów i przepływu Potoku Skorocickiego; -ocenę stanu zmian morfologicznych na terenie rezerwatu; -ocenę stanu odsłonięcia stanowisk geologicznych i geomorfologicznych rezerwatu. (rez. Skorocice). 14. Zachowanie siedliska gatunków stanowiących przedmioty ochrony w obszarze [bąk; bączek; podgorzałka; błotniak stawowy; zielonka; rybitwa białowąsa; podróżniczek] (działanie obligatoryjne). Utrzymanie powierzchni zbiorników. Obręb Chotel Czerwony: 884; Obręb Górki_AR_3: 1/1 - 1/4; 3-5; 9/1-9/5; 11/8; 12; 14 -16; 22/2; 23; 25/1; 25/2; 27; 28/1 - 28/4; 35/2; 38; 40; 45-46; 48; Obręb Korytnica: 1993/2; 376; Obręb Młodzawy Duże: 810. Działanie coroczne. (Obszar Natura 2000 Dolina Nidy). 15. Zmiana sposobu hodowli ryb (działanie fakultatywne) [bąk; bączek; podgorzałka; błotniak stawowy; zielonka; rybitwa białowąsa; podróżniczek]. Chów i hodowla ryb w stawach typu karpiego w ilości nieprzekraczającej 1,5 t/ha powierzchni użytkowej stawu, utrzymywanie lustra wody na stałym poziomie na stawach handlowych w okresie: 1 marca - 15 sierpnia. Obręb Chotel Czerwony: 884; Obręb Górki_AR_3: 1/1 - 1/4; 3-5; 9/1-9/5;

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								11/8; 12; 14 -16; 22/2; 23; 25/1; 25/2; 27; 28/1 - 28/4; 35/2; 38; 40; 45-46; 48; Obręb Korytnica: 1993/2; 376; Obręb Młodzawy Duże: 810. (Obszar Natura 2000 Dolina Nidy). 16. Utrzymywanie roślinności wynurzonej na stawach (działanie fakultatywne) [bąk; bączek; podgorzałka; błotniak stawowy; zielonka; rybitwa białowąsa; podróżniczek]. Utrzymywanie szuwarów w ilości od 16% do 40% ogólnej powierzchni stawów. Obręb Chotel Czerwony: 884; Obręb Górki_AR_3: 1/1 - 1/4; 3-5; 9/1-9/5; 11/8; 12; 14 -16; 22/2; 23; 25/1; 25/2; 27; 28/1 - 28/4; 35/2; 38; 40; 45-46; 48; Obręb Korytnica: 1993/2; 376; Obręb Młodzawy Duże: 810. (Obszar Natura 2000 Dolina Nidy). 17. Utrzymanie kęp drzew i krzewów (działanie fakultatywne) [bąk; bączek; podgorzałka; błotniak stawowy; zielonka; rybitwa białowąsa; podróżniczek]. Pozostawianie na wyspach i groblach drzew i skupisk krzewów. Obręb Chotel Czerwony: 884; Obręb Górki_AR_3: 1/1 - 1/4; 3-5; 9/1-9/5; 11/8; 12; 14 -16; 22/2; 23; 25/1; 25/2; 27; 28/1 - 28/4; 35/2; 38; 40; 45-46; 48; Obręb Korytnica: 1993/2; 376; Obręb Młodzawy Duże: 810. (Obszar Natura 2000 Dolina Nidy). 18. Utrzymanie kluczowych żerowisk (działanie fakultatywne) [bąk; bączek; podgorzałka; błotniak stawowy; zielonka; rybitwa białowąsa; podróżniczek]. Działanie dotyczy w szczególności przedmiotów ochrony: A142, A153, A156, A160 i A162. Utrzymywanie mułu o miąższości nie mniejszej niż 30 cm na co najmniej 25% sumarycznej powierzchni poszczególnych kompleksów stawów rybnych. Szczególnie istotne jest wykonanie tego działania na stawach rybnych w Górkach, na stawach: „Królewski”, „Gliniak”, „Hetman”, „Kancierz” i „Kasztelan”. Obręb Chotel Czerwony: 884; Obręb Górki_AR_3: 1/1 - 1/4; 3-5; 9/1-9/5; 11/8; 12; 14 -16; 22/2; 23; 25/1; 25/2; 27; 28/1 - 28/4; 35/2; 38;

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								40; 45-46; 48; Obręb Korytnica: 1993/2; 376; Obręb Młodzawy Duże: 810. (Obszar Natura 2000 Dolina Nidy). 19. Zachowanie siedliska gatunków stanowiących przedmioty ochrony w obszarze (działanie obligatoryjne) [perkozek, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, zausznik, gęgawa, krakwa, głowienka, czernica, wodnik, kokoszka, łyska, śmieszka, remiz]. Utrzymanie powierzchni zbiorników. Obręb Chotel Czerwony: 884; Obręb Górki_AR_3: 1/1 - 1/4; 3-5; 9/1-9/5; 11/8; 12; 14 -16; 22/2; 23; 25/1; 25/2; 27; 28/1 - 28/4; 35/2; 38; 40; 45-46; 48; Obręb Korytnica: 1993/2; 376; Obręb Młodzawy Duże: 810. Obręb Chotel Czerwony: 884; Obręb Górki_AR_3: 1/1 - 1/4; 3-5; 9/1-9/5; 11/8; 12; 14 -16; 22/2; 23; 25/1; 25/2; 27; 28/1 - 28/4; 35/2; 38; 40; 45-46; 48; Obręb Korytnica: 1993/2; 376; Obręb Młodzawy Duże: 810. (Obszar Natura 2000 Dolina Nidy). 20. Zmiana sposobu hodowli ryb (działanie fakultatywne) [perkozek, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, zausznik, gęgawa, krakwa, głowienka, czernica, wodnik, kokoszka, łyska, śmieszka, remiz]. Chów i hodowla ryb w stawach typu karpiego w ilości nieprzekraczającej 1,5 t/ha powierzchni użytkowej stawu, utrzymywanie lustra wody na stałym poziomie na stawach handlowych w okresie: 1 marca - 15 sierpnia. Obręb Chotel Czerwony: 884; Obręb Górki_AR_3: 1/1 - 1/4; 3-5; 9/1-9/5; 11/8; 12; 14 -16; 22/2; 23; 25/1; 25/2; 27; 28/1 - 28/4; 35/2; 38; 40; 45-46; 48; Obręb Korytnica: 1993/2; 376; Obręb Młodzawy Duże: 810. Obręb Chotel Czerwony: 884; Obręb Górki_AR_3: 1/1 - 1/4; 3-5; 9/1-9/5; 11/8; 12; 14 -16; 22/2; 23; 25/1; 25/2; 27; 28/1 - 28/4; 35/2; 38; 40; 45-46; 48; Obręb Korytnica: 1993/2; 376; Obręb Młodzawy Duże: 810. (Obszar Natura 2000 Dolina Nidy). 21. Utrzymywanie roślinności wynurzonej na stawach (działanie fakultatywne) [perkozek, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi,

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								zausznik, gęgawa, krakwa, głowienka, czernica, wodnik, kokoszka, łyska, śmieszka, remiz]. Utrzymywanie szuwarów w ilości od 16% do 40% ogólnej powierzchni stawów, pozostawienie istniejących wysp z szuwarami. Obręb Chotel Czerwony: 884; Obręb Górki_AR_3: 1/1 - 1/4; 3-5; 9/1-9/5; 11/8; 12; 14 -16; 22/2; 23; 25/1; 25/2; 27; 28/1 - 28/4; 35/2; 38; 40; 45-46; 48; Obręb Korytnica: 1993/2; 376; Obręb Młodzawy Duże: 810. Obręb Chotel Czerwony: 884; Obręb Górki_AR_3: 1/1 - 1/4; 3-5; 9/1-9/5; 11/8; 12; 14 -16; 22/2; 23; 25/1; 25/2; 27; 28/1 - 28/4; 35/2; 38; 40; 45-46; 48; Obręb Korytnica: 1993/2; 376; Obręb Młodzawy Duże: 810. (Obszar Natura 2000 Dolina Nidy). 22. Odmulanie [3260]. Odmulanie koryt cieków. Obszar wdrażania: Bełk: 611/1; 613/1; Motkowice: 747; Niegosławice: 143/1; Rudawa: 715; Skowronno Dolne: 740/1; 740/3; Sobowice: 808/1; 808/2; Stawy: 1422/1; Wiślica: 926; Żurawniki: 491 lub/i w miejscach wskazanych po wykonaniu inwentaryzacji terenowej i uzupełnieniu stanu wiedzy. (Obszar Natura 2000 Ostoja Nidziańska). 23. Utrzymanie siedliska [3150]. Odstąpienie od makroniwelowania terenu, zasypywania oraz osuszania. (Obszar Natura 2000 Ostoja Nidziańska). 24. Odmulanie [3150] raz na 3 lata w okresie jesiennym (X – XI) około 30 % danego zbiornika - za każdym razem na innej powierzchni. Wybrane ze zbiorników namuły wywieźć. (Obszar Natura 2000 Ostoja Nidziańska). 25. Prześwietlenie drzew i krzewów wzdłuż brzegów [3150]. Wycinka drzew i krzewów pomiędzy 16 października a końcem lutego - w pasie do 10 m od brzegów utrzymywać zwarcie koron nie większe niż 60%. (Obszar Natura 2000 Ostoja Nidziańska).

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia a celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								26. Prześwietlenie drzew i krzewów wzdłuż brzegów [3260]. Wycinka drzew i krzewów pomiędzy 16 października a końcem lutego - w pasie do 10 m od brzegów utrzymywać zwarcie koron nie większe niż 60%. Działanie ciągłe, pomiędzy 16 października a końcem lutego; Nie rzadziej niż raz na 3 lata. Bełk: 611/1; 613/1; Motkowice: 747; Niegostawice: 143/1; Rudawa: 715; Skowronno Dolne: 740/1; 740/3; Sobowice: 808/1; 808/2; Stawy: 1422/1; Wiślica: 926; Żurawniki: 491. (Obszar Natura 2000 Ostoja Nidziańska). 27. Utrzymanie siedliska [traszka grzebieniasta, kumak nizinny]. Poprzez odstąpienie od przekształcania trwałych użytków zielonych i nieużytków w sąsiedztwie zbiorników w grunty o innym przeznaczeniu; odstąpienie od wykonywania prac ziemnych powodujących obniżenie poziomu wód gruntowych, nawożenia, składowania odpadów i zanieczyszczania gleb i wód. (Obszar Natura 2000 Ostoja Nidziańska). 28. Utrzymanie siedliska [7230]. Odstąpienie od przekształcania terenu, w szczególności poprzez odstąpienie od makroniwelowania terenu, zalesiania, osuszania lub stałego zalewania. Koszenie z wywiezieniem biomasy co najmniej raz na 3 lata ale nie częściej niż 1 raz w roku. (Obszar Natura 2000 Ostoja Nidziańska). Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych: 29. Modernizacja części osadowej oraz rozbudowa oczyszczalni ścieków w aglomeracji łączna w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni: PLSW0340). 30. Modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracji Marzysz w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni: PLSW0360).

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięci a celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								31. Modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracji Wiślica w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni: PLSW0470N). 32. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. 33. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50). Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. 34. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Nadnidziański Park Krajobrazowy). 35. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Obszar Natura 2000 Ostoja Sobkowsko-Korytnicka). 36. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Kozubowski Park Krajobrazowy). 37. Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin Działania uzupełniające: 1. Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP 2. Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Nidy i jej dopływów - udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Nida i Brzeźnica. 3. Przywróceniu drożności korytarza ekologicznego rzeki Nidy i jej dopływów, poprzez udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Nida umożliwiając dwukierunkową migrację organizmów wodnych przez istniejące obiekty hydrotechniczne, przy zastosowaniu rozwiązań „bliskich naturze”.

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								4. Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych. 5. Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP 6. Renaturyzacja delty śródlądowej rzeki Nidy
2.	RW20000621649	Czarna Nida od Morawki do ujścia	Chęciny, Sobków	NAT	Zły stan wód	d obry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	Działania podstawowe: Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych; 1. Zaleca się przyspieszenie budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, w tym: a) podłączenie do oczyszczalni ścieków wszelkich nowych obiektów produkcyjnych, usługowych, w tym turystycznych i mieszkalnych, b) uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach nieobjętych dotychczas systemem kanalizacji sanitarnej. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 2. Zaleca się utrzymanie naturalnego kształtu i przebiegu koryt wszystkich cieków w granicach Parku, z wyjątkiem sytuacji wynikających z odrębnych przepisów. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 3. Zaleca się utrzymywanie, przez niezbędne zarybienia, stałego poziomu liczebności gatunków ryb szczególnie eksploatowanych przez wędkarzy, a także wykazujących regres stanu z innych powodów. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 4. Zaleca się uwzględnienie w gospodarce rybackiej potrzeb ochrony gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych oraz objętych lokalnymi i krajowymi programami ochrony czynnej. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy).

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								5. Zaleca się w strefach intensywnego spływu powierzchniowego, pozostawienie lub tworzenie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, co najmniej 5. metrowego pasa trzcinowisk, zadrzewień i zakrzaceń tworzących naturalną strefę buforową. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 6. Zaleca się wprowadzenie zakazu zarybiania wód Parku obcymi geograficznie gatunkami ryb, a w przypadku stwierdzenia sukcesywne ich eliminowanie. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 7. Zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony [91D0]. Zapobieganie skutkowi polegającemu na zmianie stosunków wodnych. (Obszar Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie). 8. Zaleca się ochronę obszarów źródliskowych, poprzez odstąpienie od zmian ich użytkowania, a w szczególności trwałego wylesiania lub zamiany użytków zielonych w grunty orne, z wyjątkiem realizacji zadań służących ich ochronie i racjonalnemu udostępnieniu turystycznemu. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 9. Zaleca się odstąpienie od działań powodujących obniżenie zwierciadła wód podziemnych na gruntach ornych, łąkach i pastwiskach, jak też w obszarach parowód, dolin rzecznych i strefach źródliskowych cieków. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 10. Zaleca się oparcie gospodarki rybackiej na aktualnym rozpoznaniu składu taksonomicznego oraz bazy pokarmowej ryb. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 11. Zaleca się opracowanie bilansu wodno-gospodarczego dla zlewni, w których prowadzona jest stawowa gospodarka rybacka. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy).

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięci a celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								12. Zaleca się pozostawianie stałych i okresowych oczek wodnych oraz terenów podmokłych. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta: 13. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Obszar Natura 2000 Dolina Czarnej Nidy). 14. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Szaniecki Park Krajobrazowy). 15. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie,

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								przewodzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Obszar Natura 2000 Ostoja Sobkowsko-Korytnicka). 16. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. 17. Modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej w gminie Morawica. 18. Modernizacja i modernizacja części osadowej oczyszczalni ścieków w aglomeracji Morawica w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni ścieków: PLSW0090). 19. Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność 20. Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin Działania uzupełniające: 1. Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych. 2. Kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb 3. Przywrócenie ciągłości morfologicznej rzek: Czarna Nida, Belnianka, Lubrzanka i Warkocz, woj. Świętokrzyskie 4. Monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb.

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								5. Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP
3	RW20000621639	Nida od Grabówki do Czarnej Nidy	Chęciny, Małogoszcz, Piekoszów Sobków	NAT	Zły stan wód	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: 1. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50). 2. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych: 3. Zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony [91D0]. Zapobieganie skutkowi polegającemu na zmianie stosunków wodnych. (Obszar Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie). 4. Zaleca się ochronę obszarów źródłiskowych, poprzez odstąpienie od zmian ich użytkowania, a w szczególności trwałego wylesiania lub zamiany użytków zielonych w grunty orne, z wyjątkiem realizacji zadań służących ich ochronie i racjonalnemu udostępnieniu turystycznemu. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 5. Zaleca się odstąpienie od działań powodujących obniżenie zwierciadła wód podziemnych na gruntach ornych, łąkach i pastwiskach, jak też w obszarach parowód, dolin rzecznych i strefach źródłiskowych cieków. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy).

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								6. Zaleca się oparcie gospodarki rybackiej na aktualnym rozpoznaniu składu taksonomicznego oraz bazy pokarmowej ryb. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 7. Zaleca się opracowanie bilansu wodno-gospodarczego dla zlewni, w których prowadzona jest stawowa gospodarka rybacka. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 8. Zaleca się pozostawianie stałych i okresowych oczek wodnych oraz terenów podmokłych. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 9. Zaleca się przyspieszenie budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, w tym: a) podłączenie do oczyszczalni ścieków wszelkich nowych obiektów produkcyjnych, usługowych, w tym turystycznych i mieszkalnych, b) uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach nieobjętych dotychczas systemem kanalizacji sanitarnej. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 10. Zaleca się utrzymanie naturalnego kształtu i przebiegu koryt wszystkich cieków w granicach Parku, z wyjątkiem sytuacji wynikających z odrębnych przepisów. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 11. Zaleca się utrzymywanie, przez niezbędne zarybienia, stałego poziomu liczebności gatunków ryb szczególnie eksploatowanych przez wędkarzy, a także wykazujących regres stanu z innych powodów. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 12. Zaleca się uwzględnienie w gospodarce rybackiej potrzeb ochrony gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych oraz objętych lokalnymi i krajowymi programami ochrony czynnej. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 13. Zaleca się w strefach intensywnego spływu powierzchniowego, pozostawienie lub tworzenie wzdłuż cieków i zbiorników

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								wodnych, co najmniej 5. metrowego pasa trzcinowisk, zadrzewień i zakrzaceń tworzących naturalną strefę buforową. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 14. Zaleca się wprowadzenie zakazu zarybiania wód Parku obcymi geograficznie gatunkami ryb, a w przypadku stwierdzenia sukcesywne ich eliminowanie. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 15. Odmulanie [3150]. Odmulanie ok. 30% danego zbiornika we wrześniu; wybrane ze zbiorników namuły wywieźć poza obręb siedliska. Raz na 3 lata. Mosty: 199. (Obszar Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie). 16. Prześwietlenie drzew i krzewów wzdłuż brzegów [3150] Przy pacach związanych z wycinką utrzymywać zwarcie koron ok. 50%, w pasie do 10 m od brzegów. Wycinka w terminie od 16 października do końca lutego. Mosty: 199. (Obszar Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie). 17. Ograniczenie ekspansji trzciny, z wywiezieniem biomasy [3150]. Ręczne usuwanie trzciny pomiędzy 16 października a końcem lutego, ok. 50% powierzchni, z wywiezieniem biomasy. Mosty: 199. Działanie coroczne. (Obszar Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie). 18. Zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony [6430]. Poprzez utrzymanie stanu zadrzewień nadrzecznych. Tokarnia: 1600; 1601; 1608; 1609; Żerniki: 237; 238; 240; 260; 335; 486. Corocznie. (Obszar Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie). 19. Zachowanie powierzchni zbiornika [3150]. Mosty: 199. Działanie coroczne. (Obszar Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie). 20. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń.

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								Działania uzupełniające: - Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP - Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP
4	RW20000621616	Grabówka	Małogoszcz	NAT	Zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	Działania podstawowe: Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta; - Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Obszar Natura 2000 Dolina Białej Nidy). - Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Obszar Natura 2000 Ostoja Gaj). Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających.
5	RW200006216529	Brzeźnica	Sobków	NAT	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),fluorant en(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	Działania podstawowe: 1. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. 2. Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. 3. Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność Działania uzupełniające: 1. Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Nidy i jej dopływów - udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Nida i Brzeźnica. 2. Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami
6	RW200006254269	Czarna Struga	Małogoszcz	SZCW	Zły stan wód	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników	zagrożona	Działania podstawowe: 1. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. 2. Działania renaturyzacyjne 3. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
						[benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry		środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50). Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych: 4. Zabrania się: 1) lokalizacji budownictwa letniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, 2) utrzymywania otwartych rowów i zbiorników ściekowych, 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej, 4) likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych, 5) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych, 6) lokalizacji ośrodków chowu, hodowli - posługujących się metodą bezściółkową, 7) likwidowania zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, 8) umyślnego zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych, tarlisk i złożonej ikry, ptasich gniazd oraz wybierania jaj, 9) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym. (Przedborski Park Krajobrazowy). 5. Wyeliminowanie wykorzystania gnojowicy oraz ścieków do nawożenia pól. (Przedborski Park Krajobrazowy). 6. Ochrona wód powierzchniowych pod względem ilościowym i jakościowym oraz retencji wodnej. Wymaga to: - w fitocenozie terenu: - nieregulowania cieków z wyjątkiem przypadków uzasadnionych względami bezpieczeństwa i bezpośredniej ochrony Parku oraz pozostawienie warunków wodnych na terenach dolinnych w niezmienionym stanie, - zaprzestania

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								dalszej regulacji warunków wodnych o kierunku odwadniającym na terenach, na których nie była dotychczas prowadzona, zwłaszcza na obszarach źródłiskowych, torfowiskowych i mokradłach oraz w ich sąsiedztwie, - zaprzestania użytkowania urządzeń odwadniających w sąsiedztwie terenów o najbogatszej biocenozie, - objęcia różnymi formami ochrony obszarów charakteryzujących się cenną biocenozą i zapewnienie właściwej realizacji ustaleń ochronnych, - w zlewniach: - zlikwidowania wszystkich miejsc zrzutu nieoczyszczonych ścieków do wód płynących i stojących, - przyjęcia i realizowania zasady równoległych inwestycji wodociągowych i kanalizacyjnych wraz z oczyszczalniami ścieków, - rozwiązania odprowadzania ścieków i ich oczyszczania tam, gdzie już istnieją wodociągi, a zwłaszcza w zakładach przemysłowych, - prowadzenia specjalnej polityki rolnej w zakresie gospodarowania nawozami sztucznymi i środkami ochrony roślin, szczególnie restrykcyjnej w dolinach i obszarach o płytko zalegającej wodzie gruntowej, - stosowania barier biologicznych wzdłuż cieków zagrożonych spływami powierzchniowymi zanieczyszczonych wód, - wprowadzania zalesień na tereny o niskich bonitacjach gleb, - zwiększenia retencji wodnej poprzez: budowę zbiorników małej retencji, renowację istniejących urządzeń hydrotechnicznych, zwiększenie powierzchni bagien i torfowisk oraz zwiększenie powierzchni leśnej, - respektowania przepisów dotyczących ustanawiania stref ochronnych źródeł i ujęć wody, - renaturalizacji cieków wodnych i terenów przyległych. (Przedborski Park Krajobrazowy). 7. Ochrona wód podziemnych, w tym utrzymaniu istniejącego poziomu wód gruntowych. Wymaga to w pierwszym rzędzie: - działań na rzecz ochrony obszaru Głównego Zbiornika Wód

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								Podziemnych przed lokalizowaniem przedsięwzięć gospodarczych, mogących stworzyć zagrożenie dla czystości wód podziemnych, - eliminacji lub ograniczania działań zaburzających stosunki wodne, - działań na rzecz regulacji stosunków wodnych głównie poprzez podnoszenie retencji obszaru. (Przedborski Park Krajobrazowy). 8. Zabrania się: 1) lokalizacji budownictwa letniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, 2) utrzymywania otwartych rowów i zbiorników ściekowych, 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej, 4) likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych, 5) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych, (...) 7) likwidowania zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, (...). (Przedborski Park Krajobrazowy). 9. Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. 10. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. 11. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. Działania uzupełniające: 1. Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia a celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								2. Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP 3.
7	RW200006216159	Nida do Grabówki	Małogoszcz,	SZCW ²⁴	Zły stan wód	dobry potencjał ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	Działania podstawowe: 1. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50). 2. Działania renaturyzacyjne Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryt: 3. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Obszar Natura 2000 Ostoja Gaj). 4. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie,

²⁴ silnie zmieniona część wód

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								przewodzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Obszar Natura 2000 Dolina Białej Nidy) 5. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań ograniczających negatywnie oddziaływanie budowli regulacyjnych i przekształceń hydromorfologicznych na cele środowiskowe wynikające z wymagań dla obszarów chronionych w zakresie stanu hydromorfologii (wg wymogów rzek włosienicznikowych/wylewy). (Obszar Natura 2000 Dolina Białej Nidy) 6. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. 7. Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin Działania uzupełniające: 1. Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP
8	RW200003216299	Wierna Rzeka	Chęciny, Piekoszów, Łopuszno, Małogoszcz	NAT	Zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D;	zagrożona	Działania podstawowe: Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych; 1. Rozbudowa oczyszczalni ścieków w aglomeracji Korczyn w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni ścieków: PLSW5050).

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
						zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry		2. Modernizacja części osadowej oczyszczalni ścieków w aglomeracji Bukowa w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni ścieków: PLSW0740N). 3. Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji Strawczyn. 4. Modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracji Strawczyn w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni ścieków: PLSW0210). 5. Ochrona i odtwarzanie naturalnych procesów hydromorfologicznych w korycie w zakresie spełnienia celów środowiskowych obszarów przyrodniczych 6. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50). 7. Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych; 8. Zaleca się ochronę obszarów źródłkowych, poprzez odstąpienie od zmian ich użytkowania, a w szczególności trwałego wylesiania lub zamiany użytków zielonych w grunty orne, z wyjątkiem realizacji zadań służących ich ochronie i racjonalnemu udostępnieniu turystycznemu. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 9. Zaleca się przyspieszenie budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, w tym: a) podłączenie do oczyszczalni ścieków wszelkich nowych obiektów produkcyjnych, usługowych, w tym turystycznych i mieszkalnych, b) uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach nieobjętych dotychczas

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia a celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								systemem kanalizacji sanitarnej. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 10. Zaleca się utrzymanie naturalnego kształtu i przebiegu koryt wszystkich cieków w granicach Parku, z wyjątkiem sytuacji wynikających z odrębnych przepisów. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 11. Zaleca się odstąpienie od działań powodujących obniżenie zwierciadła wód podziemnych na gruntach ornych, łąkach i pastwiskach, jak też w obszarach parowód, dolin rzecznych i strefach źródliskowych cieków. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 12. Zaleca się utrzymywanie, przez niezbędne zarybienia, stałego poziomu liczebności gatunków ryb szczególnie eksploatowanych przez wędkarzy, a także wykazujących regres stanu z innych powodów. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 13. Zaleca się uwzględnienie w gospodarce rybackiej potrzeb ochrony gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych oraz objętych lokalnymi i krajowymi programami ochrony czynnej. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 14. Zaleca się oparcie gospodarki rybackiej na aktualnym rozpoznaniu składu taksonomicznego oraz bazy pokarmowej ryb. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 15. Zaleca się pozostawianie stałych i okresowych oczek wodnych oraz terenów podmokłych. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 16. Zaleca się opracowanie bilansu wodno-gospodarczego dla zlewni, w których prowadzona jest stawowa gospodarka rybacka. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 17. Zaleca się wprowadzenie zakazu zarybiania wód Parku obcymi geograficznie gatunkami ryb, a w przypadku stwierdzenia

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								sukcesywne ich eliminowanie. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 18. Zaleca się w strefach intensywnego spływu powierzchniowego, pozostawienie lub tworzenie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, co najmniej 5. metrowego pasa trzcinowisk, zadrzewień i zakrzaczeń tworzących naturalną strefę buforową. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 19. Zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony [91D0]. Zapobieganie skutkowi polegającemu na zmianie stosunków wodnych. (Obszar Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie). 20. Opracowanie programu poprawy naturalnej retencji leśnej w zlewni JCWP. 21. Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji leśnej w zlewni JCWP. 22. Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu naturalnej retencji wód na gruntach rolnych w zlewni JCWP. 23. Opracowanie programu poprawy retencji glebowej i krajobrazowej na obszarach rolniczych w zlewni JCWP. Działania uzupełniające: 1. Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP 2. Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych.
9	RW20000621648269	Sufraganiec	Piekoszów	NAT	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest	zagrożona	Działania podstawowe: 1. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
						monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),fluorant en(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry		środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50). Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych: 2. Zaleca się oparcie gospodarki rybackiej na aktualnym rozpoznaniu składu taksonomicznego oraz bazy pokarmowej ryb. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 3. Zaleca się ochronę obszarów źródliskowych, poprzez odstąpienie od zmian ich użytkowania, a w szczególności trwałego wylesiania lub zamiany użytków zielonych w grunty orne, z wyjątkiem realizacji zadań służących ich ochronie i racjonalnemu udostępnieniu turystycznemu. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 4. Prowadzenie prac w sposób uwzględniający charakter siedliska. Przeciwdziałanie utracie ciągłości [3160]. (Obszar Natura 2000 Dolina Bobrzy). 5. Zaleca się utrzymanie naturalnego kształtu i przebiegu koryt wszystkich cieków w granicach Parku, z wyjątkiem sytuacji wynikających z odrębnych przepisów. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 6. Zaleca się utrzymywanie, przez niezbędne zarybienia, stałego poziomu liczebności gatunków ryb szczególnie eksploatowanych przez wędkarzy, a także wykazujących regres stanu z innych powodów. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 7. Zaleca się uwzględnienie w gospodarce rybackiej potrzeb ochrony gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych oraz objętych lokalnymi i krajowymi programami ochrony czynnej. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 8. Zaleca się w strefach intensywnego spływu powierzchniowego, pozostawienie lub tworzenie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych,

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								co najmniej 5. metrowego pasa trzcinowisk, zadrzewień i zakrzaceń tworzących naturalną strefę buforową. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 9. Zaleca się wprowadzenie zakazu zarybiania wód Parku obcymi geograficznie gatunkami ryb, a w przypadku stwierdzenia sukcesywne ich eliminowanie. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 10. Prześwietlenie drzew i krzewów wzdłuż brzegów [3160]. Wykonując prace w pasie do 10 m od brzegów utrzymywać zwarcie koron nie większe niż 60%. Wycinkę wykonywać pomiędzy 16 października a końcem lutego. (Obszar Natura 2000 Dolina Bobrzy). 11. Zaleca się opracowanie bilansu wodno-gospodarczego dla zlewni, w których prowadzona jest stawowa gospodarka rybacka. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 12. Zaleca się pozostawianie stałych i okresowych oczek wodnych oraz terenów podmokłych. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 13. Zaleca się przyspieszenie budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, w tym: a) podłączenie do oczyszczalni ścieków wszelkich nowych obiektów produkcyjnych, usługowych, w tym turystycznych i mieszkalnych, b) uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach nieobjętych dotychczas systemem kanalizacji sanitarnej. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 14. Odmulanie koryta Bobrzy i Sufragańca zgodnie ze wskazaniami wynikającymi z [inwentaryzacji] [3260]. (Obszar Natura 2000 Dolina Bobrzy). 15. Zaleca się odstąpienie od działań powodujących obniżenie zwierciadła wód podziemnych na gruntach ornych, łąkach i pastwiskach, jak też w obszarach parowów, dolin rzecznych i

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								strefach źródłkowych cieków. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających.
10	RW20000321648295	Bobrza	Piekoszów	NAT	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),fluorant en(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	Działania podstawowe; Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych: 1. Zaleca się utrzymanie naturalnego kształtu i przebiegu koryt wszystkich cieków w granicach Parku, z wyjątkiem sytuacji wynikających z odrębnych przepisów. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 2. Zaleca się uwzględnienie w gospodarce rybackiej potrzeb ochrony gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych oraz objętych lokalnymi i krajowymi programami ochrony czynnej. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 3. Zaleca się w strefach intensywnego spływu powierzchniowego, pozostawienie lub tworzenie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, co najmniej 5. metrowego pasa trzcinowisk, zadrzewień i zakrzaczeń tworzących naturalną strefę buforową. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 4. Zaleca się wprowadzenie zakazu zarybiania wód Parku obcymi geograficznie gatunkami ryb, a w przypadku stwierdzenia sukcesywne ich eliminowanie. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 5. Zaleca się utrzymywanie, przez niezbędne zarybienia, stałego poziomu liczebności gatunków ryb szczególnie eksploatowanych przez wędkarzy, a także wykazujących regres stanu z innych powodów. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy).

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								6. Prowadzenie prac w sposób uwzględniający charakter siedliska. Przeciwdziałanie utracie ciągłości [3160]. (Obszar Natura 2000 Dolina Bobrzy). 7. Zaleca się odstąpienie od działań powodujących obniżenie zwierciadła wód podziemnych na gruntach ornych, łąkach i pastwiskach, jak też w obszarach parowów, dolin rzecznych i strefach źródliskowych cieków. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 8. Odmulanie koryta Bobrzy i Sufragańca zgodnie ze wskazaniami wynikającymi z [inwentaryzacji] [3260]. (Obszar Natura 2000 Dolina Bobrzy). 9. Zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony [91D0]. Zapobieganie skutkowi polegającemu na zmianie stosunków wodnych. (Obszar Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie). 10. Zaleca się ochronę obszarów źródliskowych, poprzez odstąpienie od zmian ich użytkowania, a w szczególności trwałego wylesiania lub zamiany użytków zielonych w grunty orne, z wyjątkiem realizacji zadań służących ich ochronie i racjonalnemu udostępnieniu turystycznemu. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 11. Prześwietlenie drzew i krzewów wzdłuż brzegów [3160]. Wykonując prace w pasie do 10 m od brzegów utrzymywać zwarcie koron nie większe niż 60%. Wycinkę wykonywać pomiędzy 16 października a końcem lutego. (Obszar Natura 2000 Dolina Bobrzy). 12. Zaleca się oparcie gospodarki rybackiej na aktualnym rozpoznaniu składu taksonomicznego oraz bazy pokarmowej ryb. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy).

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								13. Zaleca się opracowanie bilansu wodno-gospodarczego dla zlewni, w których prowadzona jest stawowa gospodarka rybacka. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 14. Zaleca się pozostawianie stałych i okresowych oczek wodnych oraz terenów podmokłych. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 15. Zaleca się przyspieszenie budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, w tym: a) podłączenie do oczyszczalni ścieków wszelkich nowych obiektów produkcyjnych, usługowych, w tym turystycznych i mieszkalnych, b) uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach nieobjętych dotychczas systemem kanalizacji sanitarnej. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 16. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. 17. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50). Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych; 18. Rozbudowa oczyszczalni ścieków w aglomeracji Miedziana Góra w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni: PLSW0200). 19. Modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków i modernizacja części osadowej oczyszczalni ścieków w aglomeracji Kielce w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni: PLSW0010). 20. Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej w gminie Miedziana Góra. 21. Dofinansowanie na realizację przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie aglomeracji Zagnańsk.

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								22. Budowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Zagnańsk. 23. Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność Działania uzupełniające: 1. Kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb. 2. Monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb. 3. Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP 4. Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych.
11	RW20000621648294	Dopływ spod góry Zelejowej	Chęciny	NAT	Zły stan wody	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), fluorant en(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	Działania podstawowe: Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych: 1. Zaleca się przyspieszenie budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, w tym: a) podłączenie do oczyszczalni ścieków wszelkich nowych obiektów produkcyjnych, usługowych, w tym turystycznych i mieszkalnych, b) uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach nieobjętych dotychczas systemem kanalizacji sanitarnej. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 2. Zaleca się utrzymanie naturalnego kształtu i przebiegu koryt wszystkich cieków w granicach Parku, z wyjątkiem sytuacji wynikających z odrębnych przepisów. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 3. Zaleca się utrzymywanie, przez niezbędne zarybienia, stałego poziomu liczebności gatunków ryb szczególnie eksploatowanych przez wędkarzy, a także wykazujących regres stanu z innych powodów. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy).

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								4. Zaleca się uwzględnienie w gospodarce rybackiej potrzeb ochrony gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych oraz objętych lokalnymi i krajowymi programami ochrony czynnej. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 5. Zaleca się w strefach intensywnego spływu powierzchniowego, pozostawienie lub tworzenie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, co najmniej 5. metrowego pasa trzcinowisk, zadrzewień i zakrzaczeń tworzących naturalną strefę buforową. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 6. Zaleca się wprowadzenie zakazu zarybiania wód Parku obcymi geograficznie gatunkami ryb, a w przypadku stwierdzenia sukcesywne ich eliminowanie. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 7. Zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony [91D0]. Zapobieganie skutkowi polegającemu na zmianie stosunków wodnych. (Obszar Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie). 8. Zaleca się pozostawianie stałych i okresowych oczek wodnych oraz terenów podmokłych. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 9. Zaleca się opracowanie bilansu wodno-gospodarczego dla zlewni, w których prowadzona jest stawowa gospodarka rybacka. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 10. Zaleca się oparcie gospodarki rybackiej na aktualnym rozpoznaniu składu taksonomicznego oraz bazy pokarmowej ryb. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). 11. Zaleca się odstąpienie od działań powodujących obniżenie zwierciadła wód podziemnych na gruntach ornych, łąkach i pastwiskach, jak też w obszarach parowód, dolin rzecznych i strefach źródliskowych cieków. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy).

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								12. Zaleca się ochronę obszarów źródłiskowych, poprzez odstąpienie od zmian ich użytkowania, a w szczególności trwałego wylesiania lub zamiany użytków zielonych w grunty orne, z wyjątkiem realizacji zadań służących ich ochronie i racjonalnemu udostępnieniu turystycznemu. (Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy). Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających.
12	RW20000621648249	Ostrózek	Piekoszów	NAT	Zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g, h, i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożony	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych. Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających.
13	RW20000625429	Czarna	Łopuszno	NAT	Zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik	zagrożony	Działania podstawowe: 1. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta.

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
						diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry		2. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50). 3. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych: 4. Ochrona lasów bagiennych oraz leżących na ich obszarze torfowisk przed gwałtownym odwodnieniem i przesuszeniem. (rez. Piskorzaniec). 5. Ochrona wód podziemnych, w tym utrzymaniu istniejącego poziomu wód gruntowych. Wymaga to w pierwszym rzędzie: - działań na rzecz ochrony obszaru Głównego Zbiornika Wód Podziemnych przed lokalizowaniem przedsięwzięć gospodarczych, mogących stworzyć zagrożenie dla czystości wód podziemnych, - eliminacji lub ograniczania działań zaburzających stosunki wodne, - działań na rzecz regulacji stosunków wodnych głównie poprzez podnoszenie retencji obszaru. (Przedborski Park Krajobrazowy). 6. Ochrona wód powierzchniowych pod względem ilościowym i jakościowym oraz retencji wodnej. Wymaga to: - w fitocenozie terenu: - nieregulowania cieków z wyjątkiem przypadków uzasadnionych względami bezpieczeństwa i bezpośredniej ochrony Parku oraz pozostawienie warunków wodnych na terenach dolinnych w niezmienionym stanie, - zaprzestania dalszej regulacji warunków wodnych o kierunku odwadniającym na terenach, na których nie była dotychczas prowadzona, zwłaszcza na obszarach źródłiskowych, torfowiskowych i mokradłach oraz w ich sąsiedztwie, - zaprzestania użytkowania urządzeń odwadniających w sąsiedztwie terenów o najbogatszej biocenozie, - objęcia różnymi

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								formami ochrony obszarów charakteryzujących się cenną biocenozą i zapewnienie właściwej realizacji ustaleń ochronnych, - w zlewniach: - zlikwidowania wszystkich miejsc zrzutu nieoczyszczonych ścieków do wód płynących i stojących, - przyjęcia i realizowania zasady równoległych inwestycji wodociągowych i kanalizacyjnych wraz z oczyszczalniami ścieków, - rozwiązania odprowadzania ścieków i ich oczyszczania tam, gdzie już istnieją wodociągi, a zwłaszcza w zakładach przemysłowych, - prowadzenia specjalnej polityki rolnej w zakresie gospodarowania nawozami sztucznymi i środkami ochrony roślin, szczególnie restrykcyjnej w dolinach i obszarach o płytko zalegającej wodzie gruntowej, - stosowania barier biologicznych wzdłuż cieków zagrożonych spływami powierzchniowymi zanieczyszczonych wód, - wprowadzania zalesień na tereny o niskich bonitacjach gleb, - zwiększenia retencji wodnej poprzez: budowę zbiorników małej retencji, renowację istniejących urządzeń hydrotechnicznych, zwiększenie powierzchni bagien i torfowisk oraz zwiększenie powierzchni leśnej, - respektowania przepisów dotyczących ustanawiania stref ochronnych źródeł i ujęć wody, - renaturalizacji cieków wodnych i terenów przyległych. (Przedborski Park Krajobrazowy). 7. Wyeliminowanie wykorzystania gnojowicy oraz ścieków do nawożenia pól. (Przedborski Park Krajobrazowy). 8. Zabrania się: 1) lokalizacji budownictwa lotniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, 2) utrzymywania otwartych rowów i zbiorników ściekowych, 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybnej, 4) likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								obszarów wodno-błotnych, 5) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych, 6) lokalizacji ośrodków chowu, hodowli - posługujących się metodą bezściółkową, 7) likwidowania zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, 8) umyślnego zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych, tarlisk i złożonej ikry, ptasich gniazd oraz wybierania jaj, 9) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwpowodziowym. (Przedborski Park Krajobrazowy). 9. Utrzymanie maksymalnych poziomów piętrzenia na obszarze stawu "Dużego". (rez. Piskorzeniec). 10. Monitorowanie poziomu wody. (rez. Piskorzeniec). 11. Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami. 12. Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami. 13. Przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie cieku przy przeprowadzeniu badań monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMŚ. Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych: 14. Wskazania do prowadzenia gospodarki leśnej [91E0]. Utrzymanie charakteru siedliska w szczególności poprzez: niedopuszczenie do niwelowania terenu i osuszania. Nadleśnictwo Przedbórz, Obręb Przedbórz: 256a, b, d; 257b; 263a; 270a, i; 279h, i, j; 293a, b; 294a; 305g, h; 306d; Nadleśnictwo Włoszczowa, Obręb Oleszno: 12c, d, f, g, h, j, k, l; 13d, f, g; 16c, f, g, j, k; 17a; 18f; 50t; 51c, g, h, i, j; 52b, c, f, o, p; 59g; 62g, h, i; 64m; 65a, b, c; 66b, c, d; 67a, b; 68a; 69a; 71a, b, c, d; 72a, d, f, g; 73f, h, j, k, l; 78c; 79a, b, c, d; 80h, i, j; 81a, b;

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								82h, i, j, k, l; 89a, b, g; Obręb Ewelinów: 2-8; 13-53; 1786-1788. (Obszar Natura 2000 Ostoja Przedborska). 15. Utworzenie strefy buforowej [7110, 7140]. Odstąpienie od zrębów zupełnych w pasie o szerokości do 30 m od granicy siedliska. Stosować zrywkę minimalizującą naruszenie pokrywy glebowej. Nadleśnictwo Przedbórz, Obręb Przedbórz: 307j; Nadleśnictwo Kielce, Obręb Snochowice: 76a, d, h; 79a; Nadleśnictwo Przedbórz, Obręb Przedbórz: 244b, d, f, i; 245a, b, f, g, i; Nadleśnictwo Włoszczowa, Obręb Oleszno: 9g; 10a, c, d, g, h, m; 61b, c, d, l, m; 97a, b, c, g; 98c, g. (Obszar Natura 2000 Ostoja Przedborska). 16. Utrzymanie siedliska [7140]. Utrzymanie charakteru siedliska w szczególności poprzez: odstąpienie od makroniwelowania terenu, zalesiania, osuszania lub stałego zalewania. Koszenie z wywiezieniem biomasy co najmniej raz na 3 lata ale nie częściej niż 1 raz w roku. (Obszar Natura 2000 Ostoja Przedborska). Działania uzupełniające: 1. Dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych 2. Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP 3. Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP
14	RW200015254229	Czarna	Łopuszno	NAT	Brak danych	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona	Działania podstawowe: 1. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50). Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych:

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								2. Ochrona wód powierzchniowych pod względem ilościowym i jakościowym oraz retencji wodnej. Wymaga to: - w fitocenozie terenu: - nieregulowania cieków z wyjątkiem przypadków uzasadnionych względami bezpieczeństwa i bezpośredniej ochrony Parku oraz pozostawienie warunków wodnych na terenach dolinnych w niezmienionym stanie, - zaprzestania dalszej regulacji warunków wodnych o kierunku odwadniającym na terenach, na których nie była dotychczas prowadzona, zwłaszcza na obszarach źródliskowych, torfowiskowych i mokradłach oraz w ich sąsiedztwie, - zaprzestania użytkowania urządzeń odwadniających w sąsiedztwie terenów o najbogatszej biocenozie, - objęcia różnymi formami ochrony obszarów charakteryzujących się cenną biocenozą i zapewnienie właściwej realizacji ustaleń ochronnych, - w zlewniach: - zlikwidowania wszystkich miejsc zrzutu nieoczyszczonych ścieków do wód płynących i stojących, - przyjęcia i realizowania zasady równoległych inwestycji wodociagowych i kanalizacyjnych wraz z oczyszczalniami ścieków, - rozwiązania odprowadzania ścieków i ich oczyszczania tam, gdzie już istnieją wodociągi, a zwłaszcza w zakładach przemysłowych, - prowadzenia specjalnej polityki rolnej w zakresie gospodarowania nawozami sztucznymi i środkami ochrony roślin, szczególnie restrykcyjnej w dolinach i obszarach o płytko zalegającej wodzie gruntowej, - stosowania barier biologicznych wzdłuż cieków zagrożonych spływami powierzchniowymi zanieczyszczonych wód, - wprowadzania zalesień na tereny o niskich bonitacjach gleb, - zwiększenia retencji wodnej poprzez: budowę zbiorników małej retencji, renowację istniejących urządzeń hydrotechnicznych, zwiększenie powierzchni bagien i torfowisk oraz zwiększenie powierzchni leśnej, - respektowania przepisów dotyczących ustanawiania stref ochronnych źródeł i ujęć wody, - renaturalizacji

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								cieków wodnych i terenów przyległych. (Przedborski Park Krajobrazowy). 3. Zabrania się: 1) lokalizacji budownictwa letniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, 2) utrzymywania otwartych rowów i zbiorników ściekowych, 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej, 4) likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych, 5) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych, 6) lokalizacji ośrodków chowu, hodowli - posługujących się metodą bezściółkową, 7) likwidowania zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, 8) umyślnego zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych, tarlisk i złożonej ikry, ptasich gniazd oraz wybierania jaj, 9) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym. (Przedborski Park Krajobrazowy). 4. Ochrona wód podziemnych, w tym utrzymaniu istniejącego poziomu wód gruntowych. Wymaga to w pierwszym rzędzie: - działań na rzecz ochrony obszaru Głównego Zbiornika Wód Podziemnych przed lokalizowaniem przedsięwzięć gospodarczych, mogących stworzyć zagrożenie dla czystości wód podziemnych, - eliminacji lub ograniczania działań zaburzających stosunki wodne, - działań na rzecz regulacji stosunków wodnych głównie poprzez podnoszenie retencji obszaru. (Przedborski Park Krajobrazowy). 5. Wyeliminowanie wykorzystania gnojowicy oraz ścieków do nawożenia pól. (Przedborski Park Krajobrazowy).

L.p.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Położenie	Status	Stan (ogólny)	Cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
								6. Utworzenie strefy buforowej [7110, 7140]. Odstąpienie od zrębów zupełnych w pasie o szerokości do 30 m od granicy siedliska. Stosować zrywkę minimalizującą naruszenie pokrywy glebowej. Nadleśnictwo Przedbórz, Obręb Przedbórz: 307j; Nadleśnictwo Kielce, Obręb Snochowice: 76a, d, h; 79a; Nadleśnictwo Przedbórz, Obręb Przedbórz: 244b, d, f, i; 245a, b, f, g, i; Nadleśnictwo Włoszczowa, Obręb Oleszno: 9g; 10a, c, d, g, h, m; 61b, c, d, l, m; 97a, b, c, g; 98c, g. (Obszar Natura 2000 Ostoja Przedborska). 7. Wskazania do prowadzenia gospodarki leśnej [91E0]. Utrzymanie charakteru siedliska w szczególności poprzez: niedopuszczenie do niwelowania terenu i osuszania. Nadleśnictwo Przedbórz, Obręb Przedbórz: 256a, b, d; 257b; 263a; 270a, i; 279h, i, j; 293a, b; 294a; 305g, h; 306d; Nadleśnictwo Włoszczowa, Obręb Oleszno: 12c, d, f, g, h, j, k, l; 13d, f, g; 16c, f, g, j, k; 17a; 18f; 50t; 51c, g, h, i, j; 52b, c, f, o, p; 59g; 62g, h, i; 64m; 65a, b, c; 66b, c, d; 67a, b; 68a; 69a; 71a, b, c, d; 72a, d, f, g; 73f, h, j, k, l; 78c; 79a, b, c, d; 80h, i, j; 81a, b; 82h, i, j, k, l; 89a, b, g; Obręb Ewelinów: 2-8; 13-53; 1786-1788. (Obszar Natura 2000 Ostoja Przedborska). 8. Utrzymanie siedliska [7150]. W szczególności poprzez odstąpienie od zalesiania lub osuszania. Obręb Gnieździska: 1180/1. (Obszar Natura 2000 Ostoja Przedborska). 9. Utrzymanie siedliska [7140]. Utrzymanie charakteru siedliska w szczególności poprzez: odstąpienie od makroniwelowania terenu, zalesiania, osuszania lub stałego zalewania. Koszenie z wywiezieniem biomasy co najmniej raz na 3 lata ale nie częściej niż 1 raz w roku. (Obszar Natura 2000 Ostoja Przedborska). Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających.

- oraz Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 100 (PLGW2000100), 101 (PLGW2000101) 84 (PLGW200084)

KOD JCWPd	Numer JCWPd	Położenie	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
GW2000100	100	Chęciny, Małogoszcz, Sobków	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych. Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających.
GW2000101	101	Chęciny, Łopuszno, Piekoszów Małogoszcz, Sobków	dobry	zagrożona ilościowo	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych. Działania uzupełniające: 1. ograniczenie zużycia wody w rolnictwie 2. ograniczenie zużycia wody w przemyśle 3. opracowanie dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych 4. weryfikacja zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych ustalonych na podstawie dokumentacji hydrogeologicznych wykonanych przed 2004 r. 5. dodatkowy przegląd udzielonych pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych 6. weryfikacja zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych
GW200084	84	Łopuszno Małogoszcz	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Działania podstawowe: 1. ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) - wydanie rozporządzenia ustanawiającego obszar ochronny zbiornika wód śródlądowych, w drodze aktu prawa miejscowego dla GZWP nr 326 (Zbiornik Częstochowa (E)) 2. ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) - wydanie rozporządzenia ustanawiającego obszar ochronny zbiornika wód śródlądowych, w drodze aktu prawa miejscowego dla GZWP nr 401 (Niecka łódzka) Działania uzupełniające: 1. wsparcie działań organów administracji w zakresie ustanawiania obszarów ochronnych GZWP - wsparcie merytoryczne w zakresie zagadnień hydrogeologicznych i hydrodynamicznych związanych z

KOD JCWPd	Numer JCWPd	Położenie	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
						ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych (GZWP). Obejmować będzie m.in. przeniesienie informacji merytorycznych z dokumentacji hydrogeologicznych do dokumentów niezbędnych do opracowania wniosku o ustanowienie obszaru ochronnego GZWP (GZWP nr 326) 2. wsparcie działań organów administracji w zakresie ustanawiania obszarów ochronnych GZWP - wsparcie merytoryczne w zakresie zagadnień hydrogeologicznych i hydrodynamicznych związanych z ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych (GZWP). Obejmować będzie m.in. przeniesienie informacji merytorycznych z dokumentacji hydrogeologicznych do dokumentów niezbędnych do opracowania wniosku o ustanowienie obszaru ochronnego GZWP (GZWP nr 401)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne>

13 znajdujących się na terenie gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków jednolitych części wód powierzchniowych oznaczają się stanem ogólnym określonym jako zły. W przypadku jednej z JCWP brak jest danych na temat stanu ogólnego. Działania jakie wskazano do realizacji to m.in.: realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych, realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, działania renaturyzacyjne, rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych.

Wszystkie trzy znajdujące się w granicach gminy JCWPd charakteryzują się stanem ogólnym dobrym. Analizowany obszar znajduje się w zasięgu udokumentowanego obszaru ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP):

- 408 Niecka Miechowska (część NW) (część w granicach woj. świętokrzyskiego); górnokredowy - Cr₂; szczelinowy (margle, wapienie, opoki),
- 409 Niecka Miechowska (część SE) - część w granicach woj. świętokrzyskiego); górno-kredowy – Cr₃; typ ośrodka: parowo-szczelinowy,
- 416 Małogoszcz; górnójurajski - J3; szczelinowo -krasowy (wapienie, margle),
- 414 Zbiornik Zagnańsk - dolno- i środkowotriasowy; typ ośrodka: szczelinowo -porowy (piaskowce, mułowce) oraz szczelinowo - krasowy,
- 417 Kielce - środkowo- i górnodedeński - D2,3; typ ośrodka: szczelinowo -krasowy (wapienie, dolomity),
- 418 Gałęzice – Bolechowice - Borków - występuje w osadach dewonu górnego i dewonu środkowego; typ ośrodka: szczelinowo -krasowy (wapienie, dolomity).

„Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030” jest zgodna z ustaleniami zawartymi w „Planie Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły”, które zostały uwzględnione m.in. w ramach:

- celu operacyjnego nr 2 Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla mieszkańców,
 - ✓ działanie 4 Zwiększenie ilości oraz jakości infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- celu operacyjnego nr 3 Obszar gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków odpornym na zmiany klimatu i niespodziewane wydarzenia,
 - ✓ działanie 1 Zielona energia/adaptacja do zmian klimatu,
 - ✓ działanie 2 Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym.

W/w cele i działania ujęte w niniejszej Strategii Ponadlokalnej przyczynią się do realizacji celów środowiskowych w gospodarowaniu wodami jakimi są ochrona, poprawa oraz osiągnięcie co najmniej dobrego stanu/potencjału części wód. Pod pojęciem celów środowiskowych rozumie się osiągnięcie i utrzymanie:

- co najmniej dobrego stanu/potencjału ekologicznego wód powierzchniowych,
- co najmniej dobrego stanu wód podziemnych,
- norm i celów wynikających z przepisów, na podstawie których zostały utworzone obszary chronione,
- a także zapobieganie ich pogorszeniu, w szczególności w odniesieniu do ekosystemów wodnych i innych ekosystemów od wód zależnych.

Ryzyko powodziowe

Analizując dostępne na stronie Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie mapy przedstawiające obszary szczególnego zagrożenia powodzią tj. obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% stwierdzono, iż w obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie, na terenie gmin Chęciny, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzek: Nida, Czarna Nida, Wierna Rzeki i Bobrza, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi raz na 10 lat (Q10%), zaś teren gminy Łopuszno położony jest poza obszarami zagrożonymi powodzią. Dodatkowo na terenie Gminy Sobków występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym rzeki Nida lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy. Warto zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne, planowane zagospodarowanie terenów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nie może m.in. naruszać planu zarządzania ryzykiem powodziowym, stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy też utrudniać zarządzania ryzykiem powodziowym.

W obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie przedmiotowy teren projektu znajduje się całkowicie poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%), a także całkowicie poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku uszkodzenia bądź awarii obwałowania. W związku z tym na tym obszarze nie obowiązują zakazy wymienione w art. 77 ust. 1 pkt. 3 Ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2022r. poz. 2625, z późn. zm.) dotyczące gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania, dlatego też dla robót inwestycyjnych planowanych na tym obszarze nie jest wymagane:

- uzyskanie decyzji zezwalającej wynikającej z art. 77 ust. 1 pkt. 3 Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625, z późn. zm.),
- uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r., poz. 2625, z późn. zm.).

Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, przyjętym na mocy Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (DZ.U. 2022r. poz. 2739) zachowującym ważność zgodnie z art. 555 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne w granicach gmin objętych strategią wskazano konieczność realizacji zadań o znaczeniu strategicznym tj.:

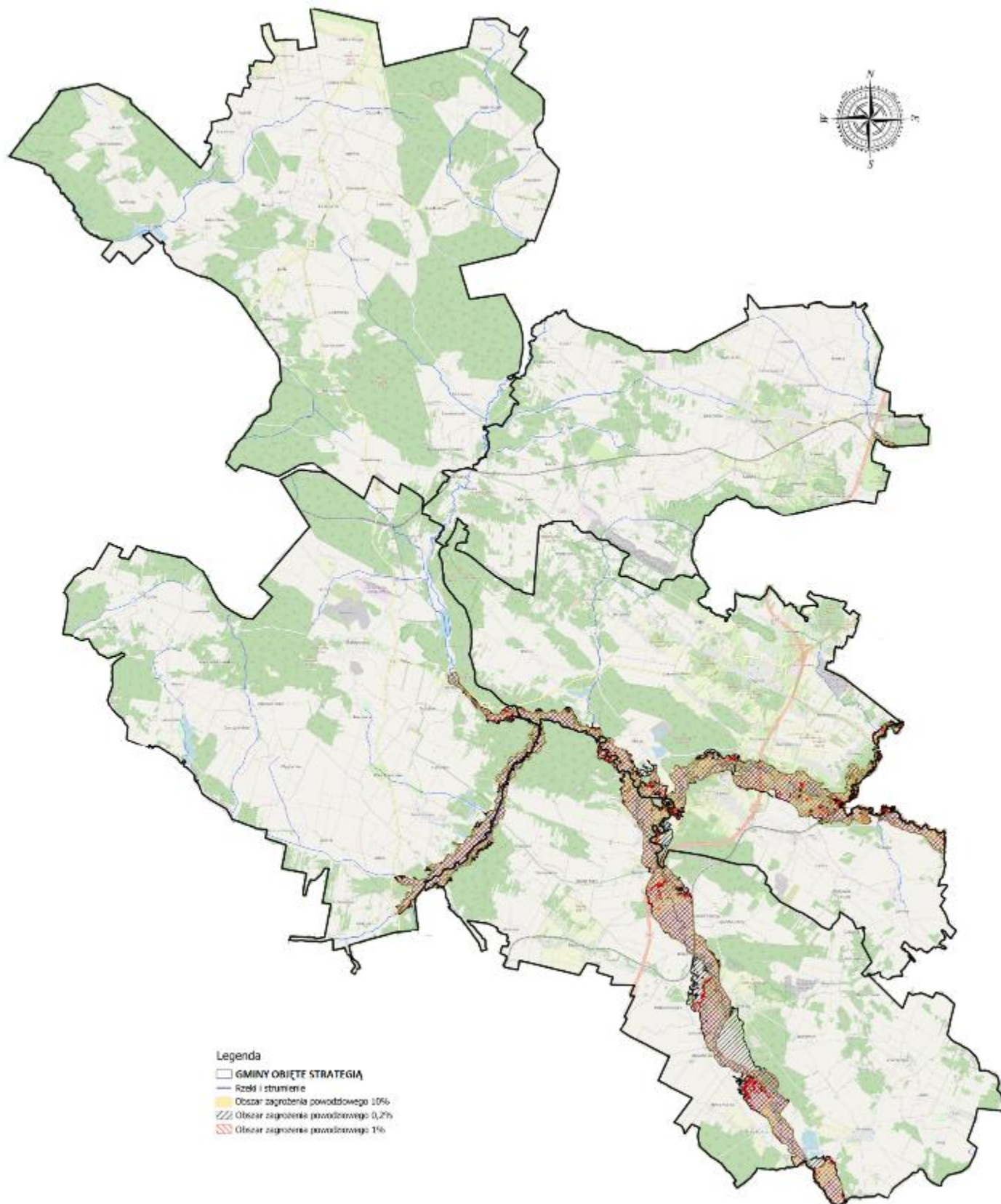
- Budowa suchego zbiornika Brzegi na rzece Ciek w m. Brzegi w km 1+050 o poj. 0,09 mln m³ na terenie miejscowości Brzegi (gm. Sobków),
- Budowa suchego zbiornika Jedlnica na rzece Hutka w km 3+290 o poj. 1,57 mln m³ na terenie miejscowości Korzecko/Bolmin,
- Budowa pompowni na Ciek w m. Brzegi w km 0+050, msc. Brzegi,
- Zmiana parametrów hydraulicznych koryta Ciek w msc. Brzegi w km 0+250 – 0+400,
- Przebudowa przepustu na rzece Ciek w m. Brzegi w km 0+239, 0+680, 0+730, 0+775, 0+867 msc. Brzegi,
- Budowa prawego wału na rzece Nida w km 102+632 – 103+602 w msc. Brzegi,
- Budowa prawego wału na rzece Nida w km 94+432 – 95+802 w msc. Mokrosko Górne,

- Budowa prawego wału na rzece Nida w km 94+800 – 95+300 w msc. Mokrsko Dolne,
- Odtworzenie retencji dolinowej doliny rzeki Nidy w msc. Korytnica,
- Budowa polderu na rzece Nida w km 93+245 o poj. 3,26 mln m³, msc. Sobków / Mokrsko Górne / Mokrsko Dolne,
- Przebudowa lewego wału rzeki Nida, Motkowice - Korytnica w km 0+000 - 6+676, gm. Kije, Sobków, Imielno pow. pińczowski, jędrzejowski,
- Przebudowa lewego wału rzeki Nida, Korytnica - Staniowice w km 0+000 1+580, gm. Sobków, pow. jędrzejowski,
- Przebudowa lewego wału rzeki Nida, Staniowice - Sobków w km 0+000 3+500, gm. Sobków, pow. jędrzejowski,
- Przebudowa prawego wału rzeki Nida, Kotlice - Mokrsko Dolne w km 0+000 - 3+670, gm. Sobków, pow. jędrzejowski,
- Przebudowa prawego wału rzeki Nida, Mokrsko Górne - Brzezno w km 0+000 - 3+640, gm. Sobków, pow. jędrzejowski,
- Budowa zbiornika wodnego Wierna Rzeka na rzece Łososinie, na terenie gmin Łopuszno, Piekoszów,
- Przebudowa mostu na rzece Czarna Nida w km 6+100, msc. Starochęciny / Tokarnia.

W ramach realizacji Strategii Ponadlokalnej samorządy będą wspierały działania dotyczące gospodarki wodnej tj.:

- ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej,
- zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesienie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków.

Mapa 30. Obszary zagrożenia powodzią na obszarze realizacji strategii

źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMRP

WYTYCZNE DO SPRZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Przedmiotowa Strategia jest dokumentem programującym rozwój obszaru do 2030 roku. Wszystkie pozostałe, zarówno obowiązkowe jak i fakultatywne plany i programy strategiczne są względem Strategii dokumentami wykonawczymi i powinny pozostać zgodne z jej zapisami, w celu zapewnienia spójności programowania rozwoju. W poniższej tabeli przedstawiono ocenę funkcjonujących w samorządach Partnerstwa programów i planów pod kątem ich aktualności i spójności w kontekście zapisów Strategii (szczególnie głównych jej założeń). Wskazano też dokumenty przewidziane do sporządzenia lub zmiany.

Tabela 51 Dokumenty na poziomie lokalnym – ocena aktualności i spójności w kontekście zapisów Strategii

L.p.	Nazwa dokumentu	Okres obowiązywania	Uwagi / wytyczne
GMINA CHĘCINY			
1.	„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chęciny”	-	W trakcie opracowywania.
2.	„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chęciny na lata 2016-2022” przyjęta uchwałą nr 140/XXV/16 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 24 marca 2016 r.	2016-2022	Nieaktualna. Wymagana aktualizacja.
3.	„Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Chęciny na lata 2016-2023” przyjęty uchwałą nr 242/XXXVIII/16 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 20 grudnia 2016r.	2016-2023	Aktualny. Program jest spójny ze Strategią i wpisuje się w jej założenia (Strategia ponadlokalna również przewiduje działania rewitalizacyjne).
4.	„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Chęciny na lata 2015-2020” przyjęty uchwałą Nr 203/XXXI/16 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 22 sierpnia 2016 r.	2015-2020	Nieaktualny. Wymagane opracowanie nowego Planu lub ujęcie zagadnień z obszaru objętego PGN w ramach Programu Ochrony Środowiska.
5.	„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chęciny” przyjęty uchwałą nr 98/XIII/2000 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 28 grudnia 2000 r. Obowiązująca wersja: Zmiana nr 10 SUiKZP Gminy Chęciny przyjęta uchwałą nr 499/XLI/22 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 30 marca 2022 r.	2000 - do nadal	Aktualne. Studium jest spójne z niniejszą Strategią. Niemniej zaleca się opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego dla całej gminy/poszczególnych sołectw/miasta.
6.	„Program usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest na terenie Gminy i Miasta Chęciny na lata 2015 – 2032” przyjęty uchwałą nr 129/XXI/16 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 25 stycznia 2016r.	2015-2032	Aktualny. Program jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia (cel strategiczny nr 2, działanie 7 Zwiększenie skuteczności w gospodarowaniu odpadami).
7.	„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2023	Aktualny. Założenia programu są zgodne z Strategią Ponadlokalną w szczególności w zakresie celu

	oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r.” przyjęty uchwałą nr 586/LXXII/22 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 22 grudnia 2022r.		operacyjnego 3, działanie 3, „Wsparcie systemu opieki zdrowotnej i społecznej”.
8.	„Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 dla Gminy Chęciny” przyjęty uchwałą Nr 492/LXI/22 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 30 marca 2022r.	2022-2024	j.w.
9.	„Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 w Gminie Chęciny” przyjęty uchwałą nr 311/XL/21 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 29 marca 2021r.	2021-2025	j.w.
10.	Program osłonowy „KORPUS WSPARCIA SENIORÓW” na rok 2023 w Gminie Chęciny przyjęty uchwałą Nr 607/LXXIV/23 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 9 lutego 2023 r.	2023	j.w.
11.	„Wieloletni program osłonowego gminy Chęciny „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023” przyjęty uchwałą nr 30/IV/18 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 21 grudnia 2018r.	2019-2023	j.w.
12.	Wieloletni program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2019-2023 przyjęty uchwałą nr 78/XI/19 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 27 czerwca 2019r.	2019-2023	j.w.
13.	„Roczny Program Współpracy Gminy i Miasta Chęciny z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023” przyjęty uchwałą Nr 567/LXX/22 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 21 listopada 2022r.	2023	Aktualny Program stanowi uzupełnienie działań przewidzianych w ramach Strategii Ponadlokalnej i wpisuje się w jej założenia (w szczególności w cel operacyjny 3, działanie 5 Budowa więzi społecznych i wsparcie organizacji pozarządowych).
14.	„Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Chęciny na rok 2022” przyjęty uchwałą Nr 490/LXI/22 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 30 marca 2022r.	2022	Wymagana aktualizacja.
15.	„Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Chęciny na lata 2020-2023” przyjęty uchwałą nr 259/XXX/20 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 30 października 2020r.	2020-2023	Aktualny. Program jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia (cel operacyjny 2, działanie 2 Wspólna oferta kulturalno-historyczna).

16.	"Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Chęciny na lata 2022-2027" przyjęty uchwałą Nr 471/LIX/22 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 11 lutego 2022 r.	2022-2027	Aktualny. Program wspiera bezpośrednio główne wskaźniki określone dla wizji rozwoju obszaru gmin objętych Strategią.
17.	„Kompleksowy Program Rozwoju Szkół Gminy Chęciny” przyjęty uchwałą nr 210/XXXV/16 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 20 października 2016r.	2016 - do nadal	Aktualny. Edukacja jest niezwykle ważna i znajduje swoje odzwierciedlenie w niniejszej Strategii (cel operacyjny nr 2, działanie 1 Nowoczesna infrastruktura rekreacyjno-sportowa; cel operacyjny 3, działanie 3 Wsparcie systemu opieki zdrowotnej i społecznej).
18.	„Plan działań Gminy Chęciny bazujący na potencjałach endogenicznych” przyjęty Zarządzeniem nr 0050.26.2017 Burmistrza Miasta i Gminy Chęciny z dnia 20 marca 2017 r.	2017 – do nadal	Aktualny. Plan jest spójny z niniejszą Strategią Ponadlokalną, która również bazuje na potencjałach endogenicznych.
19.	„Plan Odnowy Miejscowości Lipowica na lata 2021-2027” przyjęty uchwałą Nr 326/XLIII/21 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 29 kwietnia 2021r.	2021-2027	Aktualny. Plan jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia.
20.	„Plan Odnowy Miejscowości Tokarnia” przyjęty uchwałą Nr 250/XXXIX/17 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 19 stycznia 2017r.	2017 - do nadal	j.w.
21.	„Plan Odnowy Miejscowości Podpolichno” przyjęty uchwałą Nr 249/XXXIX/17 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 19 stycznia 2017r.	2017 - do nadal	j.w.
22.	„Plan Odnowy Miejscowości Miedzianka” przyjęty uchwałą Nr 248/XXXIX/17 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 19 stycznia 2017 r.	2017 - do nadal	j.w.
23.	„Plan Odnowy Miejscowości Starochęciny” przyjęty uchwałą Nr 532/LXXIII/14 Rady Miejskiej w Chęcinach z dnia 31 października 2014 r.	2017 - do nadal	j.w.
GMINA ŁOPUSZNO			
L.p.	Nazwa dokumentu	Okres obowiązywania	Uwagi / wytyczne
1.	„Strategia Rozwoju Gminy Łopuszno na lata 2015-2023” przyjęta uchwałą nr XIII/119/2016 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 22 stycznia 2016	2015-2023	Aktualna. Strategia jest spójna z przedmiotową Strategią Ponadlokalną.
2.	„Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łopuszno na lata 2023-2028” przyjęta uchwałą nr XLIV/368/2022 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 28 grudnia 2022r.	2023-2028	Aktualny. Założenia programu są zgodne z Strategią Ponadlokalną w szczególności w zakresie celu operacyjnego 3, działanie 3, „Wsparcie

			systemu opieki zdrowotnej i społecznej”.
3.	„Program Rewitalizacji Gminy Łopuszno na lata 2016-2023” przyjęty uchwałą nr XXVI/232/2017 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 29 sierpnia 2017r.	2016-2023	Aktualny. Program jest spójny ze Strategią i wpisuje się w jej założenia (Strategia ponadlokalna również przewiduje działania rewitalizacyjne).
4.	„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łopuszno” przyjęty uchwałą nr XXVI/233/2017 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 29.08.2017r.	2017-2023	Aktualny w związku z uchwałą nr XLI/344/2022 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 29 września 2022 roku w sprawie wprowadzenia zmiany do uchwały nr XXIX/245/2021 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 28 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia „Aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łopuszno do 2023”
5.	„Program Ochrony Środowiska Gminy Łopuszno na lata 2015-2022 z perspektywa do 2025r.” przyjęty uchwałą Nr XV140/2016 Rady Gminy Łopuszno z dnia 29 kwietnia 2016	2015-2025	Aktualny. Program jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia. Cele szczegółowe zawarte w Strategii są spójne z niniejszym opracowaniem (cel operacyjny nr 2, działanie nr 4 Zwiększenie ilości oraz jakości infrastruktury wodno-kanalizacyjnej).
6.	„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Łopuszno na lata 2012 – 2032” przyjęty uchwałą nr XXI/145/2013 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 26 kwietnia 2013	2012-2032	Aktualny. Program jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia (cel strategiczny nr 2, działanie 7 Zwiększenie skuteczności w gospodarowaniu odpadami).
7.	„Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych na rok 2023” przyjęty uchwałą nr XLV/376/2021 Rady Miejskiej w Łopusznie z dnia 30 stycznia 2023 r.	2023	Aktualny. Założenia programu są zgodne z Strategią Ponadlokalną w szczególności w zakresie celu operacyjnego 3, działanie 3, „Wsparcie systemu opieki zdrowotnej i społecznej”.
8.	„Gminny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy zastępczej na lata 2023-2025” przyjęty uchwałą nr XLV/378/2023 Rady Miejskiej w Łopusznie z dnia 30 stycznia 2023	2023-2025	j.w.
9.	„Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Łopuszno na lata 2022-2026” przyjęty uchwałą nr XXXVI/310/2022 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 17 lutego 2022	2022-2026	j.w.

10.	„Wieloletni program osłonowego w zakresie dożywiania Posiłków w szkole i w domu na lata 2019-2023” przyjęty uchwałą Nr III/18/2018 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 28 grudnia 2018 roku	2019-2023	j.w.
11.	„Program Współpracy Gminy Łopuszno z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023” przyjęty uchwałą nr XLII/359/2022 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 24 listopada 2022 r.	2023	Aktualny Program stanowi uzupełnienie działań przewidzianych w ramach Strategii Ponadlokalnej i wpisuje się w jej założenia (w szczególności w cel operacyjny 3, działanie 5 Budowa więzi społecznych i wsparcie organizacji pozarządowych).
12.	„Gminny Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt z terenu gminy Łopuszno na 2022 rok” przyjęty uchwałą nr XLIV/370/2022 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 28 a 2022r.	2022	Nieaktualny.
13.	„Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Łopuszno na lata 2020-2024” przyjęty uchwałą Nr XVII/145/2020 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 30 stycznia 2020 roku	2020-2024	Aktualny. Program wspiera bezpośrednio główne wskaźniki określone dla wizji rozwoju obszaru gmin objętych Strategią.
14.	„Plan Odnowy Miejscowości Łopuszno na lata 2015-2021” przyjęty uchwałą nr IV/32/2015 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 5 marca 2015	2015-2021	Nieaktualny.
15.	„Plan Odnowy Miejscowości Piotrkowice na lata 2014-2020” przyjęty uchwałą nr XXXI/207/2014 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 21 lipca 2014.	2014-2020	Nieaktualny.
16.	„Gminny Program Oczyszczania ścieków komunalnych poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Łopuszno” przyjęty uchwałą nr XXI/144/2013 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 26 kwietnia 2013	2013-do nadal	Aktualny Plan jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia. Cele szczegółowe zawarte w Strategii są spójne z niniejszym opracowaniem (działanie 4 <i>Zwiększenie ilości oraz jakości infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w ramach celu operacyjnego nr 2).</i>
L.p.	Nazwa dokumentu	Okres obowiązywania	Uwagi / wytyczne
GMINA MAŁOGOSZCZ			
1.	„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Małogoszcz na lata 2014-2024”	2014-2024	Aktualna. Strategia jest spójna z przedmiotową Strategią Ponadlokalną.
2.	„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Małogoszcz na lata 2019-2027” przyjęta uchwałą Nr IX/69/19 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 25 czerwca 2019r.	2019-2027	Aktualna. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wpisuje się w założenia Strategii Ponadlokalnej (cel strategiczny 3, cel operacyjny 3.5 „Wyższa jakość usług społecznych”).

3.	„Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Małogoszcz”	2004 - 2013	Nieaktualny. Aktualizacja nie jest wymagana z uwagi na to, iż funkcje Planu Rozwoju pełnią Strategie gminne.
4.	„Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Małogoszcz na lata 2016-2024” przyjęty uchwałą Nr 21/209/17 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 31 sierpnia 2017r.	2016 - 2024	Aktualny. Program Rewitalizacji uzupełnia działania przewidziane w Strategii Ponadlokalnej w ramach celu operacyjnego 1.3 Rewitalizacja obszarów OSI jako „lokomotywy” rozwoju MOF.
5.	„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Małogoszcz na lata 2021 – 2030” przyjęty uchwałą nr XXXIII/305/22 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 29 marca 2022r.	2021 -2030	Aktualny. Plan jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia (cel strategiczny nr 2. Ochrona środowiska naturalnego i bioróżnorodności jako zasobu endogenicznego).
6.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Małogoszcz” przyjęty uchwałą nr 4/26/07 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 8 marca 2007r.	2007 – do nadal	Aktualny. Dokument jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia. Przy najbliższych zmianach należy uwzględnić ustalenia i rekomendacje zawarte w niniejszym dokumencie.
7.	„Program ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Małogoszcz” wraz z „Planem gospodarki odpadami dla gmin Związku Międzygminnego Ekologia na lata 2004- 2011” przyjęty uchwałą Nr 15/133/04 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 8 października 2004r.	2004-2011	Nieaktualny – wymagana aktualizacja.
8.	„Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Małogoszcz” przyjęty uchwałą nr 9/71/07 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 30 listopada 2007r.	2007-2032	Aktualny. Program jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia (cel strategiczny nr 2, cel operacyjny 2.4 Odpady – wspólna sprawa).
9.	„Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii na rok 2023” przyjęty uchwałą XL/367/22 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 29 grudnia 2022 r.	2023	Aktualny
10.	„Gminny program wspierania rodziny na lata 2019-2021” przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Małogoszczu nr V/32/19	2019-2021	Nieaktualny. Wymagana aktualizacja.
11.	„Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Małogoszcz na lata 2019-2022” przyjęty uchwałą Nr VI/46/19 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 29 marca 2019 r.	2019-2022	Nieaktualny. Wymagana aktualizacja.
12.	Program osłonowy w Gminie Małogoszcz "Korpus Wsparcia Seniorów" na lata 2022 przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/309/22 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 29 marca 2022 r.	2022	Nieaktualny.
13.	Wieloletni program osłonowy Miasta i Gminy Małogoszcz „Posiłek w szkole i domu na lata 2019-2023”	2019-2023	Aktualny. Założenia programu są zgodne z Strategią MOF w szczególności w zakresie celu operacyjnego 3.5 „Wyższa jakość usług społecznych”).
14.	Program współpracy Gminy Małogoszcz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o	2021-2026	Aktualny. W ramach Strategii MOF przewidujemy cel operacyjny 3.7 Zwiększenie jakości zarządzania usługami publicznymi, który uzupełnia

	działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2021-2026 przyjęty uchwałą nr XX/179/20 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 27 listopada 2020r.		działania przewidziane w Programie Współpracy.
15.	„Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta i gminy Małogoszcz na rok 2023” przyjęty uchwałą nr XLII/391/23 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 3 marca 2023 r.	2023	Aktualny. Program jest spójny ze Strategią MOF w ramach celu strategicznego nr 3. Zwiększenie jakości usług społecznych.
16.	Program Opieki nad Zabytkami Gminy Małogoszcz na lata 2021 - 2024	2021-2024	Aktualny. Strategia MOF w ramach celu strategicznego nr 1. <i>Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru MOF Jędrzejowa</i> , przewiduje działania związane z ochroną zabytków, stąd Program opieki nad zabytkami jest dokumentem spójnym ze Strategią Ponadlokalną.
17.	„Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Małogoszcz na lata 2021-2025” przyjęty uchwałą Nr XXII/201/21 z dnia 19 marca 2021r.	2021-2025	Aktualny. Program wspiera bezpośrednio w główne wskaźniki określone dla wizji rozwoju obszaru MOF.
18.	„Gminny Program Wyrównywania Szans Edukacyjnych dzieci i młodzieży pobierającej naukę w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Małogoszcz” przyjęty uchwałą Nr XV/130/20 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 13 marca 2020r.	2020 – do nadal	Aktualny. Plan jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia (cel operacyjny 3.3 Wysokiej jakości edukacja wizytówką obszaru MOF).
19.	„Strategia bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego dla obszaru miasta i gminy Małogoszcz na rok 2022” przyjęty uchwałą nr XLIII/396/23 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 30 marca 2023 r.”	2023	Aktualny.
20.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Małogoszcz w granicach administracyjnych i części sołectw: Leśnica, Zakrucze, Bocheniec i Mieronice, obejmującego m.in. teren górniczy „Małogoszcz” i teren górniczy „Głuchowiec II”, przyjęty uchwałą nr 19/172/05 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 25 lutego 2005r.	2005 – do nadal	Aktualny. Plan jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia. W przypadku jego aktualizacji należy uwzględnić ustalenia i rekomendacje zawarte w Strategii MOF.
21.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Małogoszcz, obejmujący północnowschodnią część gminy Małogoszcz” przyjęty uchwałą Nr 26/236/06 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 21 kwietnia 2006r.	2006 – do nadal	j.w.
22.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu eksploatacji złoża piasków „Kozłów” w miejscowości Kozłów, na obszarze gminy Małogoszcz”, przyjęty	2006 – do nadal	j.w.

	uchwałą nr 26/237/06 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 21 kwietnia 2006 r		
23.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Małogoszcz, obejmujący południowozachodnią część gminy Małogoszcz” przyjęty uchwałą nr 6/50/07 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 27 czerwca 2007 r.	2007 – do nadal	j.w.
24.	„Plan odnowy miejscowości Bocheniec” przyjęty uchwałą nr 19/150/09 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 12 marca 2009r.	2009-do nadal	Aktualny. Plan jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia.
25.	„Plan odnowy miejscowości Małogoszcz” przyjęty uchwałą nr 19/150/09 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 12 marca 2009r.	2009-do nadal	j.w.
26.	„Plan odnowy miejscowości Mieronice” przyjęty uchwałą nr 19/150/09 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 12 marca 2009r.	2009-do nadal	j.w.
27.	„Plan odnowy miejscowości Złotniki” przyjęty uchwałą Nr 19/150/09 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 12 marca 2009r.	2009-do nadal	j.w.
L.p.	Nazwa dokumentu	Okres obowiązywania	Uwagi / wytyczne
GMINA PIEKOSZÓW			
1.	Strategia Rozwoju Gminy Piekoszów na lata 2021-2030" przyjęta uchwałą nr XLVI/424/2022 Rady Gminy Piekoszów z dnia 30 czerwca 2022r.	2021-2030	Aktualna. Strategia jest spójna i komplementarna ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia (wizję, cele, działania).
2.	„Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Piekoszów na lata 2015-2020” przyjęta uchwałą nr VI/27/2015 Rady Gminy Piekoszów z dnia 26 stycznia 2015r.	2015-2020	Aktualny. Założenia programu są zgodne z Strategią Ponadlokalną w szczególności w zakresie celu operacyjnego 3, działanie 3, „Wsparcie systemu opieki zdrowotnej i społecznej”.
3.	„Program Rewitalizacji Gminy Piekoszów na lata 2017-2023” przyjęty uchwałą nr XLVI/314/2017 Rady Gminy Piekoszów	2017-2023	Aktualny. Program Rewitalizacji uzupełnia działania przewidziane w Strategii Ponadlokalnej w ramach celu operacyjnego 2, działanie 6 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.
4.	„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Piekoszów” przyjęty uchwałą nr XLII/285/2017 Rady Gminy Piekoszów z dnia 29 czerwca 2017r.	2017-2020	Nieaktualny. Wymagane opracowanie nowego Planu lub ujęcie zagadnień z obszaru objętego PGN w ramach Programu Ochrony Środowiska.
5..	„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Piekoszów na lata 2021-2026 " przyjęty uchwałą nr XLI/382/2022 Rady Gminy Piekoszów z dnia 24 lutego 2022r.	2021-2026	Aktualny Plan jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia (cele operacyjne 2 i 3, w szczególności działanie <i>Rozwój</i>

			<i>elektroenergetyczny obszar, w tym zielona energia).</i>
6.	„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Piekoszów na lata 2017 – 2032” przyjęty uchwałą nr LXII/440/2018 Rady Gminy Piekoszów z dnia 9 października 2018r.	2017-2032	Aktualny. Program jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia (cel strategiczny nr 2, działanie 7 Zwiększenie skuteczności w gospodarowaniu odpadami).
7.	„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii” przyjęty uchwałą nr XLIII/392/2022 Rady Gminy Piekoszów z dnia 31 marca 2022r.	2022	Nieaktualny – wymagana aktualizacja.
8.	„Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Piekoszów na lata 2023 –2025”, przyjęty uchwałą nr LII/478/2022 Rady Gminy Piekoszów z dnia 30 grudnia 2022r.	2023-2025	Aktualny. Założenia programu są zgodne z Strategią Ponadlokalną w szczególności w zakresie celu operacyjnego 3, działanie 3, „Wsparcie systemu opieki zdrowotnej i społecznej”.
9.	„Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Piekoszów na lata 2021-2026” przyjęty uchwałą nr XXVIII/256/2020 Rady Gminy Piekoszów z dnia 30 grudnia 2020r.	2021-2026	j.w.
10.	„Program osłony Miasta i Gminy Piekoszów " Korpus Wsparcia Seniorów" na rok 2023” przyjęty uchwałą nr LIII/488/2023 Rady Miejskiej w Piekoszowie z dnia 23 stycznia 2023r.	2023	j.w.
11.	„Wieloletni program rządowy "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023” przyjęty uchwałą nr LIII/490/2023 Rady Gminy Piekoszów z dnia 23 stycznia 2023r.	2019-2023	j.w.
12.	„Program współpracy Gminy Piekoszów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2023” przyjęty uchwałą nr L/463/2022 Rady Gminy Piekoszów z dnia 24 listopada 2022r.	2023	Aktualny Program stanowi uzupełnienie działań przewidzianych w ramach Strategii Ponadlokalnej i wpisuje się w jej założenia (w szczególności w cel operacyjny 3, działanie 5 Budowa więzi społecznych i wsparcie organizacji pozarządowych).
13.	„Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Piekoszów w 2022 roku” przyjęty uchwałą nr XLIII/395/2022 Rady Gminy Piekoszów z dnia 31 marca 2022r.	2022	Nieaktualny – wymagana aktualizacja.
14.	„Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Piekoszów na lata 2018– 2021”	2018-2021	Nieaktualny – wymagana aktualizacja.

	przyjęty uchwałą nr III/28/2018 Rady Gminy Piekoszów z dnia 20 grudnia 2018 r.		
15.	„Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół Gminy Piekoszów na lata 2017-2023” przyjęty uchwałą nr XLII/293/2017 Rady Gminy Piekoszów z dnia 29 czerwca 2017r.	2017-2023	Aktualny. Edukacja jest niezwykle ważna i znajduje swoje odzwierciedlenie w niniejszej Strategii (cel operacyjny nr 2, działanie 1 Nowoczesna infrastruktura rekreacyjno-sportowa; cel operacyjny 3, działanie 3 Wsparcie systemu opieki zdrowotnej i społecznej).
L.p.	Nazwa dokumentu	Okres obowiązywania	Uwagi / wytyczne
GMINA SOBKÓW			
1.	„Strategia rozwoju gminy Sobków na lata 2016-2024” przyjęta uchwałą nr XXI/136/2016 Rady Gminy Sobków z dnia 23 czerwca 2016r.	2016-2024	Aktualna. Strategia jest spójną ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia (wizję, cele strategiczne i operacyjne).
2.	„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sobków na lata 2021-2030” przyjęta uchwałą Rady Gminy Sobków nr XXXII/267/2021 z dnia 18 czerwca 2021 r.	2021-2030	Aktualny. Założenia programu są zgodne z Strategią Ponadlokalną w szczególności w zakresie celu operacyjnego 3, działanie 3, „Wsparcie systemu opieki zdrowotnej i społecznej”.
3.	„Program Rewitalizacji dla Gminy Sobków na lata 2021 – 2023” przyjęty uchwałą nr XXX/251/2021 Rady Gminy Sobków z dnia 15 kwietnia 2021r.	2021-2023	Aktualny. Program Rewitalizacji uzupełnia działania przewidziane w Strategii Ponadlokalnej w ramach celu operacyjnego 2, działanie 6 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.
4.	„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sobków” przyjęty uchwałą nr XXX/205/2017 Rady Gminy Sobków z dnia 21 marca 2017 r. oraz „Aktualizacja PGN dla Gminy Sobków” przyjęta uchwałą nr XXIX/249/2021 Rady Gminy Sobków z dnia 26 marca 2021 r.	2017-2023	Aktualny. Zgodnie z niniejszą Strategią.
5.	„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” przyjęte uchwałą nr XXIV/239/2001 Rady Gminy w Sobkowie w dniu 19 listopada 2001 r. (wraz z późniejszymi zmianami)	2001- do nadal	Aktualne. Studium jest spójne z niniejszą Strategią. Niemniej zaleca się opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego dla całej gminy/poszczególnych sołectw.
6.	„Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Sobków na lata 2017-2032” przyjęty uchwałą nr XXXIX/259/2017 Rady Gminy Sobków z dnia 3 listopada 2017r.	2017-2032	Aktualny. Program jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia (cel strategiczny nr 2, działanie 7 Zwiększenie skuteczności w gospodarowaniu odpadami).
7.	„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym w Gminie Sobków na 2023 rok” przyjęty uchwałą nr	2023	Aktualny. Założenia programu są zgodne z Strategią Ponadlokalną w szczególności w zakresie celu operacyjnego 3, działanie 3, „Wsparcie systemu opieki zdrowotnej i społecznej”.

	L/419/2022 Rady Gminy Sobków z dnia 30 listopada 2022r.		
8.	„Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024” przyjęty uchwałą nr XXXIX/328/2021 Rady Gminy Sobków z dnia 29 grudnia 2021r.	2022-2024	j.w.
9.	„Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sobków na lata 2023-2028” przyjęty uchwałą nr LI/431/2022 Rady Gminy Sobków z dnia 29 grudnia 2022r.	2023-2028	j.w.
10.	„Gminny Program Opieki nad zabytkami Gminy Sobków na lata 2016-2019” przyjęty uchwałą nr XXIII/160/2016 Rady Gminy Sobków z dnia 24 sierpnia 2016r.	2016-2019	Nieaktualny – wymagana aktualizacja.
11.	Program Oślonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na 2023 rok w Gminie Sobków” przyjęty uchwałą nr LIII/449/2023 Rady Gminy Sobków z dnia 24 marca 2023 r.	2023	Aktualny.
12.	„Program Współpracy Gminy Sobków z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023” przyjęty uchwałą nr L/416/2022 Rady Gminy Sobków z dnia 30 listopada 2022 r.	2023	Aktualny Program stanowi uzupełnienie działań przewidzianych w ramach Strategii Ponadlokalnej i wpisuje się w jej założenia (w szczególności w cel operacyjny 3, działanie 5 Budowa więzi społecznych i wsparcie organizacji pozarządowych).
13.	„Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Sobków w 2023 roku” przyjęty uchwałą nr XLIII/444/2023 Rady Gminy Sobków z dnia 24 marca 2023 r.	2023	Wymagana aktualizacja.
14.	„Strategia Terytorialnej Partnerstwa Ponidzie” przyjęty uchwałą nr XLVII/400/2022 Rady Gminy Sobków z dnia 23 września 2022 r.	2022 – do nadal	Aktualna. Strategia Terytorialna Partnerstwa Ponidzie jest komplementarną z niniejszą Strategią z uwagi na zbieżność celów i działań (w szczególności w ramach celu operacyjnego nr 2 Wspólna oferta kulturalno-historyczna.
15.	„Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenu górniczego dla złoża wapieni jurajskich "Chęciny - Wolica" na obszarze wsi Sokołów Górny gminy Sobków” przyjęty uchwałą nr XXII/143/2004 Rady Gminy Sobków z dnia 30 grudnia 2004r.	2004 - do nadal	Aktualny. Plan jest spójny ze Strategią Ponadlokalną i wpisuje się w jej założenia. W przypadku jego aktualizacji należy uwzględnić ustalenia i rekomendacje zawarte w niniejszej Strategii.

16.	„Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Sobków, obejmującego teren sołectw: Jawór, Karsy i Lipa” przyjęty uchwałą nr XLIX/238/2010 Rady Gminy Sobków z dnia 30 czerwca 2010r. (wraz z późniejszymi zmianami)	2010 - do nadal	j.w.
17.	„Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Sobków, obejmującego teren sołectw: Korytnica” XLIX/239/2010 Rady Gminy Sobków z dnia 30 czerwca 2010r. (wraz z późniejszymi zmianami)	2010 - do nadal	j.w.
18.	„Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Sobków, obejmującego teren sołectw: Chomentów, Niziny i Staniowice” przyjęty uchwałą nr XLIX/240/2010 Rady Gminy Sobków z dnia 30 czerwca 2010r. (wraz z późniejszymi zmianami)	2010 - do nadal	j.w.
19.	„Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Sobków, obejmującego teren sołectw: Sobków, Sokołów Górny i Wierzbica” przyjęty uchwałą nr XLIX/241/2010 Rady Gminy Sobków z dnia 30 czerwca 2010r. (wraz z późniejszymi zmianami)	2010 - do nadal	j.w.
20.	„Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Sobków, obejmującego teren sołectw: Nowe Kotlice i Stare Kotlice” przyjęty uchwałą nr XLIX/242/2010 Rady Gminy Sobków z dnia 30 czerwca 2010r. (wraz z późniejszymi zmianami)	2010 - do nadal	j.w.
21.	„Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Sobków, obejmującego teren sołectw: Mokrsko Dolne, Mokrsko Górne i Wólka Kawęcka” przyjęty uchwałą nr XLIX/243/2010 Rady Gminy Sobków z dnia 30 czerwca 2010r. (wraz z późniejszymi zmianami)	2010 - do nadal	j.w.
22.	„Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Sobków, obejmującego teren sołectw: Mzurowa i Szczepanów” przyjęty uchwałą nr XVI/182/2012 Rady Gminy Sobków z dnia 14 maja 2012r. (wraz z późniejszymi zmianami)	2012 - do nadal	j.w.
23.	„Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na	2016 - do nadal	j.w.

	terenie części sołectwa Sokołów Dolny, gminy Sobków” przyjęty uchwałą nr XXVI/184/2016 Rady Gminy Sobków z dnia 12 grudnia 2016r. (wraz z późniejszymi zmianami)		
24.	„Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sobków w granicach sołectw: Brzeźno, Mięsowa i Osowa” przyjęty uchwałą nr XXXIX/261/2017 Rady Gminy Sobków z dnia 3 listopada 2017r. (wraz z późniejszymi zmianami)	2017 - do nadal	j.w.
25.	„Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sobków w granicach sołectwa Brzezi i części sołectwa Sokołów Dolny” przyjęty uchwałą nr XLII/277/2018 Rady Gminy Sobków z dnia 23 lutego 2018r. (wraz z późniejszymi zmianami)	2018 - do nadal	j.w.

Źródło: opracowanie własne

11. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

Zgodnie z prawem²⁵ podmiotami uprawnionymi na poziomie lokalnym do prowadzenia polityki rozwoju są władze gmin. Przygotowanie dokumentów strategicznych (czy to strategii lokalnej czy ponadlokalnej), których zapisy będą oddziaływały na ogół społeczeństwa, wymaga udziału mieszkańców. Partycypacja społeczna pozwala na:

- trafniejsze określenie potrzeb, potencjałów i wyzwań, które bardzo często „wymykają się” statystyce publicznej oraz danych o charakterze ilościowym,
- poznanie oczekiwań i preferencji mieszkańców, celów ich działań, punktów widzenia i na tej podstawie przyjęcie hierarchii działań kluczowych dla całej społeczności,
- daje poczucie sprawczości mieszkańcom, co zachęca do zwiększonej integracji, aktywności i kreatywności;
- daje poczucie „uwspólnienia” celów, a nawet współodpowiedzialności za przygotowaną politykę, co zapewnia włączenie się mieszkańców w realizację jej postanowień, a przynajmniej ogranicza potencjalne konflikty;
- sprzyja wzrostowi świadomości społecznej na temat celów i zasadności działań podejmowanych przez władze lokalne;
- stanowi element edukacyjny dla społeczności lokalnej wpływając na budowanie relacji opartej na otwartości, poszanowaniu poglądów i potrzeb wszystkich mieszkańców;
- zapewnia informowanie mieszkańców nie tylko na temat planów, ale i efektów realizowanych działań.

Przygotowanie i realizacja niniejszej *Strategii* zakłada współuczestnictwo interesariuszy, czyli partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie m.in. działających na rzecz ochrony środowiska czy promowania włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnością, równości płci i niedyskryminacji. Ich udział został przewidziany w całym procesie strategicznym w różnych formach.

Partycypacja społeczna na etapie przygotowania strategii

Przyjęty partycypacyjno-ekspercki tryb prac sprawił, że partnerzy społeczno-gospodarczy byli włączeni w proces tworzenia dokumentów na każdym jego etapie. Po opinię społeczeństwa sięgano wielokrotnie używając różnych form współdziałania i tworzenia relacji. Z uwagi na sytuację pandemiczną na etapie Diagnozy - ograniczono wachlarz technik bezpośredniego kontaktu z mieszkańcami.

Etap 1 Faza diagnostyczna

Na początku tego etapu przedstawiciele partnerstwa zidentyfikowali kluczowych interesariuszy, których wiedza, doświadczenie i znajomość lokalnych uwarunkowań miały wspomóc działania analityczne zespołu przygotowującego diagnozę oraz *Strategię*. W grupie tej znaleźli się reprezentanci m.in. sektora publicznego, liderzy organizacji pozarządowych oraz lokalne autorytety. Pozwoliło to na uzyskanie zróżnicowanych ocen i opinii od reprezentantów kluczowych środowisk w zakresie rozwoju partnerstwa.

²⁵ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

„Diagnoza strategiczna”, poza danymi statystycznymi pochodzącymi ze źródeł administracyjnych, uzupełniona została informacjami o charakterze jakościowym zebranymi podczas konsultacji on-line oraz spotkań w ramach Zespołu Operacyjnego i Rady Porozumienia. Ich celem była:

- weryfikacja jakościowa wstępnych wniosków diagnostycznych,
- określenie głównych problemów i wyzwań, a także przyczyn ich występowania;
- uzyskanie propozycji działań, które należy podjąć (zostały one następnie wykorzystane do określenia kierunków rozwoju).

Kolejną formą konsultacji było - **badanie opinii liderów – rozmowy z władzami gmin**. Jej celem było dokonanie analizy powiązań funkcjonalnych na terenie partnerstwa:

- weryfikacja opinii władz lokalnych,
- określenie atutów i problemów rozwojowych obszaru oraz niezbędnych działań.

Fazę tę zakończyło zamieszczenie na stronach internetowych partnerów komunikatu zachęcającego do zgłaszania uwag do Diagnozy za pomocą dedykowanego formularza. Uwagi, który zgłoszono zostały uwzględnione.

Etap 2 Projekt dokumentu Strategii

Włączenie mieszkańców na tym etapie przygotowania dokumentu *Strategii* pozwoliło **przygotować propozycje wizji, misji, celów strategicznych i operacyjnych**, a następnie uzyskać ich akceptację społeczną. Partnerzy społeczno-gospodarczy wnieśli również znaczący wkład do dyskusji nad proponowanymi **koncepcjami projektowymi**.

Rodzaj konsultacji: spotkania strategiczne

Spotkania strategiczne poświęcone zostały zaprezentowaniu wizji, misji i celów *Strategii*, a także wypracowaniu koncepcji projektów zintegrowanych. Celem spotkań było:

- uzyskanie akceptacji społecznej dla propozycji wizji i celów strategicznych;
- uzupełnienie, weryfikacja i usystematyzowanie działań określonych we wstępnych propozycjach projektowych (tym sposobem uzyskano koncepcje bardziej złożone, zintegrowane),
- sformułowanie nowych koncepcji projektowych, bazujących na diagnozie oraz wiedzy interesariuszy.

Rodzaj konsultacji - upublicznienie projektu Strategii

W okresie grudzień 2022-styczeń 2023²⁶ zamieszczono na stronach internetowych gmin projekt *Strategii* wraz z formularzem uwag. W gminach Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz i Sobków nie zgłoszono uwag. Natomiast z 5 uwag zgłoszony do Strategii Rozwoju Ponadlokalnego w Gminie Piekoszów, uwzględniono 1 uwagę.

²⁶ W gminach: Chęciny, Łopuszno i Sobków w dniach 21.11.2022-30.12.2022r., w Gminie Piekoszów w dniach 01.12.2020-04.01.2023r., zaś w Gminie Małogoszcz 24.11.2022-10.01.2023r.

Konsultacje wynikające z ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

Kolejną formą konsultacji *Strategii* było zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) przekazanie jej do konsultacji i/lub wydania opinii przez:

ościenne (sąsiadujące) samorządy (13 gmin)	z powiatu jędrzejowskiego: Oksa, Jędrzejów, z powiatu kieleckiego: Nowiny, Morawica, Mniów, Strawczyn, Miedziana Góra, - miasto Kielce. z powiatu koneckiego: Radoszyce, Słupia Konecka, z powiatu pińczowskiego: Kije, z powiatu włoszczowskiego: Krasocin, Włoszczowa.
samorządy powiatów	jędrzejowskiego i kieleckiego
zarząd województwa	świętokrzyskiego
Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	w Kielcach
Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny	w Kielcach
organizacje pozarządowe	Lokalne Grupy Działania
związki gmin i stowarzyszenia, do których należą gminy	Gmina Chęciny 1. Lokalna Grupa Działania "Perły Czarnej Nidy" 2. Stowarzyszenie Gmin "Geopark Świętokrzyski" 3. Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego 4. Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego 5. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 6. Związek Gmin Powiatu Kieleckiego Zlewnia Górnej Nidy Gmina Łopuszno 1. Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego 2. Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego 3. Lokalna Grupa Działania „Nad Czarną i Pilicą” Gmina Małogoszcz 1. Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Jędrzejowska” ²⁷ 2. Stowarzyszenie „Świętokrzyska Rybacka Lokalna Grupa Działania” ²⁸ 3. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Jędrzejowska Ryba” ²⁹ 4. Lokalna Grupa Działania – Stowarzyszenie „Ziemia Jędrzejowska – GRYF” ³⁰ 5. Stowarzyszenie „Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego” ³¹ 6. Związek Międzygminny „Ekologia” z siedzibą w Jędrzejowie ³²

²⁷ Na podstawie uchwały Nr 33/285/14 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 31.10.2014 r.

²⁸ Na podstawie uchwały Nr 5/41/15 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 26.05.2015 r.

²⁹ Na podstawie uchwały Nr 22/178/09 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 23.07.2009 r.

³⁰ Na podstawie uchwały Nr 8/64/07 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 12.10.2007 r.

³¹ Na podstawie uchwały Nr 17/170/2000 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 24.08.2000 r.

³² Na podstawie uchwały Nr 10/103/99 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 22.10.1999 r.

	7. Międzygminny Związek p.n. „Planowanie przestrzenne” z siedzibą w Kielcach³³ Gmina Piekoszów 1. Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego 2. Związek Gmin Powiatu Kieleckiego w Zlewni Górnej Nidy 3. Lokalna Grupa Działania „Dorzecze Bobrzy” 4. Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej 5. Stowarzyszenie Gmin „Geopark Świętokrzyski” 6. Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego 7. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego Gmina Sobków 1. Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy S. A. w Radomiu³⁴ 2. Związek Międzygminny „Ekologia” z siedzibą w Jędrzejowie³⁵ 3. Międzygminny Związek p.n. „Planowanie przestrzenne” z siedzibą w Kielcach³⁶ 4. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania pn. „Ziemia Jędrzejowska GRYF”³⁷ 5. Lokalna Grupa Rybacka „Jędrzejowska Ryba”³⁸ 6. Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego³⁹ 7. Lokalna Organizacja Turystyczna Ziemi Jędrzejowskiej⁴⁰ 8. Świętokrzyska Lokalna Rybacka Grupa Działania⁴¹ 9. Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej⁴²
przedsiębiorcy/mieszkańcy	Projekt Strategii opublikowano na stronach internetowych: - Gminy Chęciny (zarządzenie nr 0050.255.2022 Burmistrza Gminy i Miasta Chęciny z 18.11.2022r. wyznaczające konsultacje społeczne od 21.11.2022 do 30.12.2022, - Gminy Łopuszno (zarządzenie nr 106/2022 Wójta Gminy Łopuszno z dnia 18.11.2022r. wyznaczające konsultacje społeczne od 21.11.2022 do 30.12.2022, - Gminy Małogoszcz (zarządzenie nr O.118.2022 Burmistrza Miasta i Gminy Małogoszcz z dnia 23.11.2022r. wyznaczające konsultacje społeczne od 24.11.2022 do 10.01.2023,

³³ Na podstawie uchwały Nr 20/190/98 Rady Miejskiej w Małogoszczu z dnia 01.06.1998 r.

³⁴ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr XV/96/96 z dnia 24.07.1996r. w sprawie przystąpienia Gminy Sobków do Kieleckiej Giełdy Rolnej S.A. z siedzibą w Kielcach

³⁵ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr X/85/99 z dnia 28.12.1999r. w sprawie utworzenia przez Gminę Sobków wspólnie z innymi gminami Związku Międzygminnego „Ekologia”

³⁶ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr XV/149/2000 z dnia 23.06.2000r. w sprawie przystąpienia Gminy Sobków do Międzygminnego Związku p.n. „Planowanie Przestrzenne”

³⁷ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr XII/59/2007 z dnia 30.10.2007r. w sprawie przystąpienia Gminy Sobków do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania p.n. „Ziemia Jędrzejowska – GRYF”

³⁸ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr XXXVI/175/2009 z dnia 17.07.2009r. w sprawie przystąpienia Gminy Sobków do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „Jędrzejowska Ryba”

³⁹ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr V/16/2015 z dnia 23.01.2015r. w sprawie przystąpienia Gminy Sobków do Stowarzyszenia pn. Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego

⁴⁰ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr VI/24/2015 z dnia 26.02.2015r. w sprawie wyrażenia woli przystąpienia Gminy Sobków do Lokalnej Organizacji Turystycznej Ziemi Jędrzejowskiej

⁴¹ Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr X/66/2015 z dnia 27.08.2015r. w sprawie przystąpienia Gminy Sobków do Stowarzyszenia „Świętokrzyska Rybacka Lokalna Grupa Działania”

⁴² Na podstawie uchwały Rady Gminy Sobków nr XX/135/2016 z dnia 24.05.2016r. w sprawie wyrażenia woli przystąpienia Gminy Sobków do stowarzyszenia o nazwie Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

	- Gminy Sobków (zarządzenie nr 134/2022 Wójta Gminy Sobków z dnia 18.11.2022r. wyznaczające konsultacje społeczne od 21.11.2022 do 30.12.2022, - Gminy Piekoszów (zarządzenie nr 0050.89.2022 Wójta Gminy Piekoszów z dnia 18.11.2022r. wyznaczające konsultacje społeczne od 01.12.2022 do 04.01.2023. W każdej z gmin odbyły się również otwarte spotkania konsultacyjne. Zgłoszone uwagi zostały uwzględnione.
--	--

Partycypacja społeczna na etapie realizacji Strategii i ocena jej efektów

Zmieniające się uwarunkowania - zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne, powodują konieczność modyfikacji zaplanowanych działań. Tak jak w przypadku etapu przygotowania Strategii tak i na etapie jej realizacji zakłada się partycypację społeczną.

Głównym ciałem formalnym, które będzie swoistym łącznikiem pomiędzy Radą Porozumienia a mieszkańcami są Rady Miejskie w Jędrzejowie i Małogoszczu oraz Rada Gminy w Sobkowie. To podczas ich obrad (transmitowanych on-line) radni, sołtysi i mieszkańcy będą mogli dowiedzieć się o postępach w realizacji Strategii, zgłosić swoje pomysły i wnioski. Szczególnym momentem do dyskusji będzie omówienie Raportów o Stanie Gmin w ramach, których będą odnotowane informacje nt. realizacji Strategii Ponadlokalnej.

W okresie po uchwaleniu *Strategii* planuje się kontynuowanie następujących działań:

1. działania informacyjne partnerstwa:

- informacje zamieszczane na stronach internetowych gmin oraz w social mediach,
- informacje w materiałach drukowanych (np. biuletyny gminne),
- współpraca z lokalnymi mediami.

2. spotkania, warsztaty i debaty:

- spotkania Rady Porozumienia z przedsiębiorcami, rolnikami, organizacjami pozarządowymi; spotkania te umożliwią dyskusję na tematy bieżące, ale również na temat kierunków rozwoju partnerstwa;
- dyskusje nad raportami o stanie gminy, których elementem będzie również informacja o stanie realizacji strategii ponadlokalnej,
- dyskusje podczas organizowanych spotkań (np. sołeckich).

3. badania opinii i gromadzenie informacji:

- organizowanie badań ankietowych na temat oceny procesów, które zaszły na obszarze partnerstwa w trakcie wdrażania *Strategii*,
- okresowe badania opinii mieszkańców dotyczące oceny efektów realizowanych projektów,
- zbieranie opinii o realizacji *Strategii* zgłaszanych różnymi kanałami, zarówno do przedstawicieli poszczególnych partnerów (samorządów), jak i bezpośrednio do organów partnerstwa.

4. włączenie w działania:

- możliwość zgłaszania pomysłów na nowe projekty,
- włączanie się mieszkańców w dyskusje dotyczące projektowania szczegółowych rozwiązań w ramach wybranych projektów (np. urządzenie przestrzeni publicznych),

- system zbierania, selekcji i wsparcia realizacji wartościowych przedsięwzięć lokalnych wzmacniających efekty realizacji projektów strategicznych (np. partnerski budżet obywatelski dla całego obszaru objętego Strategią).

Dla poszerzenia dialogu nt. stojących przed porozumieniem wyzwań i dla nadania im wymiaru ponadlokalnego, a nawet ponadregionalnego, rekomenduje się organizację cyklicznego wydarzenia poświęconego wdrażaniu strategii ponadlokalnej.

12. Aktualizacja Strategii

Decyzja o aktualizacji Strategii podejmowana jest przez Radę Porozumienia. Proces może przyjąć formę:

- **aktualizacji systemowej**, gdzie zmiana dotyczy celów, rozwiązań dotyczących wdrażania i/lub monitorowania Strategii. W tym przypadku konieczność powinna wynikać z:
 - wniosków z monitorowania oraz ewaluacji Strategii,
 - analizy zmian sytuacji społeczno-gospodarczej lub
 - innych przesłanek o charakterze systemowym (zmiany prawne⁴³, wytyczne programowe, itp.),
- **aktualizacji wykazu przedsięwzięć realizujących cele Strategii**, gdyby doszło do takiej sytuacji, że pojawią się możliwości (których nie można było przewidzieć na etapie przygotowania Strategii) sfinansowania projektów nieuwzględnionych w Strategii, a których realizacja przyczynia się do osiągnięcia założonych celów i realizacji wizji (o ile odpowiednie zapisy będą wymagane w ramach programu grantowego).

Przyjęto, iż **przynajmniej raz w trakcie obowiązywania** Strategia będzie przedmiotem kompleksowej i pogłębionej oceny wszystkich jej elementów, z uwzględnieniem aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej, systemu finansowania, warunków formalnych i prawnych i innych mających wpływ na jej efektywną realizację. Na podstawie przeprowadzonej analizy sformułowane zostaną wnioski i rekomendacje w wyniku których można będzie przeprowadzić aktualizację całego dokumentu.

⁴³ W szczególności wejście w życie ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027

13. Źródła finansowania

Cele strategiczne i operacyjne opracowane w ramach niniejszej *Strategii*, które stanowią podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, mogą być finansowane z dochodów własnych gmin oraz ze środków zewnętrznych. Wśród tych ostatnich wyróżnić możemy m.in. środki:

- Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027,
- Wspólnej Polityki Rolnej (WPR 2021-2027),
- Krajowego Planu Odbudowy (KPO),
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Rządowego Funduszu Inicjatyw Lokalnych,
- Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych
- Wojewody Świętokrzyskiego,
- Marszałka Województwa Świętokrzyskiego,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- z pożyczek i kredytów bankowych.

Nowy okres programowania środków unijnych stwarza możliwość pozyskania przez gminy objęte *Strategią* dotacji na działania służące *stricte* realizacji celów zawartych w przedmiotowym dokumencie strategicznym. Wykorzystanie tych możliwości w istotnym stopniu uzależnione jest od aktywności władz poszczególnych samorządów i ich aktywności w pozyskiwaniu nowych środków zewnętrznych. Poniżej prezentujemy krótki opis poszczególnych programów mogących stanowić źródło finansowania projektów opisanych w *Strategii*:

Instrumenty wynikające z polityk rozwojowych Unii Europejskiej

Samorządy i ich interesariusze będą mogli korzystać z instrumentów przygotowywanych na nową perspektywę finansową 2021-2027, a w przypadku PROW z dodatkowej puli wynikającej z wydłużenia horyzontu realizacji tego programu.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)

Następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. Fundusz wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet z UE to z ponad 24 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)

Program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). Fundusz będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Planowany budżet UE to ok. 7,9 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

Następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu:

- poprawy sytuacji osób na rynku pracy,
- zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- zapewnienia opieki nad dziećmi,
- podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji,
- integracji społecznej,
- rozwoju usług społecznych i
- ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)

Program jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. Fundusz będzie koncentrował się przede wszystkim na:

- zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego,
- udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców,
- zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji,
- rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe,
- rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych,
- wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego i przedsiębiorców. Planowany budżet z UE dla FERC to ok. 2 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)

jako jedyny program ponadregionalny - realizowany będzie w Polsce po raz trzeci. Zakres wsparcia obejmuje:

- wsparcie rozwoju przedsiębiorczości,
- rozwój i modernizację systemu dystrybucji energii,
- adaptację do zmian klimatu i ochronę przyrody,
- zrównoważoną mobilność miejską,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- zwiększenie dostępności transportowej (drogowej i kolejowej),
- miejsca aktywności społecznej oraz produkty turystyczne,
- wsparcie podmiotów świadczących usługi sanatoryjne/uzdrowiskowe.

Wkład UE do programu to 2,5 mld euro.

• Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego

Na poziomie regionalnym środki polityki spójności będą dostępne w ramach kontynuacji dotychczasowych Regionalnych Programów Operacyjnych Województwa Świętokrzyskiego. Zaangażowanie środków UE w ten program wyniesie 1,403 mld euro, z czego 829 mln euro ze środków EFRR, a 277 mln euro ze środków EFS+.

• Programy dedykowane obszarom wiejskim

W związku z decyzją o ustanowieniu okresu przejściowego dla obecnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich do wykorzystania do końca 2022 pozostają środki w wysokości ok. 4,5 mld euro.

Natomiast na nową perspektywę finansową przygotowywany jest Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027, który zgodnie z założeniami Wspólnej Polityki Rolnej będzie koncentrował się na wspieraniu rozwoju sektora rolno-spożywczego (w szczególności w sektorze owoców i warzyw) oraz działaniom związanym z oddziaływaniem rolnictwa na klimat i środowisko. Proponowane środki dla Polski w ramach *WPR na lata 2021-2027* to 30,6 mld euro.

- **Krajowy Plan Odbudowy (KPO) przygotowywany na podstawie Europejskiego Planu Odbudowy**

przeznaczony na zwiększenie produktywności gospodarki oraz tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy w wybranych obszarach.

Inicjatywy zarządzane z poziomu europejskiego (np. **Erasmus+, LIFE, Cyfrowa Europa, Interreg**) lub dostępne na podstawie umów międzynarodowych (**Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego**).

Instrumenty finansowane z budżetu państwa, funduszy celowych i innych krajowych środków publicznych:

Poza środkami wsparcia na poziomie europejskim, samorządy i ich interesariusze (m.in. organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy) będą mogli ubiegać się o dofinansowanie projektów w ramach dostępnych instrumentów krajowych. Do najważniejszych należą:

- **Rządowy Fundusz Polski Ład:** Program Inwestycji Strategicznych, mający na celu bezzwrotne dofinansowanie projektów inwestycyjnych realizowanych przez gminy, powiaty i miasta lub ich związki w całej Polsce;
- **Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg** w ramach którego finansowane będą projekty związane z budową, przebudową, remontem dróg powiatowych lub dróg gminnych oraz przebudową dróg wewnętrznych, które po uzyskaniu właściwych parametrów technicznych będzie można zaliczyć do odpowiedniej kategorii dróg publicznych;
- **Program Rozwoju Elektromobilności**, w ramach którego finansowane będą projekty związane z rozwojem elektromobilności oraz transportem opartym na paliwach alternatywnych;
- **Program Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych** – to instrument wsparcia samorządów, które będą mogły realizować inwestycje w formule społecznego budownictwa czynszowego;
- **Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych** w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce m.in.: na inwestycje ważne dla społeczności lokalnych;
- pozostałe programy finansowane z budżetu państwa, m.in.: w zakresie ochrony środowiska - realizowane przez NFOŚiGW (oraz właściwy WFOŚiGW); w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi – realizowane przez PFRON, a także **Program Senior+, Program „Aktywni+” na lata 2021-2025**; w zakresie kultury, **Maluch+**, itd.

Wskazane powyżej źródła finansowania należy rozpatrywać jako katalog otwarty, który może ulegać zmianom, z uwagi na aktualnie opracowywaną nową perspektywę finansowania 2021-2027 oraz cezurę czasową Strategii (do 2030). Tym samym należy zakładać, że w tym okresie pojawią się również inne programy dofinansowujące skierowane na rozwój inwestycji w samorządach. Identyfikacja i wybór potencjalnych źródeł, z których mogą być finansowane poszczególne przedsięwzięcia w ramach *Strategii* wymaga właściwej organizacji i koordynacji procesu pozyskiwania tych środków. W związku z powyższym zakłada się bieżące monitorowanie źródeł finansowania przez pracowników poszczególnych urzędów, co daje gwarancje ciągłej aktualizacji i dostosowywania najlepszych źródeł finansowych do realizacji zamierzonych inwestycji.

12. Streszczenie Prognozy o oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030*. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029).

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030* nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej.

W projekcie *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030* obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz dokumentów lokalnych. Na ich podstawie wyznaczono cele strategii, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym.

W rozdziale 6 *Prognozy* opisano szczegółowo teren gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów oraz Sobków z podaniem charakterystyki, struktury demograficznej, przyrodniczej i gospodarczej. Przedstawiono demografię, zagospodarowanie przestrzenne, środowisko naturalne oraz infrastrukturę.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne

i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030* na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe/długoterminowe, chwilowe/krótkoterminowe, pozytywne, negatywne i neutralne na następujące komponenty środowiska wykorzystując metodę macierzy interakcji:

- Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000;
- Różnorodność Biologiczna;
- Ludzie;
- Rośliny;
- Zwierzęta;
- Powietrze;
- Klimat;
- Klimat akustyczny;
- Wody (w tym JCW);
- Powierzchnia ziemi;
- Krajobraz;
- Zasoby naturalne;
- Zabytki.

W przypadku omawianego regionu istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030* jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Przedstawione przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie jednej gminy, a często także w granicach jednej miejscowości.

W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci kanalizacji sanitarnej główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Zadania inwestycyjne są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

Do negatywnych oddziaływań na środowisko podczas realizacji inwestycyjnych można zaliczyć:

- zmianę warunków siedliskowych;
- tworzenie barier w migracji zwierząt;
- wycinkę roślinności;
- użycie maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji);
- naruszeniem jego pierwotnego stanu obiektów zabytkowych;
- zajęcie terenów pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych.

Pozytywne skutki realizacji planowanych zadań:

- pozytywny wpływ na bioróżnorodność;
- zapewnienie stabilności siedlisk przyrodniczych;
- mniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód, ziemi i powietrza;
- poprawa stanu środowiska i jego elementów, w perspektywie długoterminowej;
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania podtopień;
- minimalizacja zużycia zasobów naturalnych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci kanalizacyjnej czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W kolejnych rozdziałach omówione zostały oddziaływania transgraniczne oraz rozwiązania alternatywne. W przypadku projektu *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030*, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji Strategii. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, a także stanu środowiska na terenie gminy i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030* na wybrane elementy środowiska oddziaływania w formie opisowej zawarto w rozdziale 8. Przeanalizowano: przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, ludzi, powietrze atmosferyczne, klimat, zabytki oraz dobra materialne, zasoby naturalne, wody, krajobraz i powierzchnię ziemi, hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.

Kolejnym etapem przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko była analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu. Zgodnie z Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029) przedstawiono rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W niniejszej Prognozie oddziaływania na środowisko opisano potencjonalne oddziaływania transgraniczne oraz zaproponowano sposoby monitorowania realizacji Strategii Rozwoju.

13. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci kanalizacyjnej, budową i modernizacją obiektów czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależać będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Strategii Rozwoju Ponadlokalnego powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są obecnie kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

Przy realizacji budowy zbiornika małej retencji, należy tak planować zakres prac budowlanych, aby w możliwie najwyższym stopniu zapewnić ochronę gleb, siedlisk, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Dla eliminacji ujemnych dla środowiska skutków realizacji zadań należy na etapie opracowywania koncepcji budowy, przewidzieć wykonanie systemów regulujących stosunki wodne na obszarach przyległych. Realizacja infrastruktury transportu drogowego nie może zagrażać trwałości układów przyrodniczych i ciągłości funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Realizując inwestycje drogowe należy ograniczać presję na tereny wrażliwe, unikać tworzenia barier dla funkcjonowania przyrody. Istotne jest zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie głównych szlaków migracji zwierząt. Zapewnienie przepustów lub kładek dla zwierząt w poprzek drogi, pozwoli utrzymać te szlaki migracyjne. Aby ograniczyć oddziaływanie drogi jako źródła emisji hałasu i spalin należy w projekcie uwzględnić możliwość budowy ekranów akustycznych oraz takie rozwiązania, które poprawią płynność ruchu np. wydzielenie pasa awaryjnego, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, odpowiednia geometria łuków. Ponadto nasadzenia wzdłuż drogi mogą ograniczyć rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań minimalizujących niezbędnych do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000. Należy m.in. zabezpieczyć siedliska zwierząt, zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt, budowę przejść dla zwierząt i płazów w przypadku inwestycji drogowych, przepławek dla ryb, przenoszenie okazów gatunków roślin w inne dogodne miejsce pod nadzorem botanicznym.

Istotne w przypadku gatunków zwierząt będzie również obranie odpowiedniego terminu realizacji inwestycji, np. poza terminami rozrodu, lęgów, tarła lub hibernacji. Ze względu na ogólny charakter kierunków działań Strategii szczegółowe określenie wpływu konkretnych inwestycji i ich właściwa kwalifikacja będą możliwe dopiero na etapie projektowym. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w porozumieniu z zarządcą terenu, stosownie do skali i rodzaju negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000, ustala zakres, miejsce, termin i sposób wykonania działań ograniczających negatywne oddziaływanie inwestycji, zobowiązując do ich wykonania nie później niż w terminie rozpoczęcia działań powodujących negatywne oddziaływanie.

W wyniku realizacji projektu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające ze Strategii były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych gmin.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w Strategii na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni.
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację.
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów.
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną.
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz inne materiałów.
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.
- Właściwe postępowanie z odpadami.
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu.

- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów.
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.
- Ograniczenie uszczelniania zlewni, np. poprzez planowanie rezerw terenu, które ma służyć zapewnieniu możliwości swobodnej infiltracji wód do ziemi,
- Uregulowanie gospodarki wodami opadowymi - oczyszczenie ich oraz możliwość ich retencjonowania w celu ograniczenia spływu powierzchniowego, należy przy tym brać pod uwagę nie tylko dany obszar, ale i obszar położony niżej w zlewni (jest to szczególnie ważne w miastach),
- Prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych.
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia.
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu.
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów.
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej.
- Stosowanie przepisów BHP.
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin.
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.
- Unikanie emisji głównie substancji pyłowych na etapie budowy, rozbudowy czy modernizacji obiektów,
- Przestrzeganie zastrzonych zapisów pozwoleń budowlanych.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji.
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną.
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych.
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk.

- Wycinkę drzew i krzewów należy ograniczyć do niezbędnego minimum wynikającego z bezpośredniej kolizji z przedmiotowym przedsięwzięciem,
- Za wycinkę drzew i krzewów należy dokonać nasadzeń zastępczych. Do nasadzeń należy wykorzystać jedynie rodzime gatunki drzew i krzewów. Oszacowanie ilości drzew i krzewów do wycinki oraz wskazanie lokalizacji nasadzeń zastępczych należy uzgodnić po sporządzeniu operatu dendrologicznego,
- Wycinkę drzew i krzewów należy prowadzić poza sezonem wegetacyjnym,
- Drzewa i krzewy nieprzeznaczone do wycinki, a które znajdują się w sąsiedztwie prac budowlanych należy zabezpieczyć przed uszkodzeniem pni, korzeni i konarów,
- Wykopy wykonywane w strefie korzeniowej drzew będą wykonywane wyłącznie ręcznie,
- Roboty ziemne w obrębie korzeni drzew i krzewów nie powinny być prowadzone w okresie wegetacji roślin, a szczególnie w okresie letnim. Najkorzystniejszym okresem do wykonania tych robót są miesiące od października do końca marca,
- Wykopy w obrębie drzew nie powinny trwać dłużej niż dwa tygodnie, a przy wietrznej, wilgotnej pogodzie trzy tygodnie. W celu niedopuszczenia do przesuszenia systemu korzeniowego, wykopy przy drzewach i krzewach powinny być zasypywane jak najkrótszym czasie,
- Powstałe wykopy w sąsiedztwie drzew i krzewów należy zasypać warstwą kompostu lub ziemi urodzajnej,
- W przypadku kolizji konarów drzew z pracą sprzętu budowlanego w wyniku, którego może dojść do uszkodzenia mechanicznego, gałęzie zagrożone uszkodzeniem należy podwieszać do gałęzi położonych powyżej. Jeżeli jest to zabieg niewystarczający w ostateczności należy usunąć lub skrócić kolidujące gałęzie, a rany po cieniach należy zabezpieczyć środkiem impregnującym z dodatkiem środka grzybobójczego,
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji.
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki.
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.
- Stosowanie technologii w jak najmniejszym stopniu wpływającej na środowisko (ograniczającej emisję zanieczyszczeń i hałasu),
- Uwzględnianie wariantu lokalizacyjnego w sposób zgodny z dokumentami planistycznymi, przepisami i aktami prawnymi obowiązującymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, a także biorąc pod uwagę potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk zwierząt i roślin oraz korytarze migracyjne i łączność ekosystemów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00.
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia.
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych.
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu.
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas.
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas.
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni.
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko,
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów.
- Sprawne przeprowadzenie prac.
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją.
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska.
- Stosowanie barier akustycznych na etapie realizacji konkretnych inwestycji drogowych (szczególnie w miejscach przejścia dróg uciążliwych przez tereny mieszkaniowe i usług chronionych),
- Zastosowania odpowiednio szerokich pasów zieleni o zróżnicowanej wysokości tak, aby zapewnić maksymalne wartości pochłaniania i odbijania fali akustycznej.

Ochrona krajobrazu

W celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania poszczególnych kierunków wsparcia na krajobraz konieczne jest odpowiednie planowanie inwestycji, uwzględniające konieczność wkomponowania planowanych obiektów w istniejący krajobraz.

Ochrona dziedzictwa kulturowego, zabytków, dóbr materialnych

Wszelkie działania mające na celu ochronę obiektów zabytkowych i utrzymanie ich w należytym stanie należy planować i realizować zgodnie z wymogami i uzgodnieniami z wojewódzkim konserwatorem zabytków

Rozwój turystyki i promocja turystyczna gminy przyniosą pozytywny efekt społeczny i ekonomiczny, pozwolą m.in. na wyeksponowanie walorów przyrodniczych, zachęcą do korzystania z istniejącej infrastruktury turystycznej oraz umożliwią aktywne kreowanie postaw turystów jako współodpowiedzialnych za stan przyrody i środowiska. Jednocześnie skutkiem tych działań może być zwiększenie obciążenia szlaków turystycznych i zaplecza turystycznego. Stąd tak ważną kwestią jest rozwój i modernizacji infrastruktury turystycznej – pozwoli to na skanalizowanie i uregulowanie strumienia ruchu turystycznego w obrębie wyznaczonych szlaków i obiektów do tego przystosowanych.

Zadania związane z rozwojem turystycznym dotyczą terenów zasadniczo antropogenicznie przekształconych i zagospodarowanych, co sprawia, że zadania te pozostają bez wpływu na chronione zasoby i wartości przyrodnicze. Z intensywnego zagospodarowania winny być przy tym wyłączone miejsca stosunkowo mało przekształcone, o szczególnie dużym nagromadzeniu gatunków chronionych.

Budowa nowych obiektów inwestycyjnych będzie zlokalizowana w zurbanizowanej części gminy.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest utrudnione.

Realizacja pozostałych działań proponowanych w ramach Strategii (o charakterze nieinwestycyjnym) nie wymaga rozwiązań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Zgodnie z art. 17, 33, 45, Ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916) określono zakazy mogące występować na terenie omawianych gmin.

14. Podsumowanie i wnioski z Prognozy oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030

- *Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030* jest zgodna ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Strategii z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju gmin jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Strategia może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie.
- Strategia umożliwia identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu.
- Projektowana Strategia określa obszary problemowe i wyzwania w zakresie rozwoju społecznego, gospodarczego oraz ochrony środowiska na terenie gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz środowiska.
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanej Strategii mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych.
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko.
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów.
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

Spis map

Mapa 1. Gminy objęte Strategią na tle województwa świętokrzyskiego	5
Mapa 2. Fragment układu dróg krajowych i wojewódzkich na terenie Województwa Świętokrzyskiego	25
Mapa 3. Obszary chronione na obszarach gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków.....	34
Mapa 4. Węzły koncentracji ruchu turystycznego i obszary ich potencjalnego oddziaływania w woj. Świętokrzyskim w 2020 r.....	40
Mapa 5. Kierunki zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.....	45
Mapa 6. Fragment mapy województwa świętokrzyskiego z zaznaczonymi miejscami w ramach Świętokrzyskiego Szlaku Archeo-geologicznego.....	46
Mapa 7 Planowany przebieg Szlaku rowerowego planowanego do utworzenia w ramach projektu zintegrowanego nr 1	84
Mapa 8 Przebieg międzynarodowej trasy rowerowej EuroVelo 11	90
Mapa 9. Planowany przebieg regionalnej trasy rowerowej nr 152	91
Mapa 10. Planowany przebieg regionalnej trasy rowerowej nr 153	92
Mapa 11. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – podział administracyjny	110
Mapa 12. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – gospodarowanie przestrzenią.....	111
Mapa 13. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – komunikacja	112
Mapa 14. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – obszary chronione.....	113
Mapa 15. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – turystyka	114
Mapa 16. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – ochrona zdrowia, opieka społeczna, usługi społeczne	115
Mapa 17. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – tereny zabudowy	116
Mapa 18. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – działania	117
Mapa 19 Fragment mapy „UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO – SYNTEZA” dla gmin Chęciny i Piekoszów z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego.....	120
Mapa 20 Fragment mapy „KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ – SYNTEZA” dla gmin Chęciny i Piekoszów z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego	121
Mapa 21. Obszar gmin o gorszym dostępie do usług.....	122
Mapa 22. Mapa „Kierunki polityki przestrzennej – synteza ustaleń” (Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego)	123
Mapa 23. Kierunki rozwoju wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	124
Mapa 24. OSI Kielecki Obszar Funkcjonalny.....	125
Mapa 25. OSI MOF Miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze	126
Mapa 26. OSI Obszar Strategicznej Interwencji „Ponidzie”	128
Mapa 27. OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	129
Mapa 28. Planowane trasy rowerowe w Województwie Świętokrzyskim (przebieg korytarzowy)	131
Mapa 29. Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych.....	163
Mapa 30. Obszary zagrożenia powodzią na obszarze realizacji strategii.....	212

Spis tabel

Tabela 1. Porównanie łącznej liczby mieszkańców gmin objętych Strategią z powiatami województwa świętokrzyskiego na 31.12.2021 r.	6
Tabela 2. Powierzchnia poszczególnych gmin na tle powierzchni powiatów województwa świętokrzyskiego	6
Tabela 3. Analiza liczby mieszkańców gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków w latach 2015-2021	7
Tabela 4. Przyrost naturalny w gminach objętych Strategią w latach 2015-2021	7
Tabela 5. Saldo migracji wewnętrznych w gminach objętych Strategią w latach 2015-2021	8
Tabela 6. Gęstość zaludnienia na obszarze gmin objętych Strategią w latach 2015-2021	9
Tabela 7. Wyliczenie średniej gęstości zaludnienia dla całego obszaru gmin objętych Strategią w roku 2021	9
Tabela 8. Liczba szkół i przedszkoli prowadzonych przez samorządy na obszarze gmin objętych Strategią w roku szkolnym 2011/12 oraz 2020/21	10
Tabela 9. Liczba uczniów i dzieci w wieku przedszkolnym na obszarze gmin objętych Strategią w roku szkolnym 2011/12 oraz 2020/21	11
Tabela 10. Prognozy GUS w zakresie liczby ludności gmin objętych Strategią, powiatów jędrzejowskiego i kieleckiego oraz województwa świętokrzyskiego w roku 2030 i ich porównanie z rokiem 2021	12
Tabela 11. Średni wiek mieszkańców gmin objętych Strategią w roku 2020	12
Tabela 12. Procentowy podział ludności w gminach Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe w latach 2015-2021	13
Tabela 13. Procentowy podział ludności wg grup ekonomicznych dla gmin objętych Strategią wg prognozy GUS w roku 2030	13
Tabela 14. Różnica w punktach procentowych w podziale ludności wg grup ekonomicznych dla gmin objętych Strategią między prognozą GUS na rok 2030 a rokiem 2021	14
Tabela 15. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminach objętych Strategią w latach 2015-2021	14
Tabela 16. Struktura wieku w poszczególnych gminach objętych Strategią na koniec 2020r.	14
Tabela 17. Porównanie liczby osób i rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin objętych Strategią w roku 2016 i 2020	15
Tabela 18. Główne powody udzielania pomocy społecznej w gminach objętych Strategią	15
Tabela 19. Wykaz kół gospodyń wiejskich i ochotniczych straży pożarnych na obszarze gmin objętych Strategią	16
Tabela 20. Liczba przestępstw i wykroczeń w gminach objętych Strategią w latach 2015-2020	17
Tabela 21. Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2021 na terenie gmin objętych Strategią	18
Tabela 22. Liczba zaszczepionych przeciwko COVID-19 w gminach objętych Strategią	18
Tabela 23. Wskaźniki GUS imprez organizowanych przez jednostki kultury w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego na koniec 2021 r.	19
Tabela 24. Analiza SWOT gmin objętych Strategią w obszarze społecznym	20
Tabela 25. Wskaźnik GUS „Korzystający z instalacji w % ogółu ludności” w gminach objętych Strategią na tle powiatów jędrzejowskiego i kieleckiego oraz województwa świętokrzyskiego na koniec 2021 r.	21
Tabela 26. Wybrane wskaźniki w zakresie długości sieci kanalizacyjnej, wodociągowej oraz gazowej w gminach objętych Strategią na tle powiatów jędrzejowskiego i kieleckiego oraz województwa świętokrzyskiego	22
Tabela 27. Wskaźnik GUS „Odpady zebrane w ciągu roku (w tonach)” w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego, kieleckiego i województwa świętokrzyskiego w latach 2017-2021	24
Tabela 28. Wskaźnik GUS „Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (w kg)” w gminach objętych Strategią na tle powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego na koniec 2021 r.	25
Tabela 29. Szkoły, przedszkola i żłobki, dla których organami prowadzącymi są samorządy objęte Strategią	26
Tabela 30. Zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych według Rejestru Zabytków Województwa Świętokrzyskiego (stan na czerwiec 2021)	28
Tabela 31. Powierzchnia obszarów chronionych na terenie gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów oraz Sobków	31
Tabela 32. Wyszczególnienie obszarów chronionych na terenie gmin Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów oraz Sobków	31
Tabela 33. Analiza SWOT gmin objętych Strategią w sytuacji funkcjonalno-przestrzennej	35
Tabela 34. Liczba podmiotów gospodarczych w gminach objętych Strategią w latach 2015-2021	37

Tabela 35. Liczba podmiotów gospodarczych zatrudniających do 9 osób w gminach objętych Strategią w roku 2021	37
Tabela 36. Liczba zarejestrowanych i wyrejestrowanych przedsiębiorstw na terenie gmin objętych Strategią w latach 2015-2021	38
Tabela 37. Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne w podziale na gminy objęte Strategią w latach 2015-2021	38
Tabela 38 Złoża surowców mineralnych zlokalizowane na terenie objętych Strategią	38
Tabela 39. Wskaźniki GUS dotyczące mieszkalnictwa w gminach objętych Strategią na tle powiatów jędrzejowskiego i kieleckiego oraz województwa świętokrzyskiego na koniec 2021 r.	39
Tabela 40. Węzły koncentracji ruchu turystycznego w woj. świętokrzyskim w 2020 r.	41
Tabela 41. Wykaz szlaków rowerowych dostępnych na terenie gmin objętych Strategią wskazanych w „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”	47
Tabela 42. Analiza SWOT sytuacji gospodarczej gmin objętych Strategią	49
Tabela 43 Liczba ludności gmin objętych Strategią na 31.12.2020 r. i prognoza GUS w roku 2030	52
Tabela 44 Trasy rowerowe planowane do budowy na terenie gmin objętych Strategią w „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”	89
Tabela 45. Gminy objęte Strategią w ramach OSI ujętych w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+”	125
Tabela 46. Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w Centralnej Ewidencji i Informacja o Działalności Gospodarczej.....	134
Tabela 47. Liczba mieszkańców gmin objętych Strategią: Chęciny, Małogoszcz (w tym miast Chęciny i Małogoszcz) oraz Łopuszno, Piekoszów i Sobków na 31.12.2021 r.	135
Tabela 48 Skład i zadania Rady Porozumienia	143
Tabela 49 Wskaźniki GUS dotyczące mieszkalnictwa w gminach objętych Strategią na tle powiatu i województwa	147
Tabela 50. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych znajdujących się na obszarze gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków	166
Tabela 51 Dokumenty na poziomie lokalnym – ocena aktualności i spójności w kontekście zapisów Strategii.	213

Uzasadnienie

Artykuł 10g ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. 2024 poz. 1465 ze zm.) stanowi między innymi, iż gminy sąsiadujące, powiązane ze sobą funkcjonalnie, mogą opracować strategię rozwoju ponadlokalnego będącą wspólną strategią rozwoju tych gmin w zakresie ich terytorium.

Porozumienie w sprawie opracowania i wdrażania Strategii Ponadlokalnej zostało zawarte przez Burmistrza Gminy i Miasta Chęciny, Burmistrza Miasta i Gminy Łopuszno, Burmistrza Miasta i Gminy Małogoszcz, Wójta Gminy Sobków oraz Burmistrza Miasta i Gminy Piekoszków w dniu 1 grudnia 2021 r. Podstawą prawną zawartego porozumienia była uchwała Rady Gminy Łopuszno nr XXXII/276/2021 z dnia 18 października 2021 roku w sprawie wprowadzenia zmian w uchwale dotyczącej wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia międzygminnego w celu opracowania i realizacji "Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszków i Sobków do roku 2030". Obszar opracowania strategii obejmuje gminy: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Sobków i Piekoszków. Zgodnie z art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198) Gmina Łopuszno oraz wymienieni wyżej Partnerzy, są podmiotami zobowiązanymi do realizowania polityki rozwoju zgodnie z określonymi w tej ustawie zasadami. Na podstawie art. 9 pkt. 6 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju projekt "Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszków i Sobków do roku 2030" jest jednym z instrumentów realizowania polityki rozwoju. Strategia Rozwoju Ponadlokalnego została opracowana z wykorzystaniem metodologii partycypacyjno-eksperckiej. W proces jego powstawania zaangażowano mieszkańców, władze i pracowników samorządowych oraz ekspertów zewnętrznych. Dokument jest odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby i problemy rozwojowe, a poprzez realizację zaplanowanych kierunków działań pozwoli na osiągnięcie wyznaczonych celów strategicznych i rozwojowych oraz realizację wskazanej wizji rozwoju obszaru funkcjonalnego. Zaplanowane w dokumencie strategicznym działania mają służyć długotrwałej poprawie warunków społecznych, gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych i demograficznych. Dokument ma na celu umożliwienie odpowiedniego planowania działań rozwojowych na obszarze kilku, powiązanych ze sobą funkcjonalnie gmin wchodzących w skład powiatów kieleckiego i jędrzejowskiego. Współpraca w niniejszym zakresie będzie miała kluczowe znaczenie zwłaszcza w odniesieniu do planowania inwestycji, których zasięg i oddziaływanie wykraczają poza terytorium jednej gminy. Stanowi również dobrą podstawę do podejmowania decyzji przez poszczególne gminy o sposobie i zakresie dostarczania społecznościom lokalnym wybranych usług publicznych. Strategia rozwoju ponadlokalnego może więc przynieść wymierne korzyści rozwojowe, w szczególności przez dostosowanie planów inwestycyjnych poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego i uwzględnienie w nich potrzeb całego obszaru funkcjonalnego objętego strategią, jak również przez realizowanie wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych. Przedstawiony projekt Strategii Rozwoju Ponadlokalnego podlegał dwukrotnie konsultacjom społecznym trwającym od dnia 21.11.2022 do 30.12.2022 oraz od 14.05.2024 r. do dnia 21.06.2024r. na zasadach i w formach zgodnych z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ponadto, projekt otrzymał pozytywną opinię Zarządu Województwa Świętokrzyskiego wyrażoną Uchwałą Nr 7363/23 z dnia 5 lipca 2023 r. W grudniu 2022 r. dla projektu Strategii została również opracowana Prognoza oddziaływania na środowisko. Dokument został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (WOO-III.410.3.4.2023.DZ/ML.4 z dnia 13.06.2023r.) oraz Państwową Wojewódzką Inspekcję Sanitarną (NZ.9022.5.14.2023 z dnia 17.02.2023r.). Strategia była również konsultowana z sąsiednimi gminami tj. z powiatu jędrzejowskiego: Oksa, Jędrzejów, z powiatu kieleckiego: Nowiny, Morawica, Mniów, Strawczyn, Miedziana Góra, miasto Kielce; z powiatu koneckiego: Radoszyce, Słupia Konecka; z powiatu pińczowskiego: Kije; z powiatu włoszczowskiego: Krasocin, Włoszczowa; zarządami powiatów kieleckiego i jędrzejowskiego, Związkiem Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego, Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie oraz Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz partnerami społecznymi: Lokalna Grupa Działania "Perły Czarnej Nidy", Stowarzyszenie Gmin "Geopark Świętokrzyski", Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego, Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego, Związek Gmin Powiatu Kieleckiego Zlewnia Górnej Nidy, Lokalna Grupa Działania „Nad Czarną i Pilicą”, Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Jędrzejowska”, Stowarzyszenie „Świętokrzyska Rybacka Lokalna Grupa Działania”, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Jędrzejowska Ryba”, Lokalna Grupa Działania – Stowarzyszenie „Ziemia Jędrzejowska – GRYF”, Związek Międzygminny „Ekologia” z siedzibą w Jędrzejowie, Międzygminny Związek p.n. „Planowanie przestrzenne” z siedzibą w Kielcach, Lokalna Grupa Działania „Dorzecze Bobrzy”, Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy S. A. w Radomiu.

Zgłoszone uwagi do Strategii uwzględniono. Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy o samorządzie gminnym przyjmowanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju należy do wyłącznej kompetencji Rady Miejskiej w Łopusznie. Przyjęcie Uchwały w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Chęciny, Łopuszno, Małogoszcz, Piekoszów i Sobków do roku 2030” pozwoli na jej realizację. Strategia wejdzie w życie po przyjęciu przez Rady wszystkich Partnerów.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Łopusznie

Sławomir Mariusz Staszczuk